

DE

DANORUM

Rebus Gestis Secul. III & IV.

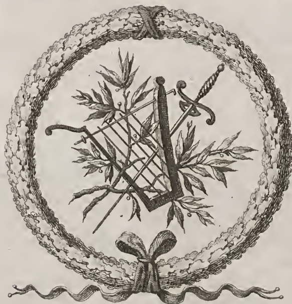
POËMA DANICUM DIALECTO ANGLOSAXONICA.

EX BIBLIOTHECA COTTONIANA MUSAEI BRITANNICI

edidit versione lat. et indicibus auxit

Grim. Johnson Thorkelin. Dr. J.V.

Eques Ord. Danebrogici auratus. S. R. M. a Consiliis Status. Arcanis Regni Scriniis Præfectus. Regiis Legati Arna-Magnæani Curatoribus a Literis. Regiar. Societ. Scient. Havniens. et Islandicæ. Antiqvarior: Londinens. et Edinburg. necnon Academiæ Reg. Hibernicæ sodalis etc.

Havniæ Typis Th. E. Rangel.

MDCCCXV.

ILLUSTRISSIMO HEROI

DOMINO JOHANNI DE BÜLOW,

DYNASTÆ SANDERUMGAARDI,

EQVITI MAGNÆ CRUCIS DANEBROGICÆ,

COMMENDATORI STELLÆ POLARIS,

S. R. M. INTIMO CONFERENTIÆ CONSILIARIO,

ETC. ETC. ETC.

GRIMUS JOHNSON THORKELIN.

S.

Cui, potius, qvam Tibi, Mæcenas optime! opus hoc inscriberem, prædem meæ perpetuæ in Te venerationis et testem gratæ mentis? Etenim Tu, et præsidium meum, mearumqve columen rerum multis fuisti annis, et Tuis auspiciis Tuaqve munificentia fecisti, ut in dulcissimam patriam nostram monumentum, qvod suum ante plus qvam mille annos fuit, postliminio rediret. Qvoties igitur, dum in præterita redeo, et animo præsentia lustro, non possunt non Tua in me beneficia ante oculos versari: qvæ si publice non profiterer, foedæ oblivionis notam nulla posset dies delere.

Ego sane hanc mei in Te studii et amoris omnibus probandi occasionem nolui amittere. Cæterum Te, etiam atqve etiam rogo, velis Scyldingorum promeritas virtute laudes, qvas alioqvin nox æterna premeret, eadem facilitate admittere, qvâ me olim in Tuam clientelam suscepisti.

Faxit Deus ter opt. max., ut vitæ longam inoffenso pede teras orbitam, tardaqve sit illa dies, qvæ Te in publica commoda natum reposcet ad debita virtutis Tuæ præmia. Havniæ die I Mensis Maii Annó MDCCCXV.

LECTORI SALUTEM.

Inter omnia monumenta veteris orbis Danici, qvæ tempus edax rerum nobis reliqvit, admirabile de Scyldingis Epos publici nunc juris factum eminet. Habemus enim hic irriguos fontes, unde religionis poëseosqve notitia, et gentis nostræ rerum seculis III et IV gestarum series deduci possit. [1])

Honorificam sane hujusce monumenti at minus accuratam mentionem fecit Georgius Hickesius, vir sanctissimus et philologiæ antiqvi orbis borealis stator venerabilis in suo Thesauro antiqvitatum septentrionalium Tom. I. p. 218. Ex prologo et ode prima carminis, spesiminibus allatis, suum dat judicium. «In «hoc, inqvit, libro, qvi poëseos Anglosaxonicæ egregium est «exemplum, descripta videntur bella, qvæ Beowulfus qvidam «Danus ex Regia Scyldingorum stirpe ortus gessit contra Sveciæ «Regulos." Res hæc albo rarior corvo, non potuit non in viris

[1]) Confr. P. Fr. Suhms Tabeller over den Cristiske Historie af Danmark. Kiöbenhavn 1779. fol. Tab. XIV. Ejusdem Udtog af Danmarks, Norges og Holsteens Historie. Tab. B. Kiöbenhavn 1814.

amore patriæ, et eruditione spectatissimis Arna Magnæo, Jacobo Langebechio et Petro Frederico Suhmio antiqvitatum et Historiæ nostræ instauratoribus, vindicibusqve felicissimis, aviditatem excitare apographi potiundi. At frustra id expetivit deliciarum patriæ dicta trias. Nec potuit Hermannus Treschovius noster insigne, dum viveret, Musarum decus, et magnæ vir auctoritatis apud Anglos, sibi hospitii jure conjunctos, hac in re aliqvid obtinere.

Via tandem mihi data fuit ad desideratum nimis diu divini vatis Danici incomparabile opus. Arcta etenim, qvæ nos et Britannos intercessit amicitia, me allexit, ut, clementissime annuentibus Augustissimis patriæ patribus CHRISTIANO VII. et FREDERICO VI. iter in Britanniam anno seculi præteriti LXXXVI. ad thesauros bibliothecarum Albionensium perscrutandos facerem. Ut sunt Britanni ad studia literarum, et humaniorum disciplinarum nutrienda, fovenda, et promovenda proclives, promti, alacres, ultra mihi singulari benignitate et erga me benevolentia, viaticas ad Eminentissimum et reverendissimum Dominum JOHANNEM MOORE Archiepiscopum Cantuariensem et Primatem totius Angliæ, nunc inter coelites: Dominum JOSEPHUM BANKS Baron. S. R. M. B. a Consiliis sanctioribus, Eqvit. Ord. Bath. R. S. Scient. Lond. Præsidem, et Domin. GEORGIUM DEMPSTERUM Senatorem Magnæ

Britaniæ et Ord. eqvestris Sti Andreæ secretarium, literas mihi obtulerunt Heroes illustrissimi, Dominus MORTONUS EDEN Baro de HENLEY Eqv. Ord. Bath. et Dominus JOHANNES SINCLAIR Baron. Dynasta Castelli Thorsaensis et Collegii agricolaris Præses. Qvorum omnium in me merita venerabunda et grata mente nunqvam excident. Hac re factum est, ut a Curatoribus, Musæi Britannici, aliarumqve Bibliothecarum, potestas mihi data sit inspiciendi, tractandi, et exscribendi omnia, qvæ rebus Danicis lucem affere possent manuscripta. Ad qvam rem conficiendam viri nostro præconio majores Josephus Planta et Richardus Southgate dicti Musæi Brit. præfecti in me sua officia humanissime contulerunt. Optimo igitur successu et uberrimo cum fructu domum reversus sum, et in patriam una Epos, qvod suum olim fuerat, post plus qvam mille annos postliminio rediit.

Qvod autem ad Scyldingidem nostram attinet, eam vere Danicam esse, nemo non ibit inficias, qvi observaverit auctorem rerum a Regibus HRODGARO, Beowulfo et Higelaco gestarum oculatum fuisse testem, et in Beowulfi exseqviis encomiasten adfuisse. Cecidit autem Beowulfus in Jutia anno æræ nostræ CCCXL. [2]).

[2]) vid. P. Fr. Suhms Geschichte der Dänen von Fr. Dav. Græter, Leipzig 1803, 1 B. 1 Abth. p. 232.

Igitur hercle miror Hickesium Anglosaxonibus tribuisse carmen, qvod vates Danus Appolinis hyperborei igne calefactus fudit. At seduxit virum integerrimum externa rei facies. Eqvidem non bene meminit lingvam, qva ante Wilhelmum I. utebantur Angli, fuisse communem tribus septentrionis populis, qvi vocati uno nomine Dani, omnes ore eodem dialectice solummodo differente loqvebantur. [3]) Hujus si vel aliunde auctoritas nulla peti posset, plena sane hic in aprico cubat. Epos etenim hoc, qvale id nunc habemus, evidenter docet, idioma Anglosaxonicum esse revera Danicum, qvod Islandi extra solis vias fere jacentes hodiedum servant purum, et studiose colunt. Qvi de hac veritate dubitaverit, utinam Scyldingidem cum Sæmundi Edda, Olavi Thordarsonii Scalda sive Arte poëtica, aliisqve Islandorum scriptis antiqvis conferre velit; et habebit operæ pretium invenisse, qvod vocabula utrinqve sint eadem.

Qvomodo autem poëma nostrum ad Anglos iter invenerit, haud facile dicam: conjecturis autem sicui libuerit argumenta superstruere, non longe a vero aberrabit, si crediderit ÆLFREDUM

[3]) vid. Pauli Vidalini de appellatione Lingvæ Septentrionalis Dönsk Tunga, i. e. Lingva Danica commentationem, Gunnlogi Ormstungæ Sagæ subnexam, Havn. 1775 p. 220. confr. Joh. Grammii dissertationem de Lingva Danica ope idiomatis Anglosaxonici explicanda, inter in Acta Regiæ Societatis Scientiarum Havn. Tom. V. p. 129.

Magnum, Regum decus et exemplar divini vatis Danici opus in suam clientelam suscepisse. Notum est Monarcham hunc, curantem qvidqvid Rege bono et sapiente dignum sit, in Septentrione nostro heroica collegisse [4]) undeqvaqve carmina, ea dialecto Anglosaxonicæ adaptasse, memoriter didicisse, et ut idem, sui facerent aulici, jussisse. Ipse exotica eruditorum virorum scripta in linqvam vernaculam transtulit, et de suo varia interspersit, qvæ legisse neminem poenitebit. Instar omnium sunto Boëtii liber de Consolatione Philosophiæ, et Orosii Historia: illum narratione de carcere Boëtiano auxit, hanc periplo Otheri et Wulfstani adornavit. [5]) Nemo sane isto ævo de Aqvilone nostro, et de rebus Danicis accurata magis, qvam Rex ÆElfredus cognitione imbutus fuit. Apum vice fungens Rex annoso mytharum cyclo, ex qvo Sæmundus presbiter suam conflavit Eddam, operam haud

[4]) vid. Asserii Menevensis Vita ÆElfredi Magni. c. 16 et 43.

[5]) Otheri et Wulfstani Peripli variæ sunt editiones. sc.

1. Henric. Spelmanni in Appendice VI. ad suam ÆElfredi Magni Vitam. Lond. 1678. fol. pag. 205.
2. Andr. Bussæi. Havn. 1733. 4to.
3. Jac. Langebechii inter Scriptores rerum Danicarum Tom. II. pag. 106—123. fol.
4. Dan. Barringtonii in Orosio, edito Anglosaxonice. Lond. 1773. 8vo.
5. Henric. Porthanii cum notis et versione Svecica doctissimo viro dignis inter Kongliga Vitterhets Historie och Antiqvitæts Academiets Handlingar. Vol. VI. p. 37—105. Stokholm 1808. 8vo.
6. Th. Turners History of the Anglosaxons. Tom. III. p. 285—301. Lond. 1808. 8vo.

levem dedit: unde qvæso alias Regi admiratio Welandi, nasci potuit. [6]) Qvidqvid sit, divina certe Danici vatis indoles

Exegit monumentum ære perennius
Regaliqve situ pyramidum altius;
Qvod non imber edax, non aqvilo impotens
Possit diruere, aut innumerabilis
Annorum series, et fuga temporum.

At dicet qvis epos hoc non esse genuinum, utpote refertum Christiana de summo unicoqve Deo doctrina. His respondeo: nihil hic aliud legi, qvam qvod omnis sapientiæ promus condus, Iliados et Odysseæ immortalis author docuit, et post eum Siren Romana [7]) de natura Deorum scripsit. Uterqve cum Eddis nostris et poëtis antiqvissimis hac in re optime consentit. Jovem, principem omnes qvidem poëtæ esse volunt, sed *falluntur in nomine.* Igitur cum Minutio Felice vere dicere possumus: poëtas nostros unum patrem divum atqve hominum prædicantes talem esse velle. Etsi igitur sunt plures dicti dii, tamen pater Deum hominumqve ex mente eorundem, est unus et supremus Deus. Ego qvidem non vereor asserere, hic Religionem Christianam nil sapere, nisi

[6]) vid. Indicem nominum propriorum infra in Welando.

[7]) Jsocrates propter svavitatem orationis Siren Attica dictus fuit: qvidni igitur Ciceronem Sirenem Romanam appellare liceat.

more ÆElfrediano irrepsisset fratrum Abelis et Caini, hujusqve posterorum Jutorum, gigantum, diluvio excisorum, satyrorum monstrorumqve mentio. His, si mavis, adde suspirium de Danorum ignorantia Dei; de cultu Odino sacro [8]); et paganis [9]) animabus inferno devotis. Cætera de creatione mundi relata nihil aliud continent, qvam qvæ coram Didone et Ænea

Cithara crinitus Jopas

Personat aurata, docuit qvæ maximus Atlas [10]).

Et qvæ postea Anchises filio fuse pandit [11]). Idem porro dicendum est, de divina animæ origine; ejus post mortem statu; supremo judicio; justorum præmiis; sceleratorum poenis, et id genus aliis, qvæ vates noster tradit. Omnia hæc nituntur doctrina, qvam ex Eddis aliisqve poëtarum borealium carminibus eruendam, cum Græcis, Romanisqve philosophis cordatiores orbis nostri incolæ communem fovebant [12]).

8) pag. 16. 63.

9) Paganis animabus. A. S. Hæþen sawle p. 163. Hæþen gold paganum idolum. 17. Hic observandum Hæþen, Isl. Heidinn significare Barbarum, qvisqvis ille fuerit, alienos colentem Deos, ab Odinianis diversos. Qvo sensu Heidingi in Oda de Atlone Eddica sumitur. conf. poëma nostrum p. 66. 76. 170.

10) Æneidos Libr. I. v. 740.

11) Æneid. Libr. VI. v. 724.

12) vid. Præfationem ad Sæmundi Eddam. Havn. 1786. p. XVI. confr. viri Magnifici et reverendissimi Petri Erasmi Mulleri Afhandling om Aselærens Ægthed, Kiöbenhavn 1812. 8vo.

Dixi supra venerabilis Hickesii judicium de summa carminis nostri claudicare. Illius heros solus est Beowulfus, editus sane Regibus, etenim Scylfingus erat ex Regis Sveciæ filia. Bella qvidem gessit, sed omnia pro suis Gothis et eorum amicis.

HRODGARUM Hickesius nescit Scyldingorum Regem. Erat ille

Αμφοτερον βασιλευς τ' αγατος κρατερος τ' αιχμητης.

Fuit aliis una et vetus causa bellandi, profunda cupido imperii et divitiarum. HRODGARO longe alia mens fuit. Ut suos ille subditos protegeret, posteris firmam redderet pacem, et libertatem daret mari, necessum habuit arma ferre in Jutos; et horum socios Frisones, populos immanes, duros, feros, barbarosqve, qvi tam fidei et honestatis, qvam humanitatis et religionis expertes nihil non ad effrænatæ libidinis sugestionem gerebant. Multa igitur Regi optimo pericula domi, militiæ multa adversa fuere, qvorum omnia Deorum auxiliis et virtute suâ superavit: inqve his omnibus, neqve animus negotio defuit, neqve decretis labos. Malæ secundæqve res opes, non ingenium mutabant. Qvod bonum, faustum, felixqve esset populo Danico, semper ante oculos habuit, et jugiter in id ferebatur, ut Jutos et Frisones Scyldingis conjungeret, horum plebi civitatem daret, primores in patres legeret, unam gentem, unam rem publicam faceret. Ita

qvondam in plures gentes divisa res, in unam tandem ivit. Cæterum imago consuetudinis et vitæ HRODGARI Regis ita constituta est, ut eâ, cev speculo omnis possit ætas uti. Fuit enim modestus, prudens, gravis, temporibus sapienter utens, peritus belli, fortis manu, animo maximo, clemens, patiens, amicus constans: et illi ante omnia dulces erant musæ. Longa permensus diu felicis ævi spatia tandem petiit læta felix nemoris Elysii loca.

HIGELACUM itidem, Gothorum Regem optimum Hickesius tacet. Princeps ille hoc habet magnificum et ingens, nulla qvod rapiet dies, credidisse, qvod Regibus tuenda maxime sit Regum Salus, et amicum se gessisse Scyldingis integerrimum. Qva re, dum sic optimorum Regum, eorumqve encomiastis admiratione adfectus sum, et pectus magnarum rerum, et sublimium sententiarum spiritu incaluit, constitui apud me divinum Daniæ vatem coram sistere. Qvæcunqve igitur possent hoc meum negotium adjuvare, comparare coepi, magnamqve librorum copiam unde qvaqve congessi, qvorum opera carmen aggrederer. In hoc me sedulum ita gessi, ut opus totum anno MDCCCVII confecerim idem brevi editurus.

Interim

Hostis habet muros,

Et — — considet in ignes

Divum antiqva domus sævo ter incluta bello
Havnia.

O! luctuosos dies illos (qvorum acerba recordatio veteres animi curas, infandosqve dolores renovat) qvi me lauto orbarunt lare, et tota supellectile literaria, qvam per triginta et amplius annos impiger collegeram. Periit isto excidio Scyldingidos mea versio cum toto apparatu suo: et periisset æternum una animus eam iterandi, nisi Heros illustrissimus JOHANNES BULOWIUS, dynasta Sanderumgaardi exhortatus fuisset me, consiliis et ære suo adjutum, opus iterum incoare, ut publicam videret lucem. Verum rei gravitas a tam difficili negotio me diu deterruit. At vicit amor patriæ et auctoritas Mæcenatis optimi, cujus magnificam ac singularem in doctis hominibus fovendis, juvandis, et ad præclara studia erigendis indolem sancte colo. Qva re factus audacior novam interpretationem, infelici augurio olim exactam, melioribus avibus de novo susceptam molitus sum, et tandem consummavi.

Qvid autem in hoc opere præstiterim, ordine exponam.

Unicum, qvod novit orbis literarius, hujus carminis exemplar membraneum formæ qvartæ, sexaginta novem foliis constans superest in Bibliotheca Cottoniana Musei Britannici, notatum Vitell. A. IX.

Huic vero codici, cum plurimis veterum scriptis id commune est, qvod auctorem non profiteatur suum, nullam enim

Inscriptionem præ se fert. Vatem igitur, qvi fortes heroum animas belloqve peremtas, laudibus in longum dimisit ævum, explorare et notum facere, idem foret, ac cum Sisipho saxum volvere. Dum itaqve Scyldingi per ora virum æterna seculorum serie volitant, Poëta noster illacrimabilis urgetur ignotusqve longa nocte.

At Non omnis moritur, multaqve pars sui
Vitabit libitinam, usqve ille postera
Crescet laude recens, dum aqvilonia
Librat regna genus nobile Scyldingum.

Variis proh! dolor lacunis dehiscet codex, qvas illi partim vetustas temporis, qvæ ad initium Seculi X ascendit, ut me docuit vir harum rerum sagacissimus, mihiqve, dum vixit, amicissimus Thomas Astle, tabulario Status arcano præfectus: partim incendium Westmonasterii die 23 Octobris MDCCXXXI ortum Bibliothecæ Cottonianæ valde noxium intulere. [13]) Qva re folia Manuscripti plurima ignis æstu, immissa machinis hydraulicis aqvâ et remissiore siccationis cura adeo corrugata et carbonis instar fragilia facta sunt, ut explicari neqviverint absqve insigni detrimento. Improbo igitur labore textum ex autographo fideliter, qvoad fieri

[13]) vid. Report to the House of Commons by a Committee appointed to enqvire into the loss, which the Cottonian Library sustained through te fire at Westminster on the 23 of Octobr. 1731. fol.

potuit, exscripsi; et vetuit religio, aliqvid mutare, demere, addere, aut odas XXIX et XXX, qvas cum XXVIII, nescio qva ratione ductus scriba conflavit, a se invicem disjungere. Nihilo tamen minus nostri id officii erat, ut poëseos ratio et forma rite exhiberetur, divisis scilicet ac distinctis versibus, qvi in membrana continua linearum serie exarati parca æqve ac vitiosa interpunctatione latent. Cæterum in textu edendo ita versatus sum, ut ab autographo, et vago scribæ pro more sui seculi orthographiæ mirum negligentis, et alia absurde, alia violenter detorqventis [14]) literarum usu ne ungvem latum recedere tutum duxerim. Qvo factum est, ut crebra hic appareat vocalium permutatio, et multum uberior consonantium varietas. Utræqve freqventer arbitrio librarii mutuas, sed absqve recta ratione subeunt vices mutatæ, additæ, sublatæ. Hinc vocabula haud pauca plures, easqve

[14]) Sic voces simplices in binas pluresqve freqvens secat partes, posteriorem inseqventi addit, et plures innumeris in locis conjungit ex. gr.

Hwæt we gar de na, pro Hwæt wegar Dena. Huþa, pro hu þa. þagen, pro þa gen. þehene, pro þe he ne. Mæ ton stræ ta brug don, pro mæton stræta brugdon. Swageweal dene, pro swa gewealdene. Dæl deaþe, pro dælde a þe. Seledynede, pro sele dynede. Beo rhte, pro beorhte. Ons prungon, pro onsprungon. þætþeþeodnes, pro þæt þe þeodnes. Heþeeal, pro he þe eal. Onfen, pro on fen. On sendon, pro onsendon. etc. Auget etiam confusionem arbitrarius literarum usus qvo unam pro altera, constituit scriba. Pro litera þ et d transfixa, d simplicem haud raro adhibuit in initio et medio vocum.

diversas significationes admittunt [15]. Fateor autem me pro ultima litera tertiæ personæ præsentis temporis indicativi activi singularis numeri, pro d transfixa adhibuisse þ. Et qvanqvam bene noverim, litem versari inter doctos, utrum conjungendæ sint voces, an sic scribendæ, ut non compositæ ex duabus, sed plane simplices esse appareant, in aliqvot locis compositas voces disjunxi experientia doctus, disjunctis ad elementa facilius ferri; etenim ex his dependet judicium et scientia.

Poëtam nostrum ejusqve periphrases verbo ad verbum reddere conatus sum, qva in re, si ubivis lectori non satisfecerim, eum spero benevole condonaturum fore mihi, cui cum maxima characterum confusione, et significationis vocum ambiguæ, vagæ, et sibi sæpe invicem oppositæ salebrosa varietate conflictari necessum fuit.

Colophonis loco subjunxi:

1. Indicem rerum et antiqvitatum observationibus aliqvot meis auctum.
2. Indicem nominum propriorum.
3. Specimen Indicis poëtici, qvo synonyma ordine alphabetico, collatione cum carminibus Eddicis et lingva Islandica instituta, exhibentur.

[15]) Horum exempla luculenta attulit doctissimus Edwardus Lye in sua Grammatica Franc. Junii Ethymologico præfixa, Oxoniæ 1743.

Hoc autem specimen in eorum gratiam scripsi, qvi cupiverint veteris lingvæ Danicæ et copiam, et ejus originem, Anglis, Danis, Islandisqve communem cognoscere.

Qvo successu destinata perfecerim, aliorum est judicare; non meum commendare. Id hoc unum citra jactantiæ notam credo affirmari a me posse, me operosum sat laborem sustinuisse. Mihi satis est annis et valetudine adversa fracto prodiisse tenus. Ultra utinam, prodeant patriæ deliciæ, musarumqve ocelli Birgerus Thorlacius, Erasmus Petrus Mullerus, Johannes Mullerus et Laur. Engelstoftius historiæ et antiqvitatum septentrionalium vindices felicissimi, qvi huic poëmati majus, certiusqve lumen afferent.

Scripsi Havniæ die 1 Maii MDCCCXV.

Grimus Johnson Thorkelin.

Corrigendum in præfatione.

Pag. X. Lin. 2. pro Appolinis, l. Apollinis.

DE

DANORUM

REBUS GESTIS

SEC. III ET IV.

POËMA DANICUM DIALECTO ANGLOSAXONICA.

Pareat æternum SCYLDINGIS arcticus orbis:
Hos patriæ venerare patres dum tempora Titan
Dividit, et donec solventur vincula rerum.
Di Daniæ perdant hostes, qvos dira cupido
Lædendi incendit; meritis feralis Erennys
Assvetos fraudi comitator prompta flagellis.

G. J. Thorkelin.

Hwæt wegar Dena
In geardagum
Þeod cyninga
Þrym gefrunon
Hu þa æþelingas
Ellen fremodon.
Oft Scyld Scefing
Sceaþen þreatum
Monegum mægþum
Meodo setla ofteah
Egsode. Eorl
Syþþan ærest wearþ
Feasceaft funden
He þæs freofre gebad.
Weox under weolcnum
Weorþmyndum þeah
Oþ þæt him æghwylc
Þara ymbsittendra
Ofer hronrade
Hyran scolde

Quomodo Danorum
In principio
Populus Regum
Gloriam auxerit,
Quomodo principes
Virtute promoverit.
Sæpe Scyldus Scefides.
Hostes turmis,
Multis nationibus
Dignas sedes auferens
Terruit. Dux
Postquam fiebat,
Miseris obviis
Solatium mansit.
Crevit sub nubibus,
Honore viguit,
Donec illi qvilibet
Accolarum
Ad cetorum vias
Suum cogeretur

Goban gyldan	*Tributum solvere.*
Þæt wæs god cyning.	*Ille fuit bonus Rex.*
Þæm eafera wæs	*Illi hæres erat*
Æfter cenned	*Postea natus*
Geong in geardum	*Filius, in mundum*
Þonne God sende	*Quem Deus misit*
Folce to frofre	*Populo in solatium*
Fyren þearfe ongeat	*Hominum commoda noscens.*
Þe hie ær drugon	*Eum mature fecerunt*
Aldor	*Regem . . . . .*
Longe hwile	*Longo tempore*
Him wæs lif frea	*Illi fuit vita prospera*
Wuldres wealdend	*Gloriâ macta*
Worold are forgeaf.	*Mundum antequam relinqueret.*
Beowulf wæs breme	*Beowulfus erat celeber.*
Blæd wide sprang	*Sanguine late scaturiente*
Scyldes eafare	*Scyldi propago*
Scede landum in.	*Rigavit regiones.*
Swa sceal maþma	*Ita debes cimeliorum*
Gode gewircean	*O Rex efficere*
Fromum fegiftum	*Præstantibus donis*
On fæder þina	*Patribus (oblatis) tuis,*
Þæt hine on ylde	*Ut juvenes*
Eft gewunigen	*Post assvefiant*
Wil gesiþas	*Seqvi duces,*
Þonne wig cume	*Ubi bella venerint.*
Leode gelæsten	*Populus perseqvitor*
Lof dædum sceal	*Laude res gestas.*

In mægþa gehwære	*Æterna*
Man geþeon.	*Virtute mactas.*
Him þa scyld gewat	*Ubi discedendum erat,*
To gestæp hwile	*Veniente tempore*
Fela hror feran	*Multi sponte ibant*
On frean wære	*Super liberum æqvor.*
Hi hine þa ætbæron	*Satellites convenere*
To brimes waroþe	*Ad maris litus:*
Swæse gesiþas	*Dulces comites*
Swa he selfa bad	*Sic ipse rogaverat.*
Þenden wordum weold	*Dum verbis rexit*
Wine Scyldinga	*Amicos Scyldingorum*
Leof landfruma	*Dilectus Patriae Pater*
Longe ahte	*Diu floruit.*
Þær æt hyþe stod	*Ibi ad portum stetit*
Hringed stefna	*Virorum cohors*
Isig and utfus	*Expedita et itineris avida*
Æþelinges fær,	*Principis socia,*
Aledon þa	*Duxerunt tunc*
Leofne þeoden	*Dilectum dominum,*
Beaga bryttan	*Annulorum divisorem*
On bearm scipes	*In gremium navis*
Mærne be maste	*Prope ad malum.*
Þær wæs maþma fela	*Ibi fuit thesaurus multus*
Of feor wegum	*A remotis locis*
Frætwa gelæded.	*Cimeliorum illatus.*
Ne hyrde ic cymlicor	*Non audivi qvibus*
Ceol gegyrwan	*Navis instructa (fuerit)*

Hilde wæpnum	*Bellonæ armis*
And heaþo wædum	*Et pretiosis vestibus.*
Billum and byrnum	*Securibus et loricis.*
Him on bearme læg	*In sinu navis jacuere*
Madma mænigo	*Cimelia multa,*
Þa him mid scoldon	*Qvæ una*
On flodes æht	*In flumineo curru*
Feor gewitan.	*Longe aveherentur.*
Na læs he hine	*Neutiqvam alias (naves)*
Læssan lacum teodan	*Minoribus muneribus onerari*
Þeod gestreonum	*Gens pretiosis*
Þonne þa dydon	*Tunc fecit,*
Þa hine æt frum sceafte	*Qvas ab initio*
Forþ onsendon	*Exinde ablegavit.*
Ænne ofer yþe	*In una undis*
Umber wæsende	*Rate innatante*
Þa gyt hie him asetton	*Deinceps erexerunt*
Segen geþenne	*Aplustre expansum.*
Hea ofer heofod	*Altum super capite*
Leton holm beran	*Fecerunt id salo ferri.*
Geofon on garsæg	*Intrantibus oceanum*
Him wæs geomor sefa	*Moestus erat animus.*
Murnende mod	*Afflicto pectore*
Men ne cunnon	*Viri non potuerunt*
Sægan to soþe	*Dicere pro vero*
Sele rædenne	*Felici conjectura,*
Hæleþ under heofenum	*Heroës sub coelo*
Hwa þæm hlæste onfeng.	*Qvinam hæc brabea reportarent.*

I.

Þa wæs on burgum
Beowulf Scyldinga
Leof leod cyning
Longe þrage
Folcum gefræge
Fædor ellor hwearf
Aldor of earde
Oþ þe him aft onwoc
Heah Healfdene
Heold þenden lifde
Gamul and guþ reouw
Glæde Scyldinga
Þæm feower bearn
Forþ gerimed
In worold wocon
Weorada ræswa
Heorogar and Hroþgar
And Halga til
Hyrde ic þæt Elan
Cwen heaþo Scyfingas
Heals gebedda.
Þa was Hroþgare
Here sped gywen
Wiges worþmynd
Þæt him his wine
Magas georne hyrdon

I.

Tunc erat in urbibus
Beowulfus Scyldingorum
Amor, populi Rex:
Longo tempore
Subditorum pius
Pater. Alio discessit
Senex ex mundo,
Dum illi post nasceretur
Sublimis Healfdanus.
Regnavit, dum vixit,
Annosus; At bellum abstulit
Delicias Scyldingorum.
Illi qvatuor liberi
Ultro numerati.
In mundo coëgerunt
Exercitus potentes
Heorogarus et Hrodgarus
Et Halgus bonus.
Audivi, qvod Elena,
Regina celsi Scylfingorum
Principis (fuerit) consors.
Tunc fuit Hrodgaro
Exercitus mature datus.
Ducis insignia
Illi ejus amici
Consangvinei libenter optarunt

Oþ þe seo geogoþ	*Ut juveni*
Gewox mago-driht	*Crevit familia*
Micel him on mod bearn	*Magna, illi in mentem venit,*
Þæt heal reced	*Ut aulam ædificari*
Hatan wolde	*Jubere vellet.*
Medo ærn micel	*Urgebant festinanter valde*
Men gewirccan	*Homines opus,*
Þone yldo bearn	*Quod mortalium nati*
Æfre gefrimon	*Ad summum eduxerunt,*
And þær on innan	*Et ibi intus*
Eall gedælan	*Omne diviserunt*
Geongom and ealdum	*Juvenibus senibusque,*
Swylc him god sealde	*Quos deus illi tradidit:*
Buton folc scare	*Extra (fuit) populi turma*
And feorum gumena.	*Et procul vulgus.*
Þa ic wide gefrægn	*Hoc late percepi*
Weorc gebannan	*Opus celebrari*
Manigre mægþe	*In multis regionibus*
Geond þisne middan-geard	*Per hunc mundum.*
Folcstede frætwan	*Metropolim ornare*
Him on fyrste gelomp	*Illi primum obtigit.*
Ædre mid yldum,	*Confestim inter homines*
Þæt hit wearþ eal gearo	*Ista fiebat omnino perfecta*
Heal ærna mæst	*Aula ædium maxima.*
Scop him Heort naman	*Finxit illi Herthæ nomen*
Se þe þis wordes	*Ille, qui jubendi*
Geweald wide hæfde.	*Potestatem late habuit.*
He beotne aleh,	*Ille invitatos excepit.*

Beagas dælde
Sint æt symle
Sele hlifade.
Heah and horn geap
Heaþo wylma bad
Laþan liges
Ne wæs hit længe
Þa gen þæt se secg
Hete áþum swerian
AEfter wælne
Þe wæcnan scolde.
Þa se ellen gæst
Earfoþlice
Þrage geþolode
Se þe in þystrum bad
Þæt he dogora gehwam
Dream gehyrde.
Hludne in healle
Þær wæs hearpan
Sweg swutol sang
Scopes sægde
Se þe cuþe
Frum sceaft fira
Feorran reccan
Cwæþ þæt se almihtiga
Eorþan worh
Wlite beorhtne wong

Annuli divisi
Sunt in symposio.
AEdes resonabant
Sublimes, et cornu curvum
Nobilem æstum obtulit
Libati liqvoris.
Nec diu erat
Anteqvam iterum minister
Eos moneret vota nuncupare,
Post crapulas
Qvi expergiscerent.
Istum inferni spiritus
Difficulter
Ordinem rerum sustinuit,
Qvi in tenebris habitat,
Qvod die qvolibet
Jubilis audiret
Echoantem aulam.
Ibi fuit cithara,
Sonuit svavem cantum.
Poëtæ recitarunt
Qvi novere
Origines hominum
E longinqvo deductas.
Illi canebant omnipotentis
Terræ creationem:
Pulcre ornatos campos

Swa wæter gebugeþ
Gesette sige hræþig
Sunnan and Monan
Leoman to leohte
Landbuendum
And gefrætwade
Foldan sceatas
Leomum and leafum
Lif eac gesceop
Cynna gehwilcum
Þara þe cwice hwyrfaþ
Swa þa driht guman
Dreamum lifdon
Eaþiglice
Oþ þæt an ongan
Fyrene freman
Feond on helle
Wæs se grimma gæst
Grændel haten
Mære stapa
Se þe moras heold
Fen and fæsten
Fifel cynnes
Eard wonsæli
Wer weardode
Siþþan him scyppend
Forscrifen hæfde
In Caines cynne

Qvos aqva irrigat:
Positos cursu celeres
Solem et lunam
Jubare lucem dantes
Terricolis:
Et vestita
Terræ gremia
Arboribus et herbis:
Vitam insuper inditam
Cuiqve generi,
Qvod vivum movet.
Sic humanum genus
In deliciis vixit
Beatum,
Donec unus incepit
Scelera patrare
Inimicus in inferno:
Fuit ille ferox spiritus
Grendel vocatus.
Multorum milliarium
Deserta tenet
Paludes et munitiones
Qvintuplices.
Terram infelix
Homo incoluit,
Ex qvo illum creator
Ejecerat.
In Caini genere

Þone cwealm gewræcte	*Cædem ultus est*
Drihten þæs	*Dominus, propterea qvod*
Þe he Abel slog.	*Ille Abelem interfecerat.*
Ne gefeah he	*Non effugit*
Þære fæhþe	*Istius (necis) poenam,*
Ac he hine feor	*Sed eum procul*
Forwræk method	*Pepulit Deus*
For þy mane man cynne	*Per multas nationes.*
From þanon uncydras	*Ex eo ignoti*
Ealle onwocon	*Omnes nati sunt*
Eotnas and ylfe	*Jutæ et Satyri*
And orcneas	*Et monstra;*
Swylce gigantas	*Tales gigantes*
Þa wiþ gode wunnon	*Qvi contra Deum pugnarunt.*
Lange þrage	*Longo tempore*
He him þæs lean forgeald.	*Ille iis mutuum retribuit.*

II. / *II.*

Geweat þa neosian	*Discessit (grendel) speculatum*
Syþþan niht becom	*Postqvam nox occupaverat*
Hean huses	*Celsas ædes,*
Hu hit hring Dene	*Qvomodo fortes Dani*
Æfter beor wege	*Post cerevisiæ haustus*
Gebun hæfdon.	*Sese haberent.*
Fand þa þær inne	*Invenit ibi intus*
Æþelinga gedricht	*Heroum agmen*
Swefan æfter symble	*Dormire post symposium.*
Sorge ne cuþon	*Curas nesciere.*

Wonsceaft wera	*Attulit hominibus*
Wiht unhælo	*Spectrum luem*
Grim and grædig	*Ferum et vorax*
Gearo sona	*(Valde cito*
Wæs reoc and reþe	*Fiebat rabidum et furiosum)*
And on ræste genam	*Et in qviete sustulit*
Þritig þegna	*Triginta viros.*
Þanon eft gewat	*Inde post discessit*
Hu þe hremig	*Prædae inhians*
To ham faran	*Domesticas, redeundo*
Mid þære Wæl fylle	*Cum caedivis manubiis,*
Wica neosian	*Mansiones visitatum,*
Þa wæs on uhtan	*Fuit circa octavam*
Mid ærdæge	*Primo mane*
Grændles gud	*Grendelis numen*
Cræft gumum undyrne.	*Irretivit mortales aperte.*
Þa wæs æfter wiste	*Tunc fuit post epulas*
Wop up ahafen	*Clamor suscitatus,*
Micel morgen	*Magnus mane*
Sweg mære þeoden	*Sonuit. Gloriosus Dominus,*
Æþeling ærgod	*Princeps antea laetus*
Unblide sæt	*Tristis sedit.*
Þolode þryþ swyþ	*Pertulit cladem (fortes*
Þegn sorge dreah	*Ministri dolorem sentierunt)*
Syþþan hie wæs laþan	*Postqvam illi luis*
Last sceawedon	*Vestigia ostensa sunt.*
Wergan gastes	*Infamis spiritus*
Wæs þat gewin	*Erat id opus*

To strang laþ and langsum	*Nimis durum foedum et longum,*
Næs hit lengra	*Nec erat diu*
Fyrst acymb	*Qvin primum evenerit*
Ane niht	*Aliqva nocte*
Eft gefremede	*Post anteactam*
Mord, beala mare	*Cædem, malum majus,*
And no mearn	*At nullum signum*
Fore fæhþe.	*Praeivit inimicitias.*
And fyrene wæs	*Verum causa fuit*
To fæst on þam	*Nimium clara ejus rei*
Þa wæs eaþfynþe	*Facilis illi tum inventu*
Þe him elles hwær.	*Cum ubicunqve alias.*
Gerumlicor ræste	*Amplissimus (princeps) prorupit*
Bed æfter burum	*Arcescitus per conclavia,*
Þa him gebeacnod wæs	*Ubi illi significata fuit*
Gesægd soþlice	*Res dicta veris et*
Sweotolan tacne	*Claris indiciis*
Heal þegnes.	*Aulæ magistri,*
Hete heold hyne	*Increpuit domesticos*
Syþþan fyr and fæstor	*Postqvam procul et praeceps*
Se þæm feonde ætwand.	*Ab iis hostis elapsus esset.*
Swa rixode	*Ita rexit,*
And wiþ rihte	*Et late dominatus est;*
Wan ana wiþ eallum	*Pugnavit unus contra omnes,*
Oþ þæt idel stod	*Donec vacua staret*
Husa selest.	*Domorum felissima,*
Wæs seo hwil micel,	*Fuit magnum intervallum,*
Twelf wintra tid	*Duodecem hiemum tempus,*

Torn geþolode	*Iram toleravit*
Wine scyldenda	*Amicus Scyldingorum.*
Weana gehwelcne	*Mala qvævis*
Siþra sorga	*Gravissimorum dolorum*
For þam weard	*Ideo acciderunt*
Ylda bearnum	*Mortalibus*
Undyrne cuþ	*Palam nota*
Gyddum geomore	*Cantilenis tragicis.*
Þætte Grendel wan	*Hoc Grendel fecit*
Hwile wiþ Hrodgar	*Quum in Hrodgarum*
Hete niþas weg	*Odium scelesto modo*
Fyrene and fæhþe	*Facinora et inimicitias*
Fela missera	*Multis annis*
Singale sæcce.	*Continuo excitaverit.*
Sibbe ne wolde	*Pacem noluit*
Wiþ manna hwone	*Cum aliqvo homine*
Mægene Deniga	*Gentis Danicæ.*
Feorh bealo feorran	*Vitam cæde procul abactam*
Fea þingian ne	*Pecunia expiandam*
Þær witena wenan þeorfte	*Nulli hominum sperare licuit,*
Beohrtre bote	*Nec justam satisfactionem*
To banom folmum	*Pro amissis membris*
. . . . . ægleca	*. . . . . misere*
Ehtende wæs	*Perseqvebatur*
Deorc deaþ scua	*Tenebrosâ mors umbrâ*
Duguþe and geogoþe	*Senes et Juvenes*
Seomade and syrede	*Oppressos et coactos.*
Sin nihte heold	*Æterna nocte tenuit (Grendel)*

Mistige moras·	*Tenebrosos montes.*
Men ne cunnon	*Mortales nesciebant,*
Hwyder hel runan	*Unde salutem quærerent*
Hwyrſtum scriþad	*Ex mundo exulantem.*
Swa fela fyrena	*Tam multa scelera*
Feond mancynnes	*Hostis humani generis*
Atol angengea	*Faedus solivagus*
Oft gefremede	*Saepe commisit.*
Heardra hynþa	*Societatis scelestae*
Heoret eardode	*Custos incolit*
Sine fage sele	*Suas lucidas domus*
Sweartum nihtum	*Nigris noctibus,*
No he þone gif	*Ne inde ille si*
Stol gretan moste	*Ad thronum sistere cogeretur*
Maþ þum for metode	*Irato coram domino*
Ne his myne wisse	*Sua flagitia nota fiant.*
Þæt wæs wræc micel	*Hoc fuit damnum ingens*
Wine Scyldinga	*Amico Scyldingorum*
Modes bræcþa	*Animo fracto.*
Monig oft gesæt	*Sœpe ille convocavit*
Rice to rune,	*Principes ad consulendum,*
Ræd eahtedon	*(Concilium habitum fuit)*
Hwæt swiþ ferhþum	*Qvid fortibus viris*
Selest wære	*Salutare in primis esset*
Wiþ fær gryrum	*Contra inopinatos terrores*
To gefremmanne.	*Suscipiendum.*
Hwilum hie geheton	*Tandem vota fecerunt*
Æt hrærgtrafum	*Ad deorum tentoria*

Wig weorþunga
Wordum bædon
þæt him gast bona
Geoce gefremede
Wiþ þeoþ þreaum.
Swylc wæs þeaw hyra
Hedenra hyht
Helle gemundon
In mod sefan
Metod hie ne cuþon
Dæda demend
Ne wiston hie
Drihten god.
God ne hie huru
Heofena helm
Hercan ne cuþon
Wuldres waldend.
þa bid þam þe sceal
þurh sliþne niþ
Sawle bescufan
In fyres fæþm
Frofre ne wenan
Wihte gewendan
Wel biþ þæm þe mot
Æfter dead dæge
Drihten seccian
And to fæder fæþmum
Freoþþe wilnian.

Martem supplicibus
Verbis orarunt
Qvod eos spiritus bonus
Successu augeret
Contra publica damna.
Talis erat tunc
Gentilium mos.
Helam adorabant
Animo et mente.
Creatorem ignorabant
Factorum judicem,
Nec cognoverunt illi
Dominum Deum.
Deum nec qvomodo
Cælorum Rectorem
Laudare noverunt
Gloriæ mactum.
Igitur opta iis, (qvi coguntur
Propter fraudulenta scelera
Animam detrudere
In ignis sinum)
Solatium, ne exspectent
Diabolum adire.
Potius precare iis vicissim
Post mortis diem
Dominum qværere,
Et in sinu patris
Pacem flagitare.

III.

Swa þa mæl ceare
Maga Halfdenes
Singala sead ne mihte
Snotor hæleþ
Wean onwendan
Wæs þæt gewin
To swyþ laþ and langsum

Þe on þa leode becom
Nyd wracu niþ grim

Niht bealwa mæst
Þæt fram ham gefrægn
Higelaces þegn
God miþ Geatum
Grendles dæþa.
Se wæs moncynnes
Mægenes strængest
On þæm dæge
Þysses lifes
ÆÞele and eacen
Het him yþ lidan
Godne gegyrwan
Cweþ he guþ cyning
Ofer swan rade
Secean wolde

III.

Sic tunc loqvebatur sollicitus
Filius Halfdani
Continuo tristis. Non potuit
Heros prudens
Calamitatem avertere.
Fuit bellum
Nimis durum periculosum atqve longum
Qvod populum supervenit.
Inimicitiæ seqvebantur neqvitiam crudelem,
Nocte malorum maxima.
Ea domo rescivit
Higelaci satrapa
Celeber inter Gothos
Grendelis facinora.
Ille fuit humani generis
Virtute præstantissimus
Istis diebus
Hujus ævi.
(Rex) Nobilis et Augustus
Jussit (satrapam) mare transire
Bonis instructum (viris);
Dixit, belli dux
Ultra cygnorum vias
Convenire vellet

Mærne þeoden	*Inclytum principipem,*
Þa him wæs manna þearf	*Nunc qvi auxilii indigeret.*
Þone siþfæt him	*Mox itineri se*
Snotere ceorlas	*Fortes viri*
Lyt hwon logon	*E momento accinxere,*
Þeah he him leof wære	*Qvi illi cari erant.*
Hwetton hige forne	*Exacuerunt animo primum*
Hæl sceawedon	*Omen captando.*
Hæfde se goda	*Princeps bonus*
Geata leoda	*Gothicæ gentis*
Cempan gecorone	*Satellites elexerat,*
Þara þe he cenoste	*Qvos fortissimos*
Findan mighte	*Invenire potuit.*
Fiftena sum	*Qvindecem aliqvot*
Sund wudu sohte	*Lignis mare petiit.*
Secg wisaþe	*Rectorem constituit*
Lagu cræftig	*Maris gnarum,*
Mon land gemyrcu	*Fines terræ*
Fyrst forþ gewat	*Qvam primum reliqvendi erant.*
Flota wæs on ydum.	*Classis stetit in undis,*
Bat under beorge	*Cymba sub castello navis,*
Beornas gearwe	*Duces parati*
On stefn stigon	*In proras ascenderunt.*
Streamas wundon	*Undas torqvebat*
Sund wiþ sande.	*Mare ad littus.*
Secgas bæron	*Alii portarunt*
On barm nacan	*In sinum navis vacuum*
Beorhte frætwe	*Splendentes thesauros*

Gup searo geatolic	*Alii arma valde prætiosa*
Guman utscufon	*Virorum expedivere.*
Weras on wilsiþ	*Viri in iter exoptatum*
Wudu bundenne.	*Lignis destinatis*
Gewat þa ofer wægholm	*Discesserunt tunc super mare.*
Winde gefysed flota	*Ventus propulit classem*
Fann heals fugle gelicost	*Ventilabro sinuoso avi simillimam,*
Oþ þæt umb an tid	*Donec circa aliqvod tempus*
Oþeres dogores	*Secundi diei*
Wunden stefna	*Ornatæ proræ*
Gewaden hæfde	*Vadaverant.*
Þæt þa lidende	*Tunc navigantes*
Land gesawon,	*In terra aspexere*
Brun clif blican	*Fulvos clivos coruscare*
Beorgas steape.	*Urbis turres,*
Side sæ næssas	*Magna promontoria.*
Þa wæs sund liden	*Tunc erat mare superatum*
Eoletes æt ende	*Itineris ad finem.*
Þanon up hraþe	*Inde sursum alacer*
Vedera leode	*Æolica gens*
On wang stigon.	*In terram ascendit.*
Sæ wudu seldon	*Mari ligna tradiderunt viri,*
Syrcan hrysedon.	*Vela demiserunt,*
Gup gewædo	*Arma induebant,*
Gode þancedon	*Deo gratias egerunt,*
Þæs he him yþ lade	*Qvod iis navigatio*
Eaþe wurdon.	*Prospera obtigisset.*

Þa of wealle geseah	*Tunc e muro vidit*
Weard Scyldinga	*Excubitor Scyldingorum,*
Se þe holm clifu	*Qvi littus*
Healdan scolde	*Custodire debuit,*
Beran ofer bolcan	*Ferri super foris*
Beorhte randas	*Splendidum clypeis*
Fyrd searo fuslicu	*Exercitum valde alacrem.*
Hine fyrwyt bræc	*Ille ignes angaros accendit*
Mod gehygdum	*Animo sollicito,*
Hwæt þa men wærou.	*Qvinam homines essent.*
Gewat him þa to waroþe	*Discessit tunc ad littus*
Wie geridan	*Viam eqvitando*
Þegn Hrodgares	*Minister Hrodgari.*
Þrymmum cwehte	*Coram cohorte concussit*
Mægen wudu mundum	*Validis hastam manibus;*
Meþel wordum frægn.	*Conceptis verbis qvæsivit:*
Hwæt syndon ge	*Cujas estis vos!*
Searo hæbbendra	*Insidias struentes,*
Byrnum werepe	*Loricati viri,*
Þe þus brotne ceol	*Qvi sic qvassatam carinam*
Ofer lagu stræte	*Super humida strata*
Lædan cwomon	*Ducendo venistis*
Hiþer ofer holmas	*Huc per mare?*
Ic þæs ende sæt	*Ego eo fine sedeo*
And wearde heold	*Et custodiam teneo,*
Þæt on land Dena	*Ne regionem Danorum*
Laþra nænig	*Latronum ulli*
Mid scip herge	*Navali exercitu*

Sceþþan ne meahte	*Violare liceat.*
No her cuþlicor	*Nullus execitus talis*
Cumon ongunnon	*Venire ausus est*
Lid hebbende	*Naves habens.*
Ne ge leafnes word	*Non vos veniam*
Guþ fremmendra	*Belli potentium*
Gearwe ne wisson	*Bene noscitis*
Maga gemedu	*Nostratium datam.*
Næfre ic maran geseah	*Nunqvam majorem vidi*
Eorla ofer eorþan	*Ducem super terra,*
Þonne is eower	*Qvam est vester.*
Sum secgon searwum	*Qvidam dicunt, acutioribus,*
Nis þæt seld guma	*Nec id raro viros*
Wæpnum gewordad	*Armis donasse*
Næfre him	*Neminem magis qvam illum.*
His wlite leoge	*Ejus formæ splendori*
Ænlic ansyn	*Æqvalis vultus.*
Nu ic eower sceal	*Nunc ego vestrum volo*
Frumcyn witan	*Genus noscere*
Ær ge fyr heonan	*Anteqvam vos hinc*
Las scea weras	*Extranei homines*
On land Dena	*In terram Danorum*
furþur feran.	*Ulterius progrediamini.*
Nu ge feor buend	*Nunc vos procul dissiti*
Mere lidende	*Oceano allati*
Mine gehyraþ	*Meam auditis*
Anfealdne geþoht	*Simplicem opinionem:*
Ofost is selest	*Alacritas maxime expedit*

To gecydanne̅
Hwanon eowre
Cyme syndon.

IV.

Him scyld esta
Andswarode
Werodes wisa
Wordhord onleac
We synt gumcynnes
Geata leode
And Higelaces
Heord geneatas.
Wæs min fæder
Folcum gecyþed
Æþele ordfruma
Ægþeow haten.
Gebad wintra worn
Ær he on wæg hwurfe,
Gamol of geardum.
Hine gearwe geman
Witena wel hwylc
Wiþe geond eorþan
We þurh holdne hige
Hlaford þinne
Sunu Halfdenes
Secean cwomon

Respondendi,
Unde vestrates
Advenerint.

IV.

Illi scuti honos
Respondit
Exercitus dux
Thesaurum eloqventiæ aperiendo:
Nos sumus cognatione
Gothici viri
Et Higelaci
Familiares ministri.
Fuit meus pater
Populis notus
Nobilis natalibus
Ægthiofus vocatus.
Fluxit hiemum multitudo
Antequam ille in viam se converteret
Senex ex mundo.
Eum bene recordabitur
Sapientum qvivis
Late per orbem.
Nos fidis animis
Dominum tuum
Filium Halfdani
Visitatum venimus

Leod gebyrgean	*Populum defensuri:*
Wes þu us lare na god.	*Fuisti nobis doctrinâ haud bonus.*
Habbad we to þæm mæran	*Habemus ad illustrem*
Micel ærenþe	*Magna negotia*
Deniga frean,	*Danorum principem.*
Ne sceal þær	*Non debet*
Dyrne sum wesan	*Occultum qvid esse,*
Þæs ic wene þu wast	*Qvod supicor te scire,*
Gif hit is	*Si verum sit,*
Swa we soþlice	*Qvod nos certe*
Secgan hyrdon.	*Dici audivimus;*
Þat mit Scyldingum	*Qvod inter Scioldungos*
Sceaþo ic nat hwilc	*Latrones, nescio qvi*
Deogol dæd hata	*Diabolicis artibus patrarunt,*
Deorcum nihtum	*Tenebrosis noctibus*
Eaweþ þurh egsan	*Sane per terrorem,*
Uncuþne niþ	*Improvisam neqvitiam*
Hynþu and hrafyl	*Vim, et rapinam.*
Ic þæs Hrodgar mæg	*Ego Hrodgarum potero*
Þurh rumne sefan	*Animo deliberato*
Ræd gelæran	*Consilium docere,*
Hu he frod, and god	*Qvomodo illi sapienti et bono*
Feond oferswyþeþ,	*Hostem superare liceat,*
Gyf him edwendan	*Si hic forsan redire*
ÆEfre scolde.	*Iterum præsumserit.*
Bealuwa bisigu	*Injuriæ oportet*
Bot eft cuman	*Satisfactionem comitem esse,*
And þa cear wylmas	*Et tunc querelarum æstus*

Colran wurþaþ.	*Tranqvillior fiet;*
Oþþe a syþþan	*Donec tandem*
Earfoþ þrage	*Duro rerum ordine fuerit*
Þrea nyd þolaþ	*Afflictio necessaria exhausta.*
Þenden þar wunaþ	*Abinde manebit*
On heah stede	*Vicissim e vestigio*
Husa selest.	*Aula felicissima.*
Weard maþelode	*Custos dixit,*
Þær on wicge sæt	*Qvi in specula sedit,*
Ombeht unforht	*(Ministrum impavidum*
Æghwædres sceal	*Utrumqve decet*
Scearp scylþwiga	*Fortem scutiferum,*
Gescad witan	*Caute instituere*
Worda and worca	*Verba et actiones*
Se þe wel þenced.	*Qvi vult bene rem gerere.)*
Ic þæt gehyre	*Ego id audio*
Þæt þis is hold weorod	*Quod sitis amicum agmen*
Frean Scyldinga	*Principi Scyldingorum*
Gewitaþ forþ beran	*Procul advectum, oblatum*
Wæpen and gewædu	*Arma et apparatum.*
Ic eow wisige.	*Ego vobis dico:*
Swylce ic magu	*Eodem ego qvo con-*
Þegnas mine hate	*Cives mei odio flagramus*
Wiþ feonda gehwone	*In hostes qvoslibet.*
Flotan eowerne	*Classem vestram*
Niw tyrwydne	*Recenti pice obductam*
Nacan on sande	*Nuda prope litora*
Arum healdan	*Remis tenete*

Oþ þæt eft byreþ	*Donec olim secundabit aura*
Ofer lagu streamas	*Per pelagi fluctus*
Leofne mannan	*Amicorum virorum*
Wuþu wunden	*Ligna, tortis*
Hals to wedermarce	*Alis ad petalum.*
God fremmendra	*Deus successum*
Swylcum gife þe.	*Ejusmodi det tibi.*
Biþ þæt þone hilde ræs	*Utinam igitur fortuna cursum*
Halge diged.	*Sancta prosperet.*
Gewiton him þa feran	*Cessarunt tunc (advenæ) procedere,*
Flota stille bad	*Classis qvieta iacuit*
Seo modo on sole	*Maris pertæsa in salo.*
Siþfædmed scip	*Sinuosæ naves*
On ancre fæst	*Anchoris firmatæ,*
Eoferlic scionum	*Pulcræ visu,*
Ofer hleor beran	*Superficie tota*
Gehroden golde	*Ornatæ, auro*
Fah and fyr heard	*Fulgidæ et ardentes: fortes*
Ferch wearde heold.	*Pectore excubias agebant*
Guþ mod grummon.	*Animo hostibus minace.*
Guman onetton	*Milites festinarunt;*
Sigon æt somne	*Nitebantur una,*
Oþ þæt hy æl timbred.	*Donec omnes instruxerint*
Geatolic and gold fah	*Pulcras et auro coruscantes*
On gyton mihton.	*Qvoad cognoscere licuit.*
Þæt væs fore mærost	*Tales visæ plurimis*
Foldbuendum	*Tericolis*

4

Receda under roderum
On þæm se rica bad
Lixte se leoma
Ofer landa fela.
Him þa hilde deor
Of modigra
Torht getæhte
þæt hie him to mihton
Gegnom gangan
Guþ beorna sum
Wicg gewænde.
Word æfter cwæd
Mælis me to feran
Fæder alwolda
Mid arstafum.
Eow ic gehealde
Siþa gesunde.
Ic to sæ wille
Wiþ wraþ werod
Wearde healdan.

Ædes sub coelo,
Ponti chara pignora.
Splendebat ille fulgor
Super regiones multas.
Suos deinde bellonæ amicus,
Heroum
Decus docuit,
Quid oporteret
Perficere
Milites qvosdam
Prœliis adsvetos.
Demum addidit:
Opus est mihi invisere
Patrem omnipotentem
Cum caduceo.
Vos utinam habeam
Socios salvos.
Ego versus mare volo
Contra hostes firma
Custodia teneatur.

V.

Stræt wæs stan fah
Stig wisode
Gumum æt gædere
Guþ byrne scan
Heard hand locen
Hring iren scir

V.

Stratum lapidibus politum
Viam monstravit
Viris una euntibus.
Bellica lorica splenduit
Duræ adstricta manui
Annulo. Ferrum politum

Song in searwum	*Sonuit super arma,*
Þa he to sele	*Ubi in conclavia*
Furþum in hyra	*Progressi cum*
Gryre geatawum	*Stridore per portas*
Gangan cwomon.	*Eundo venerunt*
Setton sæmeþe	*Posuere maris pertæsi*
Side scyldas	*Latos clypeos*
Rondasregn hearde	*Scutorum pluvia duri*
Wid þæs recedes weal.	*Ad aulæ parietem.*
Bugon þa to bence	*Inclinarunt se tunc versus sedilia;*
Byrnan hringdon	*Loricas concusserunt*
Guþ searo gumena	*Bellica fortium vestimenta.*
Garas stodon	*Tela steterunt*
Sæmanna searo	*Nautarum acuta*
Samod æt gædere	*Collecta in unum*
AEsc holt ufan græg	*Fraxino superne glauca,*
Wæsse iren þreat	*Acutus chalybs noxam*
Wapnum gewurþad	*Minabatur armis.*
Þa þær wlonc hæleþ	*Tunc splendidus heros*
Oret magas	*Athletas*
AEfter hæleþum frægn.	*Rogavit fortes.*
Hwanon fere ge ad	*Unde venistis*
Gefætte scyldas	*Muniti scutis,*
Græge syrcan	*Glaucis loricis,*
And grim helmas	*Et trucibus galeis,*
Heresceafta heap	*Telis multiplicibus?*
Ic eom Hroþgares	*Ego sum Hrodgari*
Ar and ombiht.	*Nuntius et procurator.*

Ne seah ic	*Non vidi ego*
Elþeodige	*Exteros*
Þus manige men	*Tam multos viros*
Modiglicran.	*Magis superbos.*
Ven ic þæt ge	*Spero, qvod vos*
For wlenco na	*Neqve ob superbiam*
Læs for wrec siþum	*Nec propter scelera,*
Ac for hige þrymmum	*Sed ob gravia negotia*
Hroþgar sohton.	*Hrodgarum visitetis.*
Him þa ellen rof	*Illi tunc animosus dux*
Andswarode	*Respondit:*
Wlanc wedera leod	*Elata AEolica gens*
Word æfter spræc	*Verba repetiit*
Heard under helme.	*Fortis sub galea:*
We synt Higelaces	*Nos sumus Higelaci*
Beod geneatas.	*Domestici.*
Beowulf is min nama	*Beowulfus est meum nomen,*
Wille ic asæcgan	*Cupio exponere*
Sunu Halfdenes	*Edito Halfdano,*
Mærum þeodne	*Illustri Regi*
Min ærende.	*Meum negotium*
Aldre þinum	*Domino tuo,*
Gif he us	*Si ille nobis*
Geunnan wile	*Permittere velit,*
Þæt we hine swo godne	*Qvod nobis ita eum divum*
Gretan moton.	*Salutare liceat*
Wulfgar maþelode	*Wulfgarus regessit:*
Þæt wæs Wendla leod	*Ille erat gente Wendelicus,*

Wæs his mod sefa	*Erat ejus animi*
Manegum gecyþed.	*Multis nota*
Wig and wisdom:	*Fortitudo et prudentia:*
Ic þæs wine Deniga	*Igitur amicum Danorum*
Frean Scyldinga	*Dominum Scyldingorum*
Frinan wille	*Certiorem facere volo*
Beaga bryttan	*Annulorum datorem*
Swa þu bena eart,	*Quæ tua sit petitio*
Þeoden mærne	*Regi glorioso (oblata)*
Ymb þinne siþ.	*De tuo itinere;*
And þe þa andsware	*Et te responsum*
Ædre gecydan	*Illico docebo,*
Þe me se goda	*Quod divus mihi*
Agifan þenceþ.	*Dare decreverit.*
Hwearf þa hrædlice	*Avolavit (Wulfgarus) cito*
Þær Hroþgar sæt	*Ubi Hrodgarus sedit*
Eald and unhar	*Senex et comam canus*
Med his eorla gedriht.	*Cum satraparum cœtu.*
Eode ellenrof	*Ivit animo fortis*
Þe he for eaxlum gestod	*Usqve dum pone humeros staret*
Deniga Frean	*Danorum Domini:*
Cuþe he duguþe þeaw.	*Agnovit ille fidelem ministrum.*
Wulfgar maþelode	*Wulfgarus alloqvebatur*
To his, wine driht	*Amicum sibi agmen:*
Nu her syndon geferede	*Nunc hic advenere*
Feorran cumene	*Ex longinqvo, allati*
Ofer geofenes	*Super maris*
Begang Geataleode	*Vias Gothici viri.*

Þone yldestan
Oret mecgas
Beowulf nemnaþ
Hy benan synt
Þat hie þeoden min
Wiþ þe moton
Wordum wrixlan
No þu him wearne
Geteoh þinra
Gegncwida glædnian.
Hroþgar hy
On wig getawum
Wyrþe þinceaþ
Eorla ge æhtan
Huru se aldor
Þeah se þem
Heaþo rincum
Hiþer wisade.

Præfectum
Heroes
Beowulfum nominant.
Orant,
Qvod illi domine
Cum te liceat
Verba conserere.
Ne tu illi deneges
Rogatus tuis
Responsis eum hilarare.
Hrodgare!
De bello parando
Si evenerit, cogita.
Vos satrapæ considerate
Qvid principi
Dignum sit, qvi istos
Nobiles viros
Huc legavit.

VI.

Hroþgar maþelode
Helm Scyldinga
Ic hine cuþe
Cniht wesende
Wæs his ealdfæder
Ecgþeo haten
Þæm to ham forgeaf

VI.

Hrodgarus respondit
Protector Scyldingorum:
Ego eum nosco
Eqvitem esse.
Ejus pater fuit
Ecgtheous appellatus.
Illi desponsavit

Hreþel Geata	*Rex Gothorum*
Angan dohtor	*Unicam filiam.*
Is his eafor an	*Ejus filius unus*
Nu heard her comen	*Nunc fortis hic venit*
Sohte holdne wine.	*Visitatum fidos amicos.*
Þonne sægdon	*Relatum est*
Þæt sæ liþende	*Vectum pelago*
Þa þe gifsceattas	*Dona prætiosa*
Geata fyredon	*Gothorum ferentem*
Þyder to þance	*Grate accipienda*
Þæt he XXXtiges	*Trecentorum*
Manna mægen cræft	*Virorum robur*
On his mund gripe	*Suo sub imperio*
Heaþo rof hæbbe	*Excelsum heroam habere.*
Hine halig god	*Eum sanctum numen*
For arstafum	*In auxilium*
Us onsende	*Nobis misisse*
To Westdenum	*Occidentalibus Danis,*
Þæs ic wen hæbbe.	*Spem habeo,*
Wiþ grendles gryre	*Contra grendelis terrores,*
Ic þæm godan sceal	*Ego huic principi*
For his modþrece	*Pro ejus fortibus gestis*
Madmas beodan	*Opes offeram.*
Beoþu on ofeste	*Invita (eum) illico*
Ham ingan,	*Domum (ɔ: aulam) adire.*
Seon sibbe gedriht	*Sit amica cohors*
Samod æt gædere.	*Simul unita.*
Gesaga him eac wordum	*Dic illis insuper verbis*

Þæt hie sint wilcuman	*Qvod exoptati veniant*
Deniga leodum	*Danorum populo.*
Wordin ne abead.	*Jussus haud moratur.*
Eow het sæcgan	*Tibi jussit nuntiari*
Sige drihten min	*Victorisuos dominus meus*
Aldor East Dena	*Principi Orientalium Danorum*
Þæt he eower æþelu can	*Qvod noscat tuum nobile genus,*
And ge him syndon	*Et qvod sibi*
Ofer sæ wylmas	*Super salis æstus*
Heard hicgende	*Fortia tu meditatus gesta*
Hiþer wilcuman	*Huc gratus adveneris.*
Nu ge moton	*Nunc vobis licet*
Gangan meowrum	*Ire cum vestro*
Guþ geatawum	*Militari apparatu*
Under here griman	*Galeatis*
Hroþgar geseon.	*Ad Hrodgarum videndum.*
Lætaþ hilde bord	*Sinite scuta bellica*
Her on bidian	*Hic manere*
Wudu wæl sceaftas.	*Lignaqve cædivi teli.*
Worda geþinges.	*Qvibus dictis,*
Aras þa se wica	*Surrexit nauticus*
Ymb hine rinc manig	*Circum circa miles multus,*
Þryþlic þegna heap.	*Minax virorum coetus.*
Sume þær bidon	*Qvidam ibi mansere*
Heaþo reof heoldon	*Sublimia tecta custoditum,*
Swa him se hearda bebead.	*Ita eos Heros jussit.*
Snyredon æt somne	*Strenue ibant una*

Þa secg wisode	*Qvos minister (Wulfgar) duxit*
Under heorotes hrof	*Sub palatii tecta*
Heard under helme	*Fortis galea munitus,*
Þæt he on heoþe gestod.	*Qvam capiti imposuerat.*
Beowulf maþelode	*Beowulfus loqvebatur*
On him byrne	*In eo lorica*
Scan searo net	*Splenduit arte retiformis*
Seowed smiþes.	*Perfecta opere:*
Or þancum wæs þu	*Liber curis esto*
Hroþgar hal ic eom	*Hrodgare. Saluto te ego*
Higelaces mæg	*Higelaci minister*
And mago þegn.	*Et familiaris vasallus.*
Hæbbe ic mærþa	*Gloriosa ego*
Fela ongunnen	*Multa gessi*
On geogoþe.	*In juventute.*
Me weard grendles þing.	*Fiebat mihi Grendelis concio (bellum)*
On minre eþeltyrf	*In mea patria*
Undyrne cuþ	*Sat nota.*
Secgaþ sælidend	*Narrarunt navigantes*
Þæt þes sele stande	*Qvod misera staret*
Reced selesta	*Domus optimis*
Rinca gehwilcum	*Viris qvibusvis*
Idel and unnyt	*Vacua et inutilis,*
Siþþan æfen leoht	*Postqvam Hesperi jubar*
Under heofenes hador	*Sub coeli arcu*
Beholen weorþed.	*Occultum fiebat.*
Þa me þæt gelærdon	*Tunc me docebat*

Leode mine	*Gens mea*
þa selestan	*Olim felisisimum*
Snotere ceorlas.	*Sagacibus viris*
þeoden Hroþgar	*Rex Hrodgare,*
þæt ic þe sohte	*Qvod te visitarem,*
For þan hie mægenes cræft	*Siqvidem vires*
Mine cuþon.	*Meæ notæ erant.*
Selfe ofersawon	*Ipse apparui,*
þa ic of searwum cwom.	*Ubi per insidias veni*
Fah from feondum	*Decoloratus, ab hostibus.*
þær ic fife geband	*Ibi qvinqve constrixi*
Yþde eotene cyn	*Facile Jutis editos*
And on ydum slog.	*Et in undas dejeci.*
Inceras mihtes	*Vestri gratia auxilii*
Nearo þearfe	*Valde necessarii*
Dreah þrec	*Sustinui tædiosos*
Wedera niþ	*Ventorum impetus*
Wean ahsodon	*Damnum qværens*
For grand gramum.	*Magno periculo.*
And nu wiþ Grendel	*Et nunc in Grendelem,*
Sceal wiþ þam aglæcan	*In miseros*
Ana gehegan.	*Solus exercebo*
þing wiþ þyrse	*Judicium in Thyrsos.*
Ic þe nu þa	*Ego te nunc*
Brego beorht Dena	*Domine serene Danorum*
Biddan wille	*Orare volo,*
Eodor Scyldinga	*Te tutorem Scyldingorum*
Anre bene.	*Una prece*

þæt þu me ne forwyrnė
Wigendra hleo
Feorme folca
Nu ic þus feorran com.

þæt ic mote
Ana minnra
Eorla gedryht.
And þæs hearda heap
Heorot fælsian.
Hæbbe ic eac geahsod,
þæt se æglæca
For his won hydum
Wæpna geræcceþ.
Ic þæt þonne forhicge,
Swa me Higelac sie
Min mon drihten
Modes blide.
þæt ic sword bere
Oþ þæt sidne scyld
Geolo rand to guþe.
Ac ic mid grape sceal
Fon wiþ feaonde
And ymb feorh sacan
Laþ wiþ laþum
þær gelyfan sceal
Dryhtnes dome
Se þe hine deaþ nimed.

Ne mihi deneges
Mavortiis asylum
Hospitale viris
Siqvidem a remotis locis adeo
veni.

Ut possim
Inter meorum
Satellitum phalanges
Fortiaqve agmina
Palatium tueri.
Auditu enim percepi,
Qvod miseria
Ob defectum custodiæ
Militaris acciderit.
Auguror etenim,
Ita mihi H i g e l a c u s *sit*
Meus dominus
Animo propitius,
Qvod gladium feram
Et latum clypeum
Flava margine, in bella,
Et impetu
Dejiciam hostes,
Et vitâ privem
Flagitiosâ nebulones:
Ibi tradentur
Domini judicio,
Qvos mors abstulerit.

Wen ic þæt he wille	*Spero velit (dominus)*
Gif he wealdan mot	*Si valeat,*
In þæm guþ sele	*In pugnæ loco*
Geotena leode	*Viros Gothos*
Ecan unforhte	*Viribus augere impavidos,*
Swa he oft dyde,	*Ut sæpe fecit.*
Mægen hræþ manna	*Virtute insignium virorum*
Nu þu minne þearft	*Nunc tibi meorum opus est.*
Hafalan hydan	*Strage grassando*
Ac he me habban wile	*Si me habere velit*
Deore fahne	*Cruore imbuta*
Gif mec deaþ nimed.	*Et me tollat libitina:*
Byreþ blodig wæl	*Humo cæsorum corpora*
Byrgean þenceþ	*Sepelire memento.*
Eceþ angenga	*Ange viator*
Unmurnlice	*Illacrymabili*
Mearcaþ mor hopu	*Limitatam planitiem ligustro.*
No þu ymb mines ne þearft	*Non tu circa meum debes*
Lices foerme	*Corpus silicernio*
Leng sorgian	*Diu lugere.*
Onsend Higelace	*Fac Higelacum certiorem:*
Gif mæc hild mine	*Da mihi bellica mea*
Beadu scruda betst	*Arma, apparatus optima,*
þæt mine breost wereþ	*Quæ pectus meum protexere*
Hrægla selest	*Indumentorum præstantissima;*
þæt is hrædlan laf	*Ea sunt spoliorum reliquiæ*
Welandes geweorc.	*Welandi opus,*
Gæþ awyrd swa hio scel.	*Ibit perditum: ita fiet.*

VII.	*VII.*
Hroþgar maþelode	*Hrodgarus regessit*
Helm Scyldinga	*Tutor Scyldingorum:*
Fere fyhtum þu	*Antequam pugnas iniisti*
Wine min Beowulf.	*Amice mi Beowulfe*
And for arstafum	*Et cum caduceo*
Usic sohtest.	*Nos visitasti,*
Geslog þin fæder	*Percussit tuum patrem*
Fæhþe mæste.	*Bellum maximum.*
Wearþ he heaþo lafe	*Cogebatur ultimum*
To hand bonan	*Dedere se*
Mid Wilfingum	*Wilfingis*
þa hine gara cyn	*Ne illum teligera gens*
For here brogan	*Terrore belli*
Habban ne mihte.	*Teneret.*
þanon he gesohte	*Inde petiit*
Suþ-Dena folc	*Meridionales Danos*
Ofer yþa gewealc	*Trans pelagi strata.*
Ar Scyldinga	*Honos Scyldingorum*
þa ic fussum weald	*Tunc ego alacrem rexi*
Folce Deninga	*Populum Danorum,*
And on geogoþe	*Et in juventute*
Heold gimme rice	*Tenui gemmarum divitem*
Hord burh hæleþa.	*Thesauro urbem heroum.*
þa wæs Heregar dead	*Tunc Heregar obierat*
Min yldra mæg	*Meus senior frater*
Unlifigende	*Demortui*

Bearn Halfdenes	*Filius Halfdani.*
Se wæs betera þon ic	*Felicior fuit qvam ego,*
Siþþan þa fæhde	*Ex qvo inimicitiarum*
Feo þingode.	*Veniam pecunia redimerat.*
Sende ic Wylfingum	*Misi Wyifingis*
Ofer wæteres hrycg	*Super fluctuum dorsa*
Eal þe madmas	*Omnem thesaurum*
He me a þas swor.	*Qvo me jurejurando strinxit.*
Sorh is me to secganne	*Dolor est mihi narraturo*
On sefan minum	*Mente mea repostus*
Gumena ængum	*Alicui hominum,*
Hwæt me grendel hafaþ	*Qvale meo grendel excitaverit*
Hynþo on heorote	*Damnum lari*
Mid his hete þancum	*Præmeditato odio,*
Fær niþa gefremed	*Et præcipite neqvitia.*
Is min flet werod	*Mea est domus populosa*
Wig heap gewanod	*Cæsorum congerie imminuta,*
Hie wyrd forsweop	*Qvi amovebantur*
On grendles gryre	*Grendelis ira.*
God eaþe mæc þone	*Deus avertet*
Dol sæcadan	*Injuste me accusatum*
Dæda getwæfan	*Delictorum, desperare.*
Ful oft gebeotedon	*Nimium sæpe minabantur*
Beore druncne	*Cerevisia ebrii*
Ofer ealo wæge	*Ad pocula*
Oret mæcgas	*Heroes,*
þæt hie in beorsele	*Qvod in cerevisiaria æde*
Bidan woldon	*Expectare vellent*

Grendles guþe	*Grendelis numen*
Med gryrum æcga.	*Horrenda acie.*
Þon wæs þeos medo heal	*Inde fuit hæc hydromelis aula*
On morgen tiþ	*Tempore matutino*
Driht sele dreor fah.	*Familiæ infelicis cruore tincta.*
Þa on dag lixte.	*Tunc isto die apparuerunt*
Eal benc þelu	*Omnia scamna*
Blode bestymed	*Sangvine perfusa,*
Heall heoru dreore.	*Aula illorum sangvine madida.*
Ahte ic holdra þy læs	*Possedi fidos eo pauciores*
Deorre duguþe	*Æstimabiles virtute,*
Þe þa deaþ fornam	*Qvos libitina sustulit.*
Site unto symle	*Sedite in symposio*
And on sæl meoto	*Et in aula medi:*
Sige hreþ sægu	*Accumbite viri fortes,*
Swa þin sefa hwette.	*Ita vestros animos acuentes.*
Þa wæs Geat mæcgum	*Tunc fuere pro Gothicis viris*
Geador æt somne	*Omnibus una*
On beor sele	*In æde cerevisiaria*
Benc gerymed.	*Scamna evacuata.*
Þær swiþ ferhþe	*Ibi valde animosi*
Sittan eadon.	*Sessum ibant*
Þryþum dealle	*Catervatim omnes.*
Þegn nytte behold	*Viri obliti sunt tenere*
Se þe on handa bær	*Manibus, qvæ gessere*
Hroden eolowæge	*Siccata pocula.*
Scencte scirwered	*Pocillator præbuit potum.*
Scop hwilum sang	*Poëtæ interim cecinere*

Hador on heorote
Þær wæs hæledæ dream
Duguþ unlytel
Dena and wedera.

VIII.

Hunferþ maleode
Ecglafes bearn
Þe æt fotum sæt
Frean Scyldinga
On band beadu
Rune wæs him
Beowulfes siþ modges
Mere faran
Micel æfþunca
For þon þe he ne uþe
Þæt ænig oþer man
Æfre mærþa
Þon ma middangardes
Gehedde under heofenum
Þon he sylfa eart
Þu se Beowulf
Se þe wiþ breccan
Wunne on sidne sæ
Ymb sund flite
Þær git for wlence
Wada cunnedon
And for dol gilþe

Hilares in palatio.
Ibi erant animosæ jubila
Nobilitatis numerosæ
Danicæ et Æolicæ.

VIII.

Hunferd loqvebatur
Ecglavi filius,
Qui ad pedes sedit
Domini Scyldingorum,
Emeritus stipendiis.
Momordit eum
Beowulfi itinere elati
Maria sulcando
Magna indignatio,
Propterea qvod ille nesciret
Ullum alium virum
Magis celebrem
In mundo
Nominari sub coelo
Qvam se ipsum.
Tu sis Beowulfus,
Qui ob prædas
Geris per latum æqvor
Et maria pugnas.
Ibi vos ob divitias
Vada explorastis,
Et ob falsam gloriam

On deop wæter
Aldruın neþdon
Ne mic ænig mon
Ne leof ne laþ
Belean mighte.
Sorh fullne siþ
Þa git on sund reon.
Þær git ea gor stream
Earmum pehton
Mæton mere stræta
Mundum brugdon
Glidon ofer garsecg
Geofon yþum
Weol wintris wylm
Git on wæteris æht
Seofon night swuncon
He þe at sunde
Oferflat hæfde
Mare mægen
Þa hine on morgen tid
On heaþo Ræmis
Holm up æt bær.
Þonon he gesohte
Swæsne.
Leof his leodum
Lond Brondinga
Freoþo burh fægere.
Þær he folc ahte

Profundas æqvas.
Annis subacto
Non mihi aliqvis
Amicus aut hostis
Objicere potest,
Illacrimabiles expeditiones.
Ubi vos per æqvora ruistis,
Ibi fluctus sangvinis rivis
Miseri texistis.
Metiti estis maris strata:
Castella terruistis:
Fluitavistis trans æqvora.
Salis undæ
Fervuerunt nimborum æstu.
Vos in aqvarum vadis
Septem noctibus afflicti fuistis.
Ille cum sundum
Transvolasset,
Magis intensæ vires
Illum tempore matutino
In altam Ræmis
Insulam advexere.
Deinde petiit
Dulcem,
Charam suo populo
Terram Brondingorum.
Libertate urbem conspicuam
Ibi populo possessam

Burh and beagas	*Urbem et opes*
Beot eal wiþ	*Correpsit. Omne contra*
þe sunu Beanstanes	*Tibi filius Beansteni*
Sode gelæste.	*Vere persolvit.*
þon wene ic to þe	*Qva propter suspicor tibi*
Wyrs ange þingia	*Nihil pejus accidere potuisse,*
þeah þu heaþo	*Etiamsi tu furiosum*
Ræsa gehwær dohte	*Impetum ubiqve feceris*
Grimre guþe	*Truci pugua;*
Gif þu grendles dearst	*Si tu Grendelis ausus fuisses*
Niht longine	*Noctem longam*
Fyrstne anbidan.	*Ab initio exspectare.*
Beowulf maþelode	*Beowulfus loqvebatur*
Bearn ÆEgþeowes	*Filius ÆEgtheowi:*
Hwæt þu worn fela	*Quò numerosa,*
Wine min Hunferd	*Amice mi Hunferde*
Beore druncen,	*Cerevisa ebrius*
Ymb brecan spræce	*De præda narrando*
Sæcdest from his siþe	*Dixisti. De tua expeditione*
Soþ ic talige	*Vera referam:*
þæt ic mere strengo	*Quod ego majori vi*
Maran ahte	*Majorem exantlaverim*
Earfedo on yþum	*Laborem per undas,*
þonne ænig other man.	*Qvam qvivis alius Vir.*
Wit þæt gecwædon	*Nos diximus*
Cniht wesende	*Pueri existentes,*
And gebeotedon	*Et comminati sumus.*
Wæron begen þa git	*Nos fuimus adhuc*

On geogod feore
þæt wit on garsecg
Ut aldrum neþdon
And þæt geæfndon swa.
Hæfdon swurd nacod
þa wit on sund reon
Heard on handa
Wit unc wit hron fixas
Weorian þohton.
No he wiht fram me
Flod yþum feor
Fleotan meahte
Hraþor on holme
No ic fram him wolde.
þa wit æt somne
On sæ wæron
Fif nihta fyrst
Oþ þæt unc flod to draf
Wado weallende
Wedera cealdost
Nipende niht
And norþan wind
Heaþo grim and hwearf
Hreo wæron yþa
Wæs mere fixa
Mod onhrered.
þær me wiþ laþum
Lic syrce min

In prima juventute:
Quod nos maritimam
Expeditionem cogeremus.
Eam sic perfecimus.
Habuimus enses nudos.
Ubi fluctus incurrebamus,
Duris manibus,
Nos nobis contra maris lupos
Pugnare proposuimus.
Non illi elabebantur a me,
Fluctuum undis procul
Innatare licuit.
Velox in mari
Nec ego discedere volui.
Ubi nos una
In mari eramus,
Quinque noctium spatio
Usque dum nos fluctus irruerent
Furentibus undis,
Tempestas frigidissima
Glaciales noctes
Et Boreas ventus.
AEstu torva et syrtibus
Turbata erant vada.
Marinorum vulpium
Animus frangebatur.
Ibi mihi contra hostes
Quasi supparo mea

Heard hond locen
Helpe gefremede
Beado hrægl broden
On breostom læg
Golde gegyrwed
Me to grunde teach
Fah feondscaþa
Fæste hæfde
Grim on grape
Hwæþre me gyfeþe wearþ
Þæt ic aglæcan
Orde geræhte
Hilde bille
Heaþo ræs fornam
Mihtig mere deor
Þurh mine hand.

Dura manus vestita
Auxilium tulit.
Bellicæ vestes congelatæ
In pectore jacuere
Auro ornatæ.
Me in fundum traxisset
Vindicta inimicissimus hostis
Firmiter
Ferus aggressu,
Nisi mihi datum fuerit
Qvod miserum
Ab inito percusserim
Bellica secure.
Validum ictum persensiit
Potens fera
Per meam manum.

IX.

Swa mec gelome
Laþ geteonan
Þreatedon þearle
Ic him þenode
Deoran sweorde
Swa hit gedefe wæs
Næs hie þære
Fylle gefean hæfdon
Man for dædlan
Þæt hie me þegon

IX.

Ita me sæpe
Hostis conspirans
Ursit valde.
Ei operam meam sic locavi,
Pretioso ense,
Ut qvietus fieret.
Nonne erat ibi illi
Plena retributio soluta
Scelesto pro facinore,
Qvod mihi decreverat.

Symbel ymb sæton	*Symposio accubuimus*
Sæ grunde neah.	*Prope ad mare;*
Ac on mærgenne	*Et tempore matutino*
Mec umwunde	*Me circum*
Be yþlafe	*Per undas cadavera*
Uppelægon.	*Supina jacuere,*
Sweotum aswefede	*Turmis percussis.*
Þæt sydþan na	*Ex qvo minime*
Ymb brontne forþ	*Super æstuans exinde*
Brim liþende	*Æqvor navigantes*
Ladene letton.	*Iter reliqvimus.*
Leoht eastan com	*Lumen ex oriente venit*
Beorht beacen godes	*Clarum signum Dei.*
Brimu swaþ redon	*Mare cursu eqvitavimus,*
Þæt ic sæ næssas	*Donec promontoria*
Geseon mihte	*Videre possem,*
Windige weallas	*Ventosaqve littora.*
Wyrd oft nereþ	*Fatum sæpe servat*
Unfægne eorl,	*Salvum Ducem*
Þonne his ellen þeah.	*Quando ejus virtus prodest.*
Hweþere me gesælde	*Qvis nostrum vicit,*
Þær ic mit sweorde ofsloh	*Ubi ense cedimus?*
Niceras ni ge ne	*Nonne ego? minime tu hercle!*
No ic on night gefrægn	*Non ego nocte rescivi*
Under heofenes hwealf	*Sub convexo coelo*
Heardran feohtan	*Duriorem pugnam,*
Ne on egstreamum	*Nec in pelago*
Earmran mannon.	*Magis miseros homines.*

Hwaþerê ic fara feng
Feore gedigde
Siþes werig
Þa mæc sæ oþ bær
Flod æfter farode
On Finnaland.
Wudu weallendu
No ic wiht fram þe
Swylcra searu niþa
Sæcgan hyrde
Billa brogan
Breca næfre
Git æt heaþo lace.
Ne ge hwæþer incer
Swa deorlice
Dæd gefremede
Fagum sweordum
No ic þæs gylpe
Þeah þu þinum broþrum
To banan wurde
Heafodmægum.
Þæs þu in helle scealt
Wehrþo dreogan
Þeah þin wit duge

Sæcge ic þe to soþe
Sunu Æglafes
Þæt næfre grendel

Quocunqve ire incepi,
Virtus animi profuit
Nunqvam defessa,
Ubi me mare vexit,
Fluctu inseqventi
In Finlandiam,
Lignis spumantibus:
Non ego qvidqvam de te
Talium rerum strenue gestarum
Narrari audivi.
Arma terrorem
Attulerant nunqvam
Adhuc ad insignem lacum.
Non tu alter nostrorum duorum
Adeo egregia
Facta gessisti
Rutilantibus gladiis.
Non igitur glorior,
Etiamsi tu tuis fratribus
Mortem intuleris
Præpotentibus.
Ejus in inferno debes
Operis poenas dare;
Nihilo minus tuum supplicium durabit.

Dico tibi pro vero
Sate Æglafo,
Qvod: nunqvam Grendel

Swa fela gryra	*Tam multos horrores*
Gefremede	*Fecisset,*
Atol æglæca	*Fracto tetra*
Ealdre þinum.	*Domino tuo*
Hynþo on heorote	*Clade, in palatio,*
Gif þin hige wære	*Si tuo animo fuisset*
Sefa swa searo grim	*Virtus adeo ferox,*
Swa þu self talast.	*Ac tu ipse jactas.*
Ac he hafaþ onfunden	*Sed ille expertus est,*
Þæt he þa fæhþe	*Quod inimicitias*
Ne þearf atole	*Non habeat opus cruentatæ*
Ecg præce eower leode	*Aciei opera vestræ gentis*
Swiþe onsittan.	*Acriter vindicare.*
Sige Scyldinga	*Erit Scyldingo*
Nymeþ nyþ bade	*Affecto injuriâ satisfactio*
Nænegum araþ.	*Nulla adjudicanda?*
Leode Deniga	*Viri Dani!*
Ac he lust wigeþ	*Si ille cupiat pugnare,*
Swefed onsendeþ.	*Velox mittite,*
Sæcce ne weneþ	*Bellum minime opperimini,*
To gar Denum	*Jaculum ad teliferos Danos.*
Ac ic him Geata sceal	*Et ego illi Gothorum*
Eafoþ and ellen	*Auxilium et vires*
Ungeara nu	*Statim nunc*
Guþe gebeodan.	*Bellicas offeram.*
Gæþ eft se þe mot.	*Ite iterum, qvi poterint*
To medo modig.	*Ad hydromel potandum animosi.*
Siþþan morgen leoht	*Post matutina lux*

Ofer ylda bearn	*Super mortales*
Oþres dogores	*Subseqventis diei*
Sunne swegl wereþ	*Sol coeli custos*
Suþan scineþ.	*Ex meridie splendet.*
Þa wæs on salum	*Tunc in aula*
Sinces brytta	*Thesauri dator*
Gamol feax and guþ rof	*Canus cæsarie, bello clarus*
Geoce gelyfde	*Offensam credidit*
Brego beorht Dena	*Rex illustris Danorum,*
Gehynde on Beowulfe	*Humiliantem in Beowulfum factam,*
Folces hyrþe	*Populi custodem*
Fæst rædne geþoht.	*Fortem mente.*
Þær wæs hæleþa	*Ibi fuit heroum*
Heleahtan hlyn	*Risus; sonus*
Swysode word	*Perstrepuit; verba*
Wæron wynsume	*Erant jocunda.*
Eode Wealhþeoþ forþ	*Processit Wealhtheotha ultra*
Cwen Hroþgares	*Regina Hrodgari,*
Cynna gemyndig	*Genere splendida.*
Grette gold hroden	*Salutavit auro strata*
Guman on healle	*Viros in aula:*
And þa freolic wif	*Et tunc nobilis foemina*
Ful gesealde	*Poculum obtulit*
ÆErest East-Dena	*Primum Orientalium Danorum*
Eþel wearde	*Nobili custodi.*
Bed hine blidne	*Invitavit clemens*
ÆEt þære beor þæge	*Ad istud hydromelis symposium*

Leodum lofne	*Populo dilectos.*
He on lust geþeah.	*Ille gratias egit.*
Symbel and sele ful	*Triclinium et ædes plenas*
Sige rof Kyning.	*Victoria illustris Rex*
Ymb eode þa ides	*Circumivit. Tunc foemina*
Helminga duguþe	*Regi opem tulit,*
And geogoþe	*Et ætate florens*
Dæl æghwylcne	*Partitim cuiqve*
Sinc fato sealde	*Cimelia distribuit*
Oþ þæt sæl alamp	*Donec oportune evenerit,*
Þæt hoe Beowulfe	*Ut Beowulfo*
Beag hroden cwen	*Annulis ornata Regina*
Mode geþungen	*Animo elata*
Medo ful ætbær.	*Medi poculum offerret.*
Grette Geata leod	*Salutata Gothica gente*
Gode þancode	*Deo gratias egit*
Wis fæst wordum	*Sapiens verbis*
Þæs þe hire	*Pro eo, qvod suum*
Se willa gelamp	*Votum obtigisset;*
Þæt heo on ænigne	*Siqvidem neminem*
Eorl gelyfde	*Ducem crediderat*
Fyrena frofre	*Inter heroas fortiorem*
He þæt ful geþeah.	*Illo, qvi poculum accepit.*
Wæl reow wiga	*Strages cruenta heroum*
ÆEt weal hreon	*Ad cetorum muros*
And þa gyddode	*Tunc cantu celebrata*
Guþe gefysed.	*Bella cievit.*
Beowulf maþelode	*Beowulfus loqvebatur*

Bearn ÆEgþeowes	*Filius ÆEghtiofi:*
Ic þæt hogode	*Id cogitavi,*
Þa ic on holm gestah	*Ubi mare conscendi*
Sæbat gesæt	*Marinum lembum instruens*
Mid minra sæcga gedriht	*Meorum militum caterva,*
Þæt ic anunga	*Quod zelo*
Eowre leoda	*Vestri populi*
Willan geworhte.	*Voluntatem facerem:*
Oþþe on wæl crunge	*Donec pugna cadet*
Feord grapum fæst	*Exercitus metendo firmus,*
Ic gefreman sceal	*Perficiam*
Eorlic ellen	*Heroica gesta.*
Oþþe ende dæg	*Eatenus diei finis*
On þisse meodu healle	*In hac hydromelis aula*
Minne gebidan.	*Meme manebit.*
Þam wife þa word	*Mulieri ista verba*
Wel licodon	*Bene placuere*
Gilp cwide Geates.	*Honorifice loquentis Gothi.*
Eode gold hroden.	*Ivit auro strata*
Freolicu folc cwen	*Ovantis populi Regina*
To hire frean sittan.	*Suo domino adsessum.*
Þa wæs æft	*Tunc fuere postea,*
Swa ær inne on healle	*Ut ante, in aula*
Þryþ word sprecen	*Minacia verba prolata.*
Þeod on sælum	*Familia in palatio*
Sige folca sweg	*Victoriæ auctoris strepuit,*
Oþ þæt semninga	*Donec subito*
Sunu Healfdenes	*Filius Healfdani*

Secean wolde	*Quærere vellet*
Æfen ræste.	*Vespertinam qvietem.*
Wiste þæm ahlæcan	*Docuit alios idem,*
To þæm hea sele	*Eorumqve sublimem aulam*
Hilde geþinged	*Fideli custodiæ remisit*
Siþþan hie sunnan leoht	*Usqve dum solis lumen*
Geseon meahton	*Videre possent.*
Oþþe nipende	*Tunc descendens*
Niht ofer ealle scadu	*Nox omnes umbrosa*
Helma gesceapu	*Casside creaturas*
Scridan cwomon	*Tectum venit*
Wan under wolcnum	*Atra nubibus.*
Werod eall aras	*Universum agmen surrexit.*
Grette þa guma	*Salutavit tunc virorum*
Oþerne Hroþgar	*Ducem Hrodgarus*
Beowulf and	*Beowulfum, et*
Him hæl abead	*Illi aulæ obtulit*
Win ærnes geweald	*Jucundæ domus curam,*
And þæt word acwæþ	*Et hæc verba dixit:*
Næfre ic enegum	*Nunqvam alicuius*
Men ær alyfde	*Viri ante viventis,*
Siþþan ic hond and rond	*Postqvam manum et clypeum*
Hebban mihte	*Levare valui,*
Þryþ ærn Dena	*Fidei commisi aulam Danorum*
Buton þe nu þa	*Nisi tibi: nunc eam*
Hafa nu and geheald	*Igitur habe, nunc et tene*
Husa selest	*Domum felicissimam.*
Ge myne mærþo	*Vos meæ majestati*

Mægen ellen cyþ
Waca wiþ wraþum
Ne biþ þe wilna gad

Gif þu þæt ellen worc
Aldre gedigest.

Viri virtute celebres
Invigilate adversus inimicitias.
Ne sit tibi conscientiæ morsus
ɔ: non te poenitebit,
Si præclara gesta
Principi præstaveris.

X.

Þa him Hroþgar gewat
Mid his hæleda gedryht
Eodur Scyldinga
Ut of healle.
Wolde wig fruma
Wealhþeoþ secan cwen
To gebeddan hæfde
Kyning wuldor
Grendle to geancs
Swa guman gefrungon
Sele weard aseted
Sundor nytte beheold
Ymb aldor Dena.
Eoton weard abead
Huru Geata leod
Georne truwode
Modgan mægnes
Metodes hyldo,
Þa he him ofdyde
Isern byrnan

X.

Tunc discessit Hrodgarus
Cum nobilium cætu
Princeps Scyldingorum
Foras ex aula.
Voluit belli ducem
Wealhtheotha regina visitare,
Quem constituerat
Rex potens
Contra Grendelem.
Sic relatum est.
Excubiæ per ædes disposita.
Qvisque vices obiit (suas)
Circa principem Danorum.
Cohortum custos patefecit,
Qvomodo Gothicæ genti
Sponte confideret,
Eminenti viribus
Dei gratiâ.
Tunc (Rex) illi dedit
Ferream loricam,

Helm of hafelan	*Galeam crista valde minacem:*
Sealde his hyrsted sweord	*Tradidit suum ornatum*
Irena cyst	*Ensem calybis optimi*
Ombight þegne	*Ministro præfecto,*
And gehealdan het	*Et possidere jussit*
Hilde geatwe	*Belli apparatum.*
Gespræc þa se goda	*Dixit tunc bonus*
Gylp worda sum	*Gloriosa qvædam verba*
Beowulf Geata	*Beowulfus Gothus,*
ÆEr he on bed stige	*Anteqvam lectum iret.*
No ic me anhefe	*Numqvid gloriarer*
Wæsmun hnagran	*Fructum largum*
Talige guþ geweorca	*Belli gestorum,*
Þonne Grendel nelle	*Qvem Grendel invidet,*
For þan ic hine	*Eo qvod illum*
Sweorde swebban nelle	*Ense verrendo nollem*
Aldre beneotan	*Privare vita*
Þeah ic eal mæge.	*Etsi omnino possem?*
Nat he þara goda	*Non proderit illi*
Þæt he me ongean slea	*Me contra pugnare*
Rand geheape	*Scutorum congerie,*
Þeah he þe rof sie	*Qvamvis infamis sit*
Niþ geworca	*Nefandis sceleribus;*
Ac wit on night sculon.	*Numqvid nos nocte*
Secge ofersittan	*Commilitones desereremus,*
Gif het ge secean dear.	*Si hostis vos petere ausus fuerit*
Wig ofer wæpen	*In sancto loco, armis?*
And siþþan witig God	*Ah! suo tempore omnisciusDeus*

On swa hwæþere hond	*Utramqve partem*
Halig dryhten	*Sanctus dominus*
Mærþo deme	*Majestate judicabit,*
Þa him gemet þince.	*Ubi opportunum duxerit.*
Hylde hine þa	*Favore tunc*
Heaþo deor hleor	*Nobilis charum, sociale*
Bolster on feng	*Cervical excepit*
Eorles andwlitan	*Ducis vultum.*
And hine ymb monig	*Et domesticos circa multos*
Snellic sæ rine	*Celer ut salis fluctus*
Sele reste gebeah.	*Beata qvies descendit.*
Nænig heora þohte	*Nemo eorum cogitavit*
Þæt he þanon scolde	*Qvod inde*
Eft earþ lufan	*Regionem dilectam*
Æfre gesæcean	*Unqvam reviseret*
Folc oþþe freoburh	*Populum aut liberam urbem*
Þær he afeded wæs.	*Ubi natus erat.*
Ac hie hæfdon gefrunen	*Verum resciverant*
Þæt hie ær to fela	*Qvod antea nimis multos*
Micles in þæm winsele	*Magna in symposii aula*
Wæl deaþ fornam	*Strage letum abstulerit*
Denigea leode.	*Danico populo.*
Ac him dryhten forgeaf	*Sed dominus dedit*
Wig speda weofu	*Belli fructum altaribus,*
Wedera leodum	*Æolicæ genti*
Frofor and fultum	*In solamen et auxilium,*
Þæt hie feond heora	*Ut hostes suos*
Þurh anes cræft ealle	*Unius robore omnes*

Ofer comon
Selfes mightum.
Soþ is gecyþed
Þæt mightig God
Manna cynnes
Weold ride.
Ferhþ com on
Wanre night
Scriþan sceadu genga
Sceotend swefon
Þa þæt horn reced
Healdan scoldon.
Ealle buton anum
Þæt wæs yldum cuþ
Þæt hie ne moste
Þa metod nolde.
Se syn scaþa
Under sceadu bregdan.
Ac he wæccende
Wraþum on andan
Bad bolgen mod
Beadwa geþinges.

Superaret,
Propria virtute.
Vere notum est
Qvod potens Deus
Humani generis
Campos pereqvitaverit.
Terror supervenit
Dum obrepsit nox
Indutum umbra vias.
Sagittarii dormiebant,
Qvi turritum palatium
Custodirent,
Omnes præter unum.
Erat id hominibus notum,
Qvod non posset
Deo nolente
Ullus latro
Umbra tegi.
Sed vigil
Æstuante animo
Evocavit iracundus
Ad armorum judicium.

XI.

Þa com on more
Under mist hleoþum
Grendel gongan
Godes yrre bær

XI.

Tunc venit per tesqvas
Secundum nebulosum montem
Grendel gradiens.
Dei hostis attulit

Mynte se man scaþa
Manna cynnes
Sumne besyrwan
In sele þam hean
Wod under wolcnum
To þæs he win reced
Gold sele gumena
Gearwost wisse.
Fættum fahne
Ne wæs þæt forma siþ
Þæt he Hroþgares
Ham gesohte.
Næfre he
On aldor dagum
ÆEr ne siþþan
Heardran hæle
Heal þegnes fand.
Com þa to recede
Rinc siþian
Dreamum bedæled
Duru sona on arn
Fyr bendum fæst
Syþþan he hire folmum
. . . .
. . . .
Bræd þa bealo hydig
He bolgen wæs
Recedes muþan raþe

Decretam cladem
Generis humani,
Qvosdam illaqveando,
In ædibus sublimibus.
Vadavit sub nubibus
Donec calamitate feriisset
Aureas domos virorum,
Qvas ornatissimas novit,
Pingvi odio.
Nec fuit id nunc primum
Qvod Hrodgari
Domum visitaret.
Nunqvam ille
Per totam vitam
Prius aut postea
Fortiores viros
Prætorianos invenit.
Venit tunc ad aulam
Miles eundo
Gaudio orbatus.
Ostium, cito cursu
Ignis vinculis detentum,
Postqvam suis manibus
. . . .
. . . .
Dilatavit tunc sceleri addictus,
Cum iratus esset,
Ædis ostium illico.

Æfter þon onfagne
Fleor feond treddode
Eode yrre mod
Him of eagum stod
Ligge gelicost
Leoht unfæger.
Geseah he in recede
Rinca manige
Swefan sibbe gedriht
Samod æt gædere
Mago rinca heap.
Þa his mod ahlog.
Mynte þæt he gedælde
Ær þon dæg cwome
Atol aglæca
Anra gehwilces
Lif wiþ lice.
Þa him alumpen wæs
Wist fylle wenne
Wes wyrd þagen
Þæt he mamoste
Manna cynnes
Þicgean ofer þa night.
Þryd swyþ beheold
Mæg Higelaces
Hu se manscaþa
Under fær gripum
Gefaran wolde.

Exinde contaminatum
Pavimentum hostis calcavit.
Ruit iratus animo;
Ejus oculis stetit
Flammæ simillimum
Lumen foedum.
Vidit in palatio
Militum numerosa
Dormire pace, domino
Unacum simul,
Cognata agmina.
Tunc ejus mens gaudebat
Sperans, qvod divideret,
Anteqvam dies veniret,
Fœda miseria
Unius cujusqve
Vitam a corpore mortuo.
Tunc illi affulsit
Lautarum epularum spes:
Fuit hoc fatorum ordo
Qvod illi liceret
Humanum genus
Obruere ea nocte.
Indignatione gravi vidit
Amicus Higelaci
Qvo latro
Hoc fero impetu
Procedere vellet.

Ne þa se aglæca	*Non ille miser*
Yldan þohte	*Morandum duxit,*
Ac he gefeng	*Verum incepit*
Hraþe forman	*Festinanter primum*
Siþe slæpendne rinc	*Mox dormientes milites*
Slat unwearnum.	*Sternere incautos:*
Bat ban-locan	*Momordit ossium claustra,*
Blod edrum dranc	*Sangvinem venis exsuxit*
Syn snædum swealh	*Falce demetens deglutit*
Sona hæfde	*Cito*
Un lyfigendes	*Cæsorum*
Eal gefeormed.	*Penitus peresos*
Fet and folma	*Pedes manusqve.*
Forþ near æt stop nam	*Ivit propius; gressum sistit.*
Þa mid handa	*Tunc manum*
He geþihtige	*Meditato animo*
Rinc on ræste	*Ducem qviete usum*
Ræhte on gean	*Extendit adversum,*
Feond mid folme	*Hostem manu*
He onfeng hraþe	*Excepit ille protinus*
Inwit þancum	*Dolosum mente,*
And wid earn gesæt	*Et animo acri.*
Sona þæt onfunde	*Cito id expertus est*
Fyrena hyrde	*Flagitiorum custos,*
þæt he ne mætte	*Qvod non valeret*
Middangeardes	*In hujus mundi*
Eorþan sceatta	*Terrestribus regionibus*
On elran men	*Exteros homines*

Mund gripe maran	*Aggressu tundere.*
He on mode wearþ	*Animi fiebat*
Forht on ferhþe	*Terrore perculsus,*
No þy ær fram meahte	*Nec eo citius adire potuit,*
Hyge wæs him	*Mens fuit illi*
Hin fus wolde	*Prona; voluit*
On heolster fleon	*In tenebras fugere*
Sæcan deofla	*Visitatum dæmones.*
Gedræg ne wæs	*Tolerata non fuit*
His drohtoþ þær	*Ejus conversatio ibi:*
Swylce he	*Tale qvid ille*
On ealder dagum	*Antiqvis temporibus*
Ær gemette.	*Antea obviam habuit.*
Gemunde þa se goda	*Meminit tunc bonus*
Mæg Higelakes	*Minister Higelaci*
Æfen spræce	*Vespere habiti sermonis.*
Uplang astod	*Erectus stetit*
And him fæste wiþ feng	*Et hostem firmiter prœhendit.*
Fingras burston	*Digiti defecerunt:*
Eoten wæs ut weard	*Jutus aufugit foras.*
Eorl furþur stop	*Dux ultra procedens*
Mynte se mæra	*Circumspexit illustris*
Hwær he meahte	*Qvomodo inde possit*
Swa þidre gewindan	*Illum illinc trudere,*
And on weg þanon	*Et abinde*
Fleon on fen hopu	*Expellere in paludes vimineas,*
Wiste his fingra geweald	*Ostendit digitorum vis*
On grames grapum	*Potenti tactu*

Þæt he wæs geocor.	*Qvantum valeret.*
Siþ þæt se hearm scaþa	*Post lugubrem stragem*
Þa to heorute ateah.	*Ille (Beowulfus) palatium adiit:*
Dryht sele dynede,	*Regia aula strepuit*
Denum eallum	*Danis omnibus,*
Wearþ ceaster buendum	*Custodibus castri incolis,*
Cenra gehwylcum	*Animosis*
Eorlum ealu scerwen	*Ducibus cerevisia acribus.*
Yrre wæron begen.	*Irati erant utriqve*
Reþe wen wearþas	*Torvi suspicione custodes.*
Reced hlynsode	*Aula intonuit.*
Þæt wæs wundor micel	*Erat miraculum magnum*
Þæt se winsele	*Qvod illa ædes misera*
Wiþ-hæfde heaþo deorum	*Restiterit furiosis feris,*
Þæt he on hrusan ne feol	*Adeo ut non ceciderit in terram*
Fæger fold bold	*Pulcræ regionis domus,*
Ac þe þæs fæste wæs	*Sed eo firmior esset*
Innan and utan	*Intra et extra*
Iren bendum	*Ferreis vinculis*
Searo þoncum besmiþod	*Arte diligenter fabricata.*
Þær fram sylle abeag	*Ibi ex fulcimentis inclinavit*
Medu benc monig	*Medi abacus numerosus,*
Mine gefræge	*Qvantum scio*
Golde geregnad	*Auro decoratus.*
Þær þa graman wunnon	*Ibi irati nitebantur,*
Þæs ne wendon	*Qvi id non exspectarant*
ÆEr witan Scyldinga	*Antea optimates Scyldingorum*
Þæt hit a miþ gemete	*Ut certo modo*

Manna ænig.	*Hominum cuiqve*
Hetlic and ban fag	*Periculosos et lethales*
To-brecan meahte	*Subjugare possent*
Listum to-lucan	*Et arte avertere*
Nympe liges fæpm	*Flammæ amplexus*
Swulge on swapule	*Voraces. E vestigio*
Sweg up-astag	*Sonus ascendit*
Niwe geneahte	*Novus sufficienter.*
Nord-Denum stod	*Borealibus Danis evenit*
Atelic egesa	*Fœdus horror,*
Anra gewilcum.	*Uni cuiqve*
Þara þe of fealle	*Eorum, qvi ex spelunca*
Wop gehyrdon	*Ejulatum audiverunt.*
Gryre leoþ galan	*Horridum carmen cecinit*
Godes andsacan	*Dei adversarius*
Sige leasne sang	*Infelicem cantilenam.*
Sar wanigean	*Graviter attritum*
Helle hæfton heond	*Inferno captum tenuit*
Hine fæste	*Firmiter,*
Se þe manna wæs	*Ille qvi hominum fuit*
Mægene strengest	*Viribus maximus*
On þæm dæge	*Isto die*
Þysses lifes.	*Hujus vitæ.*

XII.	*XII.*
Nolde eorla hleo	*Noluit nobilium tutorem*
Ænige þinga	*Ulla ratione, (hostis)*
Þone cwealm cuman	*Unde damnum veniret,*

Cwicne forlætan	*Viuum deserere,*
Ne his lifdagas	*Nec ejus vitæ dies*
Leode ænigum	*Alicui homini*
Nytte tealde	*Utiles optavit.*
Þær genehost brægd	*Tum proxime fraudem*
Eorl Beowulfes	*Satrapæ Beowulfi*
Ealde lafe wolda	*Fatalem cupivit*
Freah drihtnes	*Illustris Domini*
Feohr ealgian	*Vitæ struere*
Mæres þeodnes	*Gloriosi principis*
Þær hie meahton swa.	*Si permissum foret.*
Hie þæt ne wiston	*Non sciverunt id*
Þa hie gewin drugon	*Ubi pugnatum ibant*
Heard hicgende	*Fortia meditati*
Hilde mecgas,	*Bellonæ amici,*
And on healfa gehwones	*Sed circum circa*
Heawan þohton	*Tollere minabantur*
Sawle sæcan	*Animam scelestam.*
Þone synscaþan	*At sicarium*
ÆEnig ofer eorþan	*Aliqvis super terra*
Irenna cyst	*Calybis optimi*
Guþ billanan	*Bellicus ensis*
Gretan nolde,	*Salutare noluit.*
Ac he sige wæpnum	*Ille victoriam armis*
Forsworen hæfde	*Devoverat*
Ecga gehwylcre	*Acie qvacunqve,*
Scolde his aldor gedal	*Si forte suæ vitæ divortium*
On þæm dæge	*Isto die*

Þysses lifes	*Hujus vitæ*
Earmlic wurdan	*Miserum fieret.*
And se ellor gast	*At luridus ille spiritus*
On feonda geweald	*In diabolorum potestatem*
Feor siþian.	*Procul abiit.*
Þa þæt onfunde	*Tunc id sentiit*
Se þe fela æror	*Ille, qvi multa prius*
Modes myrþe	*Animi gaudio*
Manna cynne	*In humanum genus*
Fyrene gefremede.	*Scelera patraverat.*
He fag wiþ god	*Exarsit in Deum*
Þæt him selic homa	*Qvod illi tutam mansionem*
Læstan wolde	*Præstare nollet.*
Ac hine se modega	*Verum ille animoso*
Mæg Higelakes	*Satrapæ Higelaci*
Hæfde be honda	*Manu*
Wæs gehwæþer oþrum.'	*In mutuo conflictu*
Lifigende laþlic	*Vitæ noxia*
Sar gebad.	*Vulnera intulerat*
Atol ægleca	*Fæda miseria.*
Him on eaxle wearþ	*Illi in humero*
Syn dohd sweotol	*Visæ cicatrices manifestæ*
Seo now onsprungon	*Qvæ nunc nascebantur.*
Byrston banlocan	*Diruptæ erant ossium clausuræ.*
Beowulfe wearþ guþ hreþ	*Beowulfo fiebat bellum sævum.*
Gyfe þe scolde.	*Hoc evenire debuit.*
Grendel þonan	*Grendel inde*
Feorh seoc fleon	*Animo æger fugit*

Under fen hleodu	*Sub paludes montium*
Sæcean winleas wic	*Infaustas qvæsitum sedes,*
Wiste þe geornor	*Novit eo certius*
Þæt his aldres wæs	*Qvod suæ vitæ esset*
Ende gegongen.	*Finis adventans*
Dogera dægrim	*Diebus aliqvot.*
Denum eallum weard	*Danis omnibus fiebat*
ÆEfter þæm wælræse	*Cædis post impetum*
Willa gelumpen.	*Votum expletum.*
Hæfde þa gefælsod	*Expiaverat tunc*
Se þe ær feorran com	*Ille, qvi procul advenerat*
Snotor and swyþ ferhþ	*Prudens et mente fortis*
Sele Hroþgares	*ÆEdes Hrodgari,*
Genered wiþ niþe	*Tutatas contra odium*
Niht weorce gefeh.	*Nocturno opere excitatum.*
Ellen mærþum	*Mactus virtute*
Hæfde East-Denum	*Orientalibus Danis*
Geat mæga leod	*Gothis editus comes*
Gilp gelæsted	*Gloriam adqvisivit,*
Swylce oncyþþe	*Ut notum est.*
Ealle gebette	*Omnes refocillati sunt,*
In wid sorge	*Vastas inter ærumnas,*
Þe hie ær drugon	*Qvas olim tulerant*
And for þrea nydum	*Et dura necessitate*
Þolian scoldon	*Pati coacti fuerant*
Torn unlytel.	*Iram haud parvam.*
Þæt wæs tacen	*Illud erat indicium*
Sweotol syþþan hilde	*Manifestum: ex qvo Hygæa*

Deor hond alegde
Earm and eaxle
þær wæs eal geador
Grendles grape
Under gearne hrægl.

XIII.

þa wæs on morgen
Mine gefræge
Ymb þa gif healle
Guþ rinc monig
Ferdon folc togan
Feorran and nean
Geond wid wegas
Wundor sceawian
Læþes lastas.
No his lif gedal
Sarlic þuhte
Secga ænigum
þara þe tir-leases
Trode sceawode
Hu he werig mod
On weg þanon
Niþa ofercumen
On niceramere
Fæge and geflymed
Feorh lastas bær.
þær wæs on bolde

Amicam admovit manum,
Brachio et humero:
Ibi fiebat perfecte sanata
Grendelis noxa
Sub lanea veste.

XIII.

Tunc erat mane:
Qvantum scio,
Circa aulam
Prœlio fortis numerosus
Itinere populus venit
Procul et prope
Trans latas vias,
Miracula visum
Mali postremi.
Non vitæ divisio
Dolorosa reputata est
Virorum ulli,
Illorum, qvi gloria carentis
Vestigia monstrarunt,
Qvomodo ille malignus animo
In via inde
Viros superans
In stygias undas
Fato devotas et fugatas
Animas abstulerit.
Ibi erat in mansione

Brim weallende	*Æstus fervens*
Atol yþa gespring	*Foedi instar fontis:*
Eal gemenged.	*Cerevisiam miscuit*
Hat on heolfre	*Calido tabo*
Heoro dreore	*Sangvis.*
Weol deaþ fægede og	*Strages cæsorum auxit horrorem,*
Siþþan dreamaleas	*Postqvam gaudii expers*
In fen freoþo	*In paludes emancipatas*
Feorh alegde	*Vitâ deposuit*
Hæþene sawle	*Paganas animas,*
Þær him hel onfeng.	*Qvas infernus excepit.*
Þanon eft gewiton	*Etiam post discesserunt*
Ealdgesiþas	*Duces,*
Swylce geong manig	*Itidem juvenes multi*
Of geomen waþe	*Curis vacui*
Fram mere modge	*Acribus maris, elati*
Mearum ridan	*Eqvabus eqvitando*
Beornas on blancum.	*Viri in albis.*
Þær wæs Beowulfes	*Ibi fuit Beowulfi*
Mærþo mæned.	*Præclare gestorum mentio facta.*
Monig oft gecwæþ	*Multi sæpe dixerunt,*
Þæt te suþ ne norþ	*Qvod nec ad austrum nec ad Boream*
Be sæm tweonum	*Inter maria gemina*
Ofer eormen grund	*Super brachiatam terram,*
Oþer nænig	*Alius aliqvis*
Under swegles begong	*Sub solis via*
Selra nære	*Felicior esset*

Rond hæbbendra	*Umbones habentium*
Rices wyrþra.	*Regno dignorum*
Ne hie huru	*Nec illum qvidem*
Wine drihten	*Amicorum dominus*
Wiht ne logon	*Omnigena non mactavit*
Glædne Hroþgar	*Lætitia Hrodgarus.*
Ac þæt was god cyning.	*Ille erat bonus Rex.*
Hwilum heaþo rofe	*Paulisper excelsi heroes*
Hleapan leton	*Currere fecerunt*
On geflit faran	*Ad conflictum ituras*
Fealwe mearas	*Flavas eqvas*
Þær him fold wegas	*Per vias mundi*
Fægere þuhton	*Qvæ iis amoeniores visæ*
Cystum cyþe	*Divitiis notis.*
Hwilum cynninges þegn	*Interim Regium satrapam*
Guma gilp hlæden	*Virorum laudibus mactatum*
Gidda gemyndig	*Carminibus commemoravit*
Se þe eal fela	*Ille, qvi omnes*
Eald gesegena	*Veteris ævi historiarum*
Worn gemunde.	*Multitudinem memoriter tenuit.*
Word oþer fand	*Verba alius invenit*
So þe gebunden	*Qvi ligata*
Secg eft ongan	*Traditione de novo inciperet*
Siþ Beowulfes	*Iter Beowulfi*
Snyttrum styrian	*Prudenter tractare*
And on sped wrecan	*Et festinanter explicare*
Spel gerade	*Historica methodo,*
Wordum wrixlan	*Verba alternando.*

Wel hwylc gecwæþ	*Bene hæc composita*
þæt he framsige	*Ut ille condicto*
Munde secgan	*Recitaret.*
Hyrde ellen dæþum	*Audivi præclare gesta*
Uncuþes fela	*Ignota multa*
Wæl singes gewin	*Eleganti poëmate exposita,*
Wide siþas	*Late longeqve*
þara þe gumena bearn	*Qvæ mortales*
Gearwe ne wiston.	*Haud recte noverunt;*
Fæhþe and fyrena	*Simultates et flagitia*
Buton wite la	*Eheu impunia,*
Mid hine þonne	*Cum aliis id genus,*
He swulces hwæt	*Qvæ promtus*
Secgan wolde	*Dicere voluit.*
. . . . . . ne fan	*. . . . . . non invenit*
Swa hie awæron	*Qvomodo protegeret,*
ÆEt niþa gehwam	*Adversus invidiam qvamcunqve,*
Nyd gesteallan.	*Neqvitiam compescendo.*
Hæfdon eal fela	*Valde multos*
Eotena cynnes	*Iutici generis*
Sweordum gesæged	*Gladiis immolavit*
Sige munde gesprong	*Victrice manu. Provenit*
ÆEfter deaþ dæge	*Post diem mortis*
Dom unlytel.	*Judicium haud parvum,*
Syþþan wiges heard	*Postqvam bellipotens*
Wyrm acwealde	*Vermem occidit.*
Hordes hyrde	*Thesausi custodem,*
He under harnestan	*Sub turrito castello*

Æþelinges bearn	*Satrapæ filius*
Ana geneþde	*Solus subegit,*
Frecne dæde	*Periculoso actu.*
Ne wæs him wite la mid.	*Nonne fuit illi injuriæ merces?*
Hwæþre him gesælde	*Utri profuit*
þæt þæt swurd þurh wod	*Qvod gladius, transmeaverit*
Wrætlicne wyrm	*Mirabilem angvem*
þæt hit on wealle æt stod	*Muro infixus?*
Dryhtlic iren draca	*Calybs heroicus draconi*
Morþre swealt.	*Mortem intulit*
Hæfde aglæca	*Miseriam*
Elne gegongen	*Animi emenso,*
þæt he beahhordes	*Ut victor annulorum thesauro*
Brucan moste	*Frui valeret.*
Selfes þonne	*Propriam tunc*
Sæbat gehleod.	*Marinam navim oneravit.*
Bær on bearm scipes	*Portavit in sinum navis*
Beorhte frætwa	*Splendida xymelia,*
Wælses eafera	*Gazas, qvas olim,*
Wyrm hat gemealt.	*Serpens molitus fuerat.*
Se wæs wreccena	*Ille fuit virorum*
Wide mærost	*Late celeberrimus*
Ofer werþeode	*Inter nationes militares*
Wigendra hleo	*Agminum dominus*
Ellen dædum	*Rebus virtute gestis,*
He þæs ær onþah	*Qvæ olim susceperat;*
Siþþan Heremodes	*Ex qvo Heremodo*
Hild sweþrode	*Genius tutelaris defuit*

Earfoþ and ellen	*Labore et senio confecto:*
He mid Eotenum	*Ille penes Jutos*
Wearþ on feonda geweald	*Hostium in potestate*
Forþ forlaten	*Ultra relictus*
Snude forsended.	*Protinus exilium subiit.*
Hine sorh wylmas	*Domesticos doloris fervor*
Lemede to lange.	*Attrivit nimis diu.*
He his leodum wearþ	*Ille suis civibus fiebat*
Eallum æþellingum	*Omnibus nobilibus*
To aldor ceare.	*In vitæ acrimoniam.*
Swylce oft be mearn	*Tale sæpe evenit tandem*
Ærran mælum.	*Prioribus temporibus.*
Swiþ ferhþes siþ	*Fortis animo deinde discessit*
Snotor ceorl monig	*Prudens vir multis,*
Se þe him bealwa	*Qui malorum*
To bote gelyfde	*In emendationem vixit,*
Þæt þæt þeodnes bearn	*Ut Regis filius*
Geþeon scolde	*Floreret.*
Fæder æþelum	*Pater patriæ*
Onfon folc gehealdan	*Incepit populum custodire*
Hord and hleo burh	*Divitem et tutam urbem,*
Hæleþa rice	*Viris potentem.*
Scyldinga he	*Scyldingorum ille*
Þær eallum wearþ	*Ibi omnibus erat*
Mæg Higelaces	*Satrapa Higelaci*
Manna cynne	*Et generi humano*
Freondum gefægra	*Et amicis dilectior.*
Hine fyren onwod.	*Domesticos res gesta incitavit,*

Hwilum flitende	*Dum festinantes*
Fealwe stræte	*Flava per strata*
Mearum mæton	*In compitis convenere.*
Þa wæs morgen leoht	*Tunc erat mane lucidum:*
Scofen and scynded	*Protrusus et excitatus*
Eode scealc monig	*Ivit vir multus*
Swiþ hicgende	*Fortia meditatus*
To sele þam hean	*Ad aulam illam celsam,*
Searo wundor seon	*Magna prodigia visum.*
Swylce self cyning	*Similiter rex ipse*
Of brydbure	*Ex gynæceo*
Beah horda weard	*Annulorum thesauri custos*
Tryddode tirfæst.	*Incessit bellipotens*
Getrume micle	*Cum magna cohorte*
Cystum gecyþed	*Munificentia celebratus,*
And his cwen mid him	*Et ejus Regina cum eo,*
Med ostic gemæt	*Præmio sqvamigero digna*
Mæg þah ose.	*Dilecta viguit.*

XIV.	*XIV.*
Hroþgar maþelode	*Hrodgar loqvebatur*
He to healle geong	*In aulam progressus.*
Stod on stapole	*Stetit super turre;*
Geseah steapne hrof	*Vidit excelsa laqvearia*
Golde fahne	*Auro picta,*
And Grendles hond.	*Et Grendelis opus.*
Þisse ansyne	*Qvibus visis*
Alwealdan þanc	*Omnipotenti gratias egit.*

Lungre gelimpe fela
Ic laþes gebad
Grynna æt Grendle
A mæg God wyrcan
Wunder æfter wundre
Wuldres hyrde.
Þæt wæs ungeara
Þæt Ic ænigra
Me weana ne wende
To widan feore
Bote gebidan
Þonne blode fah
Husa selest
Heoro dreorig stod
Wea wid scofen
Witena gehwylcne.
Þara þe ne wendon
Þæt hie wide ferhþ
Leoda landgeweorc
Laþum beweredon
Scuccum and scinnum
Nu scealc hafad
Þurh dryhtnes might
Dæd gefræmede,
Þe we ealle
ÆEr ne meahton
Snyttrum besyrwan
Hwæt þæt secgan mæg.

Continuis (dixit) casibus multa
Ego mala perpessus sum
Dira a Grendele.
In me Deus operatus est
Miracula post miracula
Gloriæ custos.
Non erat pridem,
Qvod aliqvam
Mihi spem fecerim
Per totam vitam,
Satisfactionis exspectandæ.
Tunc sangvine imbuta
Domorum felicissima
Suorum moesta stetit
Miserie ampla qvassata,
Optimatum singuli
Ibi non sperarunt,
Qvod per totam vitam
Populi arces
Exosis prohiberent
Dæmonibus et spectris.
Nunc minister
Per domini virtutem
Gestis perfecit,
Quod nos omnes
Antea ne fieremus
Dolis irretiti.
Qvis id fari poterit?

Efne swa hwylc mægþa	*Celebret eum qvævis gens*
Swa þone magan cende	*Ut cognatum agnoverint*
Æfter gumcynnum	*Secundum humanam naturam.*
Gyf heo gyt lyfaþ	*Utinam ille diu vivat:*
Þæt hyre eald metod	*Id audiat omnipotens Deus.*
Este wære.	*Benevolo foedere,*
Bearn gebyrod	*Jure natalium,*
Nu Ic Beowulf	*Nunc ego Beowulfe!*
Þec secg betsta	*Te virum optimum*
Me for sunu wylle	*Mihi filium volo*
Freogan on ferhþe	*Adoptare, animo*
Heald forþ tela.	*Propensus omnino rite.*
Niwe sibbe ne biþ	*Nove cognate! Non deerint*
Þe ænigre	*Tibi aliqva*
Gad worolde wilna	*Summorum mundi bonorum,*
Þe Ic geweald hæbbe	*Qvorum habeo potestatem.*
Full oft Ic for læssan	*Multoties Ego pro minori*
Lean teohhode	*Mutuo decrevi*
Hord weorþunge	*Thesaurum honorificum*
Hnahran rince.	*Cedere viro*
Sæmran æt sæcce	*Minus forti armis*
Þu þe self hafast.	*Tu ipse.*
Dæþum gefremed	*Gestis effecisti,*
Þæt þin lyfaþ ara	*Ut tuus vivat honor*
To aldre alwalda	*Æternum; omnipotens*
Þec gode forgylde	*Deus tibi remunerabit*
Swa he nu gyt dyde.	*Ut huc usqve fecit.*
Beowulf maþelode	*Beowulfus loqvebatur*

Bearn Æcgþeowes	*Satus Ægtheofo:*
We þæt ellen weorc	*Nos istas præclaras res*
Estum miclum	*Devotione magna*
Feohtan fremedon	*Pugnando gessimus;*
Frecne geneddon.	*Pericula subegimus*
Eaflod uncuþes	*Maris ignoti.*
Uþe Ic swiþor	*Concessi potens*
Þæt þu hine selfne	*Ut tu ipse*
Geseon moste	*Videre posses*
Feond on frætewum	*Hostem in apparatu*
Fyl werigne.	*Sordido maledictum.*
Ic him hrædlice	*Ego illum alacer*
Heardan calmum	*Duris vinculis*
On wæl bædde	*In stragis lecto*
Wriþan þohte	*Ligare statui,*
Þæt he for handgripe	*Ut manu correptus*
Minum sceolde licgean	*Mea jaceret,*
Lif bysig butan	*Vitâ operosa extrâ*
His lic swice.	*Ejus corpus vagabundâ.*
Ic hine ne mighte	*Non potui eum,*
Þa metod nolde	*Cum deus nollet*
Ganges getwæman.	*Incessu dimovere.*
No Ic him þæs georne	*Nonne ego eo magis*
Æt fealh feorh geniþlan	*Institi ejus animam mollire?*
Wæs to fore mihtig	*Fuit nimis præpotens*
Feond on feþe hwæþere	*Hostis in pugna qvaqve.*
He his folme forlet	*Sua manu reliqvit*
To lif wrade	*Vitæ noxium*

Last weardian	*Vestigium inflictum*
Earm and eaxle	*Brachio et humero.*
No þær ænige swa	*Non eõ aliqvam sic*
Feasceaft guma	*Miser homo*
Frofre gebohte.	*Consolationem acqvisivit;*
No þy leng leofaþ	*Nec eo diutius vixit*
Laþ geteona	*Neqvitia pollutus*
Synnum geswenced	*Sceleribus vexatus:*
Ac hyne sar hafaþ	*Sed eum dolor*
In mid gripe	*In medio congressu*
Nearwe befongen.	*Acriter constrixit*
Balwon bendum	*Diris vinculis.*
Þær abidan sceal	*Ibi manebit*
Maga mane fah	*Parentem scelerum vindicta*
Miclan domes	*Magni judicii,*
Hu him scir metod	*Qvam illi lucidus deus*
Scrifan wille	*Infligere voluerit.*
Þa wæs swigra secg	*Tunc silentior fiebat heros*
Sunu Eclafes	*Editus Eclawo*
On gylp sprecce	*Super gloriose relatis*
Guþ geworca	*Bellicis gestis,*
Siþþan æþelingas	*Ex qvo nobiles*
Eorles cræfte	*Ducis potentis*
Ofer heanne hrof	*In summa parte*
Hand sceawedon	*Manus viderunt*
Feondes fingras	*Inimici digitos.*
Foran æghwylc wæs	*Obversa cuiqve erant*
Steda nægla gehwylc	*Indicia unguium.*

Style gelicost
Hæþenes hand sporu
Hilde rinces
Eglun heoru
Æghwylc gecwæþ.
Him heardra nan
Hrinan wolde
Iren ær god
Þæt þæs ahlæccan
Blodge beadu folme
On beran wolde.

Ferro simillimæ
Ethnicæ manus vestigia
Herois
Dolorem
Singula excitarunt.
Se fortium neminem
Tangere voluit,
Armata antequam divus
Jure talionis
Cruentam stragem manu
Inferre valuisset.

XV.

Þa wæs hatem hreþe
Heort innanweard
Folmum gefretwod
Fela þæra wæs
Wera and wifa
Þe þæt win reced
Gestsele gyredon
Gold fag scinon
Web æfter wagum
Wundor siona fela
Secga gehwilcum
Þara þe on swylc staraþ.
Wæs þæt beorhte bold
Tobrocen swiþe
Eal inneweard

XV.

Tunc fuit jussa celeriter
Aula intrinsecus
Manibus ornari.
Multitudo ibi erat
Virorum et foeminarum,
Qui opus perficerent.
Hospitales ædes ornatæ fuere.
Auro variegata splendebant
Textilia secundum parietes,
Mirabilia visu multimodo
Viro cuilibet,
Qui ea intuebatur.
Fuerat clara domus
Destructa valde
Omnis intrinsecus;

Iren bendum	*Ferreis vinculis*
Fæst heorras to hlidene	*Munito, serra dehiscente,*
Hrof ana genæs	*Lacunari nulli pepercerat*
Þe se aglæca	*Ille miser.*
Fyren dædum	*Nefandis sceleribus*
Fag on fleam gewand	*Versicolor in fugam actus,*
Aldres orwena	*Vitæ desperans*
No þæt yde byd	*Haud facile optinuit*
To be fleonne,	*Effugiendi*
Fremme se þe wille.	*Opportunitatem, qvam optavit.*
Ac gesacan sceal	*Sed adversarii debet*
Sawl be rendra	*Anima esse succisorum*
Nydc genydde	*Necessitate coacta*
Niþþa bcarna	*Mortalium*
Grund buendra	*Terricolarum*
Gearwe stowe.	*In parato loco:*
Þær his lichoma	*Ibi ejus corpus*
Leger bedde fæst.	*Jacet cubili fixum,*
Swefeþ æfter symle.	*Sopitum post epulas.*
Þa wæs sæl and mæl	*Tunc erat tempus statutum,*
Þæt to healle gang	*Qvo in aulam iret*
Healfdanes sunu	*Halfdani filius.*
Weolde self cyning	*Voluit Rex ipse*
Symbel þicgian	*Convivio accumbere.*
Ne gefrægen ic	*Non ego rescivi*
Þa mægþe maran	*Virtute præstantius*
Weoroþe ymb hyra	*Agmen circa suum*
Sincgyfan sel gebæran.	*Thesauri datorem bonum stetiss*

Bugon þa to bence	*Inclinarunt se tunc in sedilia*
Blæd agande fylle	*Præmia habituri plena.*
Gefægon fægere	*Lætabantur pedetendim.*
Geþægon medo ful	*Mactarunt medi poculis*
Manig mag al þara	*Copiosis amicos suos*
Swiþ hicgende	*Fortes animo*
On sele þam hean	*In aula celsa*
Hroþgar and Hroþulf	*Hrodgarus et Hrodulfus.*
Heorot innan wæs	*Aula intus erat*
Freondum afylled	*Amicis plena.*
Nalles facen stafas	*Sine fraude firma*
Þeod Scyldingas	*Populus Scyldingos*
Þenden fremedon.	*Usqve promovit.*
Forgeaf þa Beowulfe	*Dedit tunc (Rex) Beowulfo*
Brand Healfdanes	*Lanceam Halfdani*
Segen gyldenne	*Signum solvendæ*
Sigores to leane	*Victoriæ mercedi*
Hroden hilte cumbor	*Aurato capulo,*
Helm and byrnan	*Galeam et loricam.*
Mære maþ þum sweord	*Eximium præterea gladium*
Manige gesawon.	*Multi viderunt*
Beforan beorn beran.	*Coram satrapa portari.*
Beowulf geþah	*Beowulfus accepit*
Ful on flette	*Poculum plenum in cœnaculo.*
No he þære	*Non ille ibi*
Feohlsifte	*Opum donis*
Forscotenum	*Suppeditatis*
Scamigan þorfte	*Erubescere necesse habuit.*

Ne gefrægn ic	*Nonne rescivi*
Freondlicor feower	*(Qvod) benigna, qvatuor*
Madmas golde	*Cimelia auro*
Gegyrede	*Ornata*
Gummanna fela	*Virorum multos*
Mealo bence	*Secundum mensas*
Oþrum gesellan	*Alios aliis tradidisse*
Ymb þæs helmes hrof.	*Circa protectoris aulam,*
Heofod beorge	*Castellum principale*
Wisum bewunden	*More munitum*
Walan utan heold	*Gazas custodivit,*
Þæt him fela laf	*Ne multas reliqvias*
Frecne ne meahton	*Gluto posset*
Scur heard scewþan	*Fricatione durus explorare,*
Þonne scyld freca	*Si delictis periculosum*
Ongean gramum	*Iterum cum furore*
Gangan scolde.	*Reverti contigerit.*
Heht þa eorla hleo	*Jussit tunc satraparum protector*
Eahta mearas	*Egregias eqvas*
Fæted hleore	*Pingves visu*
On flet teon	*Ad domum duci*
In under eoderas	*Intro. Veloci*
Þara anum stod	*Illarum uni inerat*
Sadol searwum fah	*Ephippium arte rutilans,*
Since gewurþaþ	*Magni æstimatum.*
Þæt wæs hilde setl	*Illa fuit militaris sedes*
Hea cyninges	*Excelsi Regis,*
Þonne sweorda gelac	*Ubi gladiorum ludo*

Sunu Healfdanes
Efnan wolde
Næfre on ore læg
Wid cuþes wig
Þonne walu feollon
And þa Beowulfe
Bega gehwæþres
Eodor ing wina
On weald geteah.
Wicga and wæpna
Het hine wel brucan
Swa manlice
Mære þeoden
Hord weard hæleþa
Heaþo ræsas geald
Mearum and madmum
Swa hy næfre man lyhþ
Se þe secgan wile
Soþ æfter rihte.

Filius Healfdani
Operam dare voluit,
Nunqvam incessu fallax
Assveta bello
Cum strages edenda esset.
Et Beowulfo
Utramqve
Velocem arvi amicam
In potestatem tradidit,
Apparatu bellico et armis
Jussit eum bene uti.
Ita liberaliter
Excelsus dominus
Custos thesauri virorum
Fortia gesta retribuit
Eqvis et rebus prætiosis.
Similia nemini appuerunt,
Qui id enarret
Vere secundum rationem.

XVI.

Þa gyt æghwylcum
Eorla drihten
Þara þe mid Beowulfe
Brim leade teah
On þære medu bence
Maþþum gesealde
Yrfe lafe.

XVI.

Adhuc cuilibet
Satraparum dominus
Qui cum Beowulfo
Maris vias emensi fuerant,
Ad medi mensas
Cimelia optulit,
Hæreditatis reliqvias:

And þone ænne	*Et tunc singulis*
Heht golde forgyldan	*Jussit auro satisdari,*
Þone þe Grendel	*Qvos Grendel*
Ær mane acwealde	*Ante flagitio vexaverat.*
Swa he hyra ma	*Sic sublimis pluribus adhuc*
Wolde nerne	*Voluit refugum esse.*
Him witig God	*Illum providens deus*
Wyrd forstode	*Fato defendit*
And þæs mannes mod	*Et ejus mentem.*
Metod eallum weold	*Deus omnes res regit*
Gumena cynnes.	*Humani generis,*
Swa he nu git deþ	*Ut adhuc facit.*
Forþan biþ and git	*Igitur digna erit merces:*
Æghwær selest ferhþes	*Unum qvemqve optimum animo,*
Fore þanc fela	*Pro retributione multus*
Sceal gebidian	*Manebit*
Leofes and laþes	*Amor et odium,*
Se þe longe her	*Prout longâ hic*
On þyssum windagum	*In his miseris diebus*
Worolde bruceþ.	*Vitâ profuit.*
Þær wæs sang and sweg	*Ibi erat cantus et instrumenta*
Samod æt gædere	*Invicem juncti*
Fore Healfdanes	*Coram Halfdani*
Hilde wisan	*Exercitûs duce*
Gomen wudu greted	*Faucium organis salutato,*
Gid oft wrecen.	*Elogiis jugiter exercitis.*
Þonne heal gamen	*Deinde aulicis ludum*
Hroþgares scop	*Hrodgari poeta*

Æfter medo bence	*Super medi mensis*
Mænan scolde	*Memorare debuit*
Finnes eaferum	*Cum Finni prole,*
þa hie sefær begat.	*Ubi eam navali expeditione tactam*
Hæleþ Healfdena	*Miles Halfdanides*
Hnæf Scyldinga	*Robor Scyldingorum*
In Fres wæle	*Frisica strage*
Feallan scolde.	*Prostravit.*
Ne huru Hildeburh	*Neqvidem Hildeburga*
Herian þorfte.	*Gloriari opus habuit.*
Eotena treowe	*Jutorum foedus*
Unsynnum wearþ	*Injuste fuit*
Beloren leofum	*Fractum adversus dominum.*
Æt þam hild plegan	*In eos bellum susceptum*
Bearnum and broþrum	*Et liberos, fratresqve*
Hie on gebyrd.	*Genere junctos.*
Hruron gare wunde	*Ruebant tela per vulnera*
þæt wæs geomuru	*Id fuit luctu*
Ides nalles	*Foeminæ, haud qvaqvam*
Holinga Hoters dohtor.	*Sine causa, Hoteri filiæ.*
Metod sceaft be mearn	*Divinum per limites*
Syþþan morgen com.	*Postqvam mane venit,*
þa heo under swegle	*Tunc illa sub æthere*
Geseon meahte	*Videre potuit*
Morþor bealo maga	*Cædem perniciosam cognatis,*
þær he ær mæste heold	*Ibi olim maximo habitis*
Weorolde wynne	*Mundano gaudio,*

Wig ealle fornam.
Finnes þegnas
Nemne feaum anum
Þæt he ne mehte
On þæm medelstede
Wig Hengeste
Wiht gefeohtan
Ne þa wealafe
Wige forþringan
Þeodnes þegne.
Ac hig him
Geþingo budon
Þæt hie him oþer flet
Eal gerymdon
Healle and heah setl
Þæt hie healfre geweald
Wid Eotena barn
Agan moston
And æt feoh gyftum
Folc waldan sunu
Dogra gehwylce.
Dene weorþode
Hengestes heap
Hringum wenede
Efne swa swiþe
Sinc gestreonom
Fættan goldes.
Swa he Fresena cyn

Mavors omnes abstulit
Finni phalanges,
Exceptis paucis aliqvibus,
Ne posset
In loco præstituto
Bello maritimo
Aliqvem oppugnare.
Ne miseros superstites
Internecione delerent
Regis satrapæ,
Ille Regi
In reconciliationem obtulit, qvod
Illi residuas mansiones
Omnes cederet
Aulam et thronum
Qvod dimidiam potestatem
Cum Jutorum liberis
Possideret;
Et dona pecuniaria
Imponeret præstanda cito
Die qvoqvis.
Dani ditarunt
Classem
Annulis exspectatis,
Addita insuper valde
Divite gaza
Gravi auro.
Ita ille Frisonum genus

On beor sele	*In triclinio*
Byldan wolde.	*Confirmare voluit.*
Þa hie getruwedon	*Tunc conventio inita*
On twa healfa	*Ab utraqve parte,*
Fæste friopu wære	*Firmata libero foedere.*
Fin Hengeste.	*Finnus maritimus*
Elne unwlitme	*Animo vafer*
Apum benemde.	*Jurejurando decrevit:*
Þæt he pa Wealafe	*Qvod miseros superstites*
Weotena dome	*Sapientum consilio*
Arum heolde	*Qvæstoribus regeret:*
Þæt ær ænig mon	*Qvod qvæstor ullus aliqvem*
Wordum ne worcum	*Nec verbis nec factis*
Wære ne bræce.	*Lacesceret, cogeretve:*
Ne purh inwit searo	*Nec per fraudem dolumve*
Æfre gemænden	*Aliqvando excogitatum,*
Þeah hie hira beag	*Dum sui annulorum*
Gyfan banan folgedon,	*Datoris signa seqveretur,*
Þeoden lease	*Domino infidus esset,*
Þa him swa gepearfod wæs	*Ubi ejus indigeret:*
Gyf ponne Frysna hwylc	*Si inde Frisonum alicuius*
Frecnen spræce	*Nefandus dictu*
Þæs mordor hetes	*Cædis æstus fervidus*
Mynd giend wære.	*Animum subierit,*
Þonne hit sweordes ecg	*Tunc gladii acie*
Syppan scolde	*Poena sumeretur.*
Ap wæs geæfned	*Jusjurandum præstitum fuit,*
And icge gold.	*Et insuper aurum*

Ahæfen of horde	*Elatum ex thesauro.*
Here Scyldinga	*Exercitûs Scyldingorum*
Betst beado-rinca	*Præstantissimi milites*
Wæs on bæl gearu	*Affuerunt cædi assueti*
ÆEt þæm aþe wæs	*Ad istud jusjurandum,*
Eþ gesyne	*Facile visi*
Swat fah syrce	*Sangvine tinctis loricis,*
Swin eal gylden.	*Cristis porcinis omnibus auratis.*
Eofer iren heard	*Superstiti ferrum durum*
ÆEþeling manig	*Nobili multo*
Wundum awyrded	*Vulnera inflixerat:*
Sume on wæle crungon	*Alii strage occubuere.*
Het þa Hildeburh	*Rogavit tunc Hildeburga*
ÆEt hnæfes ade	*Ad cæsorum rogum*
Hire selfre sunu	*Suorummet filiorum*
Sweo loþe	*Sveonum phalanges*
Befæstan ban fatu	*Tradita corpora*
Bærnan and on bæl don	*Cremare, et incendio consumere*
Earme and eaxle	*Brachia et humeros.*
Ides gnornode	*Foemina moerebat;*
Geomrode giddum	*Gemebat epicediis*
Guþrinc astah.	*Militem sublatum.*
Wand to wolcnum	*Ivere in nubes*
Wæl fyra mæst	*Stragis ignes maximi*
Hlynode for hlawe	*Strepentes juxta acervum;*
Hlaw ælan multon,	*Congeriem omnem liqvefecere.*
Bengeato burston	*Vulnerum portæ disruptæ sunt:*
Þonne blod æt sprang	*Inde prosiluit sangvis.*

Laþ bite lices	*Inviso morsu cadavera*
Lig ealle forswealg	*Flamma universa glutivit*
Gæsta gifrost þara	*Entium voracissima, eorum*
Þe þær guþ fornam	*Qvos ibi mavors abstulit:*
Bega folces wæs	*Utriusqve gentis erat*
Hira blæd scacen.	*Militare rubor concussum.*

XVII. — *XVII.*

Gewiton him þa	*Discessit tunc*
Wigend wica	*Bellator castris*
Nesian freondom	*Visitatum, cognatis*
Befallen Frysland	*Cæsis, Frisiam:*
Geseon hamas	*Visum mansiones*
And hea burgh Hengest	*Et metropolem maritimam*
Þa gyt wæl fagre	*Adhuc strage rutilam.*
Winter wunode	*Hiemem transegit*
Mid winnel unhlitme	*Cum hoste miseria tecto.*
Þeah earþ gemunde	*Patriæ meminit*
Þe he meahte	*Tamen, ut posset*
On mere drifan	*Per mare perseqvi*
Hringed stefnan.	*Indictam expeditionem.*
Holm storme weol	*Mare tempestate æstuabat*
Won wiþ winde.	*Luctans contra ventum.*
Winter yþe beleac	*Hiems aqvas clausit*
Is gebinde	*Glacie constrictas,*
Oþ þæt oþer com	*Donec alter veniret*
Gear in geardas	*Annus in mundum*

Swa nu gyt deþ.	*Ut huc usqve facit.*
Þa þe singales	*Cum continua*
Sele bewitiaþ	*Mansiones revidisset*
Wuldor torhtan weder	*Gloriosa sereni aëris temperies,*
Þa wæs winter scacen	*Tunc fuit hiems excussa*
Fæger foldan bearm	*Pulcro terræ gremio:*
Fundode wræca	*Interdicto exulem*
Gist of geardum	*Hospitem terrà.*
He to gyrn wræce.	*Sollicite expulit.*
Swiþor þohte	*Magis oportunum judicavit*
Þonne to sæ lade	*Id tempus maritimo itineri,*
Gif he torn gemot	*Ut iratum consilium*
Þurhteon mighte	*Exseqvi posset,*
Þæt he Eotena barn	*Qvod in Jutorum genus*
Inn gemunde.	*Secum statuerat.*
Swa he ne forwyrnde	*Ita nec degeneravit*
Worold rædenne	*Vitæ statu,*
Þonne him Hunlafing	*Dum Hunlafidis*
Hilde leoman	*Bellonæ jubaris*
Billa selest	*Ferrum optimum*
On bearm dyþe	*In pectus immersit.*
Þæs wæron mid Eotenum	*Hoc erat inter Jutos*
Ec gecuþe	*Etiam notum.*
Swylce ferhþ frecan	*Ita animo periculosum*
Fin eft begeat	*Finnum rursus oppressit*
Sweord bealo sliþen	*Ensis pernicie lapsum*
ÆEt his selfes ham	*Apud ejus propriam domum.*
Siþþan grimne gripe	*Ex qvo diro impetu*

Gudlaf and Oslaf	*Gudlafus et Oflavus*
Æfter sæ siþe	*Post maritmum iter*
Sorge mændon	*Dolorem animo conceperunt.*
Ætwiton wea na	*Exprobratum miseris, quod*
Dæl ne meahte	*Non ullo modo possent*
Wæfre mod	*Vafrum animum*
Forhabban in hreþre	*Tenere in pectore.*
Þa wæs heal hroden	*Tunc aula fuit evacuata*
Feonda feorum	*Hostium vitis,*
Swilce Fin slægen	*Insuper Finnus occisus*
Cyning on corþre	*Rex inter multos,*
And seo cwen numen	*Et ipsa regina capta.*
Sceotend Scyldinga	*Cito Scyldingi*
To scypon ferodon	*Ad naves portarunt,*
Eal ingesteald	*Omni occupata*
Eorþ cyninges	*Terra regis,*
Swylce hie æt Finnes ham	*Quæ in Finni domo*
Findan meahton	*Invenire potuerunt*
Sigla searo gimma	*Monilia gemmis prætiosa.*
Hie on sæ lade	*Itinere maritimo*
Drihtlice wif	*Regalem foeminam*
To Denum feredon	*Ad Danos eundo*
Læddon. To leodum	*Duxerunt. Coram populo*
Leoþ wæs asungen	*Pæan fuit cantatum:*
Gleomanness gyþ	*Lætitiæ poemata*
Gamen eft astah.	*Ludos deinde exceperunt.*
Beorhtode benc sweg	*Exhilaravit convivas musica.*
Byrelas sealdon	*Pocillatores obtulere*

Win of wunder fatum.	*Vinum mirabilibus pateris.*
Þa cwom Wealþeo forþ	*Tunc venit Wealtheo ultra*
Gan under gyldnum	*Incedens sub aurata*
Beage þær þa godan	*Corona, ubi tunc divi*
Twegen sæton	*Duo sederunt*
Suhter gefæderan	*Fratrueles.*
Þa gyt wæs hiera	*Tum adhuc fuit eorum*
Sib æt gædere	*Pax unita:*
Æg hwylc eþrum	*Alter alteri*
Trywe swylce þær	*Fidus. Insuper ibi*
Hunferd þyle	*Hunferd Orator*
Æt fotum sæt	*Ad pedes sedit*
Frean Scyldinga	*Domini Scyldingorum.*
Gehwylc hiora	*Unusqvisqve*
His ferhþe trowode	*Ejus in animo confidebat,*
Þæt he hæfde mod	*Qvod ille haberet mentem*
Micel þeah þe he his	*Elatam, qvamvis suis*
Magum nære arfæst	*Cognatis non esset propitius*
Æt ecga gelacum.	*Inter acierum ludos.*
Spræc þa Ides Scyldinga	*Locuta tunc Mulier Scyldingorum:*
Onfoh þissum fulle	*Acipe hoc poculum*
Freo drihten min	*Dilecte domine mi*
Sinces brytta	*Opum distributor;*
Þu on sælum wæs	*Tu in aula esto*
Gold wine gumena	*Exhilaratus vino erga viros;*
And to Geatum spræc	*Et alloqvere Gothos*
Mildum wordum	*Clementibus verbis:*

Swa sceal man don.
Beo wiþ Geatas glæd
Geofena gemyndig
Nean and feorran
Þu ne hafast
Me man sægde
Þæt þu for sunu wolde
Here ric habban.
Heorot is ge fælsod,
Beah sele beorhta
Bruc þenden þu mote
Manigra medo
And þinum magum
Læf folc and rice
Þonne þu forþ scyle
Metod sceaft seon
Ic minne can glædne
Hroþulf þæt he
Þa geogode
Wile arum healdan
Gyf þu ær þon
He wine Scyldinga
Worold oflætest.
Wene ic þæt
He mid gode
Gyldan wille
Uncran eaferan
Gif he þæt eal gemon

Ita faciendum est.
Esto erga Gothos lætus
Munerum memor
Prope et procul.
Nonne statuisti,
Ut mihi relatum,
Qvod tu pro filio velles
Victoria potentem habere.
Lar lustratus est;
Coronis ædes lucidæ:
Fruere dum potueris
Multo hydromele.
Et tuis cognatis
Relinqve populum et regnum.
Deinde statim tu
Deum creatorem videbis.
Ego meo novi gaudio,
Fortis protector, qvod ille
Juvenes
Velit honore habere,
Si tu, ante qvam
Ille, amicus Scyldingorum
Mundum reliqveris.
Spero, qvod
Ille bono
Remunerare velit
Nostrum successorem,
Si omnis meminerit

Hwæt wit to willan
And to worþmyndum
Umbor wesendum
ÆEr arna gefremedon.
Hwearf þa bi bence
Þær hyre byre wæron
Hreþric and Hroþmund
And hæleþa bearn
Giogoþ æt gædere
Þær se goda sæt
Beowulf Geata
Be þæ gebroþrum twæm.

Quem nos sponte,
Et moniti
Ab adstantibus, illi
Ante, honorem fecimus.
Rediit tunc ad sedem,
Ubi eorum filii erant
Hrethricus et Hrothmundus,
Et nobilium filii
Juvenes una.
Ibi divus sedit
Beowulfus Gothus
Apud istos duos fratres.

XVIII.

Him wæs ful boren
And freond laþu
Wordum bewægned.
And wunden gold
Estum ge eawed
Earm reade twa
Hrægl and hringas
Heals beaga mæst
Þara þe ic on foldan
Gefrægen hæbbe
Nænigne ic under swegle
Selran hyrde hord
Maþmum hæleþa
Syþþan hama

XVIII.

Illi poculum fuit oblatum
Et amicæ invitationis
Verbis monitus,
Et affabre ornatæ auro
Benigne ostensæ
Brachiales rubræ duæ
Armillæ et monile
Torqvium maximum.
Qvarum ego in mundo
Mentionem fieri audivi.
Nullum ego sub coelo
Præstantiorem rescivi thesaurum
Cimeliis virorum,
Ex qvo ad domum

Ætwæg to here	*Divertit ejus*
Byrhtan byrig	*Bratingsburgum*
Brosinga mene.	*Brosingorum monile.*
Sigle and sinc fæt	*Monile et prætiosa ornamenta*
Searo niþas	*Arte facta viri*
Wealh eormen rices.	*Peregrini, brachii divitis,*
Geceas ecne ræd.	*Elegit semper alacer.*
Þonne hring hæfde	*Istud monile abstulerat*
Higelac Geata	*Higelacus Gothus*
Nefa Swertinges	*Nepoti Svertingi,*
Nyhstan siþe	*Novissimo itinere,*
Siþþan he under segne	*Postqvam ille sub signis*
Sinc eal gode.	*Suis omnium optimus*
Wæl-reaf werede	*Bellicas vestes induerat.*
Hyne wyrd fornam	*Illum Parcæ delevere,*
Syþþan he for wlenco	*Postqvam ob arrogantiam,*
Wean ahsode	*Damnosam petierat*
Fæhde to Frysum	*Vindictam Frisonibus.*
He þa frætwe wæg	*Ista ornamenta transtulit*
Eorclan stanas	*Topazionibus*
Ofer yþa ful,	*Trans æqvor plena*
Rice þeoden	*Potens dominus.*
He under rande	*Sub clypeo ille*
Gecranc gehwearf	*Cecidit. Cesserant*
Þa in frænena fæþm	*Tunc in generoso sinum*
Feorh cyninges	*Animo Regis*
Breost gewædu	*Pectoris ornamentum*
And se beag somod	*Et armillæ simul.*

Wyrsan wig frecan
Wæl reafeden
Æfter Guþ sceare
Geata leode
Hrea wic heoldon.
Heal swege onfeng
Wealþeo maþelode
Heo fore þæm
Werede spræc
Bruc þisses beages
Beowulf leofa
Hy se med hæle
And þisses hrægles
Neot þeo gestreona
And geþeoh tela.
Cen þec mit cræfte
And þyssum cnyhtum
Wes lara liþe
Ic þe þæs lean geman
Hafast þu gefered
Þæt þe feor and neah
Ealne wide ferhþ
Weras ehtigad
Efne swa side
Swa sæm bebugeþ
Wind weard weallas
Wæs þenden þu lifige
Æþeling eadig

Fædos stratorum cæde
Acervos spoliis exuentes
Ex jure belli
Gothici viri
Stragis locum tenuerunt.
Aula musicam resumsit.
Wealtheo loqvebatur,
Illa coram
Heroe dixit:
Utere hoc monile
Beowulfe dilecte!
Sit illud faustum,
Atqve horum ornamentorum
Fruere cimeliis,
Et vigeas bene.
Monstra te fortem
Et his nobilibus
Esto consiliis benignus.
Ego te ejus mercedem faciam
Nacturum. Tu conseqveris,
Qvod te procul et prope
Omnes undiqve fortes
Viri mactent laudibus
Æqvaliter tam late,
Qvam mare cingit
Vento obvia litora.
Esto dum tu vixeris
Heros beatus

Ic te antela	*Ego tibi remunerabo*
Sinc gestreona	*Gaza divite.*
Beo þu sunu minum	*Esto filiis meis*
Dædum gedefe	*Rebus gestis opportunus.*
Dream healdende.	*Gaudio fruens*
Her is ecghwylc eorl	*Hic est qvilibet satrapa*
Oþrum getrywe	*Alius alii confidens.*
Modes milde	*Animo mites,*
Man drihtne hold	*Domino fidi*
Þegnas syndon	*Ministri estote,*
Ge þwære þeod	*Concordes cum gente.*
Eal geare druncne	*Omnes parati ad bibendum*
Dryht-guman doþ	*Proceres sunto,*
Swa ic bidde.	*Ita ego peto.*
Eode þa to setle	*Ivit tunc ad sedem.*
Þær wæs symbla cyst	*Ibi fuit convivium optimum.*
Druncon win weras	*Bibebant vina viri.*
Wyrþ ne cuþon	*Fatum nesciebant*
Geo sceaft grimne	*Olim viris dirum,*
Swa hit agangen wearþ.	*Qvod invasit*
Eorla manegum	*Satrapas multos.*
Syþþan æfen cwom	*Postqvam vesper advenit,*
And him Hroþgar gewat	*Et Hrodgarus discessit*
To hofe sinum	*In suam Basilicam,*
Rice to ræste	*Dives cubitum,*
Reced weardode	*Domum custodiebat*
Unrim eorla	*Innumera multitudo nobilium,*
Swa he oft ær dydon	*Ut sæpius ante fecerant.*

Benc þelu beredon
Hit geond bræded wearþ
Beddum and bolstrum
Beor scealca sum
Fus and fæge
Flet ræste gebeag
Setton him to heafdon
Hilde randas
Bord wudu beorhtan
Þær on bence wæs
Ofer æþelinge
Yþ gesene
Heaþo steapa helm
Hringed byrne
Þrec wudu þrymlic
Wæs þear hyra
Þæt hie oft wæron
An wig gearwe
Ge æt ham ge on herge
Gege hwæþer þara
Efne swylce mæla
Swylce hira manne dryht
Þearf gesælde
Wæs seo þeod tilu.

XIX.

Sigon þa to slæpe
Sum sare angeald

Scamna tabulata præpararunt.
Strata ultro citroqve erant
Culcitris et pulvinaribus.
Hydromelis pocillatorum qvidam
Promptus et lætus
Cubicula qvieti designavit.
Posuerunt sua ad capita
Belli scutiformes
Asseres: lignum politum
Ibi in scamno fuit:
Super principe
Faciles visa
Excelsiori gradu galea,
Annulata lorica.
Bellica ligna magnifica
Erant ibi eorum,
Ut sæpe fuerant,
Ad cædem parata.
Tum domum, cum in prætorium
Ivere, qvibus
Conveniens id faciendi tempus,
Qvemadmodum idem domini
Usus postularet.
Fuit ista familia fausta.

XIX.

Inclinarunt tunc ad somnum.
Qvidam dolore poënas dederent

ÆEfen ræste	*Vespertinæ quietis.*
Swa him ful oft gelamp	*Ita iis nimis sæpe accidit,*
Siþþan goldsele	*Ex quo obrutos vino*
Grendel worode	*Grendel coacervata*
Unriht efnde	*Injuria affecit,*
Op þæt ende becwom	*Donec fine veniret*
Swylt æfter synnum	*Mors post peccata.*
Þæt gesyne wearþ	*Apparuit,*
Wiþcuþ werum	*Late nota viros*
Þæt te wrecend	*Quod persesuta sit,*
Þa gyt lifde	*Dum viveret,*
ÆEfter laþum	*Adhuc, exosos,*
Lange þrage	*Longo tempore*
ÆEfter Guþ ceare	*Post, internecino bello,*
Grendles modor	*Grendelis mater,*
Ides aglæc wis	*Foemina malitiæ docta.*
Yrm þe gemunde	*Crudelis eos recordata est,*
Se þe wæter egesan	*Qui aquæ horridæ*
Wunian scolde	*Inhabitarent*
Cealde streamas	*Frigida flumina.*
Siþþan camp gewearþ	*Post certamen fiebat*
To ecgbanan	*In internecionem*
Angan breþer	*Contra fratres*
Fæderen mæge	*Patres, cognatos.*
He þa fag gewat	*Illa tunc rutilans discessit,*
Morþre gemearcod	*Cædi destinatos*
Man dream fleon	*Homines gaudio exutos*
Westen warode	*Deserto occlusum*

Þanon woc fela	*Inde excitavit multa*
Geosceaft gasta	*Elementa spirituum.*
Wæs þæra Grendel	*Fuit ibi Grendel.*
Sum heoro wearh	*Quidam istorum furciferorum*
Hetelic se.	*Periculosi erant.*
Æt heorote fand	*In aula invenit*
Wæccendre wer	*Exspergefactus vir*
Wiges bidan	*Cædis invitatorem.*
Þær him agleca	*Ibi illi tristis*
Æt græpe weard	*Conflictus evenit:*
Hwæþre he gemunde	*Attamen meminit*
Mægenes strenge	*Viribus potens*
Gimfæste gife	*Custodiæ firmæ, dono*
Þe him god sealde	*Quam illi deus dedit,*
And him to anwaldan	*Et potestatis*
A þe gelyfde	*Eos, qvi vivebant*
Frofre and fultum	*Consolandi et adjuvandi.*
Þy he þone	*Igitur*
Feond owercom	*Inimicum superavit;*
Gehnægde helle gast	*Oppressit inferni spiritum.*
Þa he hean gewat	*Tunc ille miser abiit*
Dreame bedæled	*Gaudio expers*
Deþa wic seon	*Lethi mansionem visum*
Mancynnes feond	*Humani generis hostis;*
And his modor	*Et ejus mater*
Þa gyt gifre	*Adhuc avidior*
And galgmod gegan wolde	*Et cruciatus meditans ire voluit*
Sorh fulne siþ	*Pro itinere dolore pleno*

Sunu þeod wrecan.	*Filii, gentem ultum.*
Com þa to heorote	*Venit tunc in aulam*
Þær hring Dene	*Ubi vir Danus*
Geond þæt sæld swæfun.	*Circa mansionem dormivit,*
Þa þær sona wearþ	*Id ibi cito fiebat*
Ed hwyrft eorlum	*Insperatum satrapis*
Siþþan inne fealh	*Postqvam intro ivisset*
Grendles modor	*Grendelis mater.*
Wæs se gryre læssa	*Fuit iste horror minor*
Efne swa micle	*Etiamsi magnus,*
Swa biþ mægda cræft	*Qvem genti incussit violentis*
Wig gryre wifes.	*Pugnæ horrorem foemina.*
Bewæpned men	*Armati viri*
Þonne heoru bunden	*Deinde clausis*
Hamere geþywen	*Induviis ferro minabantur.*
Sweord swate fah	*Gladii cruore rubicundi*
Swin ofer helme	*Porcos super galeis,*
Ecgum dyhttig	*Acie, positos*
And weard scireþ.	*Obvios secarunt.*
Þa wæs on healle	*Tunc fuere in aula*
Heard ecg togen	*Duri acie stricti*
Sweord ofer setlum	*Enses per objectos*
Sid rond manig	*Latos clipeos crebro*
Hafen handa fæst.	*Elatos manibus firmis.*
Helm ne gemunde	*Præsidii non meminit*
Byrnan side	*Lorica demissa,*
Þa hine se broga angeat	*Ubi aulicos lamia irruit.*
Heo wæs on ofste	*Illa festinabat;*

Wolde ut þanon	*Voluit fores inde*
Feore borgan	*Vitæ consulere.*
Þa heo onfunden wæs	*Tunc ea observata*
Hraþe heo ædelinga	*Confestim nobilium*
Anne hæfde	*Unum*
Fæste befangen	*Firmiter correpsisse,*
Þa heo to fenne gang.	*Dum in paludes iret.*
Se wæs Hroþgare	*Ille fuit Hrodgaro*
Hæleþa leofost	*Virorum amantissimus.*
On gesiþes had	*Præfectum (Rex) constituerat*
Be sæm tweonum	*Super utrumqve mare*
Rice randwiga	*Potentem clypeorum cæde.*
Þonne þe heo on ræste	*Hunc in qviete*
Abreat blæd fæstne	*Expugnavit sangvinis sitibunda.*
Beorn næs Beowulf þær.	*Satrapa Beowulfus non fuit ibi.*
Ac wæs oþer in	*Sed fuit aliud*
ÆEr geteohhod	*Ante decretum*
ÆEfter maþþum gife	*Futurum munus*
Mærum Geate	*Glorioso Gotho.*
Hream weard on heorote	*Clamor fiebat in palatio.*
Heo under heolfre genam	*Illa perfusa tabo sustulit*
Cuþe folme	*Familiarem manu*
Cearu wæs geniwod	*Sæva. Fuit renovata*
Geworden inwit unne	*Dolosa licentia.*
Wæs þæt gewrixle	*Fuit ea compensata*
Til þæt he on ba healfa	*Ex qvo ille utrinqve*
Bicgan scoldon.	*Ulcisceretur*
Freonda feorum	*Amici vitam.*

13*

Þa wæs frod cyning, — *Tunc fuit Rex afflictus,*
Har hilde rinc — *Canus Princeps*
On hreon mode — *Tristi animo*
Syþþan he aldor þegum — *Postqvam satraparum*
Lifigendne — *Viventium*
Þone deorestan — *Charissimum*
Deadne wisse. — *Mortuum rescivit.*
Hraþe wæs to bure — *Celer fuit in cubiculum*
Beowulf fetod — *Beawulfus gressu*
Sigor eadig secg. — *Victoria dives heros:*
Samod ær dege — *Una primo mane*
Eode eorla sum — *Ivit ducibus qvibusdam*
Æþele cempa — *Nobilis athleta*
Self mid gesiþum — *Ipse stipatus comitibus,*
Þær se snoter abad — *Ibi sapiens qvæsivit:*
Hweþre him alwealda — *Utrum qvid omnipotens*
Æfre wille — *Iterum vellet*
Æfter wea spelle — *Post nefandos rumores*
Wyrþe gefreman — *Sparsos, fieri?*
Gang þa æfter flore — *Incedit tunc secundum pavimentum*

Fyrd wyrþe man — *Phalanx ordine, qvivis*
Med his hand seale — *Cum sua manuali salice ɔ: telo,*
Heal wudu dyneþe — *Aula lignis strepuit,*
Þæt he þone wisan — *Ubi ille prudentibus*
Wordum hnægde — *Verbis inclinando caput*
Frean ingwina — *Dominum amicorum*
Frægn gif him wære — *Rogavit: si illi fuisset*

ÆEfter neod ladu
Night getæse.

XX.

Hroþgar maþelode
Helm Scyldinga
Ne frin þu æfter sælum
Sorh is geniwod
Denigea leodum
Dead is ÆEschere
Yrmenlafes
Yldra broþor
Min runwita
And min rædbora
Eaxl gestealla
Þonne we on orlege
Haw elan ferodon
Þonn hniton feþan
Eoferas cnyseþon
Swylc scolde eorl wesan
ÆEr god swylc ÆEschere wæs
Weard him on heorote
To handbanan
Wæl gæst wæfre
Ic ne wat hwæþer
Atol æsc wlanc
Eft siþas teah
Fylle gefrægnod

Post periculosa mala
Nox comoda?

XX.

Hrodgarus loqvebatur
Rector Scyldingorum:
Ne qværas de rebus prosperis:
Dolor est renovatus
Danico populo;
Mortuus est ÆEscherus
Yrmenlafi
Senior frater,
Meorum arcanorum particeps
Et meus consiliarius
Lateris custos;
Dum nos in præliis
Agmina duximus;
Dum acie petivimus
Duces percussum.
Talem oportet ducem esse
Antea bonus, qvalis ÆEscherus fuit
Intulit illi intra aulam
Internecionem
Cæde hostis obvolutus.
Ego non scio, utrum
Fædo fraxino fastuosus
Iteratam ediderit
Stragem. Novi:

Heo þa fæhþe wræc	*Illa inimicitiám ulta est,*
Þe þu gystran niht	*Quá tu hesterna nocte*
Grendel cwealdest.	*Grendelem torsisti*
Þurh hæstne had	*Per æstuantem fervorem*
Heardum clammum	*Duris vinculis,*
For þan he to lange	*Propterea qvod nimis longe*
Leode mine	*Gentem meam*
Wanode and wyrde	*Minuerat et violaverat;*
He æt wige gecrang	*Ille in pugna occubuit*
Ealdres scyldig	*Vitæ reus;*
And nu oþer cwom	*Et nunc alter venit*
Mihtig manscaþa	*Potens latro*
Wolde hyre mæg wrecan.	*Cupidus cognatum ulcisci.*
Ge feor hafaþ	*Vos vitam*
Fæhþe gestæled	*Capitali inimicitiæ vovistis.*
Þæs þe þincean mæg	*Istius meminere poterit*
Þegne monegum	*Virorum multitudo,*
Se þe æfter sint	*Qvi superstites sunt,*
Gyfan on sefan	*Advortendo animum.*
Greoteþ hreþer	*Lapide facilius asperiori*
Bealo hearde	*Malitie dura*
Nu seo hand ligeþ	*Nunc ista jacet manu,*
Se þe eow wel hwilcra	*Qvæ vestris satis qvibusvis*
Wilna dohte.	*Votis fecit.*
Ic þæt londbuend	*Ego id indegenas*
Leode mine	*Nostrates*
Sele rædende	*Bene instructos*
Secgan hyrde	*Dicere audivi,*

Þæt hie gesawon
Swylce twegen
Micle mearc stapan
Moras healdan
Ellor gestas
Þæra oþer wæs
Þæs þe hie gewis licost
Gewitan meahton
Idese onlic næs
Oþer earni sceapen
On weris wæstmum
Wræc lastas træd
Næfne he was mara
Þon ænigman oþer
Þone on geardagum
Grendel nemdod
Foldbuende
No hie fæder cunnon
Hwæþer him ænig wæs
ÆEr acenned
Dyrna gasta
Hie dygel lond
Warigead wulf hleoþu
Windige næssas
Frecne fen gelad
Þær fyrgen stream
Under næssa geniþu
Niþer gewited

Quod viderint
Similes duos
Magnis limitum palis
Paludes tenere
Subteraneos spiritus:
Horum alter erat
Quatenus verisimillimum
Cognoscere potuerunt.
Foeminæ dissimilis non erat.
Alter aqvilæ instar formatus
In hominis staturam
Exul vestigia calcat;
Sed mensura ille major fuit
Qvam aliqvis homo alius.
Illum ab initio
Grendelem vocarunt
Mundi incolæ.
Non illius patrem novere,
Utrum ei aliqvis fuerit
Olim assignatus.
Occultorum spirituum.
Ille absconditus terra
Warulfi instar ejiulans.
Ventosa promontoria,
Periculosas paludes tenet,
Ubi ignitus fluvius
Ex promontoriorum præcipitiis
Deorsum ruit

Flod under foldan	*Fluius sub terram.*
Nis þæt feor heonon	*Non est procul isthinc*
Mil gemearces	*Milliari statuto,*
Þæt se mere standeþ	*Ubi mare situm,*
Ofer þæm hongiaþ	*Super qvo pendent*
Hrinde bearwas	*Pensilia nemora:*
Wudu wyrtum fæst	*Arbores radicibus firmæ*
Wæter oferhelmaþ	*Aqvas obstruunt.*
Þær mæg nyhta gehwæm	*Ibi licet nocte qvavis*
Niþ wundor seon	*Tenebrosa miracula videre*
Fyr on flode	*Ignem fluentem.*
No þæs frod leofaþ	*Nemo illuc profectus rediit*
Gumena bearna.	*Hominibus natus.*
Þæt þone grundwite	*Eos terræ princeps,*
Þe ah þe hæþ stapa	*Qvi tenet ista deserta,*
Hundum geswenced	*Canibus vexat*
Heorot hornum	*Ceu cervos cornibus*
Trum holt wudu	*Tutos arboreis*
Sece feorran	*Petitos è longinqvo,*
Geflyme ær he	*Fugatam anteqvam*
Feor seleþ aldor	*Animam reddant domino*
On ofre ær he	*In superis; anteqvam*
In wille hafe lan.	*In cælo habeant mercedem.*
Nis þæt heoru stow.	*Non est hæc eorum mansio,*
Þanon yþ geblond	*Unde ex unda mixta*
Uppastiged	*Sursum ascendens*
Won to wolcnum	*Miseriam ad nubes*
Þon wind styreþ	*Ventus movit*

Laþge widru
Oþ þæt lyst drysmaþ
Roderas restaþ
Nu is se ræd gelang
Eft æt þe anum.
Earþ git ne con
Fræcne stowe
Þær þu findan might
Fela sinnigne secg
Sec gif þu dyrre.
Ic þe þa fæhþe
Feo leanige
Eald gestreonum
Swa ic ær dyde
Wundini goldi
Gyf þu on weg cymest.

Infesta tempestate,
Donec lux exstincta sit;
Cœli torpeant.
Nunc sermo longus est
De hac una
Terra adhuc ignota.
Periculosa in mansione
Ibi invenire poteris,
Multos scelestos homines
Adire si ausus fueris.
Ego tibi pro vindicta
Pecuniam rependam
Veteris gazæ,
Ut antea feci,
Impletæ auro,
Si via discedere poteris.

XXI.

Beowulf maþelode
Bearn Ægþeowes
Ne sorga snotor
Guma selre
Biþ æghwem þæt he
His freond wrece
Þonne he fela murne
Ure æghwylc
Sceal ende gebidan
Worolde lifes

XXI.

Beowulfus dixit
Filius Ægtheowi:
Nemo curis doctus
Mortalium melior,
Nisi qvemcunqve
Suum amicum ulciscatur,
Qvem multum luget.
Nostrorum qvivis
Finem exspectabit
Mundanæ vitæ:

Wyrce se þe mote	*Obnitetur, qvi poterit,*
Domes ær deaþe	*Decretæ olim morti.*
Þæt biþ driht gumean	*Exopta a domino viris*
Unlifgendum	*Morte defunctis*
Æfter selest	*Futuram salutem.*
Aris rices weard	*Surge regni custos*
Utan hraþe feran	*Foras confestim eundo*
Grendles magan	*Grendelis parentis*
Gang sceawigan.	*Vestigia exploratum.*
Ic hit þe gehate	*Ego tibi voveo,*
No he on helm losaþ.	*Qvod non ex præsidio aufugiet,*
Ne on foldan fædm	*Nec in terræ profundum,*
Ne on fyrgen holt	*Nec in soli sylvas,*
Ne on gyfenes grund	*Nec in paludis abyssum,*
Gan þær he wille	*Qvoqvo ire voluerit.*
Þys dogor þu	*Eo, qvod hoc die tu*
Geþyld hafa	*Sustinuisti*
Weana gehwylces	*Mala qvævis,*
Swa ic þe wene to.	*Ita tibi voveo.*
Ahleop þa se gomela	*Exsiliit tunc senex,*
Gode þancode	*Divus gratias retulit*
Migtigan drihtne	*Potenti domino*
Þæs se man gespræc	*Pro illis, qvæ dixerat.*
Þa wæs Hroþgare	*Tunc Hrodgaro*
Hors gebæted	*Eqvus frænatus est*
Wicg wunden feax	*Bellicus, torta juba.*
Wisa fengel	*Sapientem Regem*
Geato licgende	*Itinere festino*

Gum feþa stop	*Phalanx seqvebatur*
Lind hæbbendra	*Vexilla habens*
Lastas wæron	*Velocibus*
Æfter wald swaþum	*Per sylvam vestigiis.*
Wide gesyne	*Latam visu*
Gang ofer grundas	*Via per terram*
Gegnum for ofer	*Euntes trans*
Myrcan mor	*Tenebrosum montem*
Mago þægna bær	*Commilitones duxit,*
Þone selestan	*Miserrimis*
Sawelleasne	*Viventibus vacuas,*
Þara þe mid Hroþgare	*Qvi cum Hrodgaro*
Ham eahtode.	*Domos infestarent.*
Ofereode þa	*Superavit tunc*
Æþelinga bearn	*Nobilium progenies*
Steap stan hliþo	*Præcipites saxorum clivos,*
Stige nearwe	*Semitis arctis,*
Enge anwaþas	*Angusta vadatione,*
Uncuþ gelad	*Incerto itinere.*
Neowle næssas	*Imi promontorii,*
Niton husa fela.	*Subactæ multæ domus.*
He fea ras um	*Gaudio proruerunt*
Beforan gengde	*Anteqvam contingeret*
Wisra manna	*Prudentibus viris*
Wong sceawian	*Campos videre.*
Oþ þæt he færinga	*Tandem forte*
Fyrgen beamas	*Sylvestria robora*
Ofer harne stan	*Ultra æstuosas rupes*

Hleonian funde	*Recumbere invenerunt.*
Wynleasne wudu	*Infausta ligna*
Wæter understod	*Aqva sustinuit*
Dreorig and gedrefed	*Cruenta et turbata.*
Denum eallum	*Danis omnibus*
Wæs winum Scyldinga	*Erat amicis Scyldingorum*
Weorce on mode	*Labor animo,*
To geþolinne	*Sustinendus*
Þegne monegum	*Viris multis*
On tyþ eorla gehwæm	*Præmature*
Syþþan Æsceres	*Postqvam Æscheri*
On þam holm clife	*Ad littus*
Heàwelan metton	*Classis occurrit tota.*
Flod blode weol	*Æstuabat fluctus sangvine.*
Folc tosægon.	*Strage populus corruit*
Hatan heolfre	*Calido tabo.*
Horn stundum song	*Cornua signis occinebant.*
Fuslic fughton leod	*Prompti pugnarunt milites.*
Feþa eal gesæt.	*Phalanges omnia stravere.*
Gesawon þa æfter	*Visi tunc secundum*
Wætere wyrm cynnes	*Æqvora serpentiformes*
Fela sellice	*Multi mirabiles*
Sæ dracan sund.	*Marini dracones natantes.*
Cun man swylce	*Patuit eos*
On næs hleoþum	*In promontorii umbraculo*
Incras licgean.	*Ad anchoras jacere.*
Þa on undern mæl	*Tunc prandium*
Oft bewitigaþ	*Freqvens administrarunt*

Sorh fulne siþ
On segl rade
Wyrmas and wildeor
Hie on weg hruron
Bitere and gebolgne.
Bearhtni ongeaton
Guþ horn galan
Sumne Geata leod
Of flan bogan
Feores getwæfde
Yþ gewinnes.
Þæt him on aldre stod
Here stæl hearda
He on holme wæs
Sundes þe sænra
Þe hyne swylt fornam.
Hræþe wearþ on ydum
Mid ofer spreotum
Heoro hoc yhtum
Hearde genearwod
Nida genæged
And on næs togen
Wundorlic wæg bora
Weras sceawedon.
Gryre licne gist
Gyrede hine
Beowulf eorl gewædum
Nalles for ealdre

Luctuosa sorte
In velorum viis
Serpentes et feræ;
In iter proruerunt
Horridi et irrati.
Strepentia senserunt
Prælium cornua canere.
Quibusdam Gothi milites
Sagitta arcu emissa,
Vitam ademere
Navali pugnâ.
Qui cum principe stetere
Milites ferro duri
Iis qui in mare erant
Natatione segniores,
Mortem intulerunt.
Celeriter fiebant in mare
Contis
Uncis complicatis
Duris oppressi
Virorum multi
Et in promontorium tracti.
Mire fluctu actum
Viri intuebantur
Horrendum hostem.
Cinxit se
Beowulfus dux indumentis.
Non minus pro principe

Mearu scolde here	*Claro debuit exercitus*
Byrne hondom gebrocen	*Armata manu subactum*
Sid and searo fah	*Latum et insidiis inimicum*
Sund cunnian	*Mare explorare,*
Seo þe bancofan	*Quod latronum speluncas*
Beorgan cuþe,	*Tegere posset.*
Þæt him hilde grap	*Bellona aggressione*
Hreþre ne mighte	*Improvisa ne valeret*
Eorres inwit feng	*Irata, callida dolos*
Ealdre gesceþþan.	*Domino nocere,*
Ac se hwita helm	*Candida galea*
Hafelan werede	*Cristâ defendit*
Se þe mere grundas	*Eum, qvi mare profundum*
Mengan scolde	*Misceret,*
Secan sund gebland	*Explorando æqvor varium*
Since geworþad	*Divitiis celebratum.*
Befongen frea wraþum	*Tectus fuit dominus munimine;*
Swa hine fyrndagum	*Cui olim*
Worhte wæpna smiþ	*Facto armorum faber*
Wundrum teode	*Mira arte*
Besette swin licum	*Imposuit porccin formam,*
Þæt hine syþþan	*Illum exinde*
No brondne beado mecas	*Fulgidæ bellicæ machæræ*
Bitan ne meahton.	*Mordere ne possent.*
Næs þæt þonne mætost	*Neqve erat id cætera minimum*
Mægen fultuma	*Roboris auxilium,*
Þæt him on þearfe lah	*Cujus desiderium excitaverat*
Þyle Hroþgares	*Orator Hrodgari.*

Wæs þæm hæft mece
Hrunting nama
Þæt wæs an foran
Eald gestreona
Ecg wæs iren
Ater tanum fah
Ahyrded heaþo swate
Næfre hit æt hilde
Ne swac manna ænigum
Þara þe hit mid mundum
Bewand se þe gryre
Siþas gegan dorste
Folc stede fara.
Næs þæt forma siþ
Þæt hit ellen weorc
Æfnan scolde.
Huru ne gemunde
Mago Æglafes
Eafoþes cræftig
Þæt he ær gespræc
Wine druncen
Þa he þæs wæpnes onlah,

Selfan sweord frecan
Selfa nedor ste
Under yþa gewin
Aldre geneþan
Driht scyre dreogan

Fuit manubriato ensi
Hruntingi nomen;
Præcelluit unus
Omnibus cimelis:
Acies erat calybea;
Veneno vegetabili tinctam
Hebetavit fervens sangvis
Nunqvam in pugna,
Nec decepit virorum ullum,
Eorum, qvi eum manibus
Strinxere, horridas
Vias ire ausi,
Castra seqvendo.
Non erat prima vice,
Qvod præclara gesta
Perficeret,
Neqvidem oblitus,
Qvæ filius Æglafi
Aqvatilis cophini gnaro
Antea dixerat
Vino ebrius,
Ubi istius gladii desiderio irritavit

Ipsum armis potentem.
Ipse serpentem stravit
Navali pugna:
Vita privatum
Dominus illustris, habito

þær he dome forleas
Ellen mærþa
In ne wæs þæm oþrum
Swa syþþan he
Hine to guþe
Gegyred hæfde.

XXII.

Beowulf maþelode
Bearn Ægþeowes
Geþenc nu se mæra
Maga Healfdenes
Snottra fengel
No ic eom siþes fus
Gold-wine gumena
Hwæt wit gespræcon
Gif ic æt þearfe þino
Scolde aldre linnan
þæt þu me awære
Forþ-gewitenum
On fæder stole
Wes þu mundbora
Minum mago þegnum
Hondgesellum
Gif mic hild nime.
Swylce þu þa madmas
þe þu me seldelst
Hroþgare leofa

Ibi judicio, reliqvit.
Virtus generosa
Nemini alii inerat
Tanta, postqvam ille
Eo (gladio) ad bellum
Se accinxerat.

XXII.

Beowulfus dixit
Filius Ægtheofi:
Reminiscere nunc o gloriose
Sate Healfdano
Sapiens Rex!
Nunc ego sum itineris avidus,
Exhilarati vino viri
Qvid nos locuti simus,
Si ego pro commodo tuo
Vita decesserim:
Qvod tu me sederes
Mortuo
In patrio throno.
Esto protector
Meorum commilitonum
Sacramento addictorum,
Si me bellona ceperit.
Præterea opes
Tu mihi tradidisti
Hrodgare dilecte!

Higelace onsend.	*Higelaco missas;*
Mæg þonne on þæm golde	*Poterit inde ex eo auro*
Ongitan Geata dryhten	*Colligere Gothorum dominus*
Geseon sunu	*Obtutu illico*
Hræþles þonne he	*Celeri, ubi*
On þæt sinc staraþ	*Cimelia attente aspexerit,*
Þæt ic gumcystum	*Quod ego præstantissimas res*
Godne funde	*Excelso adqvisiverim*
Beaga bryttan	*Annulorum dispensatori,*
Breac þon moste.	*Queis frui sibi liceret.*
And þu Hunferþ	*Et tu Hunferde!*
Læt ealde lafe	*Sine a majoribus relictum*
Wrætlic wæg sweord	*Ornatum pulcre gladium*
Wid cuþne man	*Late notum virum*
Heard ecg habban	*Aciem duram habere,*
Ic me mid hruntinge	*Ego Hruntingô*
Dom gewyrce	*Judicia exseqvar,*
Oþþe mec deaþ nimed.	*Anteqvam me mors abstulerit.*
Æfter þæm wordum	*Post hæc verba*
Weder Geata leod	*Æolica Gothorum gens*
Efste mid elne	*Festinante vi animi*
Nalas andsware	*Nulla responsa*
Bidan wolde	*Exspectare voluit.*
Brim wylm onfeng	*Maris æstus excepit*
Hilde rince	*Mavortios viros.*
Þa wæs hwildæges	*Tunc fuit aliqvid temporis*
Ær he þonne grund wong	*Anteqvam terram*
Ongytan mehte.	*Conspicere possent*

Sona þæt onfunde
Se þe floda begong
He oro gifre beheold
Hund missera
Grim and grædig
Þæt þær gumena sum
Ælwihta earþ
Ufan cunnode
Grap þa to geanes
Guþrinc gefeng
Atolan clommum
No þy ærm gestod
Hal anlice hring
Utan ymb bearh
Þæt heo þone fyrd
Hom þurh fonne mihte
Locene leoþo syrcan
Laþan fingrum bær
Þa seo brim wyl
Þa heo to botme com
Hringa þengel
To hofe sinum
Swa he ne mighte
No he þæm modig wæs
Wæpna gewealdan,
Ac hine wundra
Þæs fela specte
On sünde sæ deor

Cito id animadvertere
Qvi fluctus sulcabant.
Illi littus avidi viderunt.
Longo tempore
Inhiantes et sævi,
Id homines qvidam
Incolentes terram
Ultra experti.
Corripuit obvios
Miles constrictos
Tetris vinculis.
Non superfuit miserum
Latibulum unicum circum
Circa conservatum,
Qvod ista expeditione
Cladem evadere potuerit.
Clausos viros loricâ
Ingratis digitis tulit
Tunc salum: æstus effervuit.
Tunc nave venit
Exercitus Dux
Ad aulam suam.
Ut non,
(Haud tædio captus fuit,)
Arma ferret.
Sed domesti miracula
Eo plura retulerunt.
In mare marinarum ferarum

Monic hilde tuxum
Here syrcan bræc.
Ehton aglæcan.
Þa se eorl ongeat
Þæt he niþ sele
Nat hwylcum wæs
Þær him nænig wæter
Wihte ne scepede,
Ne him for hrofsele,
Hrinan ne mihte
Fær grype flodes.
Fyr leoht geseah
Blacne leoman
Beorhte scinan
Ongat þa se goda
Grund wyr cenne
Mere wyf mihtig
Mægen ræs forgeaf
Hilde bille hord
Swengene ofteah.
Þæt hyre on hafelan.
Hring mæl agol
Grædic Guþ leoþ.
Þa se gist onfand
Þæt se beado leoma
Bitan nolde
Aldre sceppan.
Ac seo ecg geswac

Multarum bellicis dentibus
Miles supparia rupit,
Persequendo miseros.
Tunc Dux intellexit
Quod vir felix,
Nescivit quomodo, esset:
Quod nulla sibi pelagi
Creatura omnino non nocuisset,
Nec se euntem domum
Tangere potuisset
Subitus horror fluctuum.
Igneum lumen viderat
Tenebrosa radiis
Lucidis illustrare.
Observavit Gothus
Profundum inhabitari
Sirenibus potentibus:
Vis animi impetum ministravit.
Bellona calybe dura
Ictus haud detraxit
Resonantibus cristis.
Miles pastum condixit
Avidis, carmine bellico.
Tunc hostis machinatus est
Quod pugnæ jubar (Hruntingus)
Mordendo nollet
Vitæ nocere.
Siqvidem acies fefellit,

þeodne at þearfe	*Domino inserviendo.*
þolode ær fela	*Sustinuerat ante multos*
Hond gemota	*Conflictus:*
Helm oft gescæw	*Galeas sæpe raserat*
Fæger fyrd hrægl	*Speciosa militum vestimenta.*
þa wæs forma siþ	*Tunc fuit prima vice*
Deorum maþme	*Prætioso donario*
þæt his dom alæg	*Quod suum ferret judicium.*
Æft was anræd	*Iterum erat promtus,*
Na las elnes	*Nec minori vi animi*
Læt mærda gemyndig	*Sivit majestate insignis*
Mæg Higelaces.	*Amicus Higelaci*
Wearp þa wundel mæl	*Projici vulnere pastum*
Wrættum gebunden	*Veratro adstrictum,*
Yrre oretta	*Ira suffusus*
þæt hit on eorþan læg	*Quem in terram prostravit*
Styþ and styl ecg	*Aspera et calybea acie.*
Strenge getruwode	*Firme confidit*
Mund gripe mægenes	*Manui forti:*
Swa sceal man don	*Sic faciet ille,*
þonne he æt Guþe	*Qvi in prælia*
Gegan þenced	*Ire cogitat:*
Long-sumne lofna	*Diuturnam laudem*
Ymb his lif cearaþ,	*Vita qværere studeat.*
Gefeng þa be eaxle	*Tetigit tunc humeros tenus*
Nalas for fæhþe mearu	*Haud minus ob odium magnum*
Guþ Geata leod	*Martiales Gothicos viros*
Grendles modor	*Grendelis mater.*

Brægd þa beadwe heard	*Nitebatur cæde dira,*
Þa he gebolgen wæs	*Cum irata esset,*
Feor geniþlan	*Animas subigere,*
Þæt heo on flet gebeah	*Quas illa sedibus affixit.*
Heo him eft hraþe	*Illa iis post acri*
Hand lean forgeald	*Manu præmium retribuit.*
Grimmum grapum	*Atroci correptione,*
And him togeanes feng	*Et obvios excepit,*
Ofer-wearp þa werig	*Et dejecit maligna*
Mod wigena strengest	*Animô milites fortissimos.*
Feþe cempa	*Agmina heroum*
Þa he on fylle wearp.	*Strage corruerunt.*
Ofsæt þa þone	*Oppressit eos*
Sele gyst and hyre	*Tetra furia et suo*
Seaxe geteah	*Pugione stricto*
Brad brun ecg wolde	*Acuto furvâ acie; voluit*
Hire bearn wrecan	*Suum filium ulsisci,*
Angan eaferan	*Unicum successorem.*
Him on eaxle læg	*In humero jacuerunt*
Breostnet broden	*Pectoris retia rupta,*
Þat gebeah feore	*Quæ custodierunt vitam,*
Wiþ ord and wiþ ecge	*Adversus cuspidem et aciem*
Ingang forstod.	*Resitsendo.*
Hæfde þa for siþod	*Fuisset exitio datus*
Sunu Ægþeowes	*Filius Ægthiowi*
Under gynne grund	*Supter hiantem terram*
Geata cempa	*Gothorum heros,*
Nemne him heaþo byrne	*Nisi nobili duci*

Helpe gefremede
Herenet hearde
And halig god geweold
Wig sigor witig
Drihten rodere rædend
Hit on ryht gesced
Yþelice syþþan
He eft astod.

XXIII.

Geseah þa on searwum
Sige ead bil
Eald sweord eotenisc
Ecgum þyhtig
Wigena sweord.
Mynd þæt wæpna cyst
Buton hit wæs mare
Þon ænig mon oþer
To beado lace
Æt beran meahte
God and geatolic
Giganta geweorc.
He gefeng þa fetel
Hilt frea Scyldinga
Hreoh aud heoro grim
Hring mæl gebrægd
Aldres orwena
Yrringa sloh

Salutem contulisset
Militare rete (lorica) durum;
Et sanctus Deus subegisset
Martem potens victoriâ
Dominus coelis imperans.
Justitia fiebat
Facile tempore,
Qvod remansit.

XXIII.

Visus est inter machinas
Victoriâ felix calybs,
Antiqvus gladius gyganteus
Acie insignis.
Militaris gladius.
Armorum erat præstantissimus,
Uno excepto: fuit major
Qvam qvem aliqvis alius
Ad pugnæ ludum
Ferre posset;
Bonum et eximium
Gygantum opus.
Datus tunc cum cingulo
Capulus domino Scyldingorum.
Sævum torvumqve gladium
Annulis ornatum stringens
Vitam desperantes
Iracunde cædebat,

Þæt hire wiþ halsè	*Ut eorum colla tenus*
Heard grapode	*Dura pertingens*
Ban hringas bræc	*Ossium circulos fregerit.*
Bil eal þurh wod	*Acies totum permeavit*
Fægne flæsc hōman	*Moribundæ carnis tegmen.*
Heo on flet gecrrong.	*Illa in terram mortua cadebat.*
Sweord wæs swatig	*Gladius fuit sudore plenus*
Secg-weorce gefeh.	*Militari opere peracto.*
Lixte se leoma	*Lucebat radiis:*
Leoht innestod	*Lumen adfuit,*
Efne swa of hefne	*Acsi ex coelo*
Hadre scineþ	*Sereno illuxisset*
Rodores candel	*Æteris candela*
He æfter recede wlat.	*Domos irradians.*
Hwearf þa be wealle	*Circum ivit tunc muros*
Wæpen hafenade	*Armis assumtis*
Heard be hiltum	*Fortis capulo*
Higelaces þegn	*Higelaci minister.*
Yrre and anrædnes	*Furore et perseverantia*
Seo ecg fracod	*Acies deglutivit*
Hilde rince	*Militares viros:*
Ac he hraþe wolde	*Et ille ultro voluit*
Grendle forgyldan	*Grendeli retribuere*
Guþ ræsa fela	*Hostiles impetus plures,*
Þara þe he geworhte	*Qvos effecerat*
To Westdenum	*In Danos occidentales,*
Of tor micle	*Irâ magnâ,*
Þonne on ænne siþ	*Ubi præterito tempore,*

Þonne he Hroþgares	*Ille Hrodgari*
Heord geneatas sloh	*Fortes Vasallos cecidit,*
On sweofote	*Somno obrutos,*
Slæpende fræt	*Dormientes devoravit,*
Folces Denigea	*Gentis Danicæ*
Fyf cyne men	*Qvinqve cognatos,*
And oþer swylc	*Et alia similia*
Ut oferede	*Foras obtulit*
Laþlicu lac	*Ingrata munera.*
He him þæs lean forgeald	*Mutuum illi reddidit*
Reþe cempa.	*Funestum Heros,*
To þæs þe he on ræste	*Donec qvietum*
Geseah Guþ werigne	*Videret cæde foedum*
Grendel licgan	*Grendelem jacere*
Aldor leasne.	*Vita privatum.*
Swa him ær gestod	*Ita prius coegerat*
Hild at Heorote	*Bello aulam,*
Hra wide sprong	*Cadaveribus late sparsis,*
Syþþan he æfter deaþe	*Cujus post mortem*
Drepe þrowaþe	*Poenas luit.*
Heoro sweng heardne	*Ense ictu duro*
And hine þa	*Hostis tunc*
Heafde becearf.	*Caput amputavit.*
Sona þæt gesawon	*Illico viderunt*
Snotre ceorlas	*Solertes viri,*
Þa þe mid Hroþgare	*Qvi cum Hrodgaro*
On holm wliton	*Mare explorarunt*
Þæt wæs yþ geblond	*Fluctus infectos esse*

Eal gemenged	*Undeqvaqve admixto*
Brim blode fah	*AEstuante sangvine rubicundo.*
Blonden-feaxe	*Flavicomi*
Gomele ymb godne	*Senem circa Regem*
On geador spræcon	*Una dixerunt,*
þæt hig þæs æþelinges	*Qvod satrapam*
Eft ne wendon	*Non exspectarent,*
þæt he sige hreþig	*Qvi victoriâ felix*
Secean come	*Reviseret*
Mærne þeoden	*Illustrem Regem.*
þa þæs monige	*Multos inter*
Gewearþ þæt hine seo brim	*Convenit, qvod illum marinus*
Wylf adreoten hæfde.	*Lupus abstulisset.*
þa com non-dægis	*Tunc meridie venerunt,*
Næs ofgeafon	*Promontorio relicto*
Hwate Scyldingas	*Alacres Scyldingi.*
Gewat him ham þonon	*Rediit domum inde*
Gold wine gumena	*Auro amicus viris*
Gistas secan	*Hospites revisum,*
Modes seoce	*Animis ægrotos.*
And on mere staredon	*Qvi intuiti fuerant mare,*
Wiston and ne wendon	*Cognovere, at non speraverant,*
þæt he heora wine	*Qvod suum dilectum*
Drihten selfne gesawon	*Dominum ipsi viderent:*
þa þæt sweord ongan	*Qvando qvidem gladius incepit*
AEfter heaþo swate	*Post æstuantis sangvine*
Hilde gicelum	*Bellonæ stirias,*
Wig bil wanian,	*Sacro calybe deficere.*

Þæt was wundra sum.
Þæt hit eal gemealt
Ise licost
Þonne fortes bend
Fæder onlæteþ
Onwindeþ wæl waras
Se geweald hafaþ
Sæla and mæla
Þæt is soþ metod.
Ne nom he in þæm wicum
Weder Geata leod
Madm æhta ma
Þeah he þær manige
Geseah buton þone
Hawelan and þa hilt
Somod since fage
Sweord ær gemealt
Forbarn broden mæl
Wæs þæt blod to þæs
Hat ætren ellor gæst

Se þær inne swealt.
Sona wæs on sunde
Se þe ær æt sæcce
Gebad wig-hryre.
Wraþra wæter
Up þurh deaf wæron.
Yþ gebland

Erat mirum
Quod totus liqvefactus fuerit,
Glaciei simillimus,
Qvando frigoris vinculis
Pater solvit
Obrutos strage viros,
Qvi potestatem habet
Rei prosperæ et oportunæ,
Verus scilicet Deus.
Non cepit in istis regionibus
Vendo-Gothica gens
Res prætiosiores,
Etsi ibi multas
Viderat, præter
Galeam et capulum (ensem)
Ornatum auro rutilante.
Gladius ante qvam liqvesseret,
Ussit fractam loricam.
Fuit sangvis adeo
Fervidus veneno subterranei spiritus,
Qvi ibi intus periit.
Alacer fuit iu mare,
Qvi prius inter prælia
Condixit stragem
Hostibus. Pelagus
Unde qvaqve siluit.
Undæ commixtæ

Eal gefælsode
Acne earþas
Þa se ellorgast
Oflet lifdagas
And þas lænan gesceaft.
Com þa to lande
Liþmanna helm
Swiþ mod swymman
Sæ lace gefeah
Mægen byrþenne
Þara þe he him mid hæfde.
Eodon him þa to geanes
Gode þancodon
Þryþlic þegna heap
Þeodnes gefegon
Þæs þe hyne gesundne
Geseon moston.
Þa wæs on þæm hrofan
Helm and byrne
Lungre alysed
Lagu drusode
Wæter under wolcnum
Wæl dreore fag
Ferdon foıþ þanon
Feþe lastum ferhþum
Fægne foldweg meton
Cuþe stræte
Cyning balde men

Omnino expiarunt
Domitas terras,
Ubi subterraneus spiritus
Reliqverat vitæ dies
Et sibi datas opes.
Appulit ad terram
Nautarum dominus,
Forti animo navigatis
Maris lacubus. Exposuit
Magnum onus
Qvod secum habuit.
Ivit tunc obviam
Deo gratias agens
Turmæ similis ministrorum cætus:
Principi gratulabantur,
Qvod eum incolumem
Videre possent.
Tunc in illustri heroë
Galea et lorica
Ex longinqvo splendebant.
Maris sordebant
Undæ sub nubibus
Cæsorum cruore versicolores.
Ibant ultro inde
Animis timore solutis,
Hilares viarum metientes
Nota strata
Regii fortes viri

From þæm holmclife	*A littore maris*
Hafelan bæron	*Arma ferebat*
Earfoþlice	*Gravia*
Heora æghwæþrum	*Unus qvisqve.*
Fela modigra	*Inter plures animosos,*
Feower scoldon	*Qvatuor*
On þæm wælstenge	*Bellicæ vectis*
Weorcum geferian	*Operâ portarunt*
To þæm goldsele	*In aureas ædes*
Grendles heafod	*Grendelis caput.*
Oþ þæt semninga	*Donec subito*
To sele comon	*In conclavia veniret*
Frome fyrd hwate	*Strenuis, bello acribus*
Feower tyne Geata	*Qvadraginta Gothis*
Gongan gum dryhten	*Comitantibus dux:*
Mid modig on gemonge	*Animosus una*
Meodo wongas træd	*Medi arva calcat.*
Þa com ingan ealdor	*Tunc introivit princeps,*
Þegna dæd cene	*Virorum fortibus factis*
Man dome gewurþad	*Ordine narratis,*
Hæle hilde deor	*Heroem bellonæ charum*
Hroþgar gretan	*Hrodgarum salutatum.*
Þa was be feaxe	*Tunc erat crine prehenso*
On flet boren	*Ædibus illatum*
Grendles heafod	*Grendelis caput,*
Þær guman druncon	*(Ubi viri bibebant)*
Egeslic for eorlom	*Horribile coram nobilibus*
And þære idese	*Et eorum foeminis.*

Mid wlite seon wræthe	*Pulcris oculis mirantes*
Weras onsawon.	*Viros intuebantur.*

XXIV.	*XXIV.*
Beowulf maþelode	*Beowulfus dixit*
Bearn Ægþeowes	*Filius Ægtheowi:*
Hwæt we þe þas se lac	*Quæ nos tibi maris munera*
Sunu Healfdanes	*Sate Halfdano*
Leod Scyldinga	*Populi Scyldingorum*
Lustum brohton	*Deliciis offerimus*
Tires to tacne,	*Honoris in signum,*
Þe þu her tolocast.	*Ista tu hic intuere.*
Ic þæt unsofte	*Ego torvo*
Ealdre gedigde	*Principi prævalui.*
Wigge under wætere	*Mavortium sub aqva*
Weorc geneþde	*Opus peregi*
Earfoþlice æt rihte	*Difficulter. Rite*
Wæs Guþ getwæfed	*Pugna finiit.*
Nymþe mec God scylde.	*Protexit me Deus clypeo.*
Ne meahte ic æt hilde	*Non potui in pugna*
Mid Hruntinge	*Hruntingo*
Wiht gewyrcan,	*Aliqvid perficere,*
þeac þæt wæpen duge.	*Qvamis ille valeret.*
Ac me geuþe	*At mihi concessit*
Ylda waldend	*Hominum Rector*
Þæt ic on wage geseah	*Ut ego in ponto viderem*
Wlitig hangian	*Pulcrum pendere*
Eald sweord eacen	*Antiqvâ ensem obductum*

Oft ost wisode	*Sqvama: docuit me*
Wingea-leasum	*Amicis destitutum,*
Þæt ic þy wæpne gebræd	*Ut ensem stringerem.*
Ofsloh þa	*Prostravi tunc*
Æt þære sæcce	*Isto conflictu*
Þa me sæl ageald	*Qvos mihi oportunitas obtulit*
Huses hyrdas,	*Domus custodes.*
Þa þæt hilde bil	*Tunc pugnax ferrum*
Forbarn brogden mæl	*Torruit monstris pastum,*
Swa þæt blod gesprang	*Ita ut sangvis prosilerit*
Hatost heaþo swata	*Calidissimo æstuans cruore.*
Ic þæt hilt þanan	*Ego capulum (ɔ: ensem) inde*
Feondom æt ferede	*Hostibus intuli*
Fyren dæda wræc	*Flagitiosæ vindicem*
Deaþ cwealm Denigea	*Mortis Danorum:*
Swa hit gedefe wæs.	*Ita id congruum erat.*
Ic hit þe þonne gehate	*Ego tibi tunc vovi,*
Þæt þu on heorote	*Qvod tu in aula*
Most sorh leas swefan	*Posses curis vacuus dormire*
Mid þinna sæga gedryht	*Cum tuorum satellitum agmine,*
And þegna gehwylc	*Et ministrorum qvolibet,*
Þinra leoda	*Populiqve tui*
Dugoþe and iogoþe	*Magnatibus et juventute*
Þæt þu him on drædan	*Qvod tu timere*
Ne þearft þeoden	*Non haberes opus o! Rex*
Scyldinga on þa healfe	*Scyldingorum, ex ea parte*
Aldor bealu eorlum	*Vitæ noxam nobilibus,*
Swa þu ær dydest.	*Ut antea fecisti.*

Þa wæs gylden hilt	*Tunc aureus capulus*
Gamelum rince	*Seni principi*
Harum hild fruman	*Cano, bello illustri*
On hand gyfen	*In manum datus,*
Ænta ær geworc	*Gygantum vetus opus.*
Hit on æht gehwearf	*Illud in possessionem transiit*
Æfter deofla hryre	*Post hostium excidium*
Denigea frean	*Danorum domini*
Wundor smiþa geworc	*Mirabile fabri opus.*
And þa þas wororld ofgeaf	*Et tunc mundum reliqverat*
Grom heor guma	*Crudeli in viros corde*
Godes and saca	*Dei adversarius*
Morþes scyldig	*Cædis reus*
And his modor eac	*Et ejus mater etiam.*
On geweald gehwearf	*In potestatem venit*
Worold cyninga	*Mundi Regum*
Þæm selestan	*Felicissimi*
Be sæm tweonum	*Circa bifidum mare,*
Þara þe on stede nigge	*Eorum, qvi in urbibus novem*
Sceattas dælde.	*Thesauros divisere.*
Hroþgar maþelode	*Hrodgarus regessit*
Hylt sceawode	*Capulum intuitus*
Ealde lafe	*Antiqvum.*
On þæm wæs onwriten	*In eo scriptæ erant*
Fyrn gewinnes	*Majorum res gestæ,*
Syþþan flod ofsloh	*Ex qvo inundatio excidit*
Gifen geotende	*Decreto dato*
Giganta cyn.	*Gigantum genus.*

Frecne geferdon	*Insidiosi intulerant*
þæt wæs fremde þeod	*(Natio erat aliena)*
Ecean dryhtne	*Dolorem domino.*
Him þæs ende lean	*Iis tandem mercedem,*
þurh wæteres wylm	*Per aqvarum æstus,*
Waldend sealde.	*Omnipotens reddidit.*
Swa wæs on þæm scennum	*Etiam erat in laminis*
Sciran goldes	*Ex puro auro*
þurh runstafas	*Literis runicis*
Rihte gemearcod	*Rite signatum*
Geseted and gesæd	*Positum et relatum,*
Hwam þæt sweord geworht	*Cui ille ensis factus,*
Irena cyst	*Armorum præstantissimus*
Ærest wære	*Primum fuerit*
Wreowen hilt and wyrm fah	*Cœlato capulo et variegato.*
þa se wisa spræc	*Tunc sapiens dixit*
Sunu Healfdenes	*Filius Healfdani:*
Swigedon ealle.	*(Conticuere omnes,)*
þæt la mæg sæcgan	*Ecce qvid possit dicere,*
Se þe soþ and riht	*Qvi verum et rectum*
Fremed on folce	*Promovet in populo.*
Feor eal gemon eald.	*Annosa omnis audiat ætas!*
Weard þæt þes eorl wære	*An igitur dux fuit natus,*
Geboren betera blædis	*Cui præstantius munus*
Is aræred	*Fuit oblatum,*
Geond wid wegas	*Trans latum mare.*
Wine min Beowulf	*Amice Beowulfe!*
þin ofer þeoda gehwylce	*Tua in gente qvavis*

Eal þu hit gewyldum	*Omne qvod cupis,*
Healdest mægen	*Teneat virtus*
Mid modes snyttrum.	*Fulta animi prudentia.*
Ic þe sceal mine	*Ego tibi meum*
Gelæstan freode	*Persolvam amorem;*
Swa wit furþum spræcon	*Sic nos antehac diximus.*
Þu scealt to frofre	*Tu solatio*
Weorþan eal lang	*Fies undeqvaqve*
Twidig leodum þinum	*Celeber civibus tuis*
Hæleþum to helpe.	*Fortibus auxilio.*
Ne wearþ here mod	*Non evenit pugua elato*
Swa eaforum ecg welan	*Sic tandem, arma inferendo,*
Ar Scyldingum.	*Honos, Scyldiugis;*
Ne geweox	*Nec cessit*
He him to willan	*Illi ex votis,*
Ac to wælfealle	*Etiamsi strage*
And to deaþcwalum	*Et internecioue*
Deniga leodum	*Danicæ gentis*
Breat bolgen mod	*Fregerit inflatus fastu*
Beod geneatas	*Meusæ socios*
Eaxl gesteallan	*Humeris suffultos,*
Oþ þæt he ana hwearf	*Donec solus desisteret*
Mære þeoden	*Gloriosus Rex*
Mondreamum from	*Ab humanis gaudiis.*
Þeahþe hine	*Etiam*
Mihtig God	*Potens Deus*
Mægenes wynnum	*Præclaris gestis*
Eawedum stepte	*Fastuosum præcipitavit.*

Ofer ealle men	*Inter omnes homines*
Forþ gefremede	*Prorsus efficit*
Hwæþere him	*Quidquid ejus*
On ferhþe greow	*In mentem venit.*
Breosthord blod reow	*Animus sanguine gemuit,*
Nallas beagas geaf	*Nec eo minus opes dedit*
Denum æfter dome	*Danis post judicium.*
Dreamleas gebad	*Gaudiis orbatus oravit,*
Þæt he þæs gewynnes	*Quod ejus belli*
Weorc þrowode	*Laborem gerendi duraret*
Leod bealo longsum.	*Gens pernicie longum.*
Þu þe lær be þon	*Tu hoc discis per hanc*
Gum-cyste ongit.	*Munificentiam visu obviam.*
Ic þis gid be þe	*Ego vovi per te*
Awræc wintrum frod	*Ultionem obsitus annis.*
Wundor is to secganne	*Mirabile dictu*
Hu mihtig god	*Quomodo potens Deus*
Manna cynne	*Humano generi*
Þurh sidne sefan	*Per valde animum*
Snyttru bryttaþ	*Sagacem comminuit*
Eard and eorlscipe.	*Regna et dominatus.*
He ah ealra geweald	*Ille possidet omnium potestatem*
Hwilum he on lufan	*Dum pro lubitu*
Lætep hworfan	*Sinit subverti*
Monnes modge þon	*Humani, decreto,*
Mæran cynnes.	*Fines generis.*
Seleþ him on eþle	*Utinam illi in patria*
Eorþan wynne	*Regnum gaudio*

To healdanne
Heo burh wera
Geþed him swa gewealdene
Worolde dælas
Side rice
Þæt he his selfa ne mæg
For his unsnytrum
Ende geþencean.
Wunad he on wiste
Ne hine wiht dweleþ
Adl ne yldo
Ne him inwit sorh
Onsefaþ sweorceþ
Ne gesacu ohwær
Ecg hete eoweþ
Ac him eal worold
Wendeþ on willan.
He þæt wyrse necon.

Tenendum,
Urbem tutam viris.
Contingat illi ita regere
Mundi partes
Latumqve regnum,
Ne possit ipse
Incertum
Finem præscire.
Vivat in gaudiis,
Nec illi aliqvis noceat
Morbus, nec senecta:
Nec ejus animum dolor
Intentatus obscuret:
Nec eum æmulus unqvam
Aciei fervore provocet:
Sed ejus universus mundus
Vertetur arbitrio:
Res adversas nesciat.

XXV.

Oþ þæt him on innan
Oferhygda dæl
Weaxed and wridaþ
Þon se weard swefeþ
Sawele hyrde
Biþ se slæp to fæst
Bisgum gebunden
Bona swiþe neah

XXV.

Hoc tempore intus
Cogitationum drama
Incepit et invaluit.
Tunc dominus somniavit
Animæ custode
(Erat somnus valde profundus)
Negotiis distento,
Interfectorem nimis vicinum,

Se þe of flan bogan	*Qvi sagittas arcu*
Fyrenum sceoteþ	*Ignitas emittit.*
þonne biþ on hreþre	*Mox fuit celeriter*
Under helm drepen	*Sub regem protrusum*
Biteran stræle	*Acutum telum.*
Him bebeorgan necon	*Illi salus negata*
Wom wundor bebodum	*Horrore truci decreto*
Wergan gastes	*Mali spiritus.*
þinceþ him to lytel	*Putat parum sibi (profuturum)*
þæt he to lange heold	*Nimis diu morari.*
Gytsaþ grom hydig	*Cupit crudeliter cautus*
Nallas on gylp seleþ	*Haud minus in honorem datas*
Fædde beagas	*Pignore armillas;*
And he þa forþ gesceaft	*Et has abstulit,*
Forgyteþ and forgymeþ,	*Oblitus et incuriosus*
þæs þe him ær God sealde	*Qvod illas(Regi)anteDeus dederit*
Wuldres waldend	*Gloriæ dominus,*
Weorþ mynda dæl.	*Dignum manibus munus.*
Hit on endestæf	*In fine*
Eft gelimpeþ	*Demum evenit,*
þæt se lic-homa	*Ut corpus*
La ne gedroseþ	*Eheu! collapsum*
Fæge gefalled	*Moribundum rueret,*
Fehþ oþer to se	*Iterato odio ejus,*
þe unmurnlice	*Qvi illacrymabiles*
Madmas dæleþ	*Gazas dividit,*
Eorles ær gestreon	*Ducis olim præmia.*
Egesanne gymeþ.	*Horrorem observarunt*

Be beorh þe þone	*Per urbem*
Bealo niþ Beowulf	*Sceleris nefandi Beowulfus*
Leofa sæg betsta	*Dilectus vir optimus,*
And þe þæt selfe geceos	*Et illi, qvos ipse elegerat*
Ece rædas	*Perpetuo alacres*
Oferhydane gym.	*Præstantiore cura.*
Mære cempa	*Excelse heros!*
Nu is þines mægnes	*Nunc est tuæ virtutis*
Blæd ane hwile	*Præmium. Nunqvam*
Eft sona biþ	*Posthæc eveniet,*
Þæt þec adl oþþe ecg	*Ut te aut morbus aut aciei*
Eafloþes getwæfeþ	*Nimbus dibilitet,*
Oþþe fyres feng	*Donec ignis vis,*
Oþþe flodes wylm	*Donec fluenti æstus,*
Oþþe gripe meces	*Donec acies gladii,*
Oþþe gares fliht	*Donec teli volatus,*
Oþþe atol yldo	*Donec tetra senectus,*
Oþþe eagena bearhtm	*Donec oculi visus,*
Forsited and forsworceþ	*Obstructi et obscurati*
Semninga biþ.	*Subito fuerint.*
Þæt þec dryht guma	*Hoc tibi maxime virorum*
Beaþ oferswydeþ	*Voveo fatum.*
Swa ic hring Dena	*Sic ego Rex Danorum*
Hund missera	*Multos annos*
Weold under wolcnum	*Rexi sub nubibus*
And hic wigge beleac	*Et potens bello aggressus sum*
Manigum mægþa	*Multas gentes*
Geond þysne middan gard	*In hoc mundo* *

Æscum and ecgum	*Scutis et ensibus,*
Þæt ic me ænigne	*Ne mihi aliqvem*
Under swegles begong	*Sub coeli firmamento*
Gesacanne tealde.	*Nociturum ducerem.*
Hwæt me þæs on eþle	*Ecce mihi in patriam*
Edwendan cwom	*Redeunti occurrit*
Gyrn æfter gomene	*Inhians viris*
Seoþþan grendel wearþ	*Postea hostis,*
Eald gewinna	*Ubiqve victus*
Ingenga min	*Progressu meo,*
Ic þære socne	*In pugna*
Singales wæg	*Qvalibet.*
Mod ceare micle	*Animo sollicitus valde fui*
Þæs sig metode	*Ejus victoriæ Deo*
Þanc ecean dryhtne	*Gratias reddere domino,*
Þæs þe ic on aldre gebad	*Ideo qvod tandem obtinuerim*
Þæt ic on þone hawelan	*In isto grandine*
Heoro dreorigne	*Ense sangvine suffuso*
Ofereald gewin	*Grandævus brabeum*
Eagum gestarede.	*Oculis intueri.*
Ga nu to setle	*Accede nunc sedem;*
Symbel wynne	*Convivio indulge:*
Dreoh wig geweorþad	*Satis cædis factum est:*
Unc sceal worn fela	*Nobis erit copia ampla*
Maþma gemænra	*Divitiarum communis*
Siþþan morgen biþ.	*Postqvam mane venerit.*
Geat wæs glæd	*Gothus erat lætus*
Mod geong sona	*Animo, ivit cito*

To setles neosan	*Sedem occupatum*
Swa se snottra heht.	*Ut sapiens jusserat.*
Þa wæs eft swa	*Tunc fuit etiam ut*
ÆEr ellen rofum	*Olim animo fortibus*
Flet sittendum	*Mensis accumbentibus*
Fægere geworded	*Hilarior facta*
Moþan stefne	*Mente vox.*
Niht helm geswearc	*Nocti cassis excidit*
Deorc ofer dryhtgumum	*Tenebrosa super paranymphos.*
Duguþ eal aras.	*Nobilitas universa surrexit.*
Wolde blonden feax	*Voluit canus comâ*
Beddes neosan	*Lectum petere*
Gamela Scylding	*Senex Scyldingus.*
Geatum metes wel.	*Gothis victu bene sumto,*
Rofne rand wigan	*Viris bello claris*
Restan lyste	*Quiescere libuit.*
Sona him sele þegn	*Mox illis minister aulæ*
Siþes wergum	*Viarum lassis*
Feorran cundum	*Longinqve advectis*
Forþ wisade;	*Viam monstravit,*
Se for andrysnum	*Cui adversus terrores*
Ealle beweocene	*Omnia curæ essent,*
Þegnes þearfe	*Qvæ viri necessaria*
Swylce þy dogore	*Eo die*
Heaþo lidende	*ÆEqvore navigato,*
Habban scoldon.	*Haberent opus.*
Reste hine þa	*Qvietus tunc*
Rum heort reced	*In conclavibus palatii*

Hliuade geap and gold fah	*Recumbens amplis et auro ornatis*
Gæst inne swæf	*Hospes intus dormiit*
Op þæt hrefn blaca	*Donec corvus niger*
Heofenes wynne	*Cæli delitias*
Bliþ heort bodode.	*Lætæ aulæ nuntiaret.*
Coman beorht. Scacan	*Adesse lucem. Quassum*
Scaþan onetton	*Sicarium properarunt.*
Wæron æþelingas	*Erant nobiles*
Eft to leodum	*Mox pro populo*
Fuse to farene	*Avidi itineris.*
Ne wolde feor þanon	*Procul inde voluit*
Cuma collen ferþ	*Hospes imperterritæ mentis*
Ceoles neosan.	*Naves visitare.*
Heht þa se hearda	*Jussit tunc heros,*
Hrunting beran	*Hruntingum adferret*
Sunu Ecglawes	*Filius Ecglawi,*
Heht his sweord niman	*Orans suum ensem caperet.*
Leoflic iron sægde	*Amice ferri retulit*
Him þæs leanes þanc.	*Sibi commodati gratias.*
Cwæþ he þone Guþwine	*Excivit bellonæ amicus,*
Godne tealde.	*Gothos lustravit,*
Wig cræftigne	*Bello fortes*
Nales wordum	*Non minus verbis (eos)*
Log meces ecge	*Acuit, (quam) ensis acie.*
Þæt wæs modig secg	*Animosus erat miles,*
And þa siþ frome	*Et tunc ad iter promptus,*
Searwum gearwe	*Armis paratus*
Wigend wæron.	*Exercitus erat.*

Eode weorþ Denum
Æþeling to yppan
Þær se oþer wæs
Helle hilde deor
Hrodgar grette.

XXVI.

Beowulf maþelode
Bearn Ecgþeowes
Nu we sæliþend
Secgan wyllaþ
Feorran cumene
Þæt we fundiaþ
Higelac secgan
Wæron her tela
Willum be wenede
Þu us wel dohtest.
Gif ic þonne on eorþan
Owihte mæg
Þinre mod lufan
Maran tilian.
Gumena dryhten
Þonnè ic gyt dyde
Guþ geworca
Ic beo gearo sona.
Gif ic þæt gefricge
Ofer floda begang
Þæt þic ymbsittend

Ivit fortunam Danis
Princeps monstratum,
Quæ tunc erat
Occulta. Bellonæ charus
Hrodgarum salutavit.

XXVI.

Beowulfus dixit
Filius Ecgthiovi:
Nunc nos mare trajecturi
Dicere volumus
A longinqvo venientes,
Qvod nos avidi simus
Higelaco narrare,
Fuisse nos hic bene
Ex voto concepto:
Tu nobis bene placuisti.
Si posthæc in mundo
Aliqvid valeam
Tuo animo gratum
Majus præstare,
Virorum domine!
Qvam huc usqve feci
Rebus bello gestis,
Cito sum paratus,
Modo rescire potero
Trans fluctuum strata,
Qvod te insidiosa

Egesan þywaþ	*Tempestas irruerit,*
Swa þec hetende	*Ut tui hostes*
Hwylum dydon.	*Aliqvando fecerunt.*
Ic þe þusenda	*Ego tibi mille*
Þegna bringe	*Milites offeram*
Hæleþa to helpe.	*Strenuos in auxilium.*
Ic on Higelace wat	*Ego de Higelaco scio*
Geata dryhten	*Gothorum domino,*
Þeah þe he geong sy	*Etiamsi juvenis sit*
Folces hyrde	*Populi custos,*
Þæt he mec freman wile	*Qvod me stimulare velit*
Weordum and worcum	*Verbis et factis*
Þæt ic þe wel herige	*Ut tibi fortiter militem,*
And þe to geoce	*Et tua pro salute*
Garholt bere	*Arma feram,*
Mægenes fultum	*Virium auxilio,*
Þær þe biþ manna þearf.	*Ubi tibi miles opus est.*
Gif him þonne hreþ rinc	*Si vero verende Rex*
To hofum Geata	*Ad aulam Gothorum*
Geþinged þeodnes bearn	*Miseris Regium Principem,*
He mæg þer fela	*Ille possit ibi multos*
Freonda findan:	*Amicos invenire.*
Feor cyþþe beoþ	*Pausi noti sunt*
Selran gesohte	*Meliores petivisse*
Þem þe him selfa deah	*Qvam illos, qvi illi proderint.*
Hroþgar maþelode	*Hrodgarus regessit*
Him on andsware	*Respondendo:*
Þe þa weord cwydas	*Tibi hæc verba prolata*

Wigtig drihten	*Sapiens Deus*
On sefan sende.	*In animum misit.*
Ne hyrde Ic snotorlicor	*Non audivi sagaciora*
On swa geongum	*A tam juvene*
Feore guma þingian	*Animo virili dicta.*
Þu eart mægenes strang	*Tu es viribus magnus*
And on mode frod	*Et mente prudens,*
Wis wordcwida	*Sapiens dictis.*
Wen Ic talige	*Spero hostes*
Gif þæt gegangeþ	*Si irruant,*
Þæt þe gar nymeþ	*Qvod eos telum tollat*
Hild heoru grimme	*Pugna iis sævâ,*
Hreþ les eaferan	*Timore vacua filio (erit)*
Adl oþþe iren	*Vita, qvamdiu arma*
Ealdor þinne	*Dominus tuus*
Folces hyrde	*Populi custos,*
And þu þin feorh hafast	*Et tu vitam tuam tenes.*
Þæt þe Sæ-Geatas	*Igitur te maritimi Gothi*
Selran nebben	*Meliorem neminem*
To geceosen	*Elegerint,*
Ne cyning ænigne	*Nec Regem ullum*
Hord weard hæleþa	*Laris custodem patrii,*
Gif þu healdan wylt	*Si protegere volueris*
Maga rice	*Cognata regna.*
Me þin mod-sefa	*Mihi tuus animus*
Licaþ leng swa wel	*Placuit diu etiam bene*
Leofa Beowulf.	*Dilecte o! Beowulfe.*
Hafast þu gefered	*Effecisti*

þæt þam folcum sceal	*Ut populis sit (sc.)*
Geata leodum	*Gothicæ genti*
And Gar-Denum	*Et Insulanis Danis*
Sib gemænum	*Pax communis,*
And sacu restan	*Et discordia cesset*
Inwit niþas	*Dolosæ nequitiæ,*
þe hie ær drugon wesan	*Qvam antea tulerunt.*
þenden Ic wealde	*Dum rexero*
Widan rices	*Latum imperium*
Maþmas gemæne,	*Thesauri communes (erint).*
Manig oþerne	*Multas alias*
Godum gegrettan	*Divo salutato*
Ofer ganotes bæþ	*Trans fulicæ balneum*
Sceal hring naca	*Debes Regi nave*
Ofer hea þu bringan	*Super altum ferre*
Lac and luf tacen.	*Muneris et amoris tesseras.*
Ic þa leode wat	*Novi eam gentem*
Ge wiþ feond	*Tam adversus hostes*
Ge wiþ freond	*Qvam erga amicos*
Fæste geworhte	*Firmam fuisse:*
Æghwæs untæle	*Omnimodo irreprehensibilis*
Ealde wisan.	*Olim fuit.*
þa git him eorla hleo	*Tunc illi nobilium protector*
Inne gesealde	*Tradidit*
Mago Healfdenes	*Satus Halfdano*
Maþmas XII (twelfa)	*Cimelia duodecem.*
Het inne mid þæm lacum	*Jussit eum cum muneribus*
Leode swæse secean.	*Gentem dilectam visitare*

Ongesyntum	*Quâ salutatâ*
Snude eft cuman	*Cito rediret.*
Gecyste þa cyning	*Osculabatur tunc Rex*
Æþelum god þeoden	*Principem divæ gentis*
Scyldinga þegn betstan	*Scyldingicæ ministrum optimum,*
And be healse genam	*Et collum amplexus est.*
Hruron him tearas	*Ruebant lacrymæ*
Blonden feaxum	*Cano cæsariem.*
Him wæs bega wen	*Illi erat spes exigua,*
Ealdum infrodum	*Annis provecto*
Oþres swiþor	*Præ cæteris,*
Þæt he seoþþan	*Qvod eum postea*
Geseon moston	*Revidere posset*
Modige on meþle	*Salvum in prætorio:*
Wæs him se man to þon	*Fuit illi iste vir adeo*
Leof þæt he þone	*Charus, ut*
Breost wylm	*Pectoris æstum*
Forberan ne mehte.	*Ferre non posset,*
Ac him on hreþre	*Sed in mente*
Hyge bendum fast	*Animi vinculis firmi*
Æfter deorum	*Dilectum*
Men dyrne langad	*Virum latenter desideraret*
Beorn wid blode	*Illustrem sangvine.*
Him Beowulf þanan	*Domum Beowulfus inde*
Guþ-rinc gold wlanc	*Dux auro splendidus*
Græs-moldan træd	*Iter aggreditur.*
Since hremig	*Commeatus compos*
Sæ-genga bad	*Marinus caballus exspectavit*

Aged frean	*Suum dominum,*
Se þe on ancre rad	*Qvi ad anchoras glomeravit.*
Þa wæs on gange	*Tunc erant in itinere*
Gifu Hroþgares	*Dona Hrodgari*
Oft geæhted	*Sæpe laudata.*
Þe wæs an cyning	*Erat ille Rex*
Æghwæs orleahtre	*Omnino sceleris purus*
Oþ þæt hine yldo benam	*Donec illi senectus abstulit*
Mægenes winnum	*Virium robur,*
Se þe oft manegom stod.	*Qvod multis accidit.*

XXVII. / *XXVII.*

Cwom þa to flode	*Venit tunc ad vada*
Fela modigra	*Multorum animosorum*
Hæg-stealdra hring	*Nobilium Dux.*
Net bæron locene	*Retiformem gerebat claudentem*
Leoþo syrcan	*Artus interulam.*
Land-weard onfand	*Terræ custos rescivit*
Eft siþ eorla	*De itinere ducum.*
Swa he ær dyde	*Ut olim fecerat,*
No he mid hearme	*Non ille brachio*
Of hliþes nosan	*Ex castelli ora*
Gæsne grette	*Advenas salutavit,*
Ac him to geanes rad	*Sed eqvitavit eis obviam.*
Cwæþ þæt wilcuman	*Dixit licere*
Wedera leodum	*Æolicis viris*
Scawan scir hame	*Revisere lares patrios,*
To scipe foran	*Ad naves eundo.*

Þa wæs onsande	*Tunc fuit immissa*
Sæ geap naca	*Mari cava ratis,*
Hladen here wædum.	*Onusta militari apparatu.*
Hringed stefna	*Convenientium consensu*
Mearum and maþmum	*Inter equos et cimelia*
Mæst hlifade	*Maxime eminuere*
Ofer Hroþgares	*Ex Hrodgari*
Hord gestreonum	*Thesauri divitiis,*
He þæm bat-wearde	*Ille, qvi thalassiarcho*
Bunden golde	*Auro involutus*
Swurd gesealde.	*Ensis traditus fuerat,*
Þæt he syþþan wæs	*Ut exinde esset*
On meodo-bence	*In triclinio*
Madma þy weorþre	*Ornamentum præstantius*
Yrfe lafe.	*Hæreditate relictum.*
Gewat him on nacan	*Ascensa navis:*
Drefan deop wæter,	*Sulcatæ profundæ aqvæ:*
Dena land ofgeaf	*Danorum terra relicta.*
Þa wæs be mæste	*Tunc erant ad malum*
Mere hregla	*Marinorum armamentorum*
Sum segl sale fæst.	*Quædam vela vinculis firmata.*
Sund-wudu wunede,	*Marina ligna durarunt.*
No þær weg flotan	*Non ibi undis natantem*
Wind ofer yþum siþes	*Ventus trans aqvas euntem*
Gecwæfde sæ-genga	*Fefellit marinum caballum.*
Forfleat fanug heals	*Fugit spumans prora*
Forþ ofer yþe	*Procul per æqvor*
Bunden stefna	*Destinato itinere.*

Ofer brim streamas	*Trans æstuantes fluctus,*
Þæt hie Geata clifu	*Donec Gothorum clivos*
Ongitan meahton	*Aspicere liceret.*
Cuþe næssas	*Nota sursum promontoria*
Ceol upgeþrang	*Carina contendit.*
Lyft geswenced	*Aurâ fatigata*
On lande stod.	*Ad terram stetit.*
Hreaþe wæs æt holme	*Cito adfuit ad mare*
Hyþ weard geara	*Portus custos promptus,*
Se þe ær lange tid	*Qui sine mora*
Leofra manna	*Dilectos viros*
Fus æt-faroþe	*Avidus invisit*
Feor wlatode	*E longinqvo conspectos.*
Sælde to sande	*Adstrictæ littori*
Sid fædme sciþ	*Gravidæ onere naves*
On cear bendum fæst	*Sollicite funibus firmatæ,*
Þy læs hym yþa þrym	*Qvominus fluctuum furor*
Wudu wynsuman	*Ligni (navis) qvietem*
Forwrecen meahte	*Turbare valeret.*
Het þa utberan	*Jussæ tunc exonerari*
Æþelinga gestreon	*Nobiles gazæ,*
Frætwe and fæt gold	*Cimelia et vasa aurea.*
Næs him feor þanon	*Non erat procul inde*
To gesecanne	*Visitandus*
Sinces bryttan.	*Opum distributor*
Higelac hreþling	*Higelacus verendus.*
Þær æt ham wunaþ	*Ibi domi mansit*
Selfa mid gesiþum	*Ipse cum comitibus*

Sæ wealle neah.	*Prope ad littus.*
Bold wæs betlic	*Urbs erat digna*
Brego rof cyning	*Mente excelso Regi.*
Hea healle	*Sublimis aulæ*
Hygþ swiþe geong	*Studuit valde juvenis.*
Wis wel þungen	*Sapientia bene adultus*
Þeahþe wintra lyt	*Etiamsi annis minor,*
Under burh locan	*Castello clausam*
Gebiden hæbbe	*Ambierat*
Hæreþes dohtor	*Hærethi filiam.*
Næs hio hnah swa þea	*Non erat illa comis, verumtamen*
Ne togeneaþ	*Non sibi devinxit*
Gifa Geata leodum	*Donis Gothicam gentem*
Maþm gestreona.	*Prætiosorum cimeliorum.*
Mod þryþo wæg	*Animô contumelioso delusit*
Fremu folces cwen.	*Commoda populi Regina*
Firen ondrysne	*Crimine terribilis.*
Nænig þæt dorste	*Nemo audebat*
Deor geneþan	*Feram adoriri*
Swæsra gesiþa.	*Charorum comitum.*
Nefne sin frea	*Nepoti sui domini,*
Þæt hire an dæges	*Qvem suis aliqvo die*
Eagum starede	*Oculis intuebatur,*
Ac him wæl bende	*Mortis vincula*
Weotode tealde	*Præmiditate intendit*
Hand gewriþene	*Manu stricta.*
Hraþe seoþþan wæs	*Cito deinde fuit*
Æfter mund-gripe	*Juxta capulum*

Mece geþinged	*Ensis strictus,*
þæt hit sceaden mæl	*Qvi obrutas partes*
Scyran moste	*Dissecaret,*
Cwealm bealu cydan	*Pernicie homicidii auctas.*
Ne biþ swylc cwenlic	*Non erat tale regali*
þeaw idese	*Aptum foeminæ*
To efnanne.	*Scelus patratum.*
þeahþe hio ænlicu	*Duxit illa similem,*
Sy þæt te freoþu	*Erant ea ejus deliciæ,*
Webbe feores	*Telam vitæ,*
On sæce æfter	*Perseqvendo*
Lige torne	*Mendaciis insectatos*
Leofne mannan	*Fidos viros.*
Huru þæt on hohsnod	*Qvô modô poplites secavit*
Heminges mæg	*Hemingi cognata*
Ealo drincende.	*Cerevisiam bibentium.*
Oþer sædan	*Alii dicunt*
þæt hio leod bealewa	*Qvod illa populo mala*
Læs gefremede	*Minora fecerit*
Inwit niþa	*Callida neqvitias,*
Syþþan ærest wearþ	*Ex qvo primum fuerat*
Gyfen gold hroden	*Data auro strata*
Geongom cempan	*Juveni heroi*
Ædelum diore	*Nobilibus charo.*
Syþþan hio offan flet	*Postqvam illa redeundo domum*
Ofer fealone	*Trans flavos*
Flod be fæder lare	*Fluctus patris consilio*
Siþe gesohte.	*Itinere revisit.*

Þær hie syþþan well
In gum-stole
Gode mære
Lif gesceafta
Lifigende breac.
Hiold hea lufan
Wiþ hæleþa brœgo
Ealles moncynnes,
Mine gefræge
Þæs selestan
Bi sæm tweonum
Eormen cynnes
For þam orra wæs
Geofum and guþum
Gar cene man
Wide geweorþod
Wisdome heold
Eþel sinne.
Þonon geomor woc
Hæleþum to helpe
Heminges mæg
Nefa Garmundes
Niþa cræftig.

Ibi ille exinde bene
In metropoli
Dei gratiâ
Vitam mundanam
Agens fruebatur.
Retinuit sublimis amorem
Fortium virorum Rex
Totius generis humani,
Quantum rescivi,
Felicissimus
Juxtâ maris geminis
Brachiis regiones,
Eo quod liberalis esset
Donis et armis.
Telo acer heros,
Late adoratus
Sapientia rexit
Patriam suam,
Ex quo moesta cessit (Regina)
Viris præ solatio
Hemingi cognata
Neptis Garmundi
Neqvitias callida.

XXVIII.

Gewat him þa se hearda
Mid his hondscole
Sylf æfter sande

XXVIII.

Discessit tunc Dux
Cum suorum caterva
Ipse secundum littus

Sæ wong trædan	*Salso æqvore calcato.*
Wide waroþas	*Lata littora*
Woruld candel scan	*Mundi candela illustauit*
Sige suþan fus	*Cursu a meridie promta.*
Hi siþ drugon	*Iter persecuti*
Elne geeodon	*Strenue ibant,*
To þæs þe eorla hleo	*Donec satraparum protectoris*
Bonan ongen þeoes	*Pedem femur tenus*
Burgum in innan	*Intra urbem*
Gongne guþcyning.	*Accederet dux belli.*
Geodne gefrunon	*Nobiles audiebant*
Hringas dælan	*Annulos dari.*
Higelace wæs	*Higelaco fuit*
Siþ Beowulfes	*Iter Beowulfi*
Snude gecyþed	*Cito notum,*
Þæt þær on worþig	*Qvod ibi in dignum*
Wigendra hleo	*Militum asylum*
Lind-gestæalla	*Vexillifer*
Lifigende cwom	*Vigorosus venerit*
Heaþo laces.	*Insignis muneribus.*
Hal to hofe gongan	*Domus aulam venientibus*
Hraþe wæs gerymed	*Confestim fuit evacuata,*
Swa se rica bebead	*Sic potens jussit.*
Feþe gestum	*Victus hospitibus*
Flet innan-weard	*Intus in triclinio*
Gesæt þa wiþ sylfne	*Appositus: tunc ipsi*
Feþa sæcce genæs	*Cibo viri fruebantur*
Mæg wiþ mæge.	*Cognati cum cognatis.*

Iþþan man dryhten	*Singulos dominus*
þurh hleoþor cwyde	*Alta voce*
Holdne gegrette	*Nobiles salutatum*
Meaglum wordum	*Múltis verbis,*
Meodu scencum hwærf	*Medi mensas circumivit*
Geond þæt hide reced	*Per palatii œdes.*
Hæredes dohtor	*Hœredi filia*
Lufode þa leode	*Dilexit hos viros.*
Liþ wæge bær	*Pocula liqvore plena tradidit*
Hie num to handa.	*Iis in manus.*
Higelac ongan	*Higelacus incepit*
Sinne geseldan	*Suos comites*
In sele þam hean	*In aula sublimi*
Fægre fricgean	*Pedetendim interrogare,*
Hyne fyrwet bræc	*(Eum curiositas incessit)*
Hwylce sæ Geata	*Quænam maritima Gothorum*
Siþas wæron.	*Itinera fuerint?*
Hu lomp eow on lade	*Quomodo successit iter vobis*
Leofa Beowulf	*Dilecte Beowulfe!*
þa þu færinga	*Quod tu subito*
Feorr gehogodest	*Procul suscepisti*
Sæcce sæcean	*Vindice petitum*
Ofer salt wæter	*Trans salsas aqvas,*
Hilde to hiorote	*Bellonâ aulam,*
Ac þu Hroþgare	*Ut tu Hrodgari*
Wid cudne wean	*Late nota damna*
Wihte gebettest	*Aliqvatenus reficeres*
Mærum þeodne	*Excelsi Regis*

Ic þæs mod ceare	*Ego ejus rei fui anxius.*
Sorh wylmum sead	*Doloris fervore timui,*
Siþe ne truwode	*Iter ne succederet*
Leofes mannes.	*Amantissimi viri.*
Ic þe lange bæd	*Ego diu vovi,*
Þæt þu þone wælgest	*Quod tu funestum hostem*
Wihte ne grette.	*Quoquo modo non tangeres.*
Lete Suþ-Dene	*Age! Meredionales Danos*
Sylfe geweorþan	*Semet ipsos exponere*
Guþe wiþ Grendel.	*Bello contra Grendelem.*
Gode Ic þanc sæge.	*Deo gratias dico,*
Þæs þe Ic þe gesundne	*Quod te salvum*
Geseon moste.	*Videre possim.*
Beowulf maþelode	*Beowulfus dixit*
Bearn Egþiowes	*Filius Egthiovi:*
Þæt is undyrne	*Id minime occultum est*
Dryhten Higelac	*Domine Higelace!*
Gemeting monegum	*Sparsum in vulgus*
Fyra hwylce	*Hominum quinam*
. . . .	. . . .
Hwil uncer Grendles	*Dum nostris Grendelis*
Wearþ on þum wange	*Fiebat in ista regione.*
Þær he worna fela	*Ubi multiplices*
Sige Scyldingum	*Victoriosis Scyldingis*
Sorge gefremede	*Dolores auxit.*
Yrmþe to aldre	*Res adversas principi*
Ic þæt eall gewræc	*Ego omnes ultus sum,*
Swa be gylpan þearf	*Id ob arrogantiam opus erat,*

Grendeles maga
Ofer eorþan
Uht hlem þone
Se þe lengest leofaþ
Laþañ cynnes
Fær bifongen
Ic þær furþum cwom
To þum hring-sele
Hroþgar gretan.
Sona me se mære
Mago Healfdenes,
Syþþan he mod sefan
Minne cuþe
Wiþ his sylfes sunú
Setl getæhte.
Weorod wæs on wynne
Ne seah ic widan feorh
Under heofones hwealf
Heal sittendra
Medu dream maran
Hwilum mæru cwen
Fridu sibb folca
Flet all geond hwearf
Bædde byre geonge
Oft hio beah wriþan
Secge . . . . .
ÆEr hie to setle geong.
Hwilum for guþe

Grendelis cognatis.
Per mundum
Ortum bellum inde,
Qvod diutissime durans
Odiosam progeniem
Terrore percutiet.
Illuc etiam veni
Ad regiam aulam
Hrodgarum salutatum.
Mox mihi gloriosus
Satus Halfdano,
Postqvam animi sensum
Mei noverat,
Apud filium suum
Sedem obtulit.
Aulici vixere in gaudiis:
Non vidi lato animos
Sub coeli arcu
In aula sedentium
Medi jubilis magis mactos.
Interdum illustris Regina
Pace unitarum gentium
Ædes omnes circumivit;
Jussit mappalia sterni:
Sæpe illa coronas necti
Monuit . . . . .
Anteqvam sedem adiret.
Interdum mavortiis

Dohtor Hroþgares	*Filia Hrodgari*
Eorlum on ende	*Nobilibus tandem*
Ealu wæge bær.	*Cerevisiæ potum obtulit.*
Þa ic frea ware	*Tunc ego dominam viros*
Flet sittende,	*In aula sedentes*
Nemnan hyrde	*Appellare audivi.*
Þær hio gled sinc	*Ibi illa hilaris cimelia*
Hæleþum sealde	*Satrapis distribuit.*
Sio gehaten	*Promissam*
Geong gold hroden	*Puellam auro ornatam*
Gladum suna Frodan	*Læto confestim Frodo*
Iafaþ wæs geworden	*Desponsavit (factus erat*
Wine Scyldinga	*Amicus Scyldingorum)*
Rices hyrde	*Regni custos,*
And þæt ræd talaþ	*Et rationem reddidit:*
Þæt he miþ þy wife	*Quod cum ista viragine*
Wæl-fæhþa dæl	*Funestum injuriis*
Sæcca gesette	*Bellum componeretur*
Oft geldan hwær.	*Sæpe patratis ubiqve;*
Æfter leod hryre	*Post populi damna,*
Lytle hwile	*Brevi tempore,*
Bon gar bugeþ	*Noxia telà frangerentur,*
Þeah seo bryd duge	*Modo sponsa prodessèt.*
Mæg þæs þonne ofþyncan	*Poterit igitur poenitere*
Þeoden heaþo	*Dominum illustrem,*
Beardna and þegna gehwam	*Liberorum et subditorum aliqvem*
Þara leoda	*Hujus gentis,*
Þonne he mid fæmnan	*Quando cum foemina*

On flett gæþ
Dryht bearn Dena
Duguþa bi wenede
On him gladiad
Gomelra lafe
Heard and hring mæl
Heaþa bearna gestreon
Þenden hie þam wæpnum
Wealdan moston
Oþ þæt hie forlæddan
To þam lind plegan
Swæse gesiþas
Ond hyra sylfra feorh
Þonne cwiþ æt beore
Se þe beah gesyhþ
Ealþ æsc wiga
Se þe eall genam
Gar cwealm gumena
Him biþ grim ...fa
Onginneþ geomor
Mod geong cempan
Þurh hreþra gehygd
Higes cunnian
Wig bealu weccian
And þæt word acwyþ.
Meaht þu min wine
Mece gecnawan
Þone þin fæder

Domum patriam intraverit
Princeps juventutis Danorum
Ingenuæ, spe
De se concepta aucturus
Antiqvi stemmatis reliqvias,
Strenuus et capulo fortis
Nobilium liberorum honos,
Postqvam arma
Ferre qviverit?
Donec ille duxerit
Ad tiliæ ludum
Dulces socios
Suæ vitæ periculo.
Tunc dixit inter pocula
Ille, qvi annulos dividit,
Veteri fraxino militari,
Qvi omnem sustulit
Telo luem viris.
Illi erat ......
Incepit sollicitus
Animo juvenis heroici
Pectoris intimum
Studium explorare,
Belli pericula exponendo,
Et hæc verba dixit:
Age mi amice!
Gladium noscas,
Qvo tuus pater

To gefeohte bær	*Pugnas pugnavit*
Under here griman	*Sub militari galea*
Hinþeman siþe	*Judicaturus falce,*
Dyre þær hine	*Chari ubi hostibus*
Dene wiþergyld læg.	*Dani talionem reddiderunt*
Æfter hæleþa hryre	*Post fortium cladem*
Hwate Scyldungas	*Acres Scyldingi.*
Nu her þara banena	*Nunc latronum*
Byre nat hwylces	*Nate! nescio qvorum*
Frætwum hremig	*Spoliorum compos*
On flet gæþ	*Aulam ingrediere.*
Morþres gylped	*In cæde gloriare*
And þone maþmum byred	*Et in gazis allatis,*
Þone þe þu mid rihte	*Qvibus tu jure*
Rædan sceoldest.	*Frui debes.*
Manaþ swa and myndgaþ	*Monuit et exacuit*
Mæle gehwylce	*Orationis qvaliscunqve*
Sarum wordum	*Minacibus verbis,*
Oþ þæt cymed	*Donec evenerit,*
Þæt se fæmnan þegn	*Ut fervidus discipulus*
Forefæder dædum.	*Majorum factis,*
Æft billes bite	*Post securis morsu*
Blod fag swefed.	*Sangvine pictæ sopiret*
Ealdres scyldig	*Vitæ reos,*
Him se oþer þonan	*Ille, qvi alios inde*
Losaþ wigende ——con	*Perdidit hostes. ——*
Him land geare	*Illi terræ olim*
Þonn bioþ oro cene	*Postea oblata littora audaci*

On ba healſe	*Ex utraqve parte,*
Aþ sweord eorla	*Jurejurando gladii nobilium*
...þan in gelde	*—— in retributionem.*
Weallaþ wæl niþas	*Provenit numerosa proles,*
And him wif lufan.	*Et uxor maritum amavit.*
Æfter cear wælmum	*Post intensum calorem*
Colran weorþaþ	*Frigidior fiebat:*
Þy ic heaþo bearna	*Igitur ego exqvisitam liberorum*
Hyldo ne telge.	*Affectionem non referam.*
Dryht sibbe dæl	*Dominus pacem tribuit*
Denum unfæcne	*Danis fraude vacuâ*
Freondscipe fæstne	*Amicitiâ firmatam.*
Ic sceal forþ sprecan	*Ego plura referam*
Gen ymbe Grendel	*Iterum de Grendele,*
Þæt þu geare cunne	*Ut certe scias*
Sinces brytta	*Opum distributor,*
To hwam syþþan wearþ	*In qvem postea fieret*
Hondræs hæleþa.	*Impetus militum.*
Syþþan heofenes gim	*Postqvam coeli gemma*
Glad ofer grundas	*Perlapsa erat terras*
Gæst yrre cwom	*Hostis iratus venit*
Eatol æfen grom	*Turpi vitam crudelitate*
User neosan,	*Nostram visitatum.*
Þær we gesunde	*Ibi nos sani*
Wæl weardodon.	*Cædem administravimus.*
Þær wæs hond scio	*Ibi erat noxia*
Hilde on sæge	*Pugna militum*
Feor bealu fægum.	*Vitis, pernicie devotis.*

He fyrmest læg	*Primus stetit*
Gyrded cempa	*Accinctus heros,*
Him Grendel wearþ	*Cujus Grendel fiebat*
Mærum magum þegne	*Illustris cognati ministri*
To muþ bonan.	*Notus interfector.*
Leofes mannes lic	*Dilecti viri corpus*
Eall forswealg.	*Totum deglutivit.*
No þy ær ut þagen	*Non prius foras inde*
Idel hende	*Vacuâ manu,*
Bona blodig toþ	*Ossibus cruentis corrosis,*
Bealewa gemyndig	*Nequitiam meditans*
Of þan goldsele	*Ex triclinio*
Gongan wolde.	*Exire voluit,*
Ac he mægnes rof	*Qvam vires summas*
Min costode	*Meas tentasset.*
Grapode gearo folm	*Palpavit acer membra:*
Glof hangode	*Chyrothecam suspendit,*
Sid and syllic	*Sero et tarde*
Searo bendum fæst.	*Magicis vinculis firmatam.*
Sio wæs orþoncum	*Illa erat insidiosis*
Eall gegyrwed	*Omnis involuta*
Deofles cræftum	*Diaboli artibus*
And dracan fellum	*Et draconum pellibus.*
He mec þær on innan	*Ille mihi ibi intus*
Unsynnigne	*Innocenti*
Dior dæd fruma	*Præclararum rerum auctori*
Gedon wolde	*Facere voluit*
Manigra sum	*Mala qvædam.*

Ne hyt ne mihte	*Quod ubi non potuit,*
Swa syþþan on yrre	*Demum irâ*
Upprihte astod.	*Arrectus stetit.*
To lang is to recenne	*Nimis longum foret narrare*
Hwi þam leodsceaþan	*Cur publico hosti*
Yfla gehwylces	*Malorum quorumvis,*
Hond lean forgeald	*Manu talionem redderem.*
Þær ic þeoden min	*Ibi domine mi*
Þine leode	*Tuos homines*
Weorþode weorcum	*Servavi labore.*
He on weg leosade.	*Hostis in via perdidit*
Lytle hwyle	*Brevi intervallo*
Lif wynna bræc.	*Vitam gaudio expertem.*
Hwæþre him sio swiþre	*Verum illi dextra*
Swaþe weardade	*Vulnus inflixit*
Hand on heorte	*Manus in cor.*
And he hean þonan	*Et ille in profundum inde*
Modes geomor	*Animo moestus*
Meregrund gefeoll	*Maris abyssum cecidit.*
Me þone wælræs	*Me deinde pugna pugnata,*
Wine Scyldinga	*Amicus Scyldingorum*
Fættan golde	*Ditatum auro*
Fela leanode	*Multo donavit*
Manegum maþmum	*Magnis opibus.*
Syþþan mergen com	*Postqvam mane venit*
And we to symble	*Et nos symposium,*
Geseten hæfdon.	*Iveramus,*
Þær wæs giþþ and gleo	*Erat ibi cantus et ovatio.*

Gomela Scylding	*Senex Scyldingus*
Fela fricgende	*Multa rogitavit*
Feorran rechtlice	*Ex longinqvis gnaviter.*
Hwilum hilde deor	*Nunc Bellonæ charus*
Hearpan wynne	*Cytharæ jubila*
Gomel wudu grette	*Annis provectus plectro elicuit;*
Hwilum gyd awræc	*Nunc carmina cecinit*
Soþ and sarlic	*Jocunda et tristia;*
Hwilum syllic spell	*Nunc mirabile epos*
Rehte æfter rihte	*Recitavit ratione*
Rumheort cyning.	*Magnanimus Rex.*
Hwilum eft ongan	*Nunc iterum incepit*
Eldo gebunden	*Senectute subactus*
Gomel Guþ wiga	*Veteranus Belli heros*
Geoguþe cwidan	*Juventutis canere*
Hilde strengo	*Res fortiter gestas:*
Hreþer inne weoll.	*Mens intus fervuit*
Þonne he wintrum frod	*Etsi hiemibus fracta:*
Worn gemunde.	*Multa meminit.*
Swa we þær inne	*Sic nos ibi intus*
Andlangne deg.	*Toto die*
Mode naman	*Mente didicimus,*
Oþ þæt night becwom	*Donec nox venit*
Oþer to yldum	*Altera super mortales.*
Þa wæs eft hraþe	*Tunc fuit deinceps alacer*
Gearo gyrn wræce	*Valde cupida ultionis*
Grendeles modor.	*Grendelis mater.*
Siþoþe sorhfull	*Ivit luctu plena*

Sun deaþ fornam	*Filii morte intellecta*
Wig hete wedra	*Bellica æstuans tempestate*
Wif unhyre	*Foemina indomita*
Hyre bearn gewrec	*Prolem suam ulta est*
Beorn acwealde	*Satrapam occidendo*
Ellenlice	*Virtute insignem.*
Þær wæs Æschere	*Ibi fuit Æscherus:*
Frodan fyrn witan	*Sapientiæ antiquæ gnaro*
Feorh uþgenge.	*Vita excidit.*
No þær hy hine	*Non ibi illum*
Ne moston syþþan	*Omnino potuerunt, postqvam*
Mergen cwom	*Mane venit*
Deaþ werigne	*Cæde irrutum*
Dena leode	*Danica gens*
Bronde forbærnan	*Rogo comburere,*
Ne on bæl hladan	*Nec flammis imponere*
Leofne mannan	*Dilectum virum.*
Hio þæt lic ætbær	*Cadaver abstulit*
Feondes fædrunga	*Hostis mater*
Þær under firgen streamas	*Ibi sub terrestria flumina.*
Þæt wæs Hroþgare	*Id erat Hrodgaro*
Hreowa tornost	*Injuriarum maxime dirum,*
Þara þe leodfruman	*Quæ populi auctorem*
Lange begeate.	*Diu attrivere.*
Þa se þeoden mec	*Tunc ille Dominus me*
Þine life	*Per tuam vitam*
Healsode hreo mod	*Obsecravit firmum animo*
Þæt ic on holma geþing	*Ut ego navali judicio*

Eorlscipē efnde	*Præclarum factum ederem.*
Ealdre genedde	*Senecta subactus*
Mærþo fremede	*Gloria me mactavit.*
He me, mede gehet,	*Ille mihi premia spospondit.*
Ic þa þæs wælmes	*Ego tunc ob æstum,*
Þe is wide cuþ	*Id est late notum,*
Grimme gryre	*Diri horroris*
Licne grund hyrde	*Cadaveribus humum sparsi:*
Fond þær unc hwile	*Inventa ibi nostræ paulisper*
Wæs hand gemæne.	*Fuit manui oblectatio.*
Holm heolfre weoll.	*Mare tabo æstuavit,*
And ic heafde becearf	*Et ego sustuli*
In þam sele	*Eo tempore*
Grendles modor.	*Grendelis matrem*
Eacnum ecgum	*Repetitis ictibus.*
Unsofte þonan	*Sæva inde*
Feorh oþferede	*Anima evolavit.*
Næs ic fæde þa gyt	*Non eram adhuc morti destinatus,*
Ac me eorla hleo	*Sed mihi nobilium protector*
Eft gesealde	*Post dedit*
Madma menigeo	*Gazas multas*
Maga Halfdenes.	*Editus Halfdano.*

XXIX.	*XXIX.*
Swa se þeod cyning	*Ita populi Rex*
Þeawum lyfde	*More vixit.*
Ne alles ic þam leanum	*Non omnia ego dona*
Forloren hæfde	*Perdidi*

Mægnes mede	*Virtutis mercedem,*
Ac he me ....is geaf	*Qvam mihi .... dedit*
Suna Halfdenes	*Filius Halfdani*
On sylfes dom.	*Ex proprio arbitrio:*
Þa Ic þe beorn cyning	*Hæc tibi satraparum Rex*
Bringan wylle.	*Offerre volo*
Estum gegyrwan	*Benevole accipienda:*
Genis eal æt þe	*Omnis ad te pertinet*
Lissa gelong	*Gratia muneris*
Ic lyt hafo.	*Mihi parva competit.*
Heafodmaga nefne	*Præpotentem saluto*
Hygelac þec.	*Higelace! Te.*
Het þa inberan	*Jussit tunc inferre*
Eafor heafod	*Super capitibus*
Segn heaþo steapne	*Vexilla, valde eminentes*
Helm herebyrnan	*Galeas, militarem loricam,*
Guþ sweord geatolic	*Enses bellicos præstantes,*
Gyd æfter wrec.	*Carmine post celebratos.*
Me þis hilde sceorp	*Mihi hunc militarem apparatum*
Hroþgar scealde	*Hrodgarus tradidit.*
Snotra þengel	*Sapiens Rex*
Sume worde het	*Aliqvot verba extulit,*
Þæt Ic his ærest	*Qvæ ego sua primum,*
Þe eft gesægde	*Tibi postea repeterem.*
Cwæd þæt hyt hæfde	*Dixit: qvod ista possederit*
Hioregar cyning	*Rex Hiörgarus*
Leod Scyldunga	*Dominus Scyldingorum*
Lange hwile.	*Longo tempore.*

No þy ær suna	*Non ea olim filio*
Sinum syllan wolde	*Suo tradere voluit*
Hwatum heoro wearde	*Acri ensis custodi,*
Þeah he him hold wære	*Qvamvis sibi dilecto.*
Breost gewædu	*Pectoris vestimentis*
Bruc ealles well.	*Utere omnibus bene.*
Hyrde Ic þæt	*Audivi ego, qvod*
Þæm frætwum	*Istis cimeliis*
Feower mearas.	*Qvatuor eqvos*
Lungre gelice	*Confestim similes*
Last weardode.	*Demum addiderit*
Æppel fealuwe	*Colore pomi flavi.*
He him est geteah	*Ille (Rex) amore accepit*
Meara and madma	*Eqvos et cimelia.*
Swa sceal mæg don,	*Sic amici facere debent,*
Ne alles inwit net	*Ne qvis dolosas insidias*
Oþrum bregdon	*Alii struat*
Dyrnum cræfte	*Oculta arte.*
Deaþre hond gesteallan	*Mortifera manus ultrix*
Hygelace wæs	*Higelaco fuit*
Niþa heardum	*In nebulones:*
Nefa swyþe hold	*Nopoti valde fidus, (fuit)*
And gehwæþer oþrum,	*Et alter alteri.*
Hroþra gemyndig	*Carminis memor*
Hyrde Ic þæt he	*Audivi, qvod ille inde*
Þonne healsbeah	*Torqvem*
Hygþe gesealde	*Diligenter obtulerit,*
Wræclicne wundor	*Mirabile cimelon*

Maþþum þone	*Vermiculatum*
Þe him Wealþeo geaf	*Qvem Wealtheoa illi dederat*
Þeod dohtor þrio wicg	*Regia proles ter incantatum,*
Somod swancor	*Simul ac arte*
And sadol beorht.	*Ephippium nitidum.*
... syþþan wæs	*... Deinde fuit*
Æft beah þego	*Torqvis post receptionem*
Gebrost geworþod.	*Irruptio facta.*
Swa beal dode	*Ægre id tulit*
Bearn Ecgþeowes	*Editus Egtheovo*
Guma gudum cud	*Vir heroibus notus*
Godum dædum.	*Rebus fortiter gestis.*
Dreah æfter dome	*Lemur ex decreto*
Nealles druncne slog	*Non omnes ebrios abstulit*
Heorþ-geneatas	*Contubernales*
Næs him hreo sefa	*Non erat illi fera mens;*
Ac he mancynnes	*Sed humani generis*
Mæste cræfte	*Maximus robore,*
Ginfæstan gife	*Firmum munus,*
Þe him God sealde	*Qvod ei Deus dedit,*
Heold hilde deor.	*Tuebatur Bellonæ amicus.*
Wean wæs lange	*Miserum erat diu,*
Swa hine Geata bearn	*Qvod Gothis nati*
Godne ne tealdon	*Deum non æstimaverint,*
Ne hyne on medo bence	*Nec in symposio*
Micles wyrdne	*Magnâ veneratione*
Drihten wereda	*Domino gratias*
Gedon wolde	*Referre voluerint*

Swyþe .... don	*Valde ....*
Þæt he sleac wære	*Etsi lenta esset,*
Æþeling unfrom	*Principi noxia*
Edwenden cwom	*Inundatio venit*
Tireadigum menn	*Beatissimo hominum*
Torna gehwylces.	*Iræ cujusvis.*
Het þa eorlahleo	*Jussit tunc nobilium protector*
In gefetian.	*Intro afferre*
Heaþorof cyning	*Celsissimus Rex*
Hreþles lafe	*Pectoris ornamentum*
Gold gegyrede	*Auro textum:*
Næs mid Geatum	*Non erat inter Gothos*
Þa sincmaþm þum selra	*Isto cimelio dignior*
On sweordeshad	*Militaris ordo.*
Þæt he on Beowulfes	*Eum Beowulfi*
Bearm alegde.	*Pectori affixit.*
And him gesealde	*Et ei dedit*
Seofan þusendo	*Septem millia*
Bold and brego stol	*Villarum cum Regio throno.*
Him wæs bam somod	*Illi fuit utrumqve simul*
On þam leod scipe	*Coram populo*
Lond gecynde	*Regni decretum,*
Earþ eþel riht.	*Ex jure patrio.*
Oþrum swiþor	*Aliis potentius*
Side rice	*Latum regnum*
Þan þær selra wæs.	*Felicius erat,*
Æft þæt geecode	*Postea auctum*
Ufaran dogrum	*Seqventibus diebus,*

Hilde hlænnum	*Militaribus allodiis*
Syþþan Higelac læg	*Ex qvo Higelacus decessit,*
And hea rede	*Et sublimi decreto*
Hilde meceas	*Bellonæ mucrones*
Under bord hreodan	*Sub scuti orbita*
To bonan wurdon.	*Mortem intulerunt;*
Þa hyne gesohtan	*Ubi petierunt*
On sige þeode	*In occidente populum*
Hearde hilde frecan	*Duri bello ferocem*
Heado Scylfingas	*Nobiles Scylfingi.*
Niþa genægdan	*Inimicitiarum multitudines*
Ne fan here rices	*Non sentiit exercitus regni*
Syþþan Beowulfe	*Postqvam Beowulfo*
Bræde rice	*Latum regnum*
On hand gehwearf.	*In manus venit.*
He geheold tela	*Ille bene rexit*
Fiftig wintru	*Qvinqvaginta hiemes:*
Wæs þa frod cyning	*Fuit sapiens Rex,*
Eald eþel weard	*Senex patriæ custos,*
Oþ þæt ongan	*Donec cepit*
Deorcum nihtum	*Tenebrosis noctibus*
Draca ricsan	*Draco grassari*
Se þe on hea	*Qvi in alto*
. . . .	. . . .
Hord be weotode	*Thesaurum ex decreto.*
Stan beorh stearne	*Lapidea monte sub præcipiti*
Stig under læg	*Semita jacuit*
Eldum uncuþ	*Mortalibus ignota.*

Þær on innan giong	*Ibi intus ambulavit*
. . . .	. . . .
Niþa nat	*Neqvitiarum nocte*
. . . hæþnum horde	. . . *pagano thesauro*
Hond	*Manus* . . . . . .
Since fah	*Auro rutilanti*
Ne he þæt syþþan	*Neqve ille id postea*
. . . .	. . . .
Slæpende be fire	*Dormiens apud ignem*
. . . .	. . . .
Þeowes oræfte	*Latronis robore*
Þæt sie	*Ut ille* . . . . .
Folc biorn þæt he	*Populi Rex, qvod ille*
Gebolge wæs.	*Iratus esset.*

XXXII. — *XXXII.*

Ne alles . .	*Non toto* . .
Weoldum wyrm horda	*Divite serpens thesauro*
Cræft sylfes willum	*Potitus proprio arbitrio*
Se þe him . . rege	*Ille qvi* . . . . .
Sceod ac for þrea nedlan	*Obruit et pro gravi necessitate*
Þ . . . nat	. . . .
Swylces hæleda	*Cujus fortium*
Bearna hete	*Militum odii*
Swengeas fleoh	*Castigationes fugit.*
. . . .	. . . .
And þær inne	*Et ibi intus*
Weall	*Fervuit* . . . .

Sona inwatide.	*Cito decepit*
Þæt þam gyst . .	*Id spiritui . . .*
Bræg . . . stod	. . . .
Hwæ . . . . sceapen	. . . .
. . . .	. . . .
. . . . sefæs begent	. . . .
. . . .	. . . .
Þæ wæs swylca fela	*Ibi erant tales multi*
In þam eorþ	*In ista terra . . . .*
Se . . er gestreona	*Ille . . . . . opum*
Swa he on gearda	*Ita in mundo*
Gum gumena nat	*Hominum nemo scit,*
Hwylc eormen lafe	*Qvis miseræ reliqvias*
Æþelan cynnes	*Nobilis progeniei*
Þanc hycgende.	*Acceptas referet.*
Þær gehyþþe deore	*Ibi condidit charos*
Madmas ealle.	*Thesauros omnes.*
Hie deaþ fornam	*Eum mors abstulit*
Ærran mælum.	*Ut ante dictum est.*
And si anþagen	*Et præstituto tempore*
Leoda duguþe	*Gentis nobilibus*
Se þer lengest hwearf	*Abiens longissime*
Wearþ wine geomor.	*Fiebat amicis flebilis.*
Rihde þær yldan	*Regens ibi, ætate,*
Þæt he lytel fæc	*Qvas juvenis nactus est*
Long gestreona	*Longa, opibus*
Brucan moste	*Uti valuit.*
Beorh eal gearo	*Urbem omnem paratam*

Wunode on wonge
Wæter ydum neah
Niwe be næsse
Nearo cræftum fæst.
Þær on innan
Bær eorl gestrona
Hringa hyrde
Hard fyrdne dæl
Fættan goldes
Fec for þa cwæþ
Hold þu nu hruse
Nu hæleþne mestan
Eorla æhte
Hwæt hi ær on þe
Gode begeaton.
Guþ deaþ fornam
Feorh bealo frecne
Fyrena gehwylcne
Leoda minna
Þa na þe þis ofgeaf
Gesawon sele
Dreamna hiwa
Sweord wege oþþe
Fe . . . . . .
Fæted wæge
Dryme fæt dreore
Dug . . . .
Ellor seoc sceals .

Inhabitavit in planitie
Aqvarum fluentis vicinam,
Novam juxta promontorium
Angustum, arte firmam.
Illuc intus
Tulit Heros thesauros
Annulorum custos.
Forti exercitui partem
Vasorum aureorum
Dedit. Igitur dic:
Tene nunc molem,
Qvando qvidem fortium maximus
Heroum, opes,
Qvas olim tibi
Dii decreverunt.
Bellona morte sutulit
Vitam clade sævâ
Virorum qvorundum
Gentis meæ.
Qvi cadavera ibi reliqvere,
Videbant beatas
Jubilantium imagines.
Ense cedebant donec
. . . .
Plena liqvore.
Potatoria vasa caro
. . . .
. . . .

Se harda helm	*Fortis protector.*
. . . . sted golde	. . . . . . *aureis*
Fætum befeallen	*Poculis subactus*
Feor mynd swefat	*Animi sensus sopitus fuit,*
Þa þe beadogriman	*Ubi militarem larvam*
Bywan scoldon.	*Induerent illi,*
Geswilce seo hereraþ	*Quos exercitus Dux*
Sio æt hilde gebad	*Ad pugnam evocavit, ut*
Ofer borda gebræc	*Per clypeorum fragorem*
Bite irena brosnaþ	*Morsu ferri excidium,*
Æfter wigfruman	*Pro belli auctore,*
Wide feran	*Amplum inferrent*
Hæleþum be heals sines	*Viris per cervicis nervos*
Hear wan wyn gomen	*Crine lividis. Faucis exultans*
Gleobeames ne god hafoc	*Melodicæ nescius accipiter*
Geond sæl swinged	*Ultra votum castigavit*
Ne se swifta mearh	*Cadavera alacri rostro.*
Burhstede beateþ	*Urbes vastatæ.*
Bealo cwealm hafaþ	*Perniciei lues*
Fela feorh cynna	*Multas animas ad sedes*
Feorþ onsendeþ.	*Atavorum misit.*
Swa giomor mod	*Sic moestus animus*
Gio liþo mænde.	*Olim tener ingemiscet,*
An æfter eallum	*Unus quisque*
Unbliþe hweir	*Infelix ubique*
Dæges and nightes	*Die et nocte,*
Oþ þæt deaþes wylm	*Donec mortis æstu*
Hran æt heortan	*Obruta corda*

Hord wynne fond	*Animi gaudia invenerint,*
Eald uht steaþa seced	*Veteris originis sedes petendo.*
Nacod nid draca	*Nudus necessitate Draco*
Nihtes fleogeþ	*Nocte volat*
Fyre befangen	*Igne illaqveatus.*
Hyne foldbuend	*Eum terricolæ*
. . . . he ge . . .	. . . .
Sceall bearn	. . . .
. . . . . . rusan	. . . . *monte.*
Þær he hæþen gold	*Ibi paganum idolum*
Waraþ wintrum frod	*Custodit annis provectus.*
Ne byþ him wihte	*Non est illi creatura.*

Hic lacuna incidit, qvæ XV versibus respondet absentibus.

Swa se þeod sceaþa	*Ita gentis adversarius*
Þreohund wintra	*Trecentis annis*
Heold on hrusan	*Tenuit in arce*
Hordærna sum	*Thesaurum,*
Eachen cræftig	*Arte firmata,*
Oþ þæt hyne	*Donec illum*
An abealch	*Unus offensus*
Mon on mode	*Vir animo fortis*
Man dryhtne bær.	*Domino suo afferret.*
Fæted fæged	*Vasa pulcra,*
Freoþo wære	*Amoris pignora*
Bæd hlaford sinne.	*Donavit suo domino.*
Þa wæs hord rasoþ	*Tunc fuit gazophylacium vere*
Onboren beaga	*Imminutum annulis.*

Hord bene getiþad	*Thesaurus prece concessus*
Feasceaftum men	*Pauperibus.*
Frea sceawode.	*Dominus vidit*
Fyra fyrn geworc	*Ignitas machinas,*
Forman siþe.	*More consueto*
Þa se wyrm onwoc	*Qvas serpens excitavit.*
Wroht was geniwat	*Lis renovata fuit.*
Stond þa æfter stane	*Serpsit tunc secundum murum*
Stearc heort onfand	*Aspera palatium expertum est*
Feondes fotlast	*Hostis vestigia.*
He to forþ gestop.	*Nimis ultra perrexit*
Dyrnan cræfte	*Insidiosa machinatione.*
Dracan heafde neah.	*Draco accessit prope.*
Swa mæg unfæge	*Sic potuit protervus*
Eaþe gedigan	*Facile procedere*
Wean and wræc siþ	*Malitia et more scelesto.*
Se þe wealdendes	*Illum, qvem omnipotentis*
Hyldo gehealdeþ	*Gratia custodivit,*
Hord weard sohte	*Thesauri custos petivit*
Georne æfter grunde	*Avidus per campum:*
Wolde guman findan	*Voluit in virum irruere.*
Þonne þe on	*Cui in . . . . . .*
Sare geteode.	*Vulnus inflixit.*
Hat and hreohmod	*Ferus et animo turbidus*
Hlæwum oft ymbe hwearf	*Aggerem sæpe circumivit*
Ealne utan weardne	*Jugiter a parte exteriore.*
Ne þær ænig man	*Non ibi alicui*
On þære westene	*In isto deserto*

Hwæþre hilde gefeh	*Utravis pugna attulit*
Bealworces hwylum	*Perniciem. Tandem*
On beorh æt hwearf.	*Urbem petit.*
Sinc fæt sohte	*Thesauros qværit.*
He þæt sona onfand	*Ille cito sentiit,*
Þæt hæfde gumena sum	*Qvod virorum*
Goldes gewandod	*Aliqvi partem auri subduxissent*
Heah gestreona	*Magnum lucrum*
Hordweard onbad	*Thesauri custos exspectavit.*
Earfodlice	*Importune*
Oþ þæt æfen cwom	*Deinde vesper venit.*
Wæs þa gebolgen	*Erat tunc iratus*
Beorges hyrde	*Arcis custos.*
Wolde fela þa	*Voluit multa tunc*
Lige forgyldan	*Flamma rependere*
Drync fæt dyre.	*Pocula pretiosa.*
Þa wæs dæg sceacen	*Tunc fuit dies elapsus*
Wyrme on willan	*Serpentis ex voto.*
No on wealle læg	*Non in muro excubando*
Bidan wolde	*Exspectare voluit,*
Ac mid bæle for	*Sed cum incendio ivit,*
Fyre gefysed	*Igne excitato.*
Was se fruma egeslic	*Auctor erat terribilis*
Leodum on lande	*Populo in terra.*
Swa hyt lungre wearþ	*Ita confestim evenit,*
On hyra sinc gifan	*Ut acqvisitio divitiarum*
Sare geendod.	*Dolore finiretur.*

XXXIII.

Þa se gæst ongan
Gledum swifan
Beorht hofu bærnan
Bryne leoma stod
Eldum on andan
No þær uht cwices
Laþ lyft floga
Læfan wolde.
Wæs þæs wyrmes wig
Wide gesyne
Nearo fages niþ
Nean and feorran
Hu se guþsceaþa
Geata leode
Hatode and hynde
Hord eft gesceat.
Dryht sele dyrnne
Ærdæges hwile.
Hæfde landwara
Lige befangen
Bæle and bronde
Beorges getruwode
Wiges and wealles
Him seo wen geleah.
Þa wæs Beowulfe
Broga gecyþed

XXXIII.

Tunc hostis incepit
Ignem spargendo
Nitidas ædes comburere
Incendii fulgor stetit
Viris adversus,
Nec ibi aliqvid animal
Tetra vorax flamina
Relinqvere voluit.
Fuit ibi serpentis strages
Late conspecta,
Dura versicoloris neqvitia,
Prope et procul,
Qva publicus hostis
Gothicam gentem
Affecit et oppressit.
Thesauro demum direpto
Metropolin occulta
Matutino tempore
Incolarum
Flamma occupavit.
Igne et incendio
Urbis minatus est
Arci et muro.
Illum spes fefellit.
Tunc fuit Beowulfo
Horrore nuntiatum

Snude to soþe	*Protinus sane,*
Þæt his sylfes him	*Qvod ipsius domus,*
Bolda selst bryne	*Mansio felicissima, incendii*
Wylmum mealt	*Æstu colliqvefacta fuerit,*
Gifstol Geata	*Unacum metropoli Gothorum,*
Þæt þæm godan wæs.	*Qvæ iis fausta fuerat.*
Hreow on hreþre	*Tulit forti*
Hyge sorga mæst	*Animo damnum maximum:*
Wende se wisa	*Speravit sapiens,*
Þæt he wealdende	*Qvod imperantis*
Ofer ealde riht	*Super omne jus*
Ecean dryhtne	*Provocaretur Domini*
Bitre gebulge	*Acerba ira.*
Breost innan weoll	*Pectus intus fervuit*
Þeostrum geþoncum	*Tenebrosis curis,*
Swa him geþywene wæs.	*Ita ut illi minarentur.*
Hæfde lic draca	*Tenuit cadaveribus Draco*
Leoda fæsten.	*Gentis urbem.*
Ea lond utan	*Sita exterius*
Eorþ wearþ þone	*Terra fiebat inde*
Gledum forgrunden	*Prunis subacta.*
Him þæs guþ cyning	*Igitur belli Dux,*
Wedera þeoden	*Æolicorum Rex*
Wræce leornode	*Jacturam edoctus*
Heht him þa gewyrcean	*Jussit suis fieri*
Wigendra hleo	*Militare tutamen*
Eall irenne	*Totum ferreum,*
Eorla dryhten	*Satraparum dominus,*

Wigbord wrætlic	*Bellicosos asseres admirabiles.*
Wisse he gearwe	*Scivit certe*
Þæt him holt wudu	*Quod suos silvestris ligni*
Helpan ne meohte	*Juvare non posset*
Lind wiþ lige.	*Tilia contra flammas.*
Sceolde þend daga	*Oportuit sic finem*
Æþelig ær goþ	*Faustum et felicem*
Ende gebidan	*Demum exspectare*
Worolde lifes	*Mundanæ vitæ.*
And se wyrm somod	*At serpens coactas*
Þeah þe hordwelan	*Cogitavit gazas*
Heolde lange.	*Tenere diu.*
Oferhogode þa	*Decrevit*
Hringa þengel	*Tunc virorum dominus*
Þæt he þone widflogan	*Inde procul fugientem*
Weorode gesohte	*Agmine petere.*
Siþan herge no	*Postea exercitus haud*
He him þam sæcce ondred	*Pugnam pertimuit,*
Ne him þæs wyrmes	*Nec iis serpentis*
Wig for wiht dyde.	*Prælium mortale quid intulit.*
Eafoþ and ellen	*Labore et virtute*
Forþon he ær fela	*Pollens, ante multas*
Nearo neþende	*Angustias passus*
Niþa gedigde.	*Prævaluit*
Hilde hlemma	*Hildæ sonitu.*
Syþþan he Hroþgares	*Postea Hrodgari*
Sigor eadig sæcg	*Victoria beatus heros*
Sele fælsode.	*Aulam lustravit.*

And æt guþe for	*Et ad pugnam ivit*
Grap Grendeles mægum	*Clade Grendelis cognatæ*
Laþan cynnes	*Noxiam progeniei.*
No þæt læsest	*Non minimus*
Wæs hondgemot	*Fuit conflictus,*
Þær mon Hygelac sloh	*Ubi Higelacus cecidit*
Syþþan Geata cyning	*Post Gothorum Regem*
Guþe ræsum	*Belli impetu,*
Frea wine folca	*Heros dilectus populo,*
Freslondom on	*Frisica in terra,*
Hreþles eafora	*Regis filius*
Hioro dryncum	*Mavortio in symposio*
Swealt bille gebeaten.	*Interiit secure ictus.*
Þanon Beowulf com	*Illinc Beowulfus venit*
Sylfes cræfte	*Propria virtute;*
Sund nytte dreah	*Navigationem nesciit adversam.*
Hæfde him on earme	*Brachio gesserat*
. . . . . XXX hilde	. . . . . *triginta prælia*
. . . . Geatwa	. . . .
Þa he to holme	*Ubi in salum*
. . . .	. . . .
Nealles het ware	*Vicinos evocavit viros*
Hrem geþorf	*(Corvus indiguit,*
Feþe wiges	*Pastus bellici)*
Þe him foran ongean.	*Sibi adversis*
Linde bæron	*Qui signa inferrent.*
Lyt eft becwom	*Brevi post venit*
Fram þam hild fræcan	*Ex periculoso bello*

Hames niosan	*Domum visitatum,*
Ofer swan iþa	*Super cygnorum vada*
Sioleþa bigong	*Nave vectus*
Sunu Ecgþeowes	*Filius Ecgthiovi*
Earm on haga	*Miseram in patria*
Eft to leodum	*Iterum ad gentem*
Þær him hygd gebead	*Ubi illi animus præsagiit*
Hord and rice beagas	*Thesauros et prætiosas armillas.*
And brego stol	*Et regium solium.*
Bearne ne truwode	*Prolem non speravit,*
Þæt he wiþ æl fylcum	*Quæ contra omnia agmina*
Eþel stolas	*Regium thronum*
Healdan cuþe.	*Tenere posset.*
Þa wæs Higelac dead	*Tunc fuit Higelacus mortuus.*
No þy ær feasceafte	*Nemo antea mortalium*
Findan meahton	*Objicere potuit*
ÆEt þam æþelinge	*Illi principi*
ÆEnige þinga	*Rem aliqvam,*
Þæt he heardrede	*Qvod imperiosus*
Hlaford wære	*Dominus fuisset,*
Oþþe þone cynedom	*Ex qvo regnum*
Ceosan weolde.	*Eligere voluit.*
Hwæþre he him on folce	*Universus illum populus*
Freond learum heold	*Amicus in deliciis habuit*
Estum mid are	*Veneratione et honore.*
Oþ þæt he yldra wearþ.	*Donec senex fieret,*
Weder Geatum weold	*ÆEolo-Gothos rexit.*
Hyne wræc mæcgas	*Eum scelesti homines*

Ofer sæ sohtan	*Trans mare petierunt:*
Suna Oþeres	*Filii Otheris*
Hæfdon hy forht alden	*Terruerunt senem*
Helm Scylfinga	*Protectorem Scylfingorum,*
Þone selastan	*Felicissimum*
Sæcyninga þara	*Maritimorum Regum,*
Þeþe in Sviorice	*Qui in Sveonum Regno*
Sinc brytnade.	*Cimelia distribuere:*
Mærne þeoden	*Illustri domino*
Him þæt to mearce wearþ	*Iste fuit exitus.*
He þær orfeorme	*Ibi mortale*
Feor wunde hleat	*Vitæ vulnus sortitus est*
Sweordes swengum	*Gladii ictibus*
Sunu Higelaces	*Filius Higelaci.*
And him eft gewat	*Et postea discessit*
Ongenþeowes bearn	*Ongentheovi filius*
Hames neosan	*Domum revisurus.*
Syþþan heardred læg.	*Ex quo consiliosus jacuit,*
Let þone brego stol	*Reliquit regium solium*
Beowulf healdan	*Beowulfo tenendum,*
Geatum wealdan	*Gothos regendos.*
Þæt wæs god cyning.	*Ille fuit bonus Rex.*

XXXIV. — *XXXIV.*

Se þæs leod hryres	*Illati populi damni*
Lean gemunde	*Mercedis meminit*
Uferan dogrum	*Tempore præterlapso*
Ead gilfe weard	*Dives gloriæ custos*

Feasceaſtum freond	*Afflictæ amicus*
Folce gestepte.	*Gentis, intulit*
Ofer sæ siþe	*Trans mare*
Sunu Oþeres	*Filio Otheri*
Wigum and wæpnum.	*Bellum et arma.*
He gewræc syþþan	*Ultus est deinde*
Cealdum cear siþum	*Frigidas valde vias*
Cyning ealdre bineat.	*Regem senem emensum.*
Swa he niþa gehwane	*Sic injurias qvasqve*
Genesen hæfde	*Visitavit*
Sliþra geslyhta	*Contumeliosæ cædis*
Sunu Ecgþiowes.	*Filius Ecgthiovi*
Ellen weorca	*Præclaris factis,*
Oþ þone anne dæg	*Dum aliqvo die*
Þe he wiþ þum wyrme	*Contra serpentem*
Gewegan sceolde	*Dimicaret,*
Gewat þa XIIta.	*Stipatus duodecem.*
Sum torne gebolgen	*Aliqvem ira inflatum*
Dryhten Geata dracan	*Dominus Gothorum draconem*
Sceawian hæfde	*Ut vidit,*
Þa gefrunen hwanan	*Siscitavit, unde*
Sio fæhþ aras.	*Inimicitiæ venirent?*
Bealo niþ beorna	*Pestifero odio duces*
Him to bearme cwommaþ	*Illius navim aggrediebantur.*
Þum fæt mære	*Illi vasi marino*
Þurh þæs mældan hond	*Juxta ipsius indicem manus*
Se wæs on þam	*Inerat*
Þreate þreotteo	*Militaris triginta (virorum)*

Þa secg se þæs orleges	*Tunc vir, qvi prælii*
Or onstealde	*Initium instituit*
Hæft hygė geomor.	*Victus animo moestus.*
Sceolde hean þonon	*Altum inde*
Wong wisian.	*Æqvor visitandum.*
He ofer willan giong.	*Ille vada transivit*
To þæs þe he eorþ sælo	*Usqve ad terrestrem,*
Anne wisse.	*Qvem novit,*
Hlæw under hrusan	*Tumulum sub monte*
Holm wylme neh	*Maris æstus prope*
Yþ gewinne	*Fluctibus obstreperos.*
Se wæs innan full	*Ille fuit interne plenus*
Wrætta and wira	*Mirabilium operum et rerum.*
Weard unhiore	*Custos sævus*
Gearo guþ freca	*Promptus ad prælium noxium*
Gold maþmas heold.	*Aureas gazas tenuit*
Eald under eorþan	*Veteres sub terra:*
Næs þæt yþe ceap	*Non erant facili negotio*
To gegangenne	*Adeundæ*
Gumena ænigum	*Virorum ulli.*
Gesæt þa on næsse	*Mala sacrificia fecit tunc*
Niþ heard cyning.	*Neqvitiâ durus Rex,*
Þænden hælo abead	*Dum dira imprecaretur*
Heord geneotum	*Foci sociis*
Goldwine Geata	*Auro munifici Gothis.*
Him wæs geomor sefa	*Sollicitus illis erat animus;*
Wæfre and wælfus	*Acres et cædis avidi*
Wyrþ ungemete neah	*Fiebant fere furiosi*

Se þe þone gomelan	*Qui senem*
Gretan sceolde	*Salutarent*
Secean sawle hord	*Aggrediendo animæ thesaurum*
Sundr gedælan	*Divisuri*
Lif wiþ like	*Vitam a corpore.*
No. þon lange wæs.	*Non inde diu mansit*
Feorh æþeliges	*Anima naturali*
Flæsce bewunden.	*Carne involuta.*
Beowulf maþelode	*Beowulfus dixit*
Bearn Ecgþeowes	*Filius Ecgthiovi:*
Fela ic on giogoþe	*Multas ego in juventute*
Guþ-ræsa genæs	*Pugnas pugnavi*
Orleg hwila	*Noxias interdum.*
Ic þæt eall gemon	*Ego omnium memor sum:*
Ic wæs syfan wintre	*Ego fui septem hiemum,*
Þa mec sinca baldor	*Cum me opum potens*
Frea wine folca	*Dominus dilectus populis*
Æt minum fæder genam	*A meo patre excepit.*
Heold mec and hæfde	*Tenuit me et protexit*
Hreþel cyning	*Verendus Rex.*
Geaf mec sinc and symbel	*Dedit mihi opes et fevda*
Sibbe gemunde	*Adoptionis memor.*
Næs ic him to life	*Nescio vitæ*
Laþra owihte	*Pejus aliqvid*
Beorn in burgum	*Principis Regni fuisse,*
Þonne his bearna hwylc.	*Qvam illius liberis*
Herebald and hæþ cyn.	*Armis potens et paganum genus*

Oþþe Higelac min	*Higelacoqve meo*
Wæs þam yldestan	*Fuit. Maximo natu*
Ungedefelice	*Importuna*
Mæges dædum	*Fratris actione*
Morþor bestred	*Cædes illata,*
Syþþan hyne hæþ cyn	*Ex qvo paganum genus*
Of hornbogan,	*Ex corneo arcu*
His frea wine	*Dilectus Princeps*
Flane geswencte	*Telo vexavit:*
Miste mercelses	*Aberravit a scopo,*
And his mæg ofscet	*Et suum cognatum trajecit,*
Broþor oþerne	*Fratrem alterum,*
Blodigan gare	*Sangvineâ sagittâ.*
þæt wæs feoleas gefeoht	*Ea erat mercedis expers pugna*
Fyrenum gesyngad.	*Noxâ gravis,*
Hreþre hyge meþe	*Sævo animo pugnata.*
Sceolde hwæþre swa	*Utriqve sic*
þeah æþelig unwrecen	*Qvanqvam nobili inulta*
Ealdres linnan	*Vita relinqvenda.*
Swa biþ geomorlic	*Ita est flebili*
Gomelum ceorle	*Seni*
To gebidanne	*Metuendum,*
þæt his byre ride	*Ut suus filius eqvitet*
Giong on galgan	*Juvenis in patibulo.*
þonne he gyd wrece	*Igitur cantilenis qværitur*
Sarigne sang	*Lugubri cantu,*
þonne his sunu hangaþ	*Qvod suus filius pendat*
Hrefne to hrodre	*Pro corvi deliciis*

And he him helpan ne mæg	*Illumqve neqveat auxilio*
Eald and infrod	*Senex et fractus*
Ænige gefremman	*Aliqvomodo promovere.*
Fymble biþ gemyndgad	*Fabula narratur*
Morna gehwylce	*Mane qvolibet,*
Eaforan ellor siþ	*Successorem alias*
Oþres ne gymeþ	*Secunda vice non intendat*
To gebidanne	*Constituere*
Burgum in innan	*Regni*
Yrfe weardas	*Hæreditarii custodem,*
Þon se anhafaþ	*Qvem intuitur*
Þurh deaþes nyþ	*Mortis necessario*
Dæda gefondad.	*Effectu constrictum.*
Gesyhþ sorg cearig	*Videt luctu confectus*
On his sona bure	*Suæ prolis in conclave*
Winsele westne	*Feralem solitudinem*
Wid gereste.	*Ample cumulatam.*
Reote be rofene	*Crepitat in aëre*
Ridend swefaþ	*Eqvitans sopitus*
Hæleþ in hodmannis	*Princeps suspensione.*
Þær hearpan sweg	*Ibi cytharæ siluere*
Gomen in geardum	*Jubila in ædibus,*
Swylce þær inne wæron.	*Qvæ ubi intus fuerant.*

XXXV.

XXXV.

Gewited þonne on sealman	*Evanuit igitur fidium cantus;*
Sorh leoþ gæleþ	*Luctus carmen impedit*
An æftet anum.	*Unum post alterum*

Þuhte him eall to rum	*Visa illi sunt omnia nimis lata*
Wongas and wigstede	*Arva et prælii loca.*
Swa Wedra helm	*Sic Æolicorum protector*
Æfter here bealde	*Post prælia fortia*
Heortan sorge	*Animis dolorem*
Weal-linde wæg!	*Cadivâ tiliâ ademit,*
Wihte ne meahte	*Ne qvis posset*
On þam feorh bonan	*Vitæ perniciem*
Fæghþe gebetan	*Inimicitia rependere;*
No þy ær he	*Nec prior*
Þonne heaþo rinc	*Celsum principem*
Hatian ne meahte	*Odii lacescere,*
Laþum dædum	*Nefariis factis.*
Þeah him leofne wæs.	*Etsi cara sibi*
He þa mid þære sorghe	*Ille, dolore,*
Þe him sio sar belamp	*Qvem vulnus attulerat,*
Gum-dream ofgeaf	*Jubila relinqveret,*
Godes leoht geceas	*Dei lumen elegit;*
Eaferum læfde	*Successori reliqvit*
Swa deþ eadig	*Ita morte beatus*
Mon lond and leod-byrig	*Regnum et metropolin.*
Þa he of life gewat	*Cum ille vita excidit,*
Þa was synn and sacu	*Tum fuit injuriæ et lis*
Sweona and Geata	*Sveonum et Gothorum*
Oferrid wæter	*Acta per æqvora*
Wroht gemæne.	*Vindictâ communi*
Here niþ hearda	*Belli zelo duri,*
Syþþan hreþel swealt	*Postqvam princeps obiit.*

Oþþe him Ongenþeowes	*Usqve dum contra Ongantheowi*
Eaferan wæran	*Successorem defendere*
Frome fyrd hwate	*Strenuus exercitus promptusqve*
Freoþene woldon	*Libertatem vellet*
Ofer heafo healdan.	*Maris conservandam.*
Ac ymb hreosna beorhe	*Sed circa ruentia moenia*
Atolne inwit scear	*Foedæ dolis genti*
Oft gefremedon.	*Sæpe intulerunt*
Þæt mæg wine	*Socii*
Mine gewræcan	*Mei infligendo*
Fæhde and fyrene	*Vindictam et incendia,*
Swa hit gefræge wæs	*Ita ut celebre esset.*
Þeah þe Oþer	*Qvin etiam Otherus*
His ealdre gebohte	*Sua vitâ emit*
Heardan ceape	*Duram mercedem.*
Hæþ cynne wearþ	*Sereno genere fiebat*
Geata dryhtne	*Gothorum Domino*
Guþ onsæge	*Bellum indictum.*
Þa ic on morgne	*Tunc ego mane*
Gefrægn mæg Oþerne	*Comperi filii Otheri*
Billes ecgum	*Calibeam aciem*
On bonan stælan.	*Ossa obrepsisse.*
Þær Ongenþeow	*Ibi Ongentheowi*
Eoferes niosaþ.	*Hæredem visitavit*
Guþhelm to glad	*Dux nimis lætus.*
Gomela Scylfing hreas.	*Senex Scylfingus corruit.*
Blac hond gemunde.	*Atram manum memini*
Fæhþo genoge	*Vindicta affluenti*

Feorh swengne ofteah	*Vitam victis ademisse.*
Ic him þa maþmas	*Ego thesauros,*
Þe he me sealde	*Quos mihi tradidit*
Geald æt guþe	*Impendi bello;*
Swa me gife þe wæs.	*Ita mihi dati erant.*
Leohtan sweorde	*Flammanti gladio*
He me lond forgeaf	*Mihi regiones dedit*
Eþel earþ wyn	*Patriæ pater.*
Næs him ænig þearf	*Non necessum erat*
Þæt he to gif þum	*Donis*
Oþþe to Gar-Denum	*Sive promontoricolas Danos*
Oþþe to Swiorice	*Sive Speciæ incolas*
Secian þurfe	*Allicere*
Wyrsan wig frecan	*Ad internecinum bellum voraci*
Weorþe gecysan	*Fato compescendum.*
Swylc Ic him onfeþan	*Columna inter phalanges*
Beforan wolde	*Ante eum esse volui*
Ana on orde	*In acie qvalibet.*
And swa to aldre sceall	*Et sic ad senectutem*
Sæcce fremman	*Pugnas pugnabo, dum*
Þenden wis sweord þolaþ	*Arma profuerint.*
Þæt mec ær and siþ	*Id mihi ante et olim*
Oft gelæste	*Sæpe libuit,*
Syþþan Ic for dugeþum	*Postqvam mihi ante nobilem*
Dæg hræfne wearþ	*Evigilem corvum erat*
To hand bonan	*Manu periculosa*
Huga cempan	*Cum Hugone pugnandum.*
Nalles he þa frætwe	*Non minus thesauros ille*

Fres cyning breost	*Frisonum Rex animo*
Weordunge bringan moste	*Venerabundo offere cogebatur.*
Ac in cempan gecrong	*At pugnando succubuit*
Cumbles hyrde	*Vexilli custos*
Æþeling on elne	*Illustris animo.*
Ne wæs ecg bona	*Non fuit acies periculosa,*
Ac him hilde grap	*At ejus Bellona corripuit*
Heortan wylmas	*Cordis calorem:*
Banhus gebræc	*Osseam domum fregit.*
Nu sceall billes ecg	*Nunc calibeâ acie*
Hond and heard sweord	*Manu et duro ense*
Ymb hord wigan.	*Circa thesaurum pugnandum.*
Beowulf maþelode	*Beowulfus dixit;*
Beot wordum spræc	*Minacibus verbis loqvebatur:*
Mestan siþe	*Sæpissime*
Ic geneþþe fela	*Peregi multa*
Guþa on geogoþe	*Prælia in juventute,*
Gyt Ic wylle	*Ut adhuc volo,*
Frod folces weard	*Senem, populi custodem*
Fæhþe secan	*Vindictâ ulsisci*
Mærdum fremman	*Præclara gesta edendo,*
Gif mec se mansceaþa	*Si me latro*
Of eord sele	*Extra patriam*
Utgereced	*Evocaverit.*
Gegrette þa gumena	*Collegi viros*
Gehwylcne hwate	*Quosqve alacres*
Helmberend hindeman	*Galeas ferentes, post*
Siþe swæse gesiþas	*Itineris dulces socios.*

Nolde Ic sweord beran
Wæpen to wyrme
Gif Ic wiste
Hu wiþ þam aglæcean
Elles meahte.
Gylpe wiþgripan
Swa Ic gio wiþ
Grendle dyde
Ac Ic þær heaþu
Fyres hates
Wene reþis
And hatres fordon
Ic me onhafu bord
And byrnan nelle
Ic beorges weard
Ofer fleon fotes
Frem ac unc sceal
Weorþan æt wealle
Swaunc wyrd geteoþ
Metod manna gehwæs
Ic eom on moþe from,
Þæt Ic wiþ þone
Guþ flogan gylp
Ofer sitte
Gebide ge on beorge
Byrnum werede
Secgas on searwum
Hwæþer sel mæge

Noluissem gladium inferre
Armave serpenti,
Si cognovissem
Aliud misero
Qvidqvam valuisse
Arrogantiam adimere.
Sic ego olim adversus
Grendelem feci.
Et ego ibi æstuantem
Ignis instar torrentis
Spe inflatum
Et odio, delevi.
Ego mihi auferri scutum
Et loricam nolui.
Ego castri custodem
In fugam pede seqvaci
Conjeci, nobis
Perseqvendum ad muros.
Castigavit fato decreto
Deus hominem qvemvis.
Ego sum animo lætus,
Qvod adversus
Publicum hostem virtute
Prævaluerim.
Vosne manetis in arce
Loricas induti
Milites, speculatum,
Uter fortior poterit

Æft wæl ræse	*Post pugnam*
Wunde gedygan	*Vulnera ferre;*
Uncer twega	*Uter nostrum duorum?*
Nis þæt eower siþ	*Non is erat vester mos,*
Ne gemet mannes	*Nec aptus clienti*
Nefu min anes	*Nepotis mei alicui.*
Wat he wiþ aglæcean	*Scit ille adversus miserum*
Eorfopo dæle	*Muneris partes*
Eorl scyre efne	*Comes negotio par.*
Ic miþ elne sceall	*Ego virtute*
Gold gegangan	*Aurum quæram*
Oþþe guþ nimeþ	*Donec Mars abstulerit*
Feorh bealu frecne	*Vitam cæde noxiâ*
Frean eowerne.	*Principi vestro.*
Ares þa bi ronde	*Surrexit tunc cum umbone*
Rof oretta	*Heros injuriâ affectus*
Heard under helme	*Durus sub galea.*
Hioro sercean bær	*Supparo, qvod gessit,*
Under stan cleofu	*Sub lapideo fornice*
Strengo getruwode	*Forti confidit.*
Anes mannes ne biþ	*Neminem præstolabatur,*
Swylc earges siþ geseah.	*(Is ignavorum mos visus,)*
Þa be wealle	*Eorum, qvi apud murum*
Se þe worna fela	*Magno mumero*
Gumcystum god	*Rebus prætiosis abundanti*
Guþa gedigde	*Pugnâ prodessent,*
Hilde hlemma	*Bellona ciebat*
Þonne hnitan feþan	*Inde cornu phalanges.*

Stod on stanbogan	*Profluxit in lapideo ponte*
Stream ut þonan	*Torrens inde*
Brecan of beorge	*Excussus munimento.*
Wæs þære burnan wælm	*Fuit ibi incensus æstus*
Heaþo fyrum hat.	*Rapidis ignibus fervidus.*
Ne meahte horde neah	*Non licuit thesauro cominus*
Unbyrnende	*Nondum flammis tacto*
Ænige hwyle	*Aliqvo tempore*
Þeod gedygan	*Genti succurrere,*
For dracan lege.	*Draconis ob incubationem.*
Let þa of breostum,	*Fecit tunc ex pectoribus*
Þa he gebolgen wæs	*Ut erat ira incensa*
Wedeř Geata leod	*Æolico Gothica gens*
Word utfaran	*Verba exire:*
Stearc heort styrmde	*Fortia sævierunt corda.*
Stefn in becom	*Vox intro missa*
Heaþo torht hlynnan	*Nobili ardore strepuit*
Under harne stan	*Sub arcis muro.*
Hete wæs onhrered	*Æstus fuit excitatus*
Hord weard oncniow	*In thesauri custodem obvio*
Mannes reorde	*Qvolibet alimento.*
Næs þær mara fyrst	*Ibi non erat magnum tempus*
Freode to fricean	*Avido devastatori datum.*
Frod ærest cwom	*Senex primum venit*
Oruþ aglæcean	*Animo afflictus*
Ut of stane	*Ex arce*
Hal hilde swat	*Calido cædis sudore.*
Hruse dynede,	*Terra tremuit.*

Beorn under beorge	*Heros apud moenia*
Beord rand onswaf	*Clypeum obvertit*
Wiþ þam gryre gieste	*Adversus torvum hostem*
Geata dryhten	*Gothorum dominus.*
Þa wæs hring bogan	*Tunc fuere circum circa*
Heorte gefysed	*Corda pompta,*
Sæcce to secceanne	*Pugnam pugnatum.*
Sweord ær gebræd	*Gladii ante stravit*
God guþcyning	*Bonus Dux*
Gomele lafe ecgum	*Veteri superstites acie:*
Unglaw æcghwæþrum	*Immitis quibusvis*
Wæs bealo hycgendre	*Fuit perniciem conantibus:*
Broga fram oþrum stiþ.	*Monstrum ab aliis propulit.*
Mod gestod wiþ stepne	*Animos acuebat in arcem*
Rondwinia bealdor	*Bellicosus Pinceps.*
Þa se wyrm gebeah	*Tunc Serpens recessit*
Snude to somne	*Protinus eodem tempore*
He on searwum bad	*Insidias petens:*
Gewat þa byrnende	*Discessit tunc arsus*
Gebogen scriþan	*Undulatim serpendo,*
To gescire styndan	*Ad mansionem firmam.*
Scyld wel gebearg	*Scutum bene profuit*
Life and lice	*Vitæ et corpori*
Læssan hwile	*Brevi tempore*
Mærum þeodne	*Illustis domini.*
Þonne his myne sohte	*Tunc suum piaculum quæsivit:*
Þær he þe fyrsta forman	*Ibi spatio primi*
Dogore wealdan moste	*Diei victoria potitus est.*

Swa him wyrdne gescraf	*Sic illi fato decretum.*
Hræþ æt hilde	*Velocem in pugna*
Hond upabræd,	*Manum extendit*
Geata dryhten	*Gothorum Dominus.*
Gryre fahne floh.	*Horridum inimicum stravit.*
Inc gelafe	*Credite,*
Þæt sio ecg gewat	*Quod acies migraverit*
Brun on bane	*Furva ad ossis*
Bac unswiþor	*Adversum latus impotens,*
Þonne his þiod cyning	*Ubi ea populi Rex*
Þearfe hæfde	*Opus habuerit*
Bysigum gebeded	*Utile petitum.*
Þa wæs beorges weard	*Tunc fuit urbis custos*
Æfter heaþu swenge	*Post ingentem correptionem*
On hreoum mode.	*Lugubri animo.*
Wearp wæl fyre	*Injecta cadavera igni.*
Wide sprungon	*Late extulit*
Hilde leoman hreþ	*Bellona jubar sæva.*
Sigora ne gialp	*Victoriâ non gloriabatur*
Gold wine Geata	*Auro amicus Gothorum.*
Guþ bill geswac	*Securis bellica siluit*
Nacod æt niþe	*Nudata pro injuriis.*
Swa hit ne sceolde	*Ita non debuit*
Iren ær god	*Ferrum olim utile.*
Ne wæs þæt eþe siþ	*Nec fuit multo post,*
Þæt se mæra	*Quod illustris*
Maga Ecgþeowes	*Filius Ecgtheovi*
Grundwong þone	*Hanc regionem*

Ofgyfan wolde	*Relinqvere vellet.*
Sceolde willan	*Cupidus*
Wic eardian	*Castra habitare*
Elles hwergen	*Alioqvin nullibi.*
Swa sceal ecghwylc mon.	*Ita debet unus qvisqve*
Alætan len dagas	*Qværere præmium vitæ.*
Næs þa long to þon	*Non erat diu, donec*
Þæt þa aglæcean	*Afflictos,*
He æft gemetton	*Qvos obvios habuit,*
Hyrte hyne hord weard	*Refocillaret thesauri custos.*
Hreþer æþme weoll	*Pectore anhelo nitebatur*
Niwan stefne	*De novo reficere*
Nearo þrowode	*Angustias passos*
Fyre befongen	*Ense subactos,*
Se þe ær folce weold	*Qvi ante populum coëgit.*
Nealles him on heape	*Non omnes inter turmas*
Heand gesteallan	*Sese dederunt.*
Æþelinga bearn	*Nobilium liberi,*
Ymbe gestodon	*Circum stiparunt*
Hilde cystum	*Bellonæ electum;*
Ac hy on holt bugon	*At alii in sylvas fugiebant,*
Ealdre burgan	*Vitam servatum*
Hiora manum	*Suorum sociorum.*
Weoll sefa wiþ sorgum	*Æstuabat animus curis.*
Sibb æfre ne mæg	*Pace semper non poterit*
Wiht onwendan	*Diabolus fraudare*
Þam þe wel þenced.	*Eum, qvi bene sentit.*

XXXVI.

Wiglaf wæs haten
Weoxstanes sunu
Leoflic lurd waga
Leod Scylfinga.
Mæg Ælfehris
Geseah his mondryhten
Under heregriman
Hat prowian.
Gemunde þa þa are
Þe he him ær forgeaf.
Wicstede weligne
Wæg mundinga
Folc rihta gehwylc
Swa his fæder ahte
Ne mihte þa forhabban
Hónd rond gefeng
Geolwe linde
Gomel swyrd geteah
Þæt wæs mid eldum
Ean mundeslaf
Suna Oþeres
Þa æt sæcce weard
Wræce wineleasum

Weoxstanes bana
Meces ecgum
And his magum

XXXVI.

Viglafus vocabatur
Veoxstani filius
Dilectus dominus oceani,
Gente Scylfingica,
Cognatus Ælferi.
Vidit eum Dominus
Sub larva militari
Inimicitias pati.
Meminit tunc honoris,
Qvem illi olim dederat
Mansiones divites,
Aqvis tutas,
Populi auctor, qvas
Suus pater possederat.
Non potuit se cohibere:
Manu sumpsit scutum,
Flavum vexillum;
Antiqvo se cinxit ense,
Qvi fuit olim
Manus præsidium
Filio Otheri
Ubi in pugna erat
Vindicta sumenda de amicis desituto

Veoxstani occisore
Acie gladii,
Et suis cognatis.

Ætbær brun fagne	*Attulit fulvam rutilantem*
Helm hringdebyrnan	*Cassidem, annulatam loricam,*
Eald sweord etonisc	*Antiqvos enses ethnicos,*
Þæt him on lean forgeaf	*Quem omnem mutuo dedit*
His gædelinges	*Suis sociis*
Guþgewædu	*Belli apparatum.*
Fyrd searu fuslic	*Exercitui ad pugnas promto*
No ymb þa fæhþe spræc	*Nihil de inimicitia dixit,*
Þeah þe he his brodor bearn	*Etiamsi sui fratris filius*
Abread wade.	*Peregre egit,*
He frætwe geheold	*Thesauros tenuit*
Fela missera	*Multis annis*
Bill and byrnan	*Secure et lorica,*
Oþ þæt his byre mihte	*Donec suus filius posset*
Eorlscipe efnan	*Ducis perfungi munere,*
Swa his ær fæder	*Ut ejus antea pater.*
Geaf him þa mid Geatum	*Dedit illi tunc inter Gothos*
Guþgewæda	*Bellicum apparatum*
Æghwæs unrim	*Quemcunqve innumerum,*
Þa he of ealdre gewat	*Ubi ex vita discessit*
Frod on forþ weg	*Providus futuri.*
Þa wæs forma siþ	*Id fuit prima expeditio*
Geongan cempan	*Juvenis herois,*
Þæt he guþe ræs	*Qvam belli impetu*
Mid his freo dryhtne	*Cum suo dilecto Domino*
Fremman sceolde	*Facere deberet.*
Ne gemealt him	*Non relatum est,*
Se mod sefa	*Illi vim animi*

Ne his mægenes laf
Gewat æt wige
Þa se wyrm onfand
Syþþan hie togædre
Gegan hæfdon
Wiglaf maþelode
Word rihta fela
Sægde gesiþum
Him wæs sefa geomor
Ic þæt mæl geman
Þær we meda þegun
Þonne we geton
Ussum hlaforde
In beorsele
Þe us þas beagas geaf
Þæt we him þa
Guþgetawa
Gyldan woldon
Gif him þyslicu
Þearf gelumpe
Helmas and heard sweord
Þe usic on herge geceas
To þyssum siþfate
Sylfes willum
Onmunde usic mærþa
And me þas madmas geaf
Þe he usic garwigend
Gode tealde

Nec vires
Defuisse in pugna,
Quod serpens expertus est,
Postquam una
Congressi erant.
Wiglafus loquebatur
Verbis ad rem multis;
Dixit sociis,
Illi erat animus moestus:
Memini ego symposii,
Ubi medo fruebamur,
Quod acceptum ferimus
Nostro domino,
In triclinio,
Qui nobis annulos dedit;
Quod nos illi
Belli apparatum
Rependere vellemus,
Si id genus illi
Opus habere contigeret,
Galeis et gladiis duris
Quos nobis ex armorio selexit
Pro hac expeditione,
Proprio arbitrio.
Meminit nostri honore
Et me opibus ditavit
Ille, qui nos armipotens
Bonos æstimavit,

Hwate helm bærend	*Acres galeas ferentes.*
þæhþe hlaford us	*Protexit nos Dominus:*
þis ellen worc	*Has præclaras res*
Ana aþohte	*Solus proposuit*
To gefremmanne	*Gerendas*
Folces hyrde	*Populi custos*
For þam he manna mæst	*Qvippe qvi præ omnibus maximam*
Mærþa gefremede	*Gloriam acqvisivit.*
Dæda dollicra	*Facinora insana*
Nu is se dæg comen	*Die præsenti faciunt*
þæt ure mondryhten	*Nostrum dominum*
Mægenes behofaþ	*Viribus indigere*
Godra guþrinca	*Fortium militum.*
Wutun gangan	*Agite! eamus*
To helpan hildfruman	*Adjutum belli auctorem*
þenden hyt sy gled.	*Ut liber sit*
Egesa grim	*Horrore immani.*
God wat on mec	*Deus de me novit,*
þæt me is micle	*Qvod mihi sit multo*
Leofre þæt minne	*Carior, qvam meum*
Lichaman mid minne	*Corpus cum meis*
Gold gyfan gled	*Aureis donis: lætus*
Fæþ me ne þynceþ	*Aluit me. Ne putetis*
Me gerysne	*Me timore perculsum,*
þæt we rondas beren	*Qvod umbones geramus*
Eft to earde	*Iterum pro patria.*
Nemne we æror mægen	*Excitemus potius vires*
Fahne gefyllan	*Hostes delendo*

Feorh ealgian.	*Vitam tuendo*
Wedra þeodnes	*Æolicorum domini.*
Ic wat geare	*Scio bene*
Þæt næron eald gewyrht	*Qvod nulla adsit ratio,*
Þæt he ana scyle	*Cur solus debeat*
Geata duguþe	*Gothorum nobilium*
Gnorn þrowian	*Indignationem sustinere.*
Gesigan æt sæcce	*Pugnandum pugnas*
Urum sceal sweord and helm	*Nostris gladiis et galea*
Byrne and byrdu scrud	*Lorica et gravi apparatu*
Ban gemene.	*Ossa tuente.*
Woþ þa þurh þonne wælræc	*Perrupit tunc cæde*
Wig hea folan	*Ultrici agmina tota*
Bær frean on fultum	*Ferens domino auxilium.*
Fea worda cwæþ	*Paucis verbis dixit.*
Leofa Beowulf	*Dilecte Beowulfe!*
Læst eall tela	*Observa omnia bene*
Swa þu on geoguþ	*Ut tu in juventute*
Feore geara gecwæde	*Olim dixisti,*
Þæt þu ne alæte	*Qvod minime cessares*
Be þe lifigendum	*De viventibus*
Dom gedreosan scealt	*Judicium dicere.*
Nu dædum rof	*Nunc gestis heros*
Æþeling anhydig	*Excelse! sollicite*
Ealle mægene	*Omnibus viribus*
Feorh ealgian	*Vitam tuam defendemus.*
Ic þe full æstu	*Ego tibi hoc voveo.*
Æfter þæm wordum	*Posthæc verba*

Wyrm yrre cwom	*Serpens iratus venit*
Atol inwit gæst	*Foedus, vafer hostis*
Oþre siþe	*Altera vice.*
Fyr wylmum fah	*Gladius æstu rutilus*
Fiònda niosnian	*Hostium visitatavit*
Laþra manna lig	*Invisorum corpora.*
Yþu forborn bord	*Facile ardebant clipei.*
Wiþ byrne rond ne meahte	*Adversus ardorem scutum non profuit*
Geongum gar wigan	*Juvene, telo pugnante*
Geoce gefremman	*Salutem promovente:*
Ac se maga geonga	*Sed fortis juvenis*
Under his mæges scyld	*Munitus proprio scuto*
Elne geeode	*Virtute subegit*
Þa his agen	*Suos adversarios*
Gledum forgrunden	*Gladiis contusos.*
Þa gen guþcyning	*Tunc iterum exercitus dux*
. . . . . gemunde	. . . .
Mægen strengo sloh	*Viribus valida stravit*
Hilde bille	*Bellicâ secure,*
Þæt hyt on heawolan stoþ	*Quæ cristæ minaci infixa*
Niþe genyded	*Perniciem attulit.*
Nægling forbærst	*Scutum dissectum est.*
Geswac æt sæcce	*Fefellit in pugna*
Sweord Beowulfes	*Gladius Beowulfi*
Gomol and græ gmæl	*Antiqvus, et glaucus,*
Him þæt gifede	*Qvi illi datus fuerat:*
Ne wæs þæt him	*Nec erat illi*

Irenne ecge mihton	*Ferrea acies, quæ posset*
Hælpan æt hilde	*Prodesse in prælio.*
Wæs sio hond to strong	*Fuit manus nimis fortis*
Se þæ meca gehwane	*Quæ viro cuique*
Mine gefræge	*Meo gaudio*
Swenge ofersohte	*Ictus inferebat.*
Þon he to sæcce bær	*Qui in pugna portarunt*
Wæpen wundum heard	*Arma vulneribus noxia,*
Næs him wihte þe sel.	*Non erant eo feliciores.*
Þa wæs þiod sceaþa	*Tunc fuit latro*
Þridean siþe	*Tertia vice,*
Fræcne fyr draca	*Periculosus. Ense draco*
Fæhda gemyndig	*Inimicitiarum memor*
Ræsde on þone rofan	*Irruit in Ducem:*
Þa him rum ageald	*Illi tunc largum impendit*
Hat and heaþo grim	*Ardorem et æstum sævum:*
Heals ealne ymbe feng	*Rex omnes cinxit*
Breran banum	*Tribulis perniciosis.*
He geblodegod	*Cruenta*
Wearþ sawul driore	*Fiebat anima sangvine:*
Swat yþum weoll.	*Sudavit undis campus.*

XXXVII. — *XXXVII.*

Þa Ic æt þearfe	*Nunc Ego utiliter*
Þeod cyninges	*Populi Regis*
And longne eorles	*Et prolixa Ducis*
Ellen cyþan	*Gesta narrabo.*
Cræft and cendum	*Virtute et scientiâ*

Swa him gecynde was	*Adeo imbutus erat,*
Ne hedde he þæs	*Ut non caveret sibi*
Hea wolan	*Ab immenenti periculo.*
Ac seo hand gebarn	*Sed manus promta*
Modiges mannes	*Animosi viri*
þær he his mægenes healp	*Ibi virtute suos juvit,*
þæt he þone niþ gæst	*Flagitiosum hostem*
Modor hwene sloh	*Fortis qvando stravit*
Sæcg on searwum	*Virum fraude,*
þæt sweord gedeaf	*Qui gladium hebetaverat*
Fah and fæted	*Rutilum et pingvem.*
þæt þæt fyr ongan	*Ex qvo armis inceperat*
Sweþrian syþþan	*Grassari. Iterata*
þa gen sylf cyning	*Tunc vice ipse Rex*
Gewold his gewitte	*Fortis animo*
Wæl seaxe gebræd	*Stragem ense dilatavit*
Biter and beadu scearp	*Acuto et pugnâ acri.*
þæt he on byrnan wæg	*Illum in loricam strinxit*
For wrat Wedra helm	*Pro ira AEolicorum protector*
Wyrm on middan	*Circa sepentem medium.*
Feond gefyldan	*Inimici confecti*
Ferh ellen wræc	*Ex pectori spiritum expulit;*
And he hyne þa	*Et cæteros tunc*
Begen abroten hæfdon	*Subegerant*
Sib æþelingas	*Cognati nobiles.*
Swylc sceolde sæg wæsan	*Talem oportet heroi esse*
þegn æt þearfe	*Militem commodo.*
þæt þam þeodne wæs	*Fuere Domino*

Siþas sige hwyle	*Expeditione victorioso intermissa*
Sylfes dædum	*Propria gesta*
Worlde geworces	*Mundani negotii.*
Þa sio wund ongan	*Tunc vulnus incepit,*
Þæ him seo eorþ draca	*Qvod illi serpens*
ÆEr geworhte	*Antea molitus est*
Swelan and swellan	*Ustulare et tumere.*
He þæt sona onfand	*Ille id cito sentiit,*
Þæt him on breostum	*Qvod suo in pectore*
Bealo niþ weoll	*Peste scelestâ æstuaret*
Attor on innan	*Venenum interne.*
Þa se æþeling giong	*Tum princeps juvenis,*
Þæt he be wealle	*Cum ad murum*
Wis hycgende	*Prudens mente (Rēx)*
Gesæt on sesse	*Sederet in sedile,*
Seah on enta geweorc	*Vidit gigantum opus,*
Hu þa stan bogan	*Qvomodo lapidei fornices*
Stapulum fæste	*Stipitibus firmati essent*
Ece eorþ receþ	*Atqve terrestris domus*
Innan healde hyne	*Intra servaret domesticos.*
Þa mid handa heoro	*Tunc manibus suis*
Dreorigne þeoden	*Tristis Regi*
Mærne þegn ungemete	*Illustri satrapa supra modum*
Till wine dryht	*Qvieto (deliqvium passo) domino*
His wætere gelafede	*Aqvam administrabat*
Hilde fædne	*Pugnâ fracto*
And his helo onspeon	*Et ejus salutem revocavit.*
Beowulf maþelode	*Beowulfus verba fecit:*

He ofer benne spræc	*Ille de vulnere loqvebatur*
Wunde wæl bleace	*Vulnere cæde pallido.*
Wisse he gearwe	*Novit bene*
þæt he dæg hwila	*Qvod qvotidie*
Gund drogen hæfde	*Pus augesceret.*
Eorþan wynne wæs	*Terra gaudiis fuit*
Eall sceacen	*Omnis viduata.*
Dogor gerymes	*Diei decretæ*
Deaþ ungemete neah	*Mortis immaturæ vicinus*
Ic nu suna minum	*Nunc filio meo*
Syllan wolde	*Tradere volo*
Guþgewædu	*Bellicum apparatum*
þær me gifede	*Qvi mihi datus fuit.*
Swa ænig yrfe wearþ	*Sic tota hæreditas fiebat*
Æfter wurþe	*Pro merito,*
Lice gelenge	*Munere oblata.*
Ic þas leode heold	*Populum rexi*
Fiftig wintra	*Qvinqvaginta hiemibus.*
Næs se folc cyning	*Non fuit gentis Rex*
Ymbe sittendra	*Circum habitantis*
Ænig þara	*Aliqvis, qvi*
þær mec guþ winum	*Me bellicis negotiis*
Gretan dorste	*Facescere ausus est.*
Egesan þeon	*Terrorem vigere*
Ic on earþe bad	*Ego in terra jussi.*
Mæl gesceafta	*Victum animalibus*
Heold min tela	*Administravi lautum.*
Ne sohte searo niþas	*Nec petii fraude viros;*

Ne me swor fela	*Nec qvis mihi juravit multa*
Aþa on unriht	*Juramenta falsa*
Ic þæs ealles mæg	*Ego ob id omne possim*
Feorh bennum seoc	*Animum vulneribus æger*
Gefean habban	*Lætum habere;*
For þam me witan ne þearf	*Ideo mihi objicere non est opus*
Wealdend fira	*Armipotentem*
Morþor bealo maga	*Lethalis noxæ auctorem*
þonne min sceaced	*Meam excussisse*
Lif of lice	*Animam ex corpore.*
Nu þu longre geong	*Nunc tu ocius discede*
Hord sceawian	*Thesaurum exploratum*
Under harne stan,	*Sub turre*
Wiglaf leofa	*Wiglafe dilecte!*
Nu se wyrm ligeþ	*Nunc serpens jacet*
Swefed sare wund	*Sopitus dolore: vulnere*
Since be areafod	*Thesauros abstulisse*
Bio nu onof ostic	*Nunc satis est, sqvamigero,*
þæt Ic ær welan	*Qvos antea opibus*
Gold æht ongite	*Auro refertos novi:*
Gearo sceawige	*Promtus inspice.*
Swegle searo gimmas	*Coelum lucidum præsta,*
þæt Ic þy fest mæge	*Qvod ego eo firmior possim*
Æfter maþþum welan	*Dehinc gazis beatam*
Min alætan	*Meam relinqvere*
Lif and leodscipe	*Vitam et regnum,*
þone Ic longe heold.	*Qvod diu tenui.*

XXXVIII.

Þa ic snude gefrægn
Sunu Wihstanes
Æft wordcwydum
Wundum dryhtne.
Hyran heaþo siocum
Hringnet beran
Brogdne beado særcean
Under beorges hrof
Geseah þa sige hreþig
Þa he be sesse geong.
Magoþegn modig
Maþþum sigla
Fealo gold glitnian
Grunde getenge
Wundor on wealle
And þær wyrmes denn
Ealdes uht flogan
Orcas stondan
Fyrn manna fatu
Feor mend lease
Hyrstum be hrorene
Þær wæs helm monig.
Eald and omig
Earmbeaga fela
Searwum gesæled
Sinc eaþe mæg

XXXVIII.

Tnnc confesim rescivi
Filio Wihstani,
Ex testamento,
Vulneribus domino
Suo nobiles ægro
Annulatam loriam attulisse
Detractam bellicam interulam
Sub arcis tecto.
Vidit victoria elatus,
Ubi ad sedem ivit,
Commilito animosus
Divitias inter monilia
Multa auro micare
Pondere gravia,
Mirabilia in pariete:
Et ex serpentis cubile
Senis, creaturas volare
Larvas. Steterunt
Attrito vestitu
Animâ homines carentes
Ornamentis privati.
Ibi fuit galea numerosa
Antiqva et rubiginosa:
Armillæ multæ,
Arte elegantes.
Thesauris facile præcelluit

Gold on grund gumcynnes	*Aurum ex regione generis humani*
Gehwone oferhigian	*Qvavis congestum,*
Hyde se þe wylle	*Attendat, qvi voluerit;*
Swylce he sion nan geseah	*Talia videre nemini contigit*
Segn eall gylden	*Vexilla omnino inaurata,*
Heah ofer horde	*Alto super thesauro,*
Hond wundra mæst	*Innumera maxime mirabilia*
Gelocen leoþo cræftum	*Celebrata arte poëtica.*
Of þæm leoman stod	*Ex iis fulgor emanavit,*
Þæt he þonne grund wang	*Ut regionem*
Ongitan meaghte	*Videre liceret*
Wræce giond wlitan	*Miseram ultra horizontem.*
Næs þæs wyrmes þær	*Non erat serpentis ibi*
Onsyn ænig	*Aspectus ullius.*
Ac hyne ecg fornam	*Domesticos acies succidit.*
Þa ic on hlæwe gefrægn	*Tunc ego in castello rescivi*
Hord reafian	*Thesaurum expilari.*
Eald enta geworc	*Antiqvas gigantum operas*
Anne mannan	*Unus·qvisqve virorum*
Him on bearm holdon	*Suo in sinu custodivit*
Bunan and discas	*Charchesia et patinos*
Sylfes dome	*Proprio arbitrio:*
Segn eac genom	*Signa qvilibet cepit*
Beacna beorhtost	*Tropheorum splendidissima,*
Bill ær gescod	*Enses ære ornatos.*
Ecg wæs iren	*Acies erat calybea*
Eald hlafordes	*Seni domino,*
Þam þara maþma	*Qvi istarum opum*

Mundbora wæs	*Protector fuerat.*
Longe hwyle	*Longo tempore*
Lig egesan wæg	*Bella horrida gessit*
Hatne forhogde	*Odioso contemptu*
Hioro weallande	*Ense furenti*
Middel nightum	*Mediis noctibus,*
Oþ þæt he morþre swealt	*Donec morte periret.*
Ar wæs onof ostic	*Æris erat sat sqvamigero*
Eftsiþes georn	*Revisendi cupido*
Frætwum gefyrþred	*Thesauros divites.*
Hyne fyrwet bræc	*Domesticos ensis rabidus subegit,*
Hwæþer collen ferþ	*Ubiqve imperterritus animo*
Cwicne gemette	*Vivos refocillavit*
In þam wongstede	*In isto loco*
Wedra þeoden	*Æolicorum dominus*
Ellen seocne þær	*Animo ægros ibi,*
He hine ær forlet.	*Anteqvam eos relinqveret.*
He þa mid þæm maþmum	*Tunc istis opibus*
Mærne þeoden	*Gloriosus Rex*
Dryhten sinne dreorigne	*Genti suæ moestæ*
Fand ealdres æt ende.	*Subvenit vitæ sub finem.*
He hine eft ongan	*Ille iis postea cepit*
Wæteres weorpan	*Aqvam immittere*
Oþ þæt wordes ord	*Donec loqvelæ acies*
Breost hord þurh bræc,	*Pectoris thesaurum perrumperet.*
Gomel on giogoþe	*Magnanimus in juventute*
Gold sceapode	*Aurum dispensavit.*
Ic þara frætwa frean	*Ego pro divitiis domino*

Ealles þanc wuldur	*Omnibus gratias glorioso*
Cyninge wordum secge.	*Regi verbis dico*
Ecum dryhtne	*Augusto domino,*
Þe ic her onstarie	*Quem hic aspicio,*
Þæs þe ic moste	*Propterea qvod potuerim*
Minum leoþum	*Meis carminibus*
Ær swylc dæge	*Præteritis diebus*
Swylc gestrynan	*Tales ɔ: divitias, adipisci.*
Nu ic on maþma hord	*Nunc ego in gazophylacio*
Minne behohte	*Mea adqvisita*
Frode feorh lege	*Prudenti animo reponens*
Fremmaþ gene	*Augeo iterato*
Leoþa þearfe ne mæg	*Carmine, opus non habens*
Ic her leng wesan.	*Hic diu morari.*
Hataþ heaþo mære	*Jusserunt nobiles magnum*
Hlæw gewyrcean.	*Tumulum fieri*
Beohrhtene æfter bæle	*Lucidum post rogum,*
Æt brimes nosan.	*Ad maris pomontorium.*
Se scel to gemyndum	*Ille in memoriam*
Minum leoþum	*Meis carminibus*
Heah hlifian	*Sublimis eminet*
On Hrones næsse	*In Hronesnesia,*
Þæt hit sælidend	*Qvam maria sulcantes*
Syþþan hatan	*Postea vocarunt*
Biowulfes biorh	*Biowulfi burgum*
Þa þe bremcingas	*Ubi maris Reges*
Ofer floda genipu	*Per fluctus caliginosos*
Feorran drifaþ	*Procul prætereunt*

Dyde him of healse
Hring gyldenne
Þioden þristhydig
Þegne gesealde
Geongum garwigan
Gold fahne helm
Beah and byrnan
Het hyne brucan well.
Þu eart endelaf
Usses cynnes
Wæg mundinga
Ealle fyrd forsweof
Mine magas
To metod sceapte
Eorlas on elne
Ic him æfter sceal.
Þæt wæs þæm gomelan
Ginfæste word.
Breost gehygdum
ÆEr he bæl cure
Hate heaþo wylmas
He of hwæþre gewat
Sawol secean
Soþfæstra dom.

Sumtum ex collo
Monile aureum
Dominus, cui crederet, cautus
Vasallo tradidit
Juveni teligero.
Auro corusca galeâ
Vexillo et loricâ
Jussit eum uti bene.
Tu es ultima propago
Nostri prosapiæ.
Mare manu tutrice
Universum illa agmine clausit.
Meos cognatos
Insuper Deus creavit
Duces animo fortes.
Ego eos seqvar.
Illud fuit senis
Firmissimum verbum
Pectore sagacis,
Anteqvam rogum eligeret
Ardentem altis æstibus:
Inde discessit
Anima, qvæsitum
Justorum judicium.

XXXIX.

Þa wæs gegongen
Gumum unfrodum

XXXIX.

Tunc acciderat
Viris imprudentibus

Earfodlice	*Res adversa*
þæt he on eorþon geseah	*Qvod in terra viderent*
þone leofestan	*Dilectissimum sibi*
Lifes æt ende	*In fine vitæ*
Bleate gebæran	*Pallida præ se ferre*
Bona swylce læg	*Ossa: talis jacuit*
Egeslic eorþ Draca	*Ab horribili terræ serpente*
Ealdre bereafod	*Vita spoliatus*
Bealwe gebæded	*Malitie acto.*
Beah hordum leng	*Annulorum thesauros diu*
Wyrm woh bogen	*Serpens unjusto brachio*
Wealdan ne moste	*Regere non potuit:*
Ac him irenna	*Sed eum ferri*
Ecga fornamon	*Acie exterminarunt*
Hearde heaþo sceawede	*Durâ nobiles, orbatum*
Homena lafe	*Bilosis reliqviis;*
þæt se widfloga	*Ut adversarius*
Wundum stille	*Vulneribus qvietus*
Hreas on hrusan	*Rueret in terram,*
Hord-ærne neah	*Gazophylacium prope.*
Nalles æfter lyfde	*Nemine superstite,*
Lacende hwearf	*Ridens disparuit.*
Middel nihtum	*Mediis noctibus*
Maþm æhta wlonc.	*Divitiæ relictæ splendorem*
Ansyn ywde	*Aspiciendum ostenderunt,*
Ac he to eorþan feoll	*Sed ille in terram cecidit*
For þæs hildfruman	*Bellipotentis*
Hondgeworce	*Virtute.*

Huru þæt on lande	*Quomodo in terra*
Lyt manna þah	*Vultus hominum viguerit*
Mægen agendra	*Viribus potentium*
Mine gefræge	*Mihi notum;*
Þeah þe he dæda gehwæs	*Siqvidem agendo qvisqve*
Dyrstig wære	*Audax erat,*
Þæt he wiþ attor	*Ut veneno*
Sceaþan oreþe	*Hostem turpem*
Geræsde oþþe	*Irrueret, donec*
Hring sele hondum	*Rex mansiones imperio,*
Styreþe gif he	*Regeret, si forte*
Wæccende wearþ	*Expergisceret.*
Dryht maþma dælde	*Dominus opes divisit*
A þe forgolden	*Iis, qvi meruere.*
Hæfde æghwæþre	*Habuit qvisqve*
Ende gefered	*Tandem*
Lænan lifes	*Præmium vitæ.*
Næs þa long to þon	*Non erat diu*
Þæt þa hild latan	*Anteqvam bello superstites*
Holt ofgefan	*Sylvas reliqverunt*
Tydre treow logan	*Imbecilles, fide fallaces*
Tyne æt somne	*Simul cum iis,*
Þa ne dorston	*Qvi non ausi fuerant*
ÆEr þa reþum lacan	*Antea hostibus se objicere*
On hyra mandryhtnes	*Pro sui domini*
Miclan þearfe.	*Magna necessitate*
Ac hy scamiende	*Sed infames*
Scyldas bæran	*Scuta gesserant*

Guþgewædu	*Armaqve.*
Þær se gomela læg	*Ibi senex jacuit*
Wlitan on Wiglaf	*Intuitus Wiglafum.*
He gewergad	*Ille fessus*
Sæt feþe cempa	*Sedit pugnâ pugnatâ*
Frean eaxlum neah	*Domini juxta humeros:*
Wehte hine wætre	*Humectavit eum lacrymis.*
Him wiht ne speow	*Illi res haud bene cessit,*
Ne meahte he	*Nec potuit*
On earþan þeah	*In terra proficere,*
He uþe wel on þam	*Ut liceret bene*
Frumgare feor gehealdan	*Patris familiæ vitam conservare;*
Ne þæs wealdendes	*Nec potentis*
Wiht oncirran wolde	*Avertere valuit*
Dom godes dædum rædan	*Judicium Dei, actis decretum*
Gumena gehwilcum	*Homini cuique:*
Swa he nu gen deþ.	*Ut nunc iterum fecit.*
Þa wæs æt þam geongum	*Tunc erat in ista expeditione*
Grim and swaru	*Dira et gravia*
Eþ gebete þam	*Facile, quæ manebant eos,*
Þe ær his elne forleas	*Qvos robur animi deseruerat.*
Wiglaf maþelode	*Wiglafus dixit*
Weohstanes sunu	*Weohstani filius*
Secg sarig ferþ	*Viros æger animo*
Seah on unleofe	*Intuens exosos:*
Þæt la mæg secgan	*O poterit dicere,*
Se þe wyle soþ sprecan	*Qvi velit vera loqvi,*
Þæt se mondryhten	*Qvod dominus*

Se eow þa maþmas	*Qui vobis cimelia*
Geaf eow geatwe	*Dedit, vobis idem clemens fuerit*
Þe ge þær onstandaþ	*Vos ibi aderatis, dum*
Þonne he on ealu	*Ille in cerevisiæ*
Bence oft gesealde	*Scamno sæpe tradidit*
Heal sittendum	*Aulæ covictoribus*
Helm and byrnan	*Galeam et loricam*
Þeoden his þegnum	*Rex suis subditis,*
Swylce he þryþlicost	*Quos bellicosissimos*
Ower feor oþþe neah	*Alicubi procul aut prope*
Findan meahte	*Invenire potuit;*
Þæt he genunga	*Ut cito*
Guþ-gewædu	*Apparatum bellicum*
Wraþe forwurpe	*Iræ obverteret,*
Þa hine wig beget	*Dum sui armis peterentur.*
Ne alles folc-cyning	*Haud qvaqvam populi Rex*
Fyrd-gesteallum	*Plebiscitis*
Gylpan þorfte	*Gloriari opus habuit:*
Hwæþre him God uþe	*Tamen illi Deus permisit*
Sigora wealdend	*Victoriæ auctor,*
Þæt he hine sylfne gewræc	*Ut suos ipse ulcisceretur*
Ana mid ecge	*Solus acie,*
Þa him wæs elnes þearf.	*Ubi roboris indiguit.*
Ic him lif wraþe	*Ego illi vitæ munimen*
Lytle meahte	*Exigium valui*
Æt gifan æt guþe	*Dare, ingruente bello;*
And ongan swa þeah	*At nitebar, etsi*
Ofer min gemet	*Mearum modum excederet*

Mæges helpan	*Virium, adjuvare.*
Symle wæs þy sæmra	*Convivium erat illi minus jocundum,*
Þonne ic sweorde drep	*Qvem ego ense ferii.*
Ferhþ geniþlan fyran	*Animus emolliendi scelestos*
Swiþor weoll of gewitte	*Fortior feruuit in mente*
Fergendra to lyt	*Euntium; nimis parvus*
Þrong ymbe þeoden	*Ardua circa Regem*
Þa hyne sio þrag becwom	*Ubi eos pugna supervenit,*
Hu sceal sinc þego	*Qvi debuere opibus acceptis,*
And sweord gifu	*Et ensibus datis*
Eall cþel wyn	*Pro omni patriæ charo*
Eowrum cynne	*Vestro generi*
Lufena licgean	*Lubenter occumbere.*
Londdrihtes mot	*Generalis judicii conventus*
Þære mægburge	*Hujus gentis*
Monna æghwylce	*Viris qvibusvis*
Idel hweorfan	*Vacuus existit,*
Syþþan æþelingas	*Ex qvo optimates*
Feorran gefricgean	*A longinqvo intellexerunt*
Fleam eowerne	*Fugam. Vestro*
Dom leasan dæld	*Judicio fide decretô*
Deaþ biþ sella	*Mors maneat*
Eorla gehwylcum	*Nobilem qvemlibet,*
Þonne edwic lif.	*Cui est turpis vita.*

XL.

Heht þa þæt heaþo weorc	*Jussum tunc hoc grave negotium*
To hagan beodan	*Domum deferri*

Up ofer ecgclif	*Supra oram promontorii,*
þær þæt eorl weoroda	*Ubi Dux agminum*
Morgen longne dæg	*Toto die*
Mod giomor sæt	*Animo moestus sedit*
Bord hæbbende bega	*Scutum tenens brachio,*
On wenum ende	*In exspectationem supremi*
Dogores and eftcymes	*Dici, et reditus*
Leofes monnes	*Dilecti viri.*
Lyt swigode	*Brevi obticuere*
Wiþer-spella	*Responsa.*
Se þe næs geraþ	*Id non erat moris;*
Ac he soþlice	*Sed ille vere*
Sægde ofer ealle	*Dixit coram omnibus:*
Nu is willgeofa	*Nunc est voti largitor*
Wedra leoda	*Æolicorum virorum,*
Dryhten Geata	*Dominus Gothorum*
Deaþbedde fæst	*Mortis lecto affixus:*
Wunaþ wæl reste	*Manet bene quietus*
Wyrmes dædum	*Serpentis facinore.*
Him on efn ligeþ	*Illo coram jacet*
Ealdor gewinna	*Princeps par*
Siex bennum seoc	*Sex vulneribus æger.*
Sweorde ne meahte	*Ense non potuit*
On þam aglæcean	*Misero (Hosti)*
Ænige þinga	*Aliqvo modo*
Wunde gewyrcean	*Vulnus inferre.*
Wiglaf siteþ	*Wiglafus adsedet*
Ofer Beowulfe	*Beowulfo*

Byre Wighstanes	*Filius Wighstani*
Eorl ofer oþrum	*Dux cœteris prœcellens*
Unlifigendum	*Mortalibus,*
Healded higemedum	*Habitus magno honore*
Heafod-wearde	*A summo principe.*
Leofes and laþes	*Gratum et ingratum*
Nu is leodum wen	*Nunc est populo exponendum*
Orleg hwile	*Bellum. Paulo*
Syþþan under Froncum	*Post inter Francos*
And Frysum fyll cynninges	*Et Frisones strages Regis*
Wide weorþed	*Lata fiebat.*
Wæs sio wroht scepen	*Fuit iste conflictus*
Heard wiþ Hugas	*Durus adversus Hugonem,*
Syþþan Higelac cwom	*Ex quo Higelacus venit*
Faran flot herge	*Eundo classe populatum*
On Fresnaland	*Frisonum terram.*
Þær hyne het ware	*Ibi eum fervida incolæ*
Hilde gehnægdum	*Pugnâ, subactâ*
Elne geeoden	*Vitâ, perdomuere*
Mid ofermægene	*Vi nimiâ,*
Þæt se byrn wiga	*Quæ heroem sago clarum*
Bugan sceolde	*Flecteret.*
Feoll on feþan	*Cecidit in acie.*
Nalles frætwe geaf	*Non minus opes distribuit*
Falder dugoþe	*Princeps bonus.*
Us wæs syþþan mere	*Nos deinceps mare*
Wioh ingasmilts	*Pericula ingressos*
Ungyfeþe	*Cinxere.*

Ne ic te Sweo þeode
Sibbe oþþe treowe
Wihte ne wene
Ac wæs wide cuþ
Þæt te Ongenþio
Ealdre besnypede
Hæþcen hreþlic
Wiþ Hrefnawuþu
Þa for onmedlan
AErest gesohton
Geata leode
Guþ Scylfingas.
Sona him se froda
Fæder Oþeres
Eald and egesful
Hond slyht ageaf.
Abreot brimwisan
Bryda heorde
Gomela io meowla
Golde berofene
On elan modor
And Oþeris
And þa folgode
Feorh geniþlan
Oþ þæt hi oþ eodon
Earfodlice
In Hrefnesholt
Hlaford lease

Non ego populo Svecico
Pacem aut pacta
Aliqvo modo expecto:
Et fuit late notum
Qvod Ongenthious
Regem percusserit
Genere sereno verendum
Apud Rafnholtum,
Ubi propter arrogantiam
Primum petebat
Cum Gothica gente
Bello Scylfingi.
Sic iis vafer
Pater Otheri
Senex et formidolosus
Manu retribuit
Ablatum thalassiarco
Sponsalem dotem
Senis filiæ,
Auro spoliatæ
In miseriam matris
Et Otheri:
Et eos persecutus est
Vitam subactum,
Donec pervenerint
Difficulter
Rafnholtum
Domino carentes.

Besæt þa sin herge
Sweorda lafe
Wundum werge
Wean oft gehet
Earmre teoh
He andlonge niht
Cwæþ he on mærgenne
Meces ecgum
Getan wolde
Sum on gealc treowu
To gamene
Freofor eft gelamp
Sarigmodom samod
Ær dæge syþþan
Hic Hygelaces
Horn and byrnan
Gealdor ongeaton
Þa se goda com
Leoda dugoþe
On last faran.

Obsessit tunc suo agmine
Gladiorum reliqvias.
Obsessis execrabile
Malum minabatur.
Pejus fecit:
Tota nocte
Dixit: mane
Gladii acie
Adigere vellet
Qvosdam feralem in arborem
Joci causa.
Solatium post obtigit
Ægris moerore commune,
Primo mane postqvam
Hygelaci
Cornu et tubæ
Sonitum intellexerant.
Tunc ille bonus venit
Gentis nobilibus
Ultimum euntibus.

XLI.

Wæs sio swat swaþu
Sweona and Geata
Wælræs weora
Wide gesyne
Hu þa folc mid him
Fæhþe towehton.

XLI.

Fuit cruenta vestigiis
Sveonum Gothorumqve
Strages virorum
Late conspecta;
Qvomodo populus cum eo
Jurgia exercuerit

Gewat þa him se goda	*Discessit tunc ille bonus*
Mid his gædelingum	*Cum suis optimatibus*
Frod fela geomor	*Prudens et valde sollicitus*
Fæsten secean	*Arcem oppugnatum.*
Eorl Ongenþio	*Dux Ongentheous*
Ufor uncirde	*Valde conturbatus*
Hæfde Higelaces	*Higelaci*
Hilde gefrunen	*Bellum audiverat*
Wlonces wig cræft	*Divitis militari apparatu.*
Wiþ res ne truwode	*Inter arma non speravit,*
Þæt he sæmannum	*Quod adversus nautas*
On sacan mihte	*In pugna posset*
Heaþo liþendum	*Altum navigantes*
Hord forstandan	*Thesaurum defendere*
Bearn and bryde	*Liberi famulique*
Beah eft þonan.	*Dedere se*
Eald under eorþ weall.	*Omnes intra terrestrem aggerem.*
Þa wæs æht boden	*Tunc opes oblatæ*
Sveona leodum	*Svecicæ genti,*
Segn Higelace.	*Vexilla Higelaco.*
Freoþo wong þone	*Liberum mare inde*
Forþ ofer eodon	*Procul transitum,*
Syþþan hreþlingas	*Postquam principes*
To hagan þrungon	*Domum subegerant.*
Þær wearþ Ongenþiow	*Ibi fiebat Ongenthious*
Ecgum sweordum	*Acutis gladiis*
Blonden feaxa	*Flavicomus*
Onbiþ wræcen	*Exspectata ultione punitus,*

Þæt se þeod cyning	*Quam Rex*
Þafian sceolde	*Permisit*
Eafores anne dom	*Successoris proprio arbitrio.*
Hyne yrringa	*Iracunde*
Wolf Wonreding	*Wulfus Wonredi filius*
Wæpne geræhte	*Armis tactus est,*
Þæt him for swenge	*Ut illi præ ictu*
Swa ædrum sprong	*Sangvis ex venis prosiluerit*
Forþ under fexe	*Ultro sub coma.*
Næs he forht swa þeh	*Non pertimuit vulnus*
Gomela Scylfing	*Senex Scylfingus,*
Ac forgeald hraþe	*Sed reddidit mox*
Wyrsan wrixle	*Pejorem mutuo*
Wælhlem þone	*Cædis clangorem,*
Syþþan þeodcyning	*Ex quo Rex*
Þyþer oncirde	*Illuc se converterat.*
Ne meahte se snella	*Non potuit acer*
Sunu Wonredes	*Filio Wonredi*
Ealdom ceorle	*Ætate provecto viro*
Hond slyht giofan	*Manu talionem referre:*
Ac he him on heafde	*Etiamsi ejus gestam in capite*
Helm ær gescer	*Galeam ære secaret,*
Þæt he blode fah	*Ut sanguine discolor*
Bugan sceolde	*Caderet.*
Feoll on foldan	*Cecidit in terram:*
Næs he fæge þa git	*Non erat morti destinatus adhuc*
Hares hyrste	*Ducum decus;*
Ac he hyne gewyrpte	*Sed ille convaluit*

Þeah þe him wund hrine	*Etsi vulnere tactus.*
Let se hearda	*Fecit fortis*
Higelacès þegn	*Higelaci satrapa*
Brade mece	*Latos mucrones,*
Þa his brodor læg	*Ubi suus frater ceciderat,*
Eald sweord eotenisc	*Veteres gladios voraces*
Entiscne helm	*Barbarus galeas*
Brecan ofer bordweal	*Frangere, inter scutorum vortices.*
Þa gebeah cyning	*Ubi ceciderat Rex*
Folces hyrde	*Populi custos,*
Wæs in feorh dropen	*Vita collapsus,*
Þa wæron monige	*Fuere multi,*
Þe his mæg wriþon	*Qui ejus filio favebant*
Ricone arærdon	*Regnum augentes,*
Þæt him gerymed wearþ	*Quod illi cesserat.*
Þa hie wælstowe	*Stragis tunc loco*
Wealdon moston	*Occupato,*
Þenden reafode	*Abstulerunt*
Rinc Oþerne	*Annulum Othero.*
Namon Ongenþeo	*Ceperunt Ongentheoi*
Iren byrnan	*Ferream loricam,*
Heard sweord hilted	*Durum ensem capulo munitum*
And his helm somod	*Et ejus galeam simul.*
Harres hyrste	*Heroum decus*
Higelace bær	*Higelaco obtulit.*
. . . .	. . . .
. . . . frætwum feng	. . . . *ornamenta accepit*
And him fægre gehet	*Et pulcriora promisit*

Leana leodum
And gelæsta
Swa geald þone guþræs
Geata dryhten
Hreþles eofera
Þa he to ham becam
Jofore and Wulfe
Mid ofer maþmum sealde
Hiora gehwæþrum
Hund þusenda
Landes and locendra
Beaga ne þorfte
Him þa lean oþwitan
Mon on middan gearde
Syþþu hie þa
Mærda geflugon
And þa Jofore forgeaf
Angan dohtor
Ham weorþunge
Hyldo to ƿedde
Þæt ys sio fæhþo
And se feondscipe
Wæl niþ wera
Þæs þe ic hawo
Þe us seceaþ
To Sweona leoda
Syþþan hie gefricgeaþ
Hean userne

Stipendia satellitibus,
Et donativa:
Sic remuneravit bellonæ impetum
Gothorum dominus,
Regis successor.
Ubi domum venit,
Joforo et Wulfo
Præter res prætiosas tradidit
Utriqve
Innumerabiles
Fundos et ovilia.
Neuter haud egebat
Illi præmia exprobrare.
Per hunc mundum,
Postea ejus
Gloria volavit,
Et tunc Joforo spospondit
Unicam filiam
Solenniter
In amoris pignus.
Hæc est vindicta
Et odio
Strages noxia viris,
Qvam ego vidi
Nos evocasse
Ad Sveonom gentem,
Postqvam intellexerat
Dominum nostrum

Ealdor leafne	*Vitâ functum,*
Þone þe ær geheold	*Qvi antea tenuit*
Wiþ hettendum	*Contra persecutores*
Hord and rice.	*Thesauros et regnum.*
Æfter hæleþe hryre	*Post virorum ruinam*
Hwate Scyldingas	*Acres Scyldingos*
Folced fremede.	*Populus promovit*
Oþþe furdur gen	*Ulterius*
Eorlscipe efnde	*Ducis authoritatem augendo.*
Me is ofost	*Mihi festinandum*
Þæt we þeodcyning	*Etenim nos Regem*
Þær sceawian	*Ibi conspeximus,*
And þone gebringan	*Et inde deduximus,*
Þe us beagas geaf	*Qvi nobis annulos dedit*
On aþ fære	*Sacramento addictis.*
Ne scel anes hwæt	*Non aliqvæ*
Meltan mid þam modigan	*Molliet animosum,*
Ac þær is madma hord	*Dum sit gazophylacium*
Gold unrime	*Auri innumeri,*
Grimme gecea	*Sæva comminatio.*
. . . .	. . . .
And nu æt siþestan	*Et nunc sub finem*
Sylfes feore beagas	*Ipsius vitæ, annulos*
. . . .	. . . .
Þa sceall brond fretan	*Incendium devorabit*
Æled þeccean	*Ignis teget:*
Nalles eorl wegan	*Nec minus dux arma feret*
Muþþum to gemyndum	*Ore celebrandus:*

Ne mægþ scyne	*Nec virgo splendebit*
Habban on healse	*Habens in collo*
Hring weorþunge	*Monile prætiosum:*
Ac sceal geomor mod	*Sed animo moesta*
Golde bereafod	*Auro spoliata*
Oft nalles æne	*Sæpe sola*
Ealland trædan	*Exul vagabitur.*
Nu se herewisa	*Nunc exercituum dux*
Hleahtor alegde	*Risum deposuit*
Gamen and gleodream	*Jocum et Jubila.*
Forþon sceall gar wesan	*Igitur erint arma*
Monig morgen ceald	*Multo mane frigidis*
Mundum bewunden	*Manibus amplexata,*
Hæfen on handa	*Elevanda brachiis.*
Nalles hearpan sweg	*Nihil cythara sonat*
Wigend weccean	*Milites excitatum;*
Ac se wonna hrefn	*Sed ater corvus*
Fus ofer fægum	*Alacer super moribundis*
Fela reowdian	*Multa loqvendo*
Earne secgan	*Aqvilæ narrat,*
Hu him æt æte speow	*Qvomodo inter epulas progressum*
Þenden heriþ	*Laudet.*
Wulf wæl reafode	*Lupus cæsos diripuit.*
Swa se secg hwata	*Ita miles animosus*
Secgende wæs	*Retulit:*
Laþra spella	*Ingratâ narratione*
He ne leag fela	*Nec mentitus est multa*
Wyrda ne worda.	*Nec eventus nec verba.*

Weord eall aras	*Agmen totum surrexit.*
Eodon unbliþe	*Iverunt moesti*
Under Earnanæs	*Ad Arnanœsiam*
Wollen teare	*Tumidi lacrimis,*
Wundur sceawian	*Prodigia intuendo.*
Fundon þa on sande	*Invenerunt in arena*
Sawul leasne	*Exanimem*
Hlim bed healdan	*Stragis loco potitum,*
Þonn þe him hringas geaf	*Qvi iis annulos dederat*
Ærran mælum	*Olim multoties.*
Þa wæs ende dæg	*Tunc vitæ dies*
Godum gegongen	*Divo elapsus erat;*
Þæt se guþcyning	*Siqvidem Imperator,*
Wedra þeoden	*Æolicorum dominus*
Wundor deaþe swealt	*Portentosa morte obierat.*
Ær hi þær gesegan	*Ante relatum,*
Syllicran wiht	*Monstro similem*
Wyrm on wonge	*Serpentem in campo*
Wiþerræhtes	*Hostimenti instar*
Þær laþ . . . . licgean	*Ibi tetrum . . . . jacere.*
Wæs se leg draca	*Erat cubile draconis*
Grimlic gryre	*Foedum horrore*
Gledum beswæled	*Gladiis adusti:*
Se wæs fiftiges	*Erat qvinqvaginta*
Fot gemearces	*Pedum mensurâ*
Long on legere	*Longus in cubile.*
Lyft wyn ne heold	*Ætheris gaudium non tenuit.*
Nihtes hwilum	*Tempore nocturno*

Nyþer eft gewat	*Inferam discessit*
Dennes niosian	*Mansionem visitatum*
Wæs þa deaþe fæst	*Morte occlusus.*
Hæfde eorþscrafa	*Terræ fossorem*
Ende genyttod	*Finis subegit.*
Him big stodan	*Illi coronæ steterunt,*
Bunan and orcas	*Pocula et crateres:*
Discas lagon	*Patinæ jacuerunt,*
And dyre swyrd	*Et pretiosi enses*
Omige þurh etone	*Rubigine corrosi,*
Swa hie wiþ eorþan fæþm	*Qui in terræ sinu*
Þusend wintra	*Mille hiemibus*
Þær eardodon	*Ibi sepulti fuere.*
Þon wæs þæt yrfe eacen	*Inde fuit hæreditas aucta*
Cræftig in monna	*Arte humana facto*
Gold galdre bewunden	*Auro incantatione fascinato,*
Þæt þam hringsele	*Orbes amoenas*
Hrinan ne moste	*Tangere non potuit*
Gumena ænig	*Virorum aliqvis,*
Nefne God sylfa	*Nisi Deus ipse,*
Sigora soþ cyning	*Victoriæ verus Rex*
Sealde þam þe he wolde	*Daret cui vellet:*
He is manna gehyld	*Ille est hominum custos,*
Hord openian	*Manum aperiens*
Efne swa hwylcum manna	*Æqvam cuiqve homini,*
Swa him gemet duhte.	*Ut sibi conveniens ducit.*

XLII.

Þa wæs gesyne
Þæt se siþ ne þah
Þam þe unrihte
Inne gehydde
Wræce under wealle
Weard ær ofsloh
Weara sumne
Þa seo fæhþ geweorþ
Gewrecen wraþlice
Wundor hwar þon eorl
Ellen rof ende gefere,
Lifgesceafta
Þonn lengne meg
Mon mid his megum
Medu seld buan
Swa wæs Beowulfe
Þa he beorges weard
Sohte searo niþas
Seolf ne cuþe
Þurh hwæt his worulde
Gedal weorþan sceolde.
Swa hit oþ domes dæg
Diore benemdon
Þeodnas mære
Þa þæt þær dydon
Þæt se secg wære

XLII.

Tunc fuit apertum,
Quod iter non profuerit
Iis, qvos neqvam
Intus interceperat
Malitiâ; intra murum
Custos, ante straverat
Virorum aliqvos.
Tunc istud facinus fiebat
Punitum aspere.
Mira ubiqve ducem
Virtus excelsum ad finem duxit.
Vitam agat
Longam, utinam!
Cum suis amicis:
Meritas sedes habitet.
Verum evenit Beowulfo,
Cum castri custodem
Peteret summa vi,
Qvod ipse non noverit
Per qvid suæ vitæ
Divortium fieret.
Sic ad diem judicii
Dilecti vocatur (locus)
Regis palus (Kongelv.)
Tunc ibi effectum est,
Ut miles

Synnum scildig	*Sceleris reus*
Hergum geheaþe rod	*Prædonum tolleretur in crucem*
Hell bendum fæst	*Inferni clatris detentus.*
Won mun gewitnad	*Scelus puniet*
Se þone wong strade	*Ille, qvi campum sparsit,*
Næs he gold hwæte	*Tritico aureo,*
Gearwor hæfde	*Qvod paratum habebat*
Agendes est	*In sua possessione,*
ÆEr gesceawod.	*Ut antea demonstratum.*
Wiglaf maþelode	*Wiglafus loqvebatur*
Wihstanes sunu	*Wigstani filius:*
Oft sceall eorl monig	*Sæpe duces plures*
Anes willan	*Eadem invitos*
Wræc adreogeþ	*Calamitas oppressit:*
Swa us geworden is	*Ita nobis evenit;*
Ne meahton we gelæran	*Etenim non licuit nobis docere*
Leofne þeoden	*Dilectum Regem,*
Rices hyrde	*Regni custodem*
Ræd ænigne	*Consilio ullo,*
Þæt he ne grete	*Qvod non tangeret*
Goldweard þone	*Auri custodem,*
Lete hyne licgean	*Faceretqve jacere,*
Þær he longe wæs	*Ubi diu fuit*
Wicum wunian	*Mansione usus,*
Op worold ende	*Ad vitæ finem.*
Heoldon heah gesceap	*Susceptum sublime opus:*
Hord ys gesceawod	*Thesaurus est examinatus*
Grimme geongen	*Aspero via,*

Wæs þæt gifeþe	*Fuit qve datus*
To swiþ þeoþone	*Potenti Regi.*
Þyþer ontyhte.	*Illuc illectus*
Ic wæs þær inne	*Fui ibi intus*
And þæt eall geond seh	*Et tota lustravi*
Recedes geatwa	*Domus ostia,*
Þa me gerymed wæs	*Qvæ mihi patuere.*
Ne alles swæslice .	*Non omnis benigne*
Siþ alyfed	*Via permissa*
Inn under eorþ weall	*Sub terrestri aggere.*
Ic on ofoste	*Ego in festinatione*
Gefeng micle mit	*Cepi magnam mercedem*
Mundum mægen byrdenne	*Manibus validis gravem*
Hord gestreona	*Rerum prætiosarum*
Hiþer . . . . ætbær	*Huc . . . . allatum*
Minum cwico	*Mihi vita*
Wæs þa gena	*Fuit adhuc*
. . . .	. . . .
And ge wittig	*Et vos! sapientum*
Worn eall gespræc	*Coetum unier vsum alloqvor:*
Gomol on gliþo	*Senes in transitu*
And eow Ic gretan het	*Vos ego salutando apello,*
Bæd þæt ge geworhton	*Orans ut vos perficiatis*
Æfter wines dædum	*Post mavortia gesta*
In bæl stede	*In rogi loco*
Beorh þone hean	*Tumulum excelsum*
Micelne and mærne	*Magnum et celebrem,*
Swa he manna wæs	*Etenim virorum erat*

Wigend weord fullost	*Militarium meritis ornatissimus*
Wide geond eorþan	*Late per mundum,*
Þenden he þurh felan	*Dum illi sæpius*
Brucan moste.	*Frui iis licuit.*
Uton nu efstan	*Agite! nunc festinemus:*
Opre seon and sæcan	*Adeste! et asportate*
Searo geþræc	*Prætiosa arma*
Wündor under wealle.	*Admiranda intra munimen.*
Ic eow wisige	*Ego vobis dico:*
Þæt ge geonge	*Ite!*
Ne on sceawiaþ	*Ne parcite*
Beagas and brad gold	*Annulis et defæcato auro;*
Sie sio bær gearo	*Esto, qvi hæc portet, paratus,*
Ædre geæfned	*Illico præstanda*
Þone we utcymen	*Illi, qvem nos extulimus*
And þon geferian	*Et eduximus,*
Frean userne	*Domino nostro,*
Leofne mannan	*Dilecto viris.*
Þær he longe sceal	*Ibi ille diu*
On þæs wealdendes	*Opes custodiens*
Wære geþolian	*Septum tuebitur.*
Het þa gebeodan	*Jussit tunc*
Byre Wihstanes	*Satus Wigstano*
Hæle hilde dior	*Heros Hildæ charus*
Hæleþa monegum	*Viros multos*
Bold agendra	*Allodiales*
Þæt hie bæl wudu	*Ligna rogo apta*
Feorran feredon	*A dissitis affere (locis).*

Folc agende	*Populo venit*
Godum togenes	*Successus obviam*
Nu sceal gled fretan	*Nunc ignis deglutiet*
Weaxan wonna leg	*Crescendo. Pallidus jacuit*
Wigena strengel	*Militum vexator,*
Þone þe oft gebad	*Quibus sæpe immiserat*
Isern scure	*Calybeâ pluviâ*
Þon stræla storm	*Telorum tempestatem*
Strengum gebæded	*Nervis excussorum.*
Scoc ofer scild weall	*Emissum inter clypeorum vortices*
Sceft nytte heold	*Telum nesciit moram.*
Fæþer gearwum fus	*Pennarum apparatu promptum*
Flane full eode	*Jaculo gravidum ivit.*
Huru se snotra	*Quomodo prudens*
Sunu Wihstanes	*Filius Wighstani*
Acigde of torne	*Avocavit a turre*
Cyninges þegnas	*Regis ministros.*
Syf one . . . . ne	*Septem . . . . . .*
Þa selestan	*Tunc maxime opportune*
Eode eahta sum	*Iverunt octo*
Under inwit hrof	*Alii sub dolosum tectum,*
Hilderinc sum	*Militum alii*
On handa bær	*Manibus ferunt*
Æled leoman	*Accensum lumen.*
Se þe on orde geong	*Qui primus incessit*
Næs þa onhlytme	*Non fuit exsors*
Hwa þæt hord strude	*Thesauri direpti*
Syþþan or wearde	*Postmodum custode carentis.*

Ænigne dæl	*Aliqva parte (alicubi)*
Secgas gesegon	*Relatum est*
On selo wunian	*In domo manere*
Læfe licgan	*Reliqvias jacentes.*
Lyt ænig meara	*Paulo post plus*
Þæt hie ofostlic	*Festinanter*
Ut geferodon	*Exportatis*
Dyre maþmas	*Prætiosis cimeliis,*
Dracan ecscufon	*Draconem detrusum*
Wyrm of weall clif	*Serpentem per præcipitia muri*
Let on weg niman	*Fecit abjectum*
Flod fæþmian	*Fluctibus complecti*
Frætwa hyrde	*Thesauri custos.*
Þa wæs wunden gold	*Tunc fuit captum aurum*
On wæn halden	*Trutina ponderatum*
Æghwæs unrim	*Quodcunqve innumerabile*
Æþelinge boren	*Principi allatum*
Har hilde to	*Sublimi rebus gestis ad*
Hronesnæsse.	*Hronesnæsiam.*

XLIII. / *XLIII.*

Him þa gegredan	*Illum tunc salutavit*
Geata leode	*Gothorum populus*
Ad on eorþan	*Confluens in terra*
Unwaclicne	*Strenuus*
Helm behongen	*Galea redimitus,*
Hilde brondum	*Bellicis ensibus,*
Beorhtum byrnum	*Splendidis loricis:*

Swa he bena wæs
Alegdon þa to middes
Mærne þeoden
Hæleþ hiofende
Hlafor leofen
Ongunnon þa on beorge
Bæt fyra mæst
Wigend weccian
Wud wrec astah
Sweart of swic þole
Swongende let
Wope bewunden
Wind brond gelæg
Oþ þæt he þa banhus
Gebrocen hæfde
Hat on hreþre.
Higum unrote
Mod ceare mændon
Mondryhtnes cwælm
Swylce giomorgyd
. . . . under
Heorde . . . . . .
Secg cearig sælde
. . . . neah
Þæt hio hyre
. . . .
. . . . gas hearde
. . . . . de wa . . .

Sic ille petierat.
Collocarunt in medio
Gloriosum Regem
Milites ovantes
Dominum dilectum.
Incepit tunc in colle
Rogum igne maximum
Miles excitare.
Xylophagus ascendit
Ater præ doloso labore.
Evolans descessit.
Lacrimis perfusam.
Ventus pyram dejecit
Exqvo ille osseam domum(corpus)
Fregerat.
Ardentes pectore,
Mente tristes,
Animo solliciti lugebant
Regis necem.
Sic qvoqve næniis
. . . . *in*
Thesaurum . . . . . .
Miles sollicitus tradidit
. . . . *prope*
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

. . Ylla wonn	. . *Atro* . . . .
Egesan hydo hafda	*Horrorem velamine adhibito.*
Heofon rece	*Altam tecto*
Sealg geweorhdon þa	*Basilicam perficiebat tunc*
Wedra leode	*Æolicus populus*
. . . .	. . . .
. . . .	. . . .
Se wæs hea and brad	*Illa erat alta et ampla*
Etlidenþum	*Navigantibus*
Wide to syne	*Late conspecta;*
And becn bredon	*Et signum expansum*
On tyndagum	*In summo vertice.*
Beadu rofis	*Jussu Principis*
Becn bronda	*Signum ignitum*
Be wealle beworhton	*Ad murum fecerunt,*
Swa hyt weorþ licost	*Ut fieret simillimum*
. . . .	. . . .
Snotre in findan mihton	*Sagaces viam intus possent.*
Hi on beorg dydon	*Illi tumulo intulere*
Beg and siglu	*Annulos et monilia,*
Eall swylce hyrstu	*Et talia ornamenta,*
Swylce on horde	*Qvalia ex thesauro*
Ær niþ þydige	*Antea qvis occulte*
Men genumen hæfdon.	*Sustulerat.*
Forleton eorla gestreon	*Relictæ sunt nobilium*

Eorþan healdan	*Opes terrestres.*
Gold on greote	*Custoditum aurum terra,*
Þær hit nu gen lifaþ	*Ibi id nunc iterum relictum*
. . . .	. . . .
Swa unnyt swa hi	*Tam inutile qvam*
. . . .	. . . .
Wæs þa ymbe hlef	*Fuit tunc circa tumulus*
Hriodan hilde deore	*Structus Bellonæ dilecto*
Æþeling	*Principi*
. . . .	. . . .
Ealra twelfa woldon	*Omnes duodecem voluere*
. . . .	. . . .
. . . . . cwidan	. . . . . *dicendo,*
Cyning mænan	*Regem commemorando,*
Word gyd wrecan	*Carmen recitando,*
And ymb se sprecan	*Et de eo loqvendo*
Eahtodon eorlscipe	*Collaudabant ducis gesta*
And his ellen weorc	*Et ejus fortia facta.*
. . . .	. . . .
Duguþ umdemdon	*Nobiles statuerunt*
Swa hit gen	*Sic iterum . . .*
. . . . biþ	. . . . *utinam*
Þæt mon his wine dryht	*Ejus amici*
Wordum hergen	*Verbis collaudantes*
Ferhþum freo gen	*Pectore læti iterum*

Þonne he forþ scile	*Exinde reportent*
Of lac haman	*Pro munere domum*
. . . . . weorþan	. . . .
Swa be gnorn odon	*Sic moerore comploravit*
Geata leode	*Gothorum populus*
Hlafordes	*Domini . . . . . .*
Heorþ geneatas	*Familiares*
Cwædon þæt he wære	*Dicebant, qvod esset*
Wyrold cyning	*Mundi Rex*
Monne mildust	*Viris liberallissimus*
And mond rærust	*Et manu fortissimus,*
Leodum liþost	*Populo clementissimus*
And leof geornost.	*Et Gloriæ cupidissimus.*

INDEX RERUM.

A.

Qvid vero exhibuerint veterum textilia manibus foeminarum Danicarum facta, docet Ode Eddica de cæde Niflungorum, his verbis:

Sat ec med þoro	Vixi cum Thora
Siau misseri	Septem annis,
Dottor Háconar	Haconis filia
I Danmaurco,	In Dania.
Hon mer at gamni	Illa meæ delectationis ergo
Gull bocadi	Auro pinxit
Sali sudröna	Palatia austro subjecta
Oc svani Dansca.	Et cygnos Danicos.
Haufdo vit á scriptom	Exhibuimus picturâ
þat er scatar leco	Heroum res gestas,
Oc á hannyrdom	Et arte manuali
Hylmis þegna	Regis ministros,
Randir raudar	Scuta rubra,
Recca Húna	Milites Hunnos,
Hiördrot hiálmdrot	Agmina et Phalanges
Hylmis fylgio	Ducem seqvaces,

Scip Sigmundar	Naves Sigmundi
Scrido frá landi	Altum petentes,
Gyltar grimor	Auratas galeas
Grafnir stafnar.	Incisas proras.

Aurora borealis. A. S. Fyrliht. igneum lumen. Hoc phenomen non potuit aliud esse, qvam Aurora nobis dicta Borealis, etenim si fuisset fulgur fulminantis Jovis, certe ejus ut bene noti meminisset Author. convenit autem locus hic cum Lucani Auroræ Borealis descriptione in Pharsal. Libr. I. v. 524. ubi sic canit:

Ignotæ obscuræ viderunt sidera noctes
Ardentemqve polum flammis, coeloqve volantes
Obliqvas per inane faces —
Fulgura fallaci micuerunt crebra sereno:
Et varias igni denso dedit aëre formas.
Nunc jaculum longo, nunc sparso lumine lampas
Emicuit coelo: Tacitum sine nubibus ullis
Fulmen, et arctois rapiens e partibus ignem
Percussit Latiale caput.

Cætera vid. J. Rami et G. Schönningii Historiam Auroræ Borealis inter acta Regiæ Societatis Havniensis Tom. I. p. 375. et VIII. p. 197. ubi de hoc phoenomeno, qvidqvid veteres scripserunt, exponitur. conf. Speculum Regale p. 74. 193. 201. 211. et Joh. Jessens Norges Hist. p. 375. 469.

B.

C.

At snótir greto
Klucko þeir karlar
Er kunno görst heyra
Rikri rád sagdi
Raptar sundr brusto
Gunnar sló haurpo oc
Svæfdi ormina.

Ut flerent foeminæ,
Singultirent viri fortes,
Qvi acri gaudebant auditu.
Imperiosam (Reginam) flexit:
Tigni findebantur.
Gunnarus citharizibat donec
Serpentibus somnum induxisset.

D.

E.

F.

visiam porrigebant; et Reginæ virginesqve principes pincernarum hic vice fungebantur. p. 49. 152. et curam triclinii rite ornandi gerebant. ibid. Fuit idem Paradisi Odiniani ordo, nam virgines ibi convivii exornatrices cornua convivis obtulere, et vasa curarunt. vid. Oda Eddica de Atlone.

Fevdum. A. S. Hlæn et Lœn. Island. Lán commodatum. 164—65. ab initio duplex erat, aliud proprie sic dictum sive militare, provinciæ scilicet, cum jurisdictione tam civili qvam militari: aliud prædiis constabat regiis, qvibus beneficiarius uteretur ad excipiendum conviviis Regem per regnum progredientem, suamqve familiam victu sustinendam. Eo olim modo Magnesiam Artaxerxes Themistocli dedit, ut illa panem præberet, et qvinqvaginta talenta qvotannis; Lampasium autem, unde ille vinum sumeret: Myuntum, ex qvo obsonia haberet. vid. Cornel. Nepot. in Themistocle Cap. X. Ita Harekus Beneficium ab Olavo sancto Norvegiæ Rege habuit suma at veitzlo (A. S. Symbel p. 155) enn suma at leni ɔ: partim villis pro sumtibus convivii dandi, partim fevdo militari. vid. Snorro Sturl. in vita Olavi sancti Cap. 131. cætera vid. Henr. Spelmanni Glossar. Lond. 1687. in voce feodum. Du Cange et Carpentarii Glossarium ad scriptores mediæ et infimæ Lat. in voce feudum. confr. Episcopi Derrensis Præfationem ad Leges Anglosaxonicas. Lond. 1721. fol. pag. IV. etc.

Flavicomi Sveones. 219. De hoc colore comarum populis septentrionalibus communi vid. J. Grævii notas ad Taciti Germaniam Tom. II. p. 378. Traj. Batavor. 1721. 4to. Flavum colorem Sveonibus olim ut adhuc in deliciis esse docent regni insignia, qvæ ex parte flava sunt. Vexillum habebant Sveones flavum. 194.

Foedera jurejurando confirmata. 85.

Formulæ solennes. 106. 133.

G.

H.

Hæl et Hel. 15. Salus Dea, Fortuna, a Danis culta. 18. Eddice Heill in Vegtamsqvida. Heill fatum. vid. Indices vocum ad Landnamam et Nialssagam. Germ. Heil.

Hæl. 180. et.

Hel p. 10. 46. Hela Loconis et Angerbotæ filia. 2) Infernus. Agit de Hela Snorro in Edda, seqventibus: Hel kastadi Odinn í Niflheim oc gaf henni vald yfer nío heimom. Hún á þar ból-stadi micla, oc ero gardar hennar forcunnar háfir enn grindor stórar. Elidnir heitir salr hennar; hungr discr; ganglati þræll; ganghöt ambat; fallandi forrad grind; þolimodnir þrösculdr er ingengr; blikandi böl er tiald hennar, enn kör seng. Hún er blá hálf enn hálf med hörundar lit, þuí er hún audkend oc heldr gnupleit oc grimmlig. Helam dejecit Odinus in infernum, deditqve ei potestatem in novem mundos Illa ibi latifundia possidet. Sunt ejus palatia immense alta, clatris ingentibus circumdata. Elidnir i. e. Miseria vocatur ejus domus. Fames ejus mensa. Segnis est famuli nomen. Serva pedibus tarda audit. Clatrum appellatur tutamen collabascens. Limen vocatur patientia. Ærumna conspicua ejus est tentorium, lectus vero morbus. Livida est uno ab latere, ab altero humanum præ se fert colorem. Igitur facile cognoscenda, utpote decrepida et facie fera. confr. Joh. Ihres Gloss. Sviog. in Voce Hæl.

Hiems. ejus descriptio 86. per hiemes anni numerantur. 13. 186. 170. 181. 203. vid. Lachmanni Tractatum de more Veterum computandi annos per hiemes.

Hilde. 25. Eddice Hildr. 1) Salus. 2) Fortuna. Hilla. Favere. 2) Eligere.

L.

M.

N.

O.

P.

R.

S.

T.

U.

V.

Y.

INDEX NOMINUM PROPRIORUM.

Gar-Dene. 47. Dani meridionales, Sælandiæ et insularum incolæ, alias Suþ-Dene dicti; non a Gar telum Isl. aur et ör, Dan. Pile, sed ab Isl. et Dan. Öre, Isl. aur et eyri, peninsula, qvarum Sælandia numero fuit insignis. vid. Snorro Sturleson T. I. p. 9. Hinc Aura vel Öre-Konger alias Næsse-Konger Reges Promontoriorum sive piratæ. Latet adhuc Insulæ nomen in Öresund Fretum Öresundicum, qvod Örfasund Fretum promontoriorum vocat Author Odæ de Helgone Hundingicida; et in Helsingöre hodie Elsenöre, celebre ad fretum nuper memoratum promontorium et emporium. Cæterum monendum est, Aur et Ör telum, et Aur et Öre alias næs peninsula eodem modo Danis et Islandis pronuntiari, qvod Anglo-Saxo nesciit, et igitur in contrariam abiit sententiam.

Garmmundus. 147.

Geatas. 22. Gothi, hoc nomine hic veniunt Sveones sive Dani orientales. De eorum gestis vid. Beowulfus, Higelacus, et Wiglafus. 17.

Geataleod. 22. populus Gothicus s. Sveones.

Gigantes. 11. 127. Titanes.

Gigantes vocarunt Odiniani, Islandis Jötna, A. S. Eotenas, omnes exteras nationes, præsertim aborigines Russiæ, Sveciæ, Daniæ, Norvegiæ, in qvos, utpote diis exosos omnia sibi licere credebant. Cæterum Gigantes author noster. p. 118. 127. 202. armorum fabros felicissimos laudat, qvo innuere solum vult, a Barbaris optima venisse arma, isto enim ævo aqvilonis indigetas metalla fodisse, dubitandum est.

Grændel et Grendel. p. 10. 14. Latet hoc nomine Logi Ignis, Deus aboriginum Borealium. Scilicet Logi ignis, flamma, communiter pronuntiatur Loki, g in k mutato. De qvo numine tam naturali, qvam mythico multa tradit utraqve Edda, et illustr. Sc. Th. Thorlacius in elegantissima dissertatione de Thoro et ejus malleo Havn. 1802 p. 34—50. 8vo. Et in commentariis ad Odam Eddæ, de Itinere

Wealþeoþ, Wealþeo, Hrodgari Daniæ Regis consors. In aula, pocula ministrat. 48. Beowulfum et suos socios clementer excipit. 49. seqq. Regem, ut se clementem et munificum Gothis gerat, monet. 89. Beowulfo monile Brosingamen dat. 92. Ejus ad Beowulfum oratio. Adoptionem Beowulfi suadet. 92. 93. Ejus filii Hredrecus et Hrodmundus. ibid.

Wedera-leode. p. 19. alias Sæ-Getas. 139. i. e. Gothi maritimi, et Scylfingi. Vocati autem sunt Wederaleode a Weder ventus, tempestas, siqvidem huic elemento maxime erant familiares et navigationi præ cæteris studebant. Hos Taciti Svionum posteros esse crediderim, qvi in oceano præter viros armaqve classibus valebant. Et sane dominium maris sibi vindicarunt. Islandis dicti Vinder a Vind vento, meridionales Germaniæ oras præsertim Pomeraniam et Rugiam incolentes, diversi a Wandalis, originis slavicæ, qvos gentem paganam et Deo inimicam, sylvestrem et incultam viventem raptu appellat Theodoricus Monacus de Regibus Norvegicis. Qvidqvid sit, conf. Wachterus in voce Wenden. Vocantur Wederaleode alias Sæ-Getas. 139. ɔ: Gothi maritimi. 149. et seqviori ævo sæpe cum Wandalis confunduntur, exempli gratia a Theodorico nuper citato, et Juris publici doctoribus, qvi ex Vindis sive Gothis maritimis fecerunt Wandalos eosqve titulo Regis Dan. inseruerunt.

Weland. Aurifaber, armorumqve artifex summus Hæfaisto cyclopum Regi par. p. 39. Agit de eo Oda Eddæ Sæmundianæ dicta Vaulundarqvida. Qvanta vero apud veteres celebritate et admiratione floruerit Welandus, vel inde liqvet, qvod Regum decus Ælfredus Magnus, (ut me monuit vir doctissimus et mihi amicissimus Richardus Price,) in sua versione Anglosaxonica Consolationis Philosophicæ ab An. Manl. Sever. Boethio scriptæ, Welandi mentionem facit his verbis. Hwær sind nu

þæs fore meran and þæs wisan Goldsmedes ban Welandes For þy ic cwæd þæs wisan, for þy þam cræftigan ne mæg næfre his cræft losigan. Ne hine mon ne mæg þonne eþ on him geniman þe mon mæg þa sunnan onwendan of hiere stede. Hwær sint nu þæs Welondes ban. Oþþe hwa wat nu, hwær hi wæron. pag. 43. Et iterum pag. 162.

Hwær sint nu þæs wisan
Welondes ban
þæs goldsmides
þe wæs geomærost
For þy ic cwæþ
þæs wisan Welondes
For þe ængum ne mæg
Earþbuendra
Se cræft losian
þe him Crist onlenþ
Ne mæg mon
Æfre þy eþ
Ænne wræccan
His cræftes beniman
þe mon oncerran mæg
Sunnan onswifan
And þisne swiftan rodor
Of his riht ryne
Rinca ænig.

Ubi sunt nunc celebris istius sapientisqve auri fabri Welandi ossa. Istius sapientis dico; etenim artifici artem suam nemo auferre potest. Nec qvis eam facilius valet auferre, qvam solem suo movere loco. Ubi sunt nunc Welandi ossa. Aut qvis scit nunc, ubi sint. vid. Ælfredi Magni versionem Consolationis Philosophicæ An. Man. Sever. Boethii. Oxon. 1698.

Ubi sunt nunc sapientis
Welandi ossa
Auri fabri
Qvi celeberrimus fuit.
Igitur dico,
Sapientis Welandi,
Qvod nemo possit
Terricolarum
Artem perdere,
Qvam illi Christus dedit.
Nec valet qvis
Unqvam facilius
Alicui homini
Suam auferre artem,
Qvam dimovere
Solem a suo tramite,
Aut velox coelum
A suo recto cursu.
Mortalium num

Hwa wat nu þæs wisan
Welandes ban
On hwelcum in hlæwa
Hrusan þeccen.

Qvis novit nunc sapientis
Welandi ossa,
Qvo in tumulo ea
Terra tegat.

Wendla-leod, populus Vendelicus. 28. qvi eam Chersonesi Cimbricæ inhabitavit partem, qvæ nunc, ut olim, Vendsyssel et Vendill apud Snorronem T. 1. p. 39. a circuitu promontorii famosissimi Scagerack et Skagen, Oceanum septentrionalem a Kattegato dividentis appellatur.

Weoxstan. v. Wichstan, pater Wiglafi. 194. 205.

West-Dene, Dani occidentales, qvi Jutiam s. Chersonesum Cimbricam tenuere. 31.

Wic et Wicg. 16. Mars s. Tyr deus Belli. Hic significat Odinum Borealium Jovem, cui præterea divinas, Tyri Martis, Hlauduri Appollinis, poëseos et eloqventiæ principis, Mercuriiqve naturas Odini cultores tribuerunt vid. Sc. Th. Thorlacii Afhandling om Thor og hans Hammer. Kiöbenh. 1802. 8vo. p. 28.

Wiglaf, Weoxstani filius gente Scylfingus, vasallus Beowulfi. cui succedit. 194—209. seqqv.

Wilfingi. Wylfingi. 37. seqq. Gens Norvagica alias Ylfingi, Danorum inimici. Ylfingorum mentionem facit Hrolfi Krakii Regis historia, et Oda Eddæ Sæmundianæ de Helgone Hundingicida.

Wolf et Wulf, Wonredi filius Higelaco et Wiglafo militat. p. 220.

Wulfgarus. 28. Hrodgaro Regi a consiliis, ejusqve nuntius Beowulfum ad Regem ducit. ibid.

Ylfe. 11. Satyri, genii.

Yrminlaf. p. 101. frater Æscheri. ibid.

INDEX SYNONYMORUM POETICUS.

ÆEdes. Domus, Mansio.

ÆErn. 8. Isl. Arn et Arinn proprie Focus, 2) ara in qva ignis lari sacer alebatur.

Beor-sel. 38. 84. Triclinium a, Beor cerevisia et Sel ædes, camera, Isl. Biórsalr.

Bold. 60. Island. Ból 1) domus, mansio.

Bryd-bur. 71. Gynæceum. Island. Brud-búr a Brúd. 1) Virgo 2) foemina qvævis; et búr, camera, conclave. confr. Joh. Ihre Glossar. Sviogoth. in voce Bur.

Bur. 13. Isl. Búr conclave.

Flet. 38. n. g. Isl. et Dan. Flet, proprie est 1) locus planus, a flatr planus. 2) cubile, spondis carens, 3) domus, mansio. confr. Joh. Ihre Glossar. Goth. in voce Flet.

Haga. 214. Isl. Hagi domus.

Ham. 12. Isl. Hamr, heimr. 1) domus, mansio 2) mundus.

Heal. 8. aula. Isl. Höll. confr. J. Ihre Gloss. Sveog. in Voce Hall. et J. Wachteri Gloss. Germanicum in Voce Hall.

Herg. 95. prætorium 2) armarium. 3) fanum, Isl. Hörgr.

Hide. 149. Isl. Hyde domus mansio. ab at hyda tegere.

Him idem ac Ham. 174.

Hof. 94. Isl. Hof 1) aula, domus alta. 2) Fanum. ab at hefia elevare.

Hom. 63. Angl. home, idem ac Ham.

Hreof. 32. et.

Hrof. 33. Isl. Hrof, tectum.

Medo heal. 50. Isl. Miödhöll aula medi. i. e. Triclinium, a medo Island. miödr medo, et Höll.

Medo-sæl. 39. Isl. Miöd-salr Triclinium.

Meodo-wong. 122. Isl. Miöd-vangr. medi arvum, i. e. Triclinium.

Reced. 27. domus. Isl. ab at Reikia elevare, non autem a Rec. Isl. Reikr fumus, ut placuit Lyeo in Gloss. Anglosax. et Gothic.

Rof. 33. idem oc Hreof. Isl. Hrof tectum.

Sal. 48. et.

Sæl. 27. Isl. Salr. ædes.

Sæld. 9. Idem oc Sæl. conf. J. Ihre et J. Wachteri Gloss. in voce Sal.

Stow. 105. Isl. Stofa. 1) domus. 2) statio, mansio, habitatio Lat. Barbar. Stuba.

Wic. 12. Island. Wig 1) domus, 2) oppidum. confr. J. Wachter in Wik.

Wic-stede. 194. Isl. Wigstadr. Stadr locus.

Win-ærn. 51. Conclave secretius a Win. Isl. Vin amicus.

Win-sele. 54. ædes ubi vinum bibitur. i. e. Triclinium.

Animus.

Anda. Spiritus. 55. Island. Andi, Önd, Spiritus, vita, anima.

Alldr. vita. 62. Isl. Aldr. Edda in Oda Wegtamsqvida.

Breost-hord. 22. Thesaurus pectoris. Isl. Brióst-hyrdsla, a brióst pectus et hyrda custodire.

Eln. 29. Animus, vis animi. Isl. Eliun.

Eoder animus. Isl. ódr.

Feor et feorh vita. 35. 39. 99. Isl. Fiör. a Πυρ. Ignis.

Ferch. 25. anima.

Gewitte. 201. mens, sensus, intellectus. Isl. vit, ab at vita scire.

Hige. 47. mens, animus, cogitatio. Isl. Hugr.

Hræþer, hreþre, hreþr, hraþre. 88. 1) animus, 2) pectus. Isl. hródr a hræþ. Isl. Hradr celer, nam animi celeritati nihil est æqvale. Igitur animum celerem vocat Virgil ÆE. IV. v. 225.

Hygd. 177. mens, animus, intellectus. Isl. hygd.

Mægen. 115. animus, vis animi, hinc Magni filius Odini.

Mod. 35. Isl. mód animus, fortitudo animi. confr. Joh. Ihre Gloss. Sviogoth. voce Mod.

Mod-sefa. 28. Animi sensus. animus.

Mynd. 84. animus. Angl. Mind. facultas recordandi. Island. at muna recordari.

Sawl anima. 131. Isl. Sál.

Sefi. 38. animus, mens, adfectus, amor, favor. Isl. Sefi. Edd. in Hafamál.

Þance. 58. mens, animus, cogitatio. Isl. Þánki.

Arma.

Beado-hrægl. 44. Vestimenta militaria, apparatus militaris, a Beado, Isl. Böd prælium, et Hrægl vestis, indumentum.

Beado-scrud. 36. Vestis militaris, a Beado et scrud Angl. scroud. Isl. skrúd. habitus, ornatus.

Fyrd-hrægl. 116. Apparatus militaris, a Fyrd, Isl. Ferd cohors. agmen.

Guþ. 147. Arma a Guþ Deo opt. max. majorum. Tyr sive Mars.

Guþ-geataw. 32. militaris apparatus.

Guþ-gewædo. 19 militares vestes.

Guþ-searo. 19. Instrumenta bellica a Guþ et searo munimen.

Here-wæd. 143. a Here. Island. Herr bellum, exercitus, populus, hominum multitudo et wæd Isl. vod vestis, amictus.

Hilde-geatawe. 53. Bellicus apparatus a Hilde, Eddice Hildr 1) Bellona 2) bellum, prælium et Geataw.

Hilde-sceorp. 151. militaris apparatus.

Hilde-wæþ. 6. Bellicæ vestes a Hilde et wæþ Isl. vod, vestis.

Hilde-weapn. Militaria arma, a Hilde et weapn Isl. vapn.

Þrec-wudu. 95. Magnæ molis ligna, Isl. Þrec, opus magnæ molis. i. e. bellum, et wudu lignum. Angl. wood Isl. vidr.

Weapn. 27. árma; Island. Vapn. confr. J. Ihre Gloss. Sviogoth. voce Wapn.

Wudu. 20. 200. arma proprie lignea, qvæ ante artem lapides et metalla in arma formandi, in usu erant. Isl. Vidr.

Arx.

Beorg. 79. 191. Isl. Borg. 1) mons, rupes, 2) munimen, 3) urbs, ab at biarga servare, vel ab at byrgia. confr. Joh. Wachteri Gloss. in Burg.

Ceaster. 60. castellum.

Earþ-reced. p. 202. munimen terreste, agger terrestris, ab Eard v. earþ terra, ce.pes, et reced domus.

Harne-stan. 68. 190. Arx turrita lapidea. archistrategis cornu

qvod brachium, Hornwork recentiores appellarunt.

Herg. 196. Arx. ab ερκος septum Isl. Hörgr.

Hlæw. 171. Agger, acervus, cumulus. Isl. Kleyf rupes, clivus.

Hliþe. 142. cumulus, clivus.

Hornreced. id.

Hrusa. 170. Rupes.

Landgeworc. 72. Publicum opus.

Mund. 41. Angl. Mount cumulus.

Stan. 171. castellum lapideum. Stan. lapis. 2) domus lapidea.

Stan beorg. 165. Arx lapidea.

Stan boga. 190. Arx lapidea concamerata, a Stan Isl. Steinn; Boga Isl. Bogi arcus. 2) fornix.

Stan clofa. 189. mansio clivo superstructa.

Weall. 173. Agger, 2) murus.

Wig. 22. 173. Propugnaculum. Isl. Víg, ab at vega cædere.

Aula.

Ærn. proprie focus. Ara, ubi Ignis lari sacer, et inexstingvibilis alebatur. 7. Isl. arinn.

Driht-sele. Regium pallatium. 60. a Driht Dominus, Rex, Isl. Drottr, et Sel, Sele.

Gold-sele. Auratæ ædes. 124. in Eddæ Oda de Grimnero. Salr Gulli studdr domus auro fulta.

Hall. 148. et.

Hæl. 51. idem oc heal Angl. Hall. confr. J. Wachteri Gloss. German in Hall.

Hea-hus. 11. Alta, excelsa domus. Island. há Hus. Dan. höien Loft.

Heal. 8. Aula. Isl. haull. Angl. hall.

Hof. 94. 148. Domus celsa, ab at hefia elevare. Isl. Hof.

Hring-sele. Regia domus a Hring. Isl. Hringr, Rex et sel. Isl. salr domus.

Hrof-sele. 115. Excelsum tectum.

Bellum.

Beado. 1) callamitas, 2) bellum, Isl. Böd, in Sturlonis Thordi Oda de Hacone Rege Norvegiæ.

Beado-lac. 118. Isl. Böd-leikr Belli ludus.

Beado-geþing. 53. Island. Böd-þing. conventus, judicium mavortium.

Bal et Beal. 13. Isl Böl. Chaucero, Bale. 1) dolor, malum.

Billa-broga. 46. Securis terror, a Bille securis et broga terror.

Borda-gebræc. 169. Scutorum fragor, v. fractio. Isl. Borda brac, a Bord, 1) asser, 2) scutum, et brak fragor.

Camp. 96. certamen, pugna, ab at kempa certare.

Dæg. 186. Isl. Dagr, dies condictus, pugna; hinc Dæg hræfn Vexillum militare.

Dæl. 152. Island. Deila dissentio, jurgium.

Dom. 169. Edd. Dómr judicium in Oda Harbardsliód. ab at dóma v. döma judicare, decernere (i. e. armis, prælio) qvo sensu Corn. Nepos in Hannibale Cap. XI. verbo judicare usus est.

Ecga-gelac. 89. acierum ludus. Isl. Egga-leikr.

Ecg-hete. 131. Acierum fervor. Isl. Egg-hite.

Ellen-weorc. 111. Res fortiter gesta. ab Ellen. Isl. Eliun Vis animi et corporis, et Weorc Isl. Verk opus, labor.

Fæhþe. 13. Dan. Feide inimicitia, vindicta. vid. J. Wachteri Glossar. Germanic. in voce Fede.

Feþe. 216. Isl. Fæda Simultas, inimicitia. confr. J. Ihre in Gloss. Sviogoth. in Voce Fegd.

Gamen. 81. Isl. Gaman ludus, jocus. confr. Joh. Ihre in voce Gammen. Iliad. III. v. 139. χορος. chorea, ludus.

Gefeht. 182. Certamen. Dan. Fægtning.

Geflilt. 67. conflictus.

Gelac. 81. Isl. leikr ludus.

Gewin. 17. Isl. Vinna, opera, labor. Iliad. II. v. 436.

Grap. 35. Island. Grap. Correptio, pugna. Dan. Greb, ab at gripa corripere.

Guþ. 36. bellum, Guþ summus qvondam Deus Tyr Mars. Iliad. v. 381 ἀρης.

Guþ-geweorc. 53. Mavortium opus. Iliad. II. v. 376 ερίδα νεικεα.

Guþ-ræs. 119. pugnæ impetus. Isl. Rás impetus.

Guþ-win. opus mavortium. Island. vinna opus. Iliad. V. v. 428. πολεμεια εργα.

Hand-gemene. 160. mutuus conflictus. Isl. Hönd manus.

Hand-ræs. 155. mutua aggressio.

Symbel. 45. Island. sumbl convivium.

Synn. 184. Injuria, calamitas.

Þing. 33. Isl. Þíng, 1) conventus concio, 2) judicium.

Þrag. 214. et Þrec. 95. opus magnæ molis. Isl. Þrek. Gr. θραχη, unde Thracum nomen. vid. Constantinum περι θεματων. Libr. I.

Þreat. 27. Isl. Þraut contentio.

Undern-mæl. 109. Prandium.

Wæl. Island. Valr cædes, proprie electio, ab at velia eligere. Hilda enim elexit milites, qvi pugna caderent.

Wæl-feÞe. 182. Strages infesta.

Wæl-hlem. 220. cædes, strepitus.

Weorc. 157. opus. Island. Verk. Eodem sensu Εργον. Iliad. II. v. 225. 436.

Wicg et wig. 4. 26. cædes. Island. Vig. 1) Mars, 2) pugna: sic Virgil. Æn. XII. v. 711. Iliad. II. v. 381 ἀρης. Invadunt Martem clipeis et ære sonoro.

Wig-geweorc. 125. Island. Vigverk mavortium opus.

Wig-gryre. 98. Martis horror.

Wines-dæd. 2. Jucundus labor. Isl. Vin deliciæ, Vinr amicus, jocundus. Dád. Dan. Daad Vigor, valor, virtus in agendo. Angl. Deed factum.

Pugna navalis.

Holma-geÞing. Judicium maritimum, ab Holm mare et Þing Edd. Brimis dómr, in Oda de Volsungis.

YÞa-gewin. opus mare gestum.

Wæters-wig-geworc. 125. maritimæ cædis opus.

Cantilena, Carmen.

Gid. 67. Isl. kvída carmen.

Gyd. idem. 14.

HroÞer. 162. Isl. Hródr 1) laus 2) carmen.

LeoÞ. 14. poëma. Isl. lióđ.

Mærd. Isl. Mærd, 1) laus, 2) carmen. Mæra augere mactare.

Sang. 61. Isl. Saungr Cantus.

Clipeus.

Bord. 32. Island. Bord, 1) asser 2) clipeus.

Hilde-bord. 32. Isl. Hildarbord Bellonæ asser.

Rand. 20. Island. Rönd, 1) ora, 2) umbo, clipeus.

Scyld. 27. Isl. Skiöldr, clipeus.

Wig-bord. 175. Isl. Vigbord, clipeus bellicus.

Coelum.

Hefen et heofen. 16. coelum: Island. Himin, ab at hefia elevare.

Heofenes-hador. 33. Isl. Himin-haud coeli altitudo.

Heofenes-hwealf. 45. Isl. Himin hvolf coeli convexum, arcus.

Roder. 26. æter, firmamentum. Isl. Ródr et rödull aurora, a raudr ruber.

Swegl. 204. æter, aër, coelum.

Swegles-begang. 66. æteris viæ.

Consiliarius.

Ræd-bora. 101. consilii dator, a Ræd, Island. Rád consilium et bora ab at bera ferre.

Run-wite. 101. Arcanorum particeps. Isl. Rúnvite mentis gnarus sc. alienæ.

Wite. 71. sapiens. Isl. Viti.

Corpus.

Ban-geato. 85. Ossium custos. Isl. Bein-gætir v. geitir.

Ban-hus. 187. Ossis domus.

Ban-loca. 58. Ossium claustrum. Isl. Bein-loka.

Ban-hring. 119. Ossium annulus. Isl. Bein-hringr.

Flæsc. 181. Caro. Isl. Flesc. conf. Wachter in Fleisch.

Lic. 36. 156. corpus. Isl. lík. conf. J. Ihre Gloss. Sviogoth. in voce lík et J. Wachter in Leich.

Lic-homa. 132. Isl. Líkhamr corporis involucre, a lík et hamr involucrum, qvod notandum adversus magnum J. Wachterum in voce Leichnam.

Na. cadaver. Isl. nár.

Deus.

Alwealdor. 71. Omnipotens. Edd. Allvaldr Odinus in vita Kormaki poëtæ ethnici, ubi

Allgildan bid ec alldar
Allvald af mer hallda. i. e.
Summum rogo seculi
Omnipotentem me conservare.

Dæda dæmend. 55. Factorum judex.

Drihten dominus. 11. mihtig. 55. potens. Island. Drottinn máttigr.

Drihten God. 16. Dominus Deus. Isl. Drottinn Gud.

Fæder. 16. Pater. Island. Fader. Odini epithetum in Snorronis Edda ubi: Odinn er ellstr allra goda, hann rædr aullum lutum. Oc sua sem godin ero mectug, þá þióna þau hanum öll, sem baurn faudr sínum. Hann heitir allfader, þuí hann er fader allra godanna. Odinus omnibus præcellit ætate diis. Ille omnes res disponit. Illiqve dii, potentes ut sunt, tanqvam suo patri serviunt. Ille vocatur pantopater, siqvidem pater omnium deorum est. vid. Myth. XII.

God. 11. Deus. Island. Gud. Angl. God. Dan. Gud.

Halig drihten. 54. Sanctus Deus. Isl. heilagr drottinn.

Heofena helm. 16. coelorum protector.

Metod. 15. Edd. Miötudr. miöt concinnatio, formatio. Eallum weald omnium rector. 87. Isl. öllum valdr.

Metod sceaft. 90. Deus creator. Isl. miötudr scapari.

Roderes wealdend. 118. coeli potens, coelorum rector. Island. Rodrs valldr.

Scippend. 10. creator, rerum dispositor. Isl. skipandi, ab at skipa disponere 2) jubere.

Sigor wittig god. 118. Victoriæ pro lubitu dator. Isl. Sigr vís gud.

Wuldres hyrde. 72. gloriæ custos.

Wuldres wealdend. 16. gloriâ potens.

Yldo wealdend. 125. mortalium dominus. Isl. alda-valdr.

Diabolus.

And-saca. 61. adversarius, obtrectator. Isl. Andskoti, ab and contra, et skióta jaculari.

Deofel. 159. Diabolus a δια et βαλλω. Isl. Diöfull.

Ellegast. 97. vid. Hellegast.

Ellorgast. 123. vid. Hellegast.

Feond moncynnes. 15. hostis generis humani.

Feond on helle. 10. hostis in helle.

Fyrena hyrde. 58. Flagitiorum custos.

Godes andsaca. 61.
Grendel. 10.

Helle-gast. 97. inferni spiritus.

Mancynnes feond. 97. Humani generis hostis Isl. manncynnes Fiande.

Nicer. 65. Isl. Nikr. Bellua aqvatica, eqvina forma. vid. Olavi Wormii monumenta Danica L. I. c. 4. confr. Indicem Antiqvit. supra, in voce Stygiæ undæ. Dan. Nikken. Svec. Neccen. Belg. Necker. Lat. Barb. Nocca. Qvoad hujus genii aqvatici eqvinam formam observandum. Alam. Nach signif. eqvum. Angl. Nagg, nak, apud Junium et Lat. Barb. naccus. idem. confr. J. Wachter in Nack, Nicar in Edda est Odini nomen, sed ille forsan a Victoria Gr. νικη sic dictus.

Niþ-gæst. 153. Neqvam spiritus.

Wærgan gast. 12. 132. Furcifer, a Wærg. Island. Vargr lupus, fera immanissima et gast spiritus. conf. 97.

Wihte. 16. Isl. Vætt Ens, substantia, natura, potestas, animans, genius. 2) nihil.

Dux. Imperator.

Beorn. 18. Isl. Biörn. Heros, dux. vid. qvæ ad hanc vocem notarunt doctissimi viri Owen Manning et Edw. Lye in Supplemento ad Dictionarium Saxonic. et Lat. Gothicum. Londini 1772.

Beorn-wiga. 216. Viga-biörn. Dux militiæ.

Cumbles-hyrde. 187. Vexilli custos.

Eald-gesiþa. 66. Senior comitum.

Eorl. 54. Dux. Isl. Jarl. confr. Joh. Ihre Gloss. Sviogothic. in voce Jarl et Henr. Spelmanni Gloss. Archæolog. Lond. 1687. in voce Comes.

Guþ-cynning. 17. Belli Rex.

Guþ-helm. 185. In bello protector, summus belli Dux.

Heaþo-rof. Summus imperator.

Here-wisa. 223. Exercitus Dux, ab Here exercitus et Wisa, Isl. Visir, ab at vísa, monstrare, docere viam etc.

Hilde-wisa. 81. Belli Dux. Bellonæ Præfectus. ab Hilde Bellona, 2) bellum. Edd. Island. Hildr.

Hrod-ulf. 78. Excelsus protector, a Hrod, Isl. Hrodr gloria, honor, celebritas et Ulf Bellator, ita dictus eadem ratione ac Beorn. Etenim et ursus et lupus indomitæ sunt audaciæ. At erunt, qvisbus magis arridebit deductio nominis ab Ulph qvod doctiss. Lyeus asserit significare auxilium, tutamen.

Oþer. 51. Edd. Oddr. 1) Principium. Isl. Odd-viti: Antesignanus, dux. 2) Cuspis, adeoqve primus in acie.

Rand-winia bealdor. 191. Isl. Randvinnu baldr. Clipeorum labore princeps, a Rand Clipeus, win labor et Bealdor princeps.

Strængel. 230. Fortitudine excelsus. Island. poët: Strængill a Strangr Strenuus. conf. Joh. Wachter. in Streng.

Weorodes-wisa. 22. Exercitus Dux.

Wigendra-hleo. 69. Militum protector.

Wigfruma. 169. Edd. Wig-frumi Belli auctor, dux.

Wisa. 22. Edd. visir. Dux, in Oda I. de Helgone Hundingicida. Isl. Visa ratio, intelligentia, cognitio, at visa monstrare.

Exercitus.

Driht et Gedriht. 31. Isl. Drótt familia, comitatus.

Feþa. 108. Acies, phalanx.

Fyrd. 20. Edd. Ferd. iter, expeditio militaris, comitatus, exercitus, populus, hominùm multitudo.

Fylce. 177. Comitatus, agmen, cohors, exercitus. Isl. Fylki, ab at fylgia seqvi.

Gumfeþa. 107. Virorum phalanx, a Gume vir, miles, et feþa.

Hand-scol. 147. manuum caterva. ab Hand et scol Angl. shoal. caterva, multitudo.

Heap 1) Acervus, cumulus, agmen. Isl hópr.

Hawela. 101. Agmen, cohors.

Hærg. 218. Exercitus.

Here. 21. Exercitus. Island. Herr multitudo hominum, coetus. confr. Joh. Ihre Gloss. Sviog. voce Hær, et Wachter in Her.

Lidmen. Isl. lid auxiliarium, ab at lida auxiliari.

Þreat. 179. Turma, cohors, phalanx. Isl.

Weorod. 22. Exercitus. Edd. Veriod.

Wer-þeod. 69. Gens militaris. Edd. in Nialssaga Ver-þiod, et in Oda de Ægero, a Wer bellum et þeod natio, gens.

Filius.

Bearn. 7. Isl. Barn. Scot. Bearn. Liberi, proles, filius, ut in Bearn Æcgþeowi. v. Joh. Ihre et Wachter in Barn.

Byre. 182. Filius. Isl. Bur, qvasi borinn susceptus, natus.

Eafera. 4. Eafor. 31. proprie hæres. Isl. Arfi.

Mæg. 111. filius, filia 2) cognatio. Isl. Edd. Maugr. sumitur in utraqve lingva, pro qvacunqve necessitudine et cognatione. vid. Joh. Ihre Gloss. Sviogoth. in voce Maag et Wachter in Mag.

Mag et Maga. 17. 112. 1) cognatus, 2) filius. Sæpe veteres filium amoris et honoris ergo vocabant frænde cognatum.

Nid et niþ. 77. Island. nidr, pl. nidir posteri.

Sun. 28. Island. Son, sonr, sun. Angl. et Dan. son.

Galea.

Beado-grima. 159. persona militaris, a Beado bellum et grima persona. Isl. grima.

Helm. 27. Island. hialmr. Angl. helm. Dan. hielm galea, ab at hilma protegere. confr. Wachter in voce Helm.

Here-grima. 32. persona militaris, ab Here exercitus, et Isl. grima.

Gaudium.

Dream. 40. 130. gaudium, jubila. Isl. Draumr, somnium, drama.

Gleo. 88. Isl. Gly hilaritas. conf. Fr. Junii Etymolog. Anglican. cura Edw. Lye in voce Glee.

Gum-dream. 184. Lætitia publica, Gume homo vir et dream.

Myrþ. 63. Angl. Mirth. lætitia.

Wist. 31. jocunditas, hilaritas.

Wynne. jocunditas. Isl. Vin deliciæ, amicitia.

Genii.

Gæst. 12. spiritus. 2) hospes.

Geosceaft. 97. Elementa.

Nicer. 65. genius aqvaticus.

Orcnas. 11. monstra.

Scin. 72. spectrum, phantasma. Isl. Skin.

Scucca. 72. Umbra. Isl. Skuggi, Spectrum, 2) Diabolus, Sathanas.

Wiht. 12. 16. Isl. vætt, vættr, Vætr, Vett, Ens, substantia potestas animans. 2) nonens, nihil. confr. J. Gloss. Sviogoth. in voce Wæt.

Ylfe. 11. Edd. Alfr, pl. Alfar. Dan. Elve. Genii, Dæmones, ab halfr dimidius — erant enim genii semidei. vid. Joh. Ihre Gloss. Sviogoth. in voce Ælf.

Wæter wihte. 115. genii aqvatici.

Gladius.

Æcg et Ecg. Isl. Egg. Extremitas cujusvis rei, ora, acies. vid. Joh. Ihre Glossar. Sviogoth. in voce Ægg.

Bæl. Ignis, incendium. Island. Bál. 2) ensis, gladius. Secundum Regulas poëseos septentrionalis gladius nominibus ignis appellari potest.

Beado-leoma. 115. pugnæ jubar, a Beado et leome. Isl. Liómi jubar.

Beado-mece. 8. bellica machera.

Blæd. 128. Isl. Blad. Angl. Blade Lamina.

Brand. 78. Isl. Brandr. 1) ignis, 2) titio, 3) incendium.

Ecg. 118. 129. Acies. Isl. Egg.

Fyr. 192. 200. Isl. Fyr. 1) ignis. 2) poet. ensis. confr. Joh. Ihre Gloss. Sviogoth. in Fyr.

Gled. 172. 225. ignis. Isl. Glód.

Guþ-sweord. 161. militaris gladius.

Heor. 120. 207. Isl. hiörr *ensis.*

Hilde-lioma. 87. Bellonæ jubar. Isl. Hildar-liómi.

Hilde-tux. 115. Bellonæ dens.

Hilt. 119. Capulus. Angl. Hilt. Island. hiaultr. Synecdoche partis.

Iron. 89. Ferrum. Isl. Járn.

Leoma. 87. Isl. Liómi, splendor, jubar.

Lige. 1) ignis, 2) flamma, 3) gladius. Isl. logi.

Mæce et Mece. machera. Island. mækir.

Meces-ecg. Macheræ acies. in Ode Eddica de Sigurdo, Mækis-egg.

Oþ. mucro. Isl. Oddr.

Siþe. 54. falx.

Stæl. 119. chalybs. Isl. Stál.

Sweord. gladius. Island. Sverd. Angl. Sweord.

Hasta.

Æsc-holt. 27. Edd. Askr, fraxinus. Angl. Asc, una ex primis armorum materiebus. vid. Joh. Ihre Glossar. Sviogoth. in voce Ask.

Wæl-stæng. 124. Pertica cædiva, a Wæl strages, cædes, et stang. Isl. Val-staung.

Weal-linde. 184. Tilia cædiva, a Væl, Veal, cædes et Lind. Isl. Lind.

Wudu-wæl-sceafta. 32. Ligni cædivi hastile. Sceaft. Island. Skaft hasta. vid. Joh. Ihre Glossar. Sviogothic. in voce Skaft. plur. Skaupt, arma offensiva, sc. tela, hastæ. Proprie manubrium Lat. scapus, a verbo ek skef scabo, at skafa delorare.

Honor.

Ar et Ara. 73. Isl. æra honor.

Æst et Est. 73. 91. 162. honor.

Eaht et Eht. 93. honor, æstimatio.

Weorþ et Worþ. honor.

Worþmynd. idem.

Hostis.

And-saca. 61. Adversarius. saca. 69. Accusator.

Deofel. 127. Diabolus. Isl. Diöfull.

Fah. 197. Isl. Fagr lucidus. Isl. Fákr Synecdochice Lucifer.

Feaonde. 35. idem ac feond et Fiond. Isl. fiandi.

Feond. 13. Island. Fiandi. Dan. Fiende.

Hetende. 138. Isl. Hati. Inimicus, ab at hata odire.

Niþ-gæst. 201. Spiritus neqvam.

Sceaþa. 211. Hostis, Latro, ab at scada nocere.

þeod-sceaþa. 200. Hostis publicus.

Wæl-gæst. 101. Hostis internecinus, a Wæl cædes et gæst.

Wiþ-floga, fleoga. 210. Sicarius a wiþ adversus et Fleoga Musca. Isl. Flugumadr homo

instar muscæ, sicarius audit. Gallis adhuc mouche xycophanta nominatur.

Wyrm. p. 179. Island. Vormr et ormr serpens.

Yrre. 55. Isl. Orri hostis.

Latro.

Ban. 154. Isl. Bani. Occisor.

Draco. 69. Draco. Isl. Draki.

Eord-draca. 226. Draco terrestris. Isl. Jard-dreki.

Earþ-screafa. 226. terræ fossor. Island. Jard-skrapi.

Guþ-sceaþa. 173. Hostis.

Leod-sceaþa. 157. Latro publicus. Isl. Skadi hostis, damnum.

Mansceaþa. 57. hominum occisor.

Sceaþ. 23. Latro.

Wyrm. 225. Serpens. Isl. vormr, ormr.

Wearg. fera. Isl. vargr. vid. Joh. Ihre Glossar. Sviogoth. in voce varg.

Lorica.

Breost-net. 117. Rete pectorale, i. e. Lorica annularis. Islandis: Brióstnet.

Byrne. 33. Isl. Brynia, lorica, thorax. vid. Joh. Ihre Glossar. Sviogoth. in voce Brynia.

Guþ-byrne. lorica militaris.

Here-byrne. lorica bellica. Isl. Herr-brynia.

Here-net. 118. Rete militare.

Hioro-serc. 188. Interula connexa, a Hiarre, Island. hiör cardo et serkr interula.

Hringed-byrne. 95. Lorica annulis contexta. Island. hringabrynia, a hringr annulus.

Leodo-syrce. 142. Virilis interula i. e. Lorica. Island. lióđ, vir, 2) populus, et serkr.

Mæl. 122. Dan. mæl. Thorax, lorica.

Serc. 189. Interula. Isl. serkr.

Syrce. 27. 142. idem. Isl. Serkr. confr. J. Ihre Gloss. Sviogoth. in voce Særk.

Mare.

Brim. 5. æstus. Isl. Brim.

Brim-lade. stratum, via maris. Isl. Brim-lád maris æqvor, lád planum, æqvor.

Brim-wylm. 113. Æstus maris.

Ea. 41. aqva. Isl. A.

Ea-flod. 74. Aqvæ fluenta. Island, flód fluctus.

Ecg-stream. 45. Oras legens fluctus. Isl. Eggstraumr, ab Ecg acies, ora, et straumr.

Fealwe Stræte. 71. flava strata a colore maris, qvod littora alluit Danica arena flava mixtum.

Flod. 6. fluctus. Isl. Flód fluctus, ab at flióta fluere.

Floda-begang. 114. fluctuum viæ. Isl. Flóda-gángr.

Ganeotes-bæþ. 140. Fulicæ balneum.

Garsæc. 6. fimbria terræ, a Gard. Isl. Gardr terra, mundus et ecg 1) acies, 2) ora, 3) fimbria. Isl. Egg, alias Jadar.

Geofon. 29. mare.

Hea. 140. et

Heaf. 135. Isl. Haf. Dan. Hav Altum.

Hron-rad. 3. cetorum viæ.

Holm. 6. Mare. Isl. Hólmr. Hinc Holm-gardr. Russiæ pars, qvam Balticum alluit mare, a Holmr et gardr septum.

Lac. 18. Isl. Lögr, in Oda de Helgone Huntingicida, Lacus. Horatio alicubi Liqvor, cætera vid. apud Ihre in Glossar. Sviogoth. voce Lag.

Lag idem ac Lac.

Lagu-streamas. 25. Liqvoris fluenta. Isl. Lög-straumr, maris cursus.

Lagu-stræte. 18. 20. Liqvoris strata.

Mere. 41. Mare. Isl. Mar.

Mere-grund. Isl. grund æqvor, planum tam soli qvam salis, 2) profundum.

Mere-stræte. 41. Maris strata. Isl. Stræte via, stratum.

Sæ. 19. Mare. Isl. Sær, ab at siá videre, speculari; adeoqve speculi nomine, propter pelluciditatem jure venit. Sic Alexis se in littore vidit, cum placidum ventis staret mare. Virgil. Eclog. II. v. 24. 25.

Sæ-lac. 123. maris liqvor.

Sæ-wylm. 32. maris æstus.

Salt. Salum. Isl. Salt.

Salt-wæter. 149. Salsa aqva.

Segl-rade. 109. Velorum viæ. Isl. Segl-reid, a Segl Velum et reid eqvitatio. Rade.

Angl. Road. Gall. Rade. 1) via. 2) locus, statio ubi naves ad anchoras jacent.

Sole. 24. Salum. Isl. Sóli.

Stream. 18. fluctus. Isl. Straumr.

Sund. 18. Isl. in Edda Sund fretum, proprie divisio, v. qvod unum littus ab altero dividit. Synecdoch. Mare.

Swan-iþe. 177. Cignorum fluenta. Isl. Svan-ida, Svanr cygnus et ida fluxus.

Swan-raþe. 17. Cignorum Viæ.

Wæg. Unda. Island. Vog in Edda Vagr.

Wæg-holm. 19. Maris undæ.

Wær. 5. Mare. Island. Ver. Hinc Væringar heroes in mare olim maxime potentes.

Wæter. 38. Aqva. Angl. Water. Isl. Vatn.

Wæteres æht. 41. Aqvæ cursus.

Wæteres-hryg. 38. Aqvarum dorsum. Isl. Hryggr dorsum.

Weal-hreon. 49. Balenarum fluctus. Isl. Hval-hrannr, a Hvalr et hrannr fluentum, ab at hrynia 1) fluere, 2) ruere.

Yþ. 17. fluenta. Isl. Ida fluctus.

Yþa-gewalc. 37. fluctuum viæ. Isl. Ida-walk. Angl. to walk Isl. at walka ire, incedere, progredi.

Mensa.

Beod. 201. Isl. Biódr, 2) bióda, offerre.

Benc. 60. scamnum. Isl. Benkr.

Scenc. 149. mensa. Isl. Skenkr, ab at skenka propinare, pocillari, infundere potionem. Dan. Skiænk.

Metropolis.

Beorg et Beorh. 173. Isl. Borg urbs.

Bregostol. 177. Regia sedes.

Burh. 145. idem ac Beorh.

Burhsted. 169. Isl. Borgstadr.

Drihtsele. 173. Domus Regia.

Eþelstol. 177. patria sedes.

Gifstol. 174. Island. Gifstoll, a Gifr. Gr. γυπος. magnus, altus excelsus. Stoll sedes thronus. Angl. Stool.

Leoda-fæsten. 174. populi munimen, a leod et fæsten arx.

Leod-byrig. 184. Isl. Liódborg alias, liódhús, a liód populus et borg.

Wong-stede. 207. Regionis sedes, a wong, Isl. vangr, campus, 2) terra, regnum, et stede, Isl. stadr, locus, mansio.

Miles. Milites.

Beado-rinc. 85. Island. Böd-hringr vir militaris.

Beorn. 18. Eddice Biörn, confr. qvod ad hanc vocem in appendice Glossar. Anglosax. Gothici habent celeberimi viri O. Manning et Edw. Lye.

Cempa. 18. Isl. kempa athleta, ab at kempa certare.

Ceorl. 18. Island. Karl vir fortis, confr. J. Ihre in voce Karl, et Fr. Junii Gloss. Angl. cura Lye in voce Carle.

Cniht. 42. miles. confr. Joh. Ihre Gloss. Sviog. in voce Knecht, et Fr. Junii Etymologicon Angl. in voce Cnight.

Draca. vir fortis et ferus. Island. Draki, vid. Joh. Ihre Glossar. Sviogoth. in voce Draki.

Duguþ. 39. Isl. Dugudr vir fortis, ab at duga valere, Dugr. virtus.

Eaxl-gestealla. 129. Isl. Axlar-stallr, stipes lateris, lateris custos.

Guþ-rinc. 65. vir militaris.

Guþ-wiga. 158. martis bellator, a wig.

Hæg-stealla. 142. Edd. Haukstalli accipitris fulcrum in Oda de Borgnia.

Hæl. 56. Isl. Halr vir fortis.

Hæleþ. 27. Isl. Heled, confr. J. Ihre in voce Hæl, confr. Joh. Grammii Heleid inter scripta Reg. Societat. Scientiarum Havn. Tom. V. p. 168.

Hilde-deor. 126. Bellonæ amicus.

Hilde-mecg. 62. Isl. Hildemaug vir militaris.

Hilde-rinc. 113. Island. Hildiringr Bellonæ satelles.

Oret-maga. 27. Athleta, heros. Edd. Orof-mögr vir insignis fortitudinis, ab orof immensitas, or ex, supra et hóf modus; at mega posse, valere.

Rinc. 30. Edd. Hringr vir.

Sæcg. 9. Isl. Seggr miles, a sök bellum. vide supra.

Scyld-wiga. 24. miles bellator.

Wered. 93. Island. Veriod vir militaris, a ver vir, et iód proles.

Wigend. 35. Bellator. Isl. Vegandi, cædens, partic. præsens verbi at vega cædere.

Wræcca. 69. Island. Reckr, vir erectus animo. Rackr timoris nescius.

Minister.

Ar. 27. Isl. Ari nuntius.

Ombiht. 27. Procurator, Ennio et Cæsari Ambactus, famulus, cliens. Island. Ambatt serva. Dan. antiq. Umbuht, Germ. Ambacht minister, vid. J. Wachter. Gloss. German. in hac voce, et Caroli Frene Gloss. cura Carpentarii in voce Ambachtus. Joh. Ihre in voce Æmbete. Revera et originarie significat Procuratorem, in qvem munus est delatum, ab Om præp. de, et bight mandatum. Qvare om-biht nihil aliud est, qvam demandatus s. procurator, hodie ombudsmadr.

Scealc. 71. Isl. Skálkr, servus, famulus, vid. J. Wachteri Gloss. Germanic. in voce Schalk.

Þeaw. 29. Minister, ab Island. at þiá coërcere. In Edda Sæmundi þyr önnungr lydda, i. e. verbo tenus, Curator plebis. Þir et þyr, in Oda Eddica de Rigo, servum et servam significat. Þy 1)serva, 2)vulgus, plebs, ejusdem est originis, a verbo at þiá coërcere. vocatur alias familia serviens ánaudug hión. Hinc Thyuphadus (pessime Thynphadus in Henr. Spelmanni Ethymologico Anglicano); post Duces et Comites sed ante Vicarios et Gardingos ordine venit Thiuphadus in Legis Wisiogothorum Lib. IX. Tit. 2. V. 8. Qvis autem fuerit veteribus Þeaw, optime constat ex Lege Henrici I. Regis Angl. c. 69. ibi vocatur Thyth-witi præfectus plebis, a þy vel þyth, qvæ vox minime servos proprie sic dictos significat, sed subditos liberos. qvo sensu tienere incolæ regni in Diplomatibus regum sæpe veniunt. wite, Isl. viti, dux, præfectus. Erat itaqve Anglosaxon. Þeaw, Anglorum thythwiti idem ac Norvegorum Sysslumadr s. procurator provinciæ. confr. Joh. Ihre in voce Thyr, ubi contra

morem varia sensui recto adversa attulit; et J. Wachter in voce Thiufadus.

Þegn. 17. Isl. Þegn, servus, famalus, minister, subditus cujuslibet ordinis et dignitatis, ab at Þióna servire. confr. Wilkinsonii Glossar. ad Leges Anglosaxonicas in hoc voce.

Mors.

Aldor-gedal. 62. divortium vitæ.

Ban. 165. Isl. Bani nex, mors.

Deaþ. 14. Isl. Daudi.

Deþ. 168. idem.

Ealde-laf. 61. Derelictio vitæ. Isl. leifa-aldr relinqvere vitam.

Ende-stæf. 132. Isl. Enda-stafr ultima meta.

Lifes-ende. 210. vitæ finis. Isl. Lifs-endi.

Lif-gedal. 65. vitæ divortium.

Morþ. 13. Isl. Mord, mors, nex.

Swylt. 109. Isl. Svilt mors.

Woruldes-gedal. 227. vitæ divortium, a worold mundus, 2) vita, et gedal separatio, divortium.

Mundus.

Eard. terra. Isl. Jord.

Gardas. 4. Isl. Gardr pl. Gardar, septum, sepimentum, ab at gerda v. gyrda cingere, 2) per metanomiam adjecti, prædium, habitaculum, mansio.

Midian-gard. Isl. Mid-gardr, medium septum sc. inter Deorum sedes et Helam. Aliam sane rationem nominis affert Antiqvitatum borealium illustris promus condus Sc. Th. Thorlacius in suo, de Thoro et ejus malleo, Commentario inter scripta Societatis Scandinavicæ 1802. p 36.

Worold. 7. Isl. Ver-öld, hominum progenies, a Ver Vir, et öld vita, ætas, seculum.

Navis.

Æht. 6. Vehiculum. Isl. Eik, ab at aka agere, i. e. curru vehi.

Bat. 18. Isl. Bátr cymba, linter.

Botm. 114. Isl. Botn fundus, sinus, sc. navis, Angl. Bottom.

Brim-deor. 43. maris fera. Isl. Brim æstus, mare, et deor, Isl. dyr fera, animal in Oda de Helgone.

Ceol. 5. Isl. Kiölr pl. Kilir proprie carina, synechdochice navis, et qvidem longa, sive triremis vid. Wilhelm. Malmesburiensis L. I. de gestis Anglor. c. 1. et Gildas de excidio Britanniæ. manet adhuc vox apud Anglos in Keel navis oneraria. conf. Du Cange et Carpentarius in Glossar. mediæ et infimæ Latinitatis in voce Ceola.

Draca. Isl. Draki, Draco vid. J. Ihre Glossar. Sviogoth. in hac voce.

Ea-foþ. 111. Vas marinum. Gallice Vaisseau.

Flodes-æht. 6. Vehiculum fluviatile. Isl. Flodeikia.

Fyrgyn-beam. 107. Arbor sylvestris. Isl. Fiorgyn-beimr, a Fyrgen, Isl. Fior vita, et vin amica, et Beam, Isl. Beimr arbor.

Hron-fixas. 43. Undarum vulpes. Isl. Hrönn unda, ab at hrynia ruere, et Fix, Isl. Fuks vulpes.

Lid. 21. Isl. Líd navis, ab at lida labi, procedere.

Mære-fæt. 179. Vas marinum.

Meare. 66. Eqva, eqvus, Island. Marr.

Mère-deor. 44. Maris fera.

Naca. 18. 140. 143. Isl. Nöckvi. Germ. Nachen. Græc. ναυς. navis, cymba, confr. Carol. du Fresne Glossar. Lat. mediæ et infimæ Latinitatis in voce Naca.

Sæ-bat. 50. Cymba marina.

Sæ-deor. 114. Maris fera.

Sæ-draca. 118. Draco marinus.

Sæ-genga. 143. Maris gressor. i.e. Eqvus. Danice Ganger Eqvus. Isl. Sæ-gangari.

Sæ-wudu. Edd. Sæ-tre ligna marina. Her erom ver Sigurdr á sætriam. Hic nos et Sigurdus sumus in lignis marinis. Oda de Sigurdo.

Scip. 5. Island. Skip navis, ab at skipa trajicere.

Sio-lid, sioleþ. 177. Isl. Siólid. marina navis.

Sund-wudu. 18. Island. Sundvidir natatilia ligna.

Umbor. 6. Linter, scapha, navis.

Wag-meare. Island. Vag-mere undarum eqva, in Oda de Sigurdo.

Wudu. 18. Isl. pl. Vidir ligna, eodem modo ac Latinis abies, pinus, alnus, pro nave venit. Italis Legno phaselus, lembus ad-

huc in usu est. confr. du Fresne Glossar. Mediæ et inf. Latinitatis cura Carpentarii in voce Lignum.

Optimates. Principes.

Æþeling. 11. Isl. Ödlingr generosus, ab Odal avita fundorum possessio. confr. Pet. Kofod Anker in indice vocum ad Leges Cimbricas Havn. 1783. voce Athæl, et J. Ihre Gloss. Sviog. in voce Adel.

Æþelinga-bearn. 107. Optimatum progenies.

Duguþ. 226. Isl. Dugudr Generosus indole a Dugr fortitudo, virtus animi.

Eorl. 29. Isl. Jarl Dux, Comes.

Eorla-gedriht. 29. Isl. Jarladrótt, Ducum, Satraparum agmen.

Frea-wine. Edd. Freys-vinr, Regis amicus. in Oda de Sigurdo.

Gæþeling. 195. Isl. Gædlingr, optimas, vir generosus.

Heaþo-rinc. 30. vir eminens, ab heaþo altus, eminens et rinc vir fortis.

Heaþo-rof. 31. vir excelsus.

Rice. 16. Isl. Ríkr dives, potens. confr. J. Ihre Gloss. Sviogoth. in voce Rik.

Wite et Weote. 14. 22. Isl. Vitr et Viti, 1) sapiens, 2) primipilus, 3) consiliarius.

Patria.

Eord-sele. 187. Patriæ sedes.

Eþel. Island. Odal, vid. supra in æþeling.

Eþel-earþ. 186. patria terra. Isl. Odal-iörd.

Eþel-tyrf. 33. Isl. Odal-torfa, a torfa cespes, terra.

Pecunia, opes.

Fea, Feo, Feoh. 14. 38. Isl. Fé pecus, 2) pecunia, opes, divitiæ. confr. J. Ihre in voce Fæ.

Frætew. 5. Fretuw. 6. Res prætiosæ.

Gestreon. 6. cimelia.

Gum-cyst. 113. res viris exoptatissimæ, a Gume vir, et cyst optatum, electum, a ceosan eligere, Isl. at kiósa.

Hlæst. 6. brabeum, loco citato significat onus. Isl. Last.

Hord-wæl. 175. Thesauri opes. Isl. Hördr Thesaurus.

Madm. 112. Isl. madmr, meidmr opes.

Sceat pl. sceattas. 127. Island. Skattr opes, divitiæ, Thesaurus. confr. J. Ihre in voce Skatt.

Wæls. 69. Isl. Vell aurum, opes.

Poculum.

Fæt. 169. Vas. Isl. Fat, sumitur pro qvacunqve supellectile. conf. J. Ihre in voce Fat.

Ful. 48. Isl. Ful, proprie poculum votivum.

Horn. 9. cornu. Isl. Horn.

Liþ. 149. vas. Edd. lid potus.

Populus.

Driht. 106. Familia, comitatus, agmen. Isl. Drótt, ab at draga ducere. confr. J. Ihre in voce Drot.

Driht-guma. 10. Hominum societas. Island. Guma drótt, gume vir.

Eald et Eld. 163. Seculum, ætas, homines. Isl. auld pl. aldir, ab at ala alere, 2) gignere. confr. J. Ihre in voce Ålder.

Ealda-bearn. mortalium nati. Isl. Alda-börn.

Folc. 48. populus. Isl. Fólk. conf. J. Ihre in voce Folk.

Fold-buend. 25. Isl. Foldbúandi terræ incola, a Fold terra, et búandi contracte Bondi, ab at búa colere. confr. J. Grammii dissertatio, de usu Dialecti Anglosaxonicæ in explicanda Lingva Danica, in Actis Regiæ Societatis scientiarum Tom. V. p. 134.

Gumena-cyn. 81. Humanum genus. Isl. Guma-kyn.

Gumena-cynne. 73. idem.

Land-buend. 70. Terricola.

Leod. Isl. Liód et lydr populus, ab at hlyda obedire. confr. J. Ihre in voce Lyd.

Mægþ. 5. cognatio, gens, populus. Isl. Maug.

Man-cynne. 11. Humanum genus. Isl. mann-kyn.

Niþþa-bearn. 77. Hominum filii. Isl. Nida-börn.

Þeod. 6. gens, populus. Isl. þiód. confr. J. Ihre in voce Thiod.

Worold. 7. Isl. Veröld mundus, mundi incolæ.

Yld. 4. Seculum, ætas, 2) homines. Isl. Auld.

Yldo-bearn. 7. Seculi progenies. Isl. Alda börn.

Regina.

Cwen. 7. Isl. kvinna.

Drihtlic-wyf. 88. Domini consors. Isl. Drottins-víf.

Frea. Island. Freia Domina. vid. Snorr. Sturlesonii Heimskringla. in Hist. Ynglingorum C. XIII. Ejusdem Eddæ Mytha XXII.

Heals-gebedda. 7. Regii thalami socia. Island. Hals-bedia, ab Hals Rex, et bedia lecti socia, a bedr lectus.

Ides-helminga. 49. foemina Regia, ab A. S. Ides foemina, et Island. Helmingr alias hilmingr Rex, ab at hilma protegere.

Regnum.

Cynedom. 184. Regnum, a Cyning et Dom, Island. Konongdomr.

Leod-scip. 204. Populi regnum, ab at skipa regulare, disponere.

Monland. 184. Monarchia.

Rice. 67. Regnum. Isl. Ríki.

Wong. 207. Isl. Vangr, campus, terra, poët. Regnum.

Rex.

Æþeling. 5. 177. Princeps, Rex. Edd. Audlingr in Oda de Gudruna. Æþel ab ódal possessio sc. avita.

Aldor. 7. 28. 30. Senex. Gr. αρχον. Edd. Alldinn annosus v. Vauluspa.

Alwealda. 26. 100. Omnipotens, monocrator. Edd. Allvaldr in Oda de Helgone Hundingicida.

Beaga-brytte. 5. Annulorum sive cimeliorum, aliarumqve opum distributor. Edd. Bauga-briti, Bauga-briótr et Hringbriótr, in Oda de Borgnia. et in Oda de Helg. Huntingic. a Beag. Island. Baugr, et brytte. Isl. bryte. Dan. bryde dispensator. de voce Brytte, Briti. vid. Joh. Ihre Dictionar. Sviog. in voce Bryttie.

Beorn-cyning. 161. Ducum dominus. Edd. Biörnkonongr.

Brego. princeps, Rex. Isl. Bragr. Gr. πρέπω excello.

Cyning. 3. Isl. Konongr. Angl. contracte King. Dan. Konge. vid. de cæteris J. Ihre in Gloss. Sviogothic. voce Konong.

Drihten. 32. Edd. Drottinn et Drottr, proprie Dux, princeps, ab at draga ducere. confr. J. Ihre Gloss. Sviogoth. in voce Drott.

Ealdor. 47. Senior αρχων.

Eodur. 58. Tutor, princeps, alias excelsus mente, ab Isl. ódr.

Eorla-hleo. 61. Ducum protector.

Eþel-earþ-wyn. 186. Patriæ amicus.

Eþel-weard. 48. Patriæ custos.

Fæder. 7. Isl. Fader. Pater.

Fæder-alwolda. 26. Omnipotens pater.

Fengel. 106. Edd. Fengill, ab at fánga acqvirere.

Folces-hyrde. 48. populi pastor. Edd. Folkvaurdr. Ode de cæde Niflungorum. Homer. ποιμην λαων. Titulus sat splendidus. confr. Socratis memorabilia a Xenophonte, et Plat. opera politica de Statu Libr. II. c. 4.

Frea. 29. Dominus. Edd. Freyr.

Frea-wine-folca. 181. Dominus populo dilectus.

Gilfe-weard. 178. gloriæ custos. Edd. Lofdungr, a Gilfe, et Isl. lof laus, gloria, et weard.

Gold-wine. 89. 112. 121. 180. Isl. gull-vinr auro munificus, auri largitor. Edd. gull-midlandi, in Oda de Brynhilda. Gull-mildingr auro munificus in Od. I. de Helgone Hundingicida giöfull af gulli munificus auro, in Oda de Sinfiotlo. Occurit hæc vox rara alias in Fragmento Judit. Oxon. 1699. p. 22.

Þa wearþ Holofernus
Goldwine gumena
On gyte salum
Hloh and hydde
Hlynede and dynede.

Alibi Holofernus in eodem Fragmento goldgyfa vocatur.

God. Deus, ut in Scriptura Sacra Reges vocantur Dii, Romani et majores nostri, non potuerunt peccare hoc sacratissimo prædicato utentes, nec dubium est eos id magis meruisse, qvam effæminatos Orientis Monarchas. Forsan God l. c. significat bonum, nam bonitatem

præ cæteris virtutibus in Rege reqvirebant veteres. Qvidqvid sit, God verti sæpe divum. conf. Joh. Ihre Gloss. Sviogoth. voce God et Gud.

Grund-wite. 101. Terræ rector.

Gum-drihten. 124. Populi Rex. Iliad. I. v. 144. ἀναξ ἀνδρων.

Gumena-drihten. 137. Virorum Rex. Edd. Guma-drottinn.

Harre. 121. Eddic. Harre Rex, forsan idem ac Herre. confr. J. Ihre Gloss. Sviogoth. in voce Herre.

Heafod-weard. 216. Supremus custos.

Heals. 6. Edd. Háls Rex.

Helm. 30. Edd. Hilmir in Oda de Helgone Hundingicida.

Helming. 49. Edd. Helmingr, idem ac helm.

Herebald. Armipotens. Edd. Herbaldr, in Oda de Sigurdo.

Hlaford. 22. rectius Ladvard. Isl. Lavardr, a Lád terra, et vaurdr, vardr custos. adeo Hlaford est revera custos terræ i. e. patriæ. Dormiunt itaqve mea qvidem opinione magni viri Fr. Junius, Lyeusqve vocem hanc deducentes, a hlaf pane, qvo suos aluit hospitalis domini manus.

Hord-weard. 80. Thesauri, opum custos.

Hreþel. 31. 113. celer, a celeritate animi utilissima qvævis pro re nata excogitandi, et celeritate viribus decreta exseqvendi. Isl. Hradr.

Hreþeling. 219. idem ac Hreþel.

Hreþ-rinc. Rex verendus.

Hring. 211. Edd. Hringr orbis, circulus, qvi suo a ruina statum et subditos salvos continet et tuetur.

Hringa-hyrde. 68. Isl. Hringahyrdir, annulorum custos. idem ac Hord-weard. Edd. idem.

Hringa-þengel. 114. Virorum Rex. Edd. idem.

Land-fruma. 5. Regni auctor. Edd. Landreki, in Oda de Helgone Hundingicida.

Leod-cyning. 57. Monarcha.

Leod-fruma. 159. Populi auctor.

Lurd. 194. Angl. Lord contracte, a Hlaford supra.

Mon-drihten. 35. Virorum dominus.

Mund-bora. 207. Potens protector, a mund, Isl. mund manus.

Rices-hyrde. 152. Regni custos. Isl. Rikis-hyrdir.

Rices-weard. 106. Regni tutor. Isl. Rikis-vördr.

Rof. 32. Celsissimus sc. Princeps. Isl. Rof tectum, Angl. roof.

Rond-winia-bealdor. 191. clipeorum labore potens.

Scylding Rex, a Scyld scutum.

Sige-folca. 49. Victor populorum. Isl. Sigr victoria et folk.

Sige-drihten. 32. Dominus victoriosus.

Sige-rof. Bello illustris, ab Edd. Sige bellum, pugna, et rof excelsus, illustris.

Sinca-baldor. 181. opibus potens.

Sinces-brytte. 48. opum distributor.

Sinc-gyfa. 77. Opum dator.

Þengel. 175. Eddic. Þengill in Ode I. de Helg. Hundingicida et de Grimnero, forsan ab Isl. at Þinga conventum agere, judicium dicere.

Þeoden. 5. Edd. Þiodinn Rex.

Þeod-cyning. Monarçha. Edd. Þiód-konongr, in Oda de Sinfiötlo.

Tir-fæst. 71. Belli potens. Island. Tirar-fastr, a Tir Mars et fastr firmus.

Weard. 48. 1) Rex, 2) custos.

Worold-cyning. 127. mundi Rex ratione aliorum Regum vasallorum et Semideorum Regum.

Reges maritimi.

Brem-cyning. 208. Rex maris.

Brim-wisa. 216. Dux, Rex maritimus, a Brim mare, et wisa dux, Isl. visir.

Lurd-waga. dominns maris.

Sæ-cynning. 216. Rex maris. Isl. Sækonungr. apud Snorronem.

Sangvis.

Blod. 39. 108. Sangvis. Isl. Blód.

Deor. 200. et

Dreor. 39. 123. Isl. Dreiri sangvis.

Gor. 41. Isl. et Angl. gor, cruor.

Heolfre. 99. cruor.

Hilde-gicel. 121. Bellonæ styria.

Hiöro-drync. gladii haustus, vid. supra gladius voce hiöro-drync.

Swat. 111. Sudor. Isl. Sviti.

Securis.

Bille. 6. Isl. Billa securis.

Guþ-bille. 62. securis bellica.

Hilde-bille. 44. Bellonæ securis. Isl. Hildar-billa.

Wig-bille. 121. Isl. idem. cædiva. securis.

Socii.

Beod-geneotas. 28. Isl. Biöd-nautar commensales, a Bióðr mensa et nautr particeps, ab at nióta uti, participari.

Geseld. 149. socius. German. Geselle.

Hord-geneotas. 163. foci socii, ab Heart, Heort, hord, ærn. Island. Arn focus et geneotas.

Hyne. Island. Hión domestici, familia.

Sol.

Beacen-godes. 45. Signum Dei.

Godes-leoht. 184. Dei lumen. Isl. Guds-liós.

Heofenes-gim. 155. Coeli gemma. Isl. Himins-gimr.

Heofenes.wynne. 135. coeli deliciæ.

Metod-sceaft. 82. Dei creatura. Isl. Miötuds-skepna.

Roderes-candel. 119. Ætheris candela. Isl. Röduls-kerti, Rödull aurora, a rod rubor.

Sunne. 48. Sol. Isl. Sunna.

Worold-candel. 148. Isl. Veraldar-kerti mundi cerens s. candela.

Solium Thronus.

Brego-stol. 177. Solium regium.

Eþel-stol. 177. Patrium solium. Isl. Odal-stoll sedes avita.

Gif-stol. 174. sedes excelsa.

Hea-setl. 83. Isl. Há-sæti excelsa sedes.

Strages.

Feþe-wiges. 176. Isl. Vig-fœda Victus bellicus cæde proveniens.

Fylle. 117. Isl. Fylli satietas, opiparum ferculum sc. cadaverum.

Hra-fylle. 23. Cadaverum satietas. Island. Hræ-fylle lautum ferculum cadaverum.

Mæl. 115. Isl. Mál. Germ. Mahl ferculum.

Undern-mæl. 108. prandii tempus. Undern 1) hora nona ante meridiana teste Somnero in suo Glossario Ethymologico. 2) Prandium ista hora olim sumtum. Qvæ significatio adhuc in Jutia valet. conf. J. Grammius in Actis Reg. Societatis Dan. Scientiarum T. V. p. 143. mæl, tempus statutum. Undorn mane, in Völospa.

Wæl. 36. Strages, acervus cæsorum in pugna. Island. Valr, ab at velia eligere, etenim Hela, eos, qvi caderent in pugna, eligebat. confr. Joh. Ihre in voce Val.

Wæl-fylle. 12. Isl. Val-fylle, fercula lauta cæsorum feris oblata.

Wæl-wræc. 198. Cadavera cæsorum.

Stragis locus.

Guþ-sele. 36. Belli mansio.

Hlimbed. 225. Strepitus cubile. Island. Hlym-bedr, pugnæ lectus.

Hrea-wic. 93. Cadaverum mansio. Island. Hræ cadaver, ab hrár crudus.

Wæl-bed. 74. Stragis cubile. Isl. Valbedr.

Wæl-stow. 221. Stragis mansio.

Wig-sted. 184. Stragis locus. Isl. Vig-stadr.

Telum. Hasta. Sagitta.

Flan. 132. jaculum. Isl. Fleinn.

Gar. 27. telum. Isl. Geirr.

Gar-holt. 38. telum ligneum.

Here-sceaft. 27. telum bellicum.

Sceaft. 32. manubrium, poët. telum, Isl. Skaft.

Stræle. 132. telum hamatum. Russ. Strela. Sclav. Strella, hinc nomen urbis Pomeranicæ Stralsund.

Terra.

Eard et Earþ. Isl. Jörd terra.

Fold. 103. Isl. Fold terra.

Fyrgen, et fyrgyn. 107. Island. Fiör-gyn vitæ amica, a Feor, Isl. Fiör, win et wyn, Isl. Vinr amicus.

Græs-mold. 141. Isl. Gras-mold foenifera humus.

Grund. fundus. Isl. Grund.

Lad. Isl. Lád solum.

Land. Isl. Land terra. vid. Joh. Ihre in voce Land.

Mold. Isl. Mold humus.

Sand. 147. Edd. Sandr 1) arena, 2) solum.

Vong. 19. Island. Vangr campus, planities.

Vexillum.

Ban. 84. Vexillum. Dan. Banner. Lat. Barbar. Bannera, Bannerium. confr. Joh. Ihre in voce Baner, et Du Fresne Gloss. cura Carpentarii in voce Banera.

Beacn. 206. Signum.

Cumble. 182. Isl. Kuml, et Herkuml vexillum. Lat. Barbar. Cymbolum pro Symbolum, tessera militaris.

Dæg-hræfn. 186. Belli corvus. Vexillum figuram corvi præ se ferens. vid. Indicem rerum supra. Hic modo annotandum diem in Edda significare tempus utile agendi.

Lind. 107. Island. Lind, 1) tilia 2) vexillum.

Sege. 93. et

Segn. 206. Signum.

Wæl-stæng. 124. Island. Valstöng, pertica vexilli.

Viri.

Ceorl. 18. vir fortis.

Eld. pl. eldas viri. 165. Isl. alldr seculum, plur. alldir secula, 2) homines.

Fir. 49. Edd. Fyr, Fir, vir. plur. Firar in Völospa.

Fyr. 4. idem.

Gume. 8. Edd. Gume vir, plur. Gumar. in Ode de Sinfiotlö.

Hal. 56. Edd. Halr vir, pl. halir.

Hæl. 17. idem.

Hæleþ. 17. idem.

Hring. 11. Eddic. Hringr, vir fortis.

Land-buend. 10. Terricola. Isl. Land-búandi.

Man. 5. Island. Madr et Mann. Dan. Mand. vid. Joh. Ihre Glossarium Sviogothic. in voce Man.

Mæcg, mecg 30. filius, cognatus, propinqvus, 2) homo, vir.

Mon. 35. homo. Isl. Mon in Scalda. Cap. IV.

Nid et Niþ. 109. nepos, 2) vir. Isl. Nidr proprie descendens.

Rinc. idem ac hring. 30. 33.

Scalc et Scealc. 72. Island. Edd. Skálkr Servus. confr. J. Ihre Gloss. Sviogoth. in voce Skalk.

Secg. 9. vir. Isl. Seggr.

Þegn. 12. Island. Þegn 1) homo, 2) miles. vid. I. Ihre Glossar. Sviogoth. in voce Thægn, et Wilkinsonii Glossarium ad Leges Angl. veteres Lond. 1721. fol. Lat. Barb. Thanus. conf. H. Spelmanni Glossar. Archaiologic. in hac voce.

Wer. 10. Isl. Ver vir.

Vita.

Æfen. 155. Isl. Æfi vita.

Aldor. 56. Edd. Aldr vita.

Eald. 62. idem.

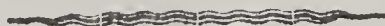
Feor. Isl. fiör, passim.

Feorh. 14. Isl. Fiör vita.

Lif. 57. vita. Isl. Líf.

Sawl. 77. Sawul. 225. Island. Sál anima.

Worold. 87. Vita.

Addenda et corrigenda.

Pag. Lin.

12. 13. Circa Octavam primo mane. lege: trihorario primo mane. Majores nostri coelum, horizontem, diemqve naturalem in octo partes A. S. Uhtas, Isl. Ottor, Octavas, vel A. S. Ehtas, Island. Eikter curricula, qvorum singula sol bijugis tribus horis emetitur, diviserunt.

Prima Octava trihoraria. A. S. Uhta mid ærdæge, Octava primo mane, incipiebat hora nostra qvarta et dimidia ante meridiem, et duravit usqve ad horam septimam cum dimidia.

Secunda Octava trihoraria, A. S. Uhta mid fornon κατεξοχην, fornon, alias undærn tempus prandii, ab hora $7\frac{1}{2}$ usqve ad $10\frac{1}{2}$.

Tertia Octava trihoraria, A. S. Uhta mid Non, κατεξοχην, Non, alias Mid-dæg meridies, ab hora $10\frac{1}{2}$ usqve ad horam $1\frac{1}{2}$ post meridiem.

Qvarta Octava trihoraria, A. S. Uhta mid Afternon, κατεξοχην, Afternon, ab hora $1\frac{1}{2}$ usqve ad $4\frac{1}{2}$ p. m.

Qvinta Octava trihoraria, A. S. Uhta mid æfen, κατεξοχην, Æfen vesper, ab hora $4\frac{1}{2}$, usqve ad $7\frac{1}{2}$ p. m.

Sexta Octava trihoraria, A. S. Uhta mid Niht, κατεξοχην, Niht nox, ab hora $7\frac{1}{2}$, usqve ad $10\frac{1}{2}$ p. m.

Septima Octava trihoraria, Anglosax. Uhta mid Midniht, κατεξοχην, Midniht media nox, ab hora $10\frac{1}{2}$ p. m. usqve ad horam $1\frac{1}{2}$ ante meridiem.

Octava Octava trihoraria, A. S. Uhta after midniht post mediam noctem, ab hora $1\frac{1}{2}$ ante meridiem usqve ad horam $4\frac{1}{2}$.

Viris clarissimis qvi de Uhta, Otta et Eikt dieiqve a veteribus instituta divisione scripserunt, scilicet Joh. Ihre; Franc. Junio; Joh. Schiltero; Henr. Spelmanno; Joh. Wachtero addi possunt Joh. Grammii dissertatio de explicanda lingva Danica ope idiomatis Anglosaxonici in Actis Reg. Societ. Dan. Scientiarum Tom V. p. 141. in voce fornoon. Fin. Johannæi Historia Ecclesiastica Islandiæ T. I. p. 153. 164. Ejusdem Horologium adnexum Rimbeiglæ Havn. 1780. p. 17. 59 Pauli Widalini Allr dagr til stefno, i. e. Totus dies citationi utilis; et Magn. Ketelsoni notæ in Völospa.

12. 21. ærgod, l. ær god.

Pag.	Lin.	
13.	6.	mord, l. morþ.
—	23.	wiþ, l. wid.
14.	19.	þingian ne, l. þingianne.
16.	25.	dead, l. deaþ.
17.	14.	dæþa, l. dæda.
18.	1.	*Principipem*, l. *principem*.
—	7.	*Animo*, l. *animos*.
—	20.	ydum, l. yþum.
20.	25.	And wearde, l. Æcgwearde. *Custodiam litoris*.
21.	14.	gewordad, l. geworþad.
22.	1.	gecydanne, l. gecyþanne.
—	20.	wiþe, l. wide.
23.	4.	ærenþe, l. ærende.
—	8.	*Supicor*, l. *suspicor*.
24.	12.	Scylþwiga, l. scyldwiga.
—	15.	þenced, l. þenceþ.
25.	4.	Wuþu, l. wudu.
26.	12.	Cwæd, l. cwæþ.
32.	5.	*Victorisuos*, l. *Victoriosos*.
38.	18.	*Qvi amovebantur*, l. *qvi amovebantur fato*.
40.	6.	maleode, l. maþelode.
47.	19.	*Velox*, l. *cito*.
—	21.	*Jaculum ad teligeros Danos*, l. *ad promontoricolas Danos*.
49.	11.	hoe, l. hio.
57.	24.	þryd, l. þryþ.
60.	10.	wearþas, l. weardas.
61.	11.	gewylcum, l. gehwylcum.
63.	22.	Syndolhd, l. syndolh.
68.	4.	dæþum, l. dædum.
69.	18.	*xymelia*, l. *cimelia*.
—	26.	*Qvæ*, l. *qvas*.
73.	23.	dæþum, l. dædum.
76.	13.	hatem, l. haten.
77.	27.	weoroþe, l. weorode.
78.	8.	Hrodulfus, l. Heros, sc. Beowulfus.

Pag.	Lin.	
78.	11.	*firma*, l. *firmus*.
—	17.	*mercedi*, l. *mercedis*.
—	26.	feohlsifte, l. feogyfte.
84.	23.	mordor, l. morþor.
88.	1.	Oflavus, l. Oslavus.
—	2.	*maritmum*, l. *maritimum*.
89.	6.	*fratrueles*, l. *fratres*.
—	22.	*Acipe*, l. *accipe*.
—	26.	*Exhilaratus vino*, l. *munificus auro*.
91.	18.	ge eawed, l. geeawed.
92.	13.	Sinc, l. sine.
94.	18.	wyrþ, l. wyrd.
95.	12.	*faciles*, l. *facile*.
96.	9.	wiþcud, l. widcuþ.
98.	19.	And weard, l. andweard.
101.	16.	Wyr cenne, l. wyrgenne.
—	—	*inhabitari*, l. *noxium*.
—	25.	*foedo*, l. *foeda*.
103.	28.	gewited, l. gewiteþ.
109.	17.	ydum, l. yþum.
110.	21.	*porccin*, l. *porcinam*.
112.	14.	*Exhilarate vino*, l. *auro munifice*.
114.	17.	leoþo, l. leodo.
117.	23.	*Rcsitstendo*, l. *resistendo*.
118.	11.	ead, l eadig.
119.	6	gecrrong, l. gecroug.
—	11.	hefne, l. hefne.
129.	21.	*Humeris suffultos*, l. *lateris custodes*.
—	28.	Eawedum, l. eaweþum.
130.	12.	*discis*, l. *doces*.
133.	19.	forsited, l. forsiteþ.
136.	12.	ferþ, l. ferhþ.
145.	5.	hygþ, l. hygd.
—	10.	*Hærethi filiam. Hunc Hærethum* Holmgardiæ *Regem fuisse credo; etenim si Hærethi sive Heraudi* Ostrogothiæ *Regis filia fuis-*

Pag. Lin.

set Regina, non opus habuisset, per flava maris strata domum patriam redire. De utroqve Heraudo tam Ostrogothiæ, *qvam* Holmgardiæ *Rege*, vid. Pet. Fr. Suhmii Historia Daniæ Tom. VI. pag. 408. T. IX. Tab. 22. 24. p. 145. T. VIII. p. 402. T. IX. Tab. 94.

147. 11. *Juxta maris geminis brachiis Regiones*, id est: *in regionibus, circa sinum Codanum et mare Balticum.*

149. 7. *Hæredi filia*, l. *Regis filia sc. Higelaci. De regina Herethi filia hic sermo esse non postest, etenim aulam Gothicam antea relinqverat domum patriam reversa. Significat* Hæred *Ducem, Regem, qvasi* Hæreræd *v.* Hære-red, hær *ab* her, hære, here *exercitus, et* ræde, rede *imperator, ab* to rede. Isl. ráda *regere, gubernare.*

150. 24. *victoriosis*, l. *bello.*

154. 19. cymed, l. cymeþ.

— 23. swefed, l. swefeþ.

160. XXIX. l. XXXI.

— 18. fæde, l. fæge.

161. 20. scealde, l sealde.

162. 22. *nopoti*, l *nepoti.*

— 27. hygþe, l. hydge.

163. 6. syþpan, l. syþþan.

— 11. Gudum cud, l. guþum cuþ.

— 26. Wyrdne, l wyrþne.

165. 8. *In occidente populum*, i. e. *Jutos et Frisones, qvi occidentem versus a Danis habitabant.*

— 10. heado, l. heaþo.

168. 2. yduñ, l. yþum.

168. 16. *sutulit*, l. *sustulit.*

— 23. *cedebant*, l. *cædebant.*

169. 16. Swinged, l. swingeþ.

170. 2. seced, l. seceþ.

— 23. fæged, l. fæge.

171. 28. Westene: *mallem hic* w *in* f *mutato, qvod haud raro accidit in medii ævi scriptis; legere* fæstene *arce, castello.*

172. 27. Sinc gifau, l. sinc gifan.

173. 8. *flamina*, *l. flammo.*

— 22. *Igne et incendio*, l. *incendio et armis.*

183. 21. *Cythara*, l. *cithara.*

— 23. *ubi*, l. *ibi.*

185. 13. etc. *leg:*

Qvin etiam Otherus
Sua vita emit
Duram mercedem
Paganæ genti. Fiebat. etc.

189. 24. *mumero*, l. *numero.*

192. 16. *Injecta cadavera igni*, l. *projecit stragem gladius.*

— 21. *siluit*, l *fefellit.*

193. 28. þenced, l. þenceþ.

199. 26 Græ gmæl, l. grægmæl.

201. 22. *ex pectori*, l. *ex pectore.*

206. 21. *patinos*, l. *patinas.*

209. 10. *nostri*, l. *nostræ.*

213. 17. *plebiscitis*, l. *sociis.*

214. 14. Landdrihtes, l. landrihtes.

220. 8. Swa, l. swat.

221. 7. *barbarus*, l. *barbaras.*

225. 1. weord, l. weorod.

228. 28. *aspero*, l. *aspera.*

229. 20. *Uniervsum*, l. *universum.*

231. 13. *Jaculo*, l. *Jaculum.*

232. 21. Him þa gegredan, l. Him þa gegiredan. *Se tunc parabant.*

Pag.	Lin.	
233.	4.	*Ovantes*, l. *moerentes.* Island. hiófra, hiufra, *qveri, dolere, lugere, singultire.* vid. Joh. Olavii Nordens gamle Digtekunst. p. 74.
—	9.	*leg. Xylophaga ascendit (flamma) Atra præ doloso labore: Tremula disparuit. Ventus pyram dejecit, Ex qvo illa ossium ædem (corpus) Fregerat.*

Pag.	Lin.	
239.	11.	fyrliht, l. fyrleoht.
241.	7.	*Carpertarii*, l. *carpentarii.*
243.	2.	*et bellum, add. Gall. journée.*
245.	24.	*Grævii*, l. *Gronovii.*
246.	23.	*Hiörgaro*, l. *Hrodgaro.*
259.	5.	*Eothene*, l. *Eotene.*
264.	11.	*causæ*, l. *causa.*
272.	14.	Stan beorg, l Stanbeorh.
274.	1.	meces grap, l. mundgrap.
—	23.	*manum*, l. *manuum.*
277.	27.	*hostis in helle*, l. *hostis in inferno.*

